

**Drets de Ciutadania, Cultura,
Participació i Transparència**

memòria àrea 2017

Ajuntament de
Barcelona

Presentació

Les persones que venim del món acadèmic, professional o dels moviments socials sovint ignoràvem tot el que hi ha darrere de les institucions. Els tòpics i els prejudicis han fet que, de vegades, la professionalitat, el rigor i la diligència dels treballadors i treballadores municipals no s'hagin reconegut prou. Sovint, quan pensàvem en l'Administració ens imaginàvem un transatlàntic que, per modificar-ne el rumb, caldria donar, abans, molts cops de volant fins a quedar esgotat. L'any 2017 aquesta imatge feixuga de l'administració es desfà com un terròs de sucre. Perquè aquest govern i aquesta tinència d'alcaldia han constatat com n'és, d'imprescindible, la infraestructura funcional quan el país, o la ciutat, reben cops durs. Alguns d'ells, irreparables.

El 2017 el recordarem durant tota la vida com l'any en què la ciutat va patir una dolorosa sacsejada, com ho va ser l'atemptat del 17 d'agost a la Rambla. Una ferida que encara estem cosint i que va constatar com la funció pública va estar a l'altura en uns dies tan dolorosos. A la ràpida reacció de la Guàrdia Urbana i els serveis d'emergències, cal sumar-hi la reacció també dels treballadors i treballadores de les àrees de la tinència, que ràpidament van posar-se a disposició de l'equip polític per al que calgués. Al cap d'unes hores d'aquell terrible dia, presentàvem una cerimònia interconviccional amb l'objectiu de posar en valor la riquesa d'una ciutat diversa. I començava una feina exhaustiva per compartir l'experiència dels nostres recursos, com l'Oficina d'Afers Religiosos, l'Oficina per la No Discriminació, el Pla contra la islamofòbia o l'Estratègia BCN Antirumors, amb el gruix del municipalisme català. Malgrat aquell cop tan dur, no hem permès que el fantasma de la por i l'odi s'hagi apoderat de l'esperit divers i solidari de la ciutat. No hauria estat possible sense l'ajuda de molts de vosaltres.

També ha estat un any marcat per una gran inestabilitat política que ha tingut derivades en el si del Govern municipal. Les tensions entre la Generalitat i l'Estat han sigut constants i arriben en els dies d'octubre a la seva màxima expressió. Especialment l'1 d'octubre, quan el Govern havia convocat el referèndum sobre la independència de Catalunya. Les dures càrregues policials contra la ciutadania que volia exercir els seus drets polítics escenifiquen el gran fracàs de la política i són la cúspide de la fractura social que encara avui vivim. De nou, vam saber reaccionar amb agilitat posant en marxa un servei d'atenció a les persones que van quedar ferides. En només un mes vam atendre prop de tres-cents veïns i veïnes, i vam emprendre les accions legals oportunes per combatre la impunitat d'aquells fets.

De la mateixa manera, i conscients del moment d'excepcionalitat que viu el país, hem volgut aportar elements de debat a la ciutadania. Convocant espais d'intercanvi d'opinió, com a la recent recuperada presó Model, on hem reflexionat sobre la privació de llibertat, el doble càstig que suposa la dispersió o la realitat de les presons de dones. També al recinte de L'Auditori vam reflexionar sobre l'excepcionalitat jurídica que travessa el país. Sempre amb la voluntat d'enriquir l'actitud crítica davant la realitat i de mostrar la solidaritat cap a les persones privades de llibertat i les seves famílies, entre elles un exregidor d'aquesta casa, com és el conseller Joaquim Forn.

No em vull estar de destacar la feina del dia a dia. Mesura a mesura, comissió a comissió, pla a pla i ple a ple. Cal posar en relleu tota la feina de les direccions, sense les quals seria impossible dotar de dimensió transformadora les línies estratègiques d'aquest Govern; començant per tota la fei-

na de Ciutat Refugi, que ens permet seguir acollint persones que fugen de la fam o de la guerra, malgrat els incompliments de l'administració de l'Estat; passant per la Regidoria de Participació, amb la consolidació i ampliació de la xarxa municipalista que s'ha fet seu el Decidim, o el nou Reglament de participació, que estipula un nou marc de relació entre l'administració i l'apoderament ciutadà. I, molt especialment, cal ressaltar la Regidoria de Feminismes, que ha consolidat una mirada de gènere transversal per a la institució, visió cada cop més compartida per la ciutadania. Una regidoria que és especialment sensible pel que fa a la democratització de les cures i implacable davant les agressions sexistes. Sens dubte, el feminisme és i serà una de les grans lluites globals dels propers anys, i aquest Govern, des del primer moment, ha tingut clar que calia prioritzar-lo i posar-lo en el centre del debat públic.

També vull esmentar l'aportació imprescindible per fer una ciutat més justa, diversa i cohesionada de les direccions de Drets de Ciutadania i d'Atenció i Acollida d'Immigrants, així com el Comissionat d'Immigració, Interculturalitat i Diversitat. Un dels grans orgulls d'aquesta tinència és haver incorporat les minories socials, ètniques o religioses a les polítiques centrals del Govern. El Pla de lluita contra la islamofòbia, la millora del circuit de l'empadronament o el Document de Veïnatge són, sens dubte, tres icones que exemplifiquen aquest compromís.

No em voldria oblidar d'encoratjar els treballadors i les treballadores de l'Institut Barcelona Esports (IBE) i de l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB) a seguir fent la feina amb la mateixa expertesa i agrair-los la professionalitat demostrada, malgrat que els canvis polítics de l'any 2017 han afectat ambdós instituts. Barcelona continua sent un referent internacional pel seu compromís amb l'esport i per fer de la pràctica esportiva un dret accessible a tota la ciutadania, especialment als sectors més vulnerables. I, en el terreny cultural, cal seguir aprofundint en la cultura de base i de proximitat, donant suport i espais a l'immens talent creatiu de la ciutat i consolidar l'aposta per l'eix cultura-educació-territori.

Afrontem, doncs, aquesta recta final del mandat amb energia, experiència i amb molta il·lusió. Amb projectes engrescadors com la nova Oficina per la No Discriminació, que ens ajudarà a seguir treballant al servei d'una Barcelona, Ciutat de Drets.

Jaume Asens i Llodrà

Tinent d'alcaldia de Drets de Ciutadania, Cultura, Participació i Transparència

Presentació

L'any 2015, amb l'inici d'una nova legislatura es creava l'Àrea de Drets de Ciutadania, Cultura, Participació i Transparència que agrupava sota un mateix paraigua polítiques públiques municipals diverses. Durant el segon any —2016—, aquesta estructura va prendre vida amb la incorporació dels diferents directors i directores i l'inici de múltiples plans de treball i, sens cap mena de dubte, l'any 2017 ha estat un any de feina intensa de producció amb un total de cinc mesures de govern, quatre informes i dos plans, entre moltes altres accions, inicis de projectes i de canvis als serveis. Aquesta feina ha tirat endavant per la implicació i el compromís del conjunt de treballadors de l'Àrea que, dia a dia, impulsen els projectes i afronten els nous reptes.

L'aprovació del nou Reglament de participació ciutadana pel plenari del Consell Municipal ha suposat el desplegament del programa “Democràcia activa”, amb la creació del Comitè Director i de l'equip de tècnics vinculats als deu districtes de la ciutat dins de la Direcció de Democràcia Activa i Descentralització. La consolidació del Decidim com a eina tecnològica al servei de la participació i l'impuls de la democràcia ha anat més enllà de Barcelona, i el seu ús, en programari lliure, s'ha estès a un conjunt de municipis i institucions públiques.

Un altre repte rellevant ha estat la definició del nou model d'atenció ciutadana en el marc de la transformació digital i la nova Llei de procediment administratiu comú (LPAC), que impulsa l'administració digital d'una manera integral, tant des de la relació amb la ciutadania com des de la gestió electrònica del procediment administratiu, el document electrònic i la interoperabilitat entre administracions. La gratuïtat del 010 —de pagament des del 1990— ha suposat una altra fita destacable en la relació amb la ciutadania.

De mica en mica, l'Àrea ha anat agafant identitat i ha avançat en un discurs comú, que s'ha retroalimentat amb diverses col·laboracions entre direccions. Un fet que no hauríem volgut viure mai va posar-la a prova el mes d'agost quan l'atemptat terrorista a la Rambla va mobilitzar la Direcció d'Informació i Atenció Ciutadana i, molt especialment, la Direcció de Drets de Ciutadania i, a banda de la intervenció des de l'emergència i la immediatesa imprescindible en aquell moment, va ser el moment de posar en valor molts dels projectes que des de l'Oficina d'Afers Religiosos, des del Programa d'interculturalitat, des de la Direcció d'Acció Comunitària, des dels serveis de la Direcció d'Atenció i Acol·lida a Immigrants, s'impulsen i s'acompanyen, així com la feina que els diferents consells —d'Immigració, però també del Poble Gitano, LGTBI i Dones, i cadascuna de les entitats que en formen part— fan dia a dia per a la cohesió social i la convivència, i per donar veu i cabuda a totes les persones que han fet de Barcelona la seva ciutat.

La celebració 25è aniversari dels Jocs Olímpics i Paralímpics a la ciutat ha impregnat tots els actes esportius d'aquest any, recordant l'esdeveniment esportiu més important celebrat mai a Barcelona i amb valors que han cobrat encara més sentit després dels esdeveniments viscuts en tractar-se de la solidaritat, la pau, el respecte pels altres, a més de la cultura de l'esforç, el joc net i la recerca de l'excel·lència.

L'aprovació del Pla estratègic contra el sexisme a la ciutat (2017-2022) per articular un conjunt d'accions encaminades a sensibilitzar la ciutadania, així com a evitar i reduir la incidència del

sexisme per mitjà de la reducció dels factors de risc i impedir-ne la normalització, esdevé una eina clau i rellevant en la lluita contra les desigualtats que, en les diverses expressions, pateixen les ciutadanes i els ciutadans. Aquest any hem consolidat el treball conjunt entre la Direcció de Feminismes i LGTBI i els dos equips internalitzats: PIAD (punts d'informació i atenció a les dones) i SARA (Servei d'Atenció, Recuperació i Acollida), establint protocols i línies de treball compartides.

En l'àmbit de la gestió, la realitat del que puntualment ha omplert portades de diaris, com és la situació de les persones que cerquen refugi i la de les víctimes de violència masclista —les dones, però també fills i filles i, a vegades, altres persones dependents—, ha posat a prova els recursos de l'Àrea amb un increment més que considerable de les necessitats d'atenció i sobretot d'acolliment i, per tant, del pressupost necessari per cobrir aquestes necessitats.

El trencament del pacte polític a l'equip de govern, a finals d'any, ha suposat incorporar de nou l'ICUB a l'Àrea. Si bé aquesta memòria no reflecteix l'àmplia tasca portada a terme per aquest institut —que farà la seva pròpia memòria—, no vull acabar sense fer un reconeixement al gran equip que, dia a dia, fa possible la feina de grans equipaments i esdeveniments culturals i dona suport al sector cultural i al desenvolupament de projectes culturals de proximitat als barris.

El 2018 se'ns presenta amb molts reptes pels quals continuarem treballant des de totes les direccions i els dos instituts amb la voluntat que la nostra feina repercuteixi, com sempre, en la millora de la ciutat i en les persones que hi viuen.

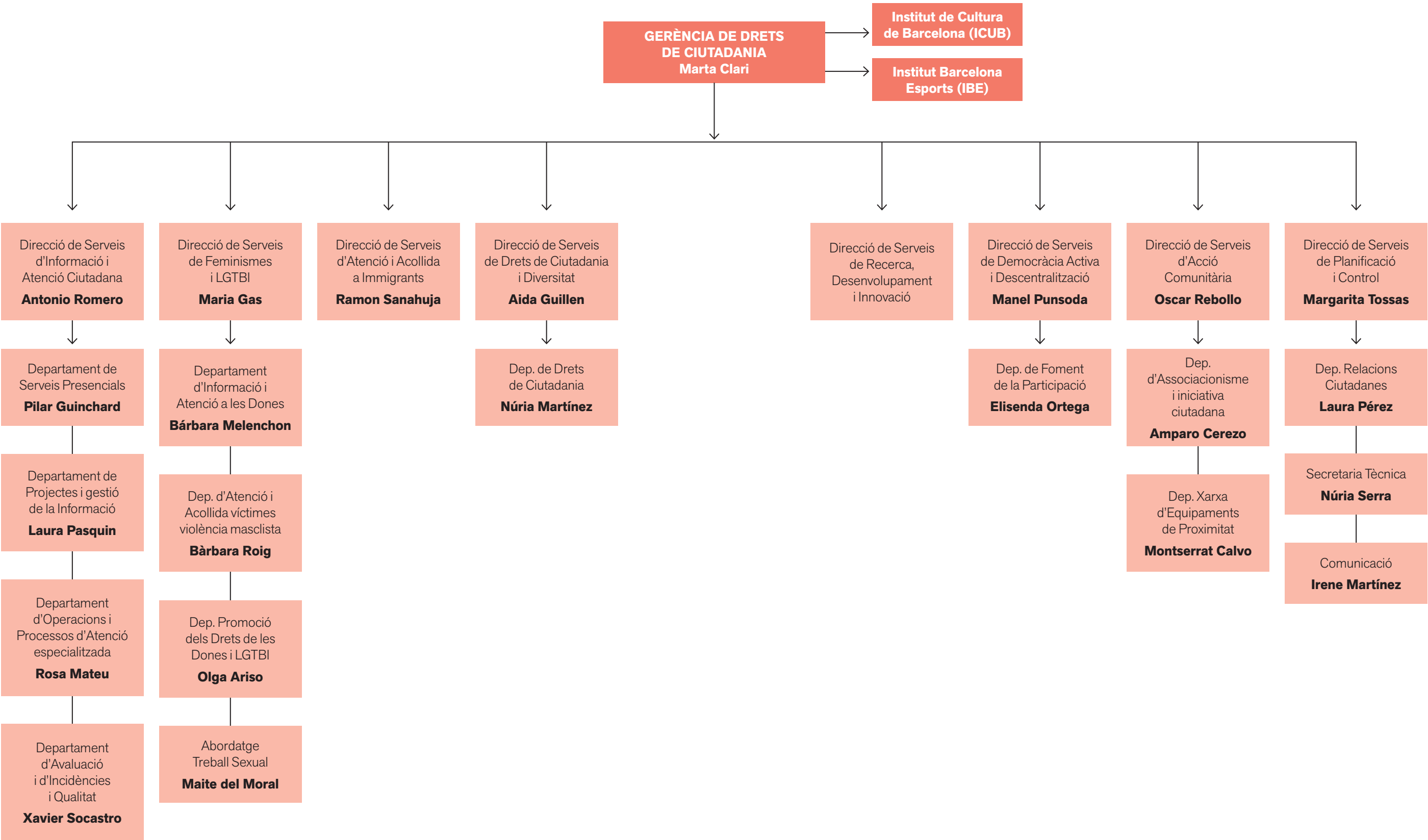
Marta Clari i Padrós

Gerenta de l'Àrea de Drets de Ciutadania, Cultura i Participació

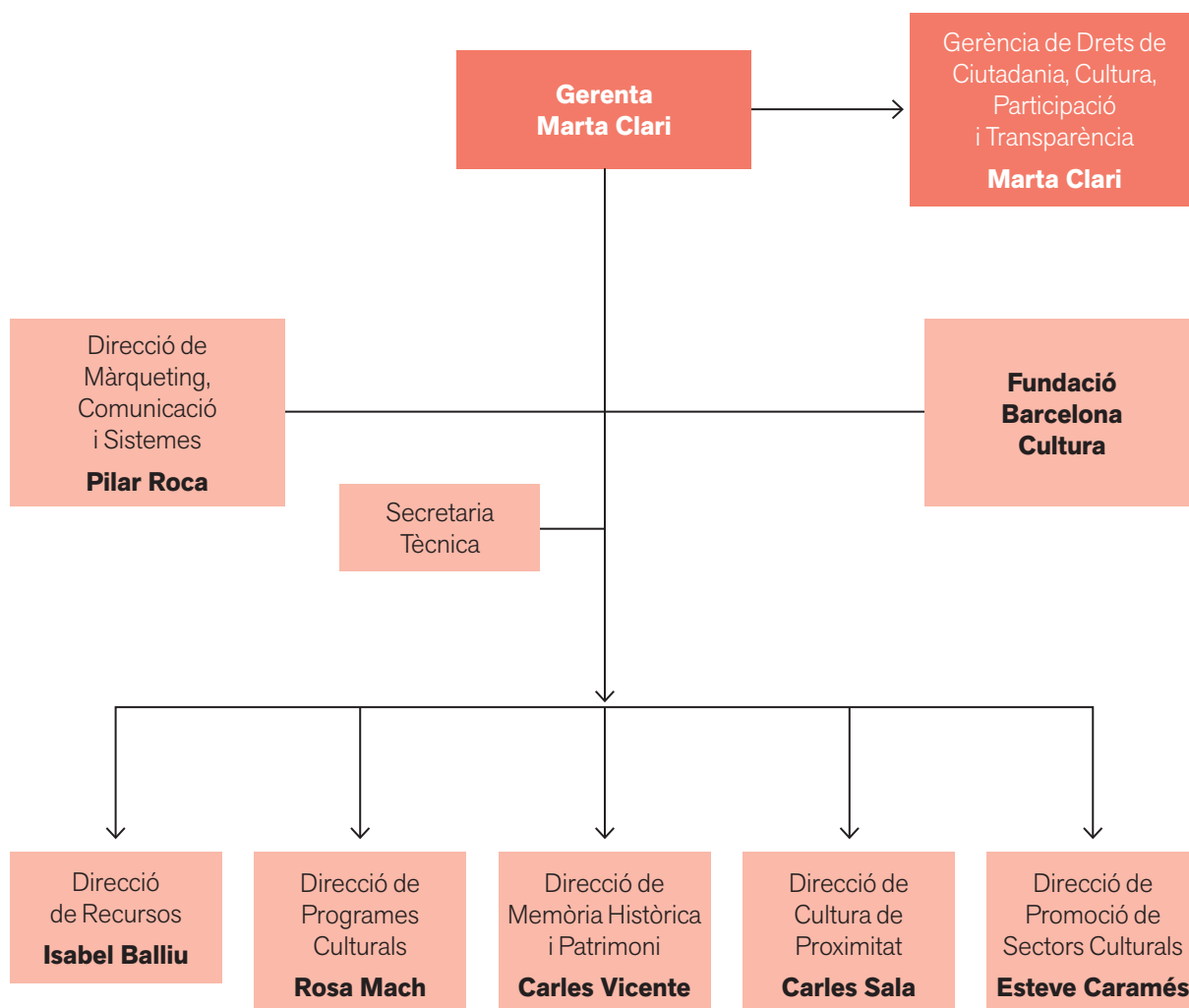
Organigrama actual (abril del 2018)	7
Direcció de Serveis d'Informació i Atenció Ciutadana.....	10
Direcció de Serveis de Feminismes i LGTBI	20
Direcció de Serveis d'Atenció i Acollida a Immigrants	54
Direcció de Serveis de Drets de Ciutadania i Diversitat.....	72
Direcció de Serveis d'Acció Comunitària	97
Direcció de Serveis de Democràcia Activa i Descentralització	108
Direcció de Serveis de Recerca, Desenvolupament i Innovació	130
Departament de Relacions Ciutadanes	147
Pressupost executat	156
Organismes autònoms adscrits	
Institut Barcelona Esports.....	157
Informes i mesures de govern 2017	177

Organigrama actual

(abril del 2018)

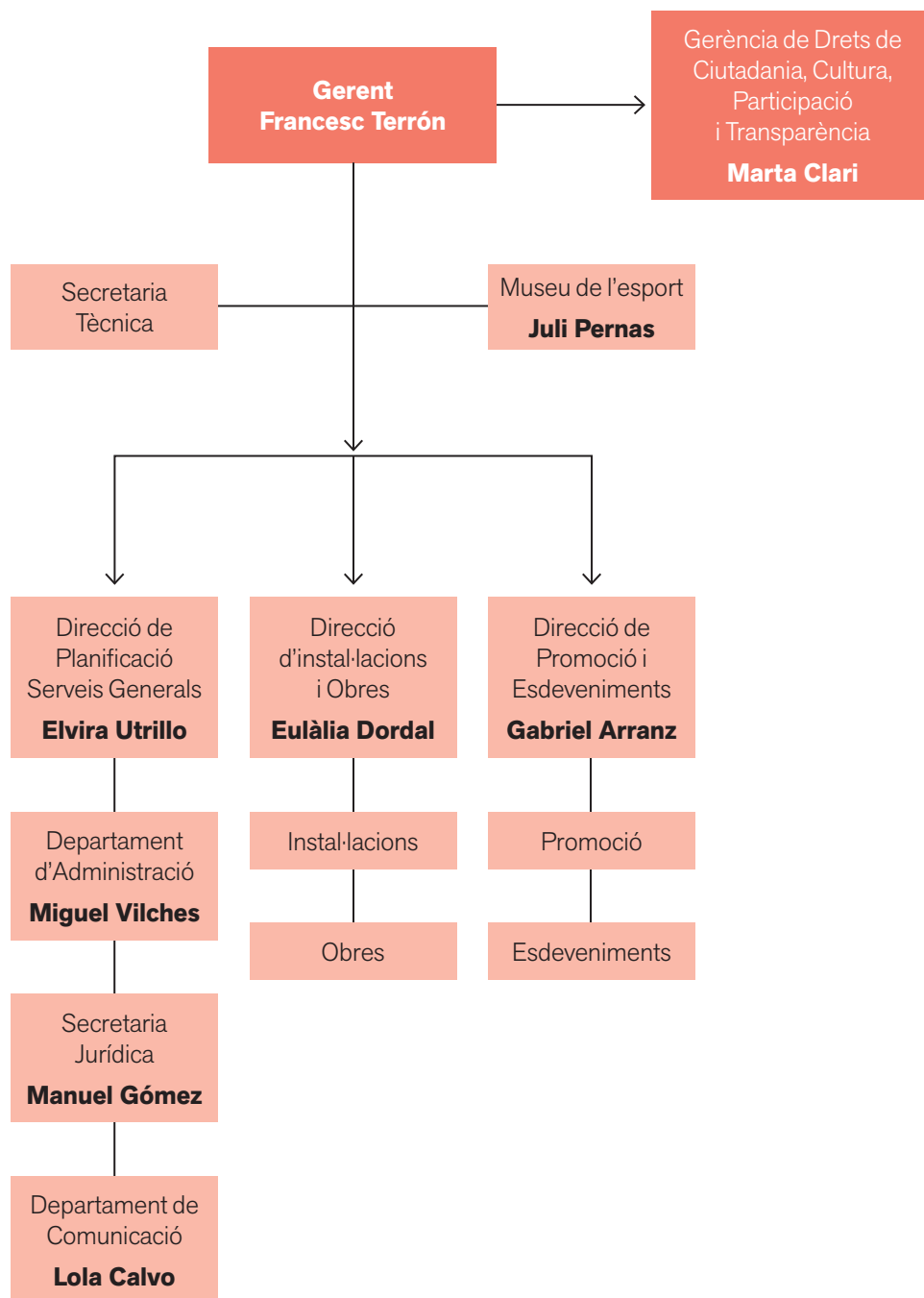

Institut de Cultura de Barcelona (ICUB)

Institut Barcelona Esports (IBE)

Direcció de Serveis d'Informació i Atenció Ciutadana

La Direcció d'Informació i Atenció Ciutadana és la responsable del sistema de canals i mitjans a través dels quals l'Ajuntament dona resposta a les demandes d'informació i orientació de la ciutadania, facilita la realització dels tràmits administratius i atén els suggeriments i les comunicacions d'incidències sobre la ciutat i els serveis municipals.

La **missió** de la Direcció és, a través de la informació i l'atenció ciutadana, fer àgil, senzilla i transparent la relació entre la ciutadania i l'Ajuntament, i que la ciutadania pugui exercir els seus drets i deures de la manera més fàcil i efectiva.

El sistema d'informació i atenció ciutadana és complex i adaptat a les necessitats de la ciutadania. Està format per una gran diversitat de canals i eines, tant presencials com no presencials.

A través d'aquests canals i eines es pot fer el següent:

- Gestionar tràmits municipals.
- Fer consultes sobre el que hi ha i el que passa a Barcelona, i com desplaçar-se per la ciutat.
- Rebre informació sobre els serveis i les activitats municipals.
- Obtenir informació sobre tràmits i gestions públiques.
- Opinar, comunicar incidències i fer suggeriments sobre la ciutat i els serveis municipals.

Canals d'atenció

Amb la voluntat de donar un tracte directe i personalitzat, s'ofereixen diversos canals d'atenció: el telèfon 010, el web barcelona.cat, el telèfon del civisme 900 226 226, els serveis al telèfon mòbil, les oficines d'atenció ciutadana i els quioscs (terminals d'autoservei electrònic per a la tramitació municipal i informació sobre Barcelona).

Abast del sistema d'informació i atenció ciutadana

- Informació i tramitació administrativa
- Agenda d'activitats: culturals, esportives, fires...
- Directori administracions públiques, allotjament, cultura, educació, esports, sanitat/salut, restaurants, mercats...
- Transports, pàrquings, Bicing, parades de taxi, talls de trànsit...
- Feines a la via pública
- Queixes i reclamacions (i agraïments)
- Comunicacions informatives personalitzades: afectacions a la via pública, canvi de tarifes de l'àrea verda, nova xarxa d'autobusos, preinscripció i matrícula, vacances d'estiu, "Benvingut nadó"...

Eines del sistema d'informació ciutadana

- El sistema de gestió d'incidències i reclamacions de l'Ajuntament (**IRIS**) recull les peticions de la ciutadania sobre el funcionament de la ciutat i la prestació dels serveis públics municipals, així com les consultes efectuades mitjançant el canal web. És un sistema implantat en tota l'organització municipal i que està certificat en la norma ISO. L'Ajuntament posa a disposició de la ciutadania diversos canals per presentar aquestes peticions: presencial, telefònic, web, app bústia

ciutadana, fulls de queixes i suggeriments, així com les instàncies registrades sobre els temes recollits al sistema.

- El Sistema d'Agenda i Equipaments de l'Ajuntament de Barcelona (**ASIA**) manté la informació del “que hi ha” a Barcelona, tant equipaments públics com privats d'interès públic (hospitals, farmàcies, restaurants, comerços, locals d'oci...), i del “que passa” a la ciutat (esdeveniments, activitats lúdiques, cursos, tallers, manifestacions, talls de trànsit...). Aquest sistema dona servei al personal d'informació del 010 i de les oficines d'atenció ciutadana que hi cerquen la informació demanada per les persones interessades, els diferents webs municipals i altres aplicacions municipals.

- El sistema **ITACA** és la base de dades que conté el Catàleg de Tràmits disponibles de l'Ajuntament de Barcelona. S'integra tècnicament dins del Portal de Tràmits de l'Ajuntament i, per tant, els ciutadans el poden consultar (24 hores al dia, els 365 dies de l'any). Indica els diferents canals disponibles per a cada tràmit: telemàtic, presencial, telefònic, mòbil i quiosc. A banda, ITACA inclou la relació de tots els protocols interns d'atenció i tramitació dels operadors de la Direcció de Serveis d'Informació i Atenció Ciutadana (900 / 010 / OAC / OAE) en la seva relació diària amb la ciutadania.

- El sistema **CRM** (Customer/Citizen Relationship Management) s'integra amb diferents sistemes d'informació municipals per recollir les interaccions que la ciutadania té amb l'Ajuntament (sol·licitud o enviament d'informació, tramitacions, atencions i serveis). El personal informador de les oficines d'atenció ciutadana i del 010 utilitza aquest sistema com a escriptori unificat d'atenció. Això els permet accedir a la fitxa dels ciutadans i ciutadanes que atenen, obrir les aplicacions de tramitació arrossegant les dades identificatives i de contacte del ciutadà i mantenir un registre de les atencions dutes a terme. També s'utilitza aquest sistema per efectuar comunicacions informatives personalitzades a aquelles persones que ens donen consentiment, segons la informació del seu domicili i de les seves interaccions amb l'Ajuntament recollides al sistema.

Context

Definició del nou model d'atenció ciutadana en el marc de la transformació digital i la nova Llei de procediment administratiu comú (LPAC)

L'any ha estat marcat per la importància de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, de procediment administratiu comú de les administracions públiques, que impulsa l'administració digital d'una manera integral, tant des de la relació amb el ciutadà com des de la gestió electrònica del procediment administratiu, el document electrònic i la interoperabilitat entre administracions.

Durant el 2017 va continuar el treball del Comitè IPAC (Comitè d'Implantació de la Llei de procediment administratiu comú) per impulsar i establir els criteris de la implantació del procediment administratiu comú a l'Ajuntament de Barcelona. La Direcció d'Informació i Atenció Ciutadana ha participat en el Comitè IPAC i ha liderat la taula funcional que ha definit el nou model d'atenció ciutadana, en el marc de la transformació digital de l'Ajuntament de Barcelona i en el context de la nova LPAC.

En el nou model, l'objectiu és potenciar els canals telemàtics (o d'autoservei), impulsant el telèfon i el xat per donar suport en línia als ciutadans en la tramitació telemàtica. El presencial es configura com un canal d'atenció especialitzada per als tràmits complexos, per atendre persones amb necessitats específiques, així com per promocionar la tramitació digital.

Un altre aspecte que cal destacar en el nou model és que els canals han d'estar interrelacionats, de tal manera que un tràmit es pugui iniciar en un canal i continuar en un altre.

A més, tots els canals han de ser digitals, és a dir, han de tramitar electrònicament i no s'han de gestionar papers "físics", sinó documentació electrònica. Això suposa la necessitat de digitalitzar tota la documentació que aporti la ciutadania.

El nou model recull també que l'atenció ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona ha de ser pro-activa i personalitzada; en aquest aspecte hi té un paper important el suport del CRM.

Per poder desenvolupar aquest model, s'ha de destacar la necessitat d'adequar el Portal de Tràmits. En aquest sentit, durant l'any 2017 s'han redactat els plecs de condicions tècniques per a la construcció del nou Portal.

Recursos

Recursos humans

Departament	Persones
Direcció de Serveis d'Informació i Atenció Ciutadana	4
Departament de Projectes i Gestió de la Informació	8
Departament de Serveis Presencials	185
Departament d'Operacions i Processos d'Atenció Especialitzada	21
Departament d'Avaluació d'Incidències i Qualitat	10
Total	228

Recursos econòmics

Pressupost executat el 2017	Euros
Capítol 2: Despeses de béns corrents i serveis	7.522.460,26 €
Capítol 4	50.000 €
Total	7.572.460,26 €

Activitat

Gratuïtat del 010

A partir de l'1 d'abril de 2017, les trucades al telèfon d'atenció ciutadana 010 van passar a ser gratuïtes. D'aquesta manera, l'Ajuntament de Barcelona complia amb el compromís del Govern municipal de fer més accessible i àgil l'accés dels ciutadans i ciutadanes a la informació municipal. La seva posada en marxa va ser un dels compromisos inclosos en el Pla d'actuació municipal.

El cost del 010 era de 0,373 euros l'establiment de la trucada i 0,089 el cost de cada minut (IVA inclòs). Si la trucada es feia des de fora de l'àrea metropolitana, en aquest cas al número 807 117 700, el preu de l'establiment era de 0,108 euros i 0,411 euros cada minut. Amb el canvi de modalitat, el consistori assumeix el cost del servei.

Aquesta mesura té l'objectiu d'agilitzar els tràmits i el temps que els ciutadans dediquen a fer-los, incrementant la tramitació per via telefònica per reduir-la a les oficines d'atenció ciutadana, i donar resposta als ciutadans de col·lectius més vulnerables que no tenen facilitat a l'hora de fer gestions a través del web.

Canvi de la centraleta de la plataforma telefònica

El 27 de juny es va produir el canvi de la centraleta de la plataforma telefònica que dona servei al telèfon 010 i altres telèfons d'atenció ciutadana municipals. Aquest canvi ha suposat un repte per a la Direcció i comporta, alhora, una oportunitat per adequar el model d'atenció telefònica municipal a les noves necessitats i els nous requeriments de la ciutadania. La tecnologia, conjuntament amb la gratuïtat del 010, obre un gran ventall de possibilitats per millorar l'atenció en les trucades.

Consolidació de la cita prèvia

La cita prèvia per a les oficines d'atenció ciutadana (OAC) es va posar en funcionament el 5 de setembre de 2016. Encara que ja estava disponible per a alguns tràmits, en aquesta data es va fer extensible als tràmits del padró.

L'any 2017, per tant, ha estat el de la consolidació de l'atenció a les OAC amb cita prèvia. Això ha suposat que es demanessin 516.829 cites (amb un 79% d'assistència). La valoració mitjana de la cita prèvia en l'enquesta als usuaris de les OAC és d'un 8,16 sobre 10.

Millores a les oficines d'atenció ciutadana (OAC)

Durant el 2017 es van fer obres de millora a les OAC de l'Eixample, Sants-Montjuïc i Nou Barris, acordades conjuntament amb els departaments de Manteniment dels Districtes, el Departament de Prevenció de Riscos Laborals i la Direcció d'Informació i Atenció Ciutadana.

A l'Eixample, les obres s'han centrat en la sala d'atenció i es van desenvolupar, majoritàriament, entre 31 de juliol i el 31 d'agost. Durant aquestes dates es va mantenir l'atenció a la ciutadania parcialment en les posicions de filtre, i es va habilitar una sala d'espera provisional en el vestíbul d'accés a la sala d'espera de l'oficina.

A Sants-Montjuïc, les obres han consistit a substituir el mobiliari de l'oficina, substituir el taulell d'atenció del filtre per adequar-lo a les alçades estipulades per Prevenció de Riscos Laborals, a eliminar el taulell de la sala d'atenció i col·locar les taules de manera que es pugui atendre la ciutadania asseguda davant dels informadors tramitadors.

Pel que fa a l'OAC de Nou Barris, les obres han consistit a millorar l'organització de les taules i zona de *back-office* i col·locar filtres solars a les finestres.

Definició del nou projecte de l'Oficina de Troballes

Durant l'any 2017 s'ha fet una anàlisi per a la reenginyeria i millora dels processos de l'Oficina de Troballes, per oferir un servei eficient i de qualitat en la gestió dels objectes perduts a la ciutat de Barcelona. S'ha dissenyat un nou projecte per ajustar el procediment de la gestió amb aquest nou plantejament.

També s'han fet reunions amb la Guàrdia Urbana i els Mossos d'Esquadra per estudiar possibles sinergies i avançar en la definició dels procediments comuns de gestió dels objectes perduts.

Nou Decret IRIS

Un dels aspectes que ha marcat el 2017 és el Decret d'Alcaldia, de 7 de juliol de 2017, d'aprovació de la nova regulació del sistema informàtic per a la gestió de les comunicacions ciutadanes d'incidències, reclamacions, queixes, suggeriments, peticions de servei, consultes web i agraïments (IRIS).

Fins a aquesta nova regulació, el sistema IRIS estava regulat pel Decret d'Alcaldia de 28 de maig de 2009. El temps transcorregut des del primer Decret IRIS ha requerit una actualització adaptada als grans canvis socials i tecnològics que han tingut lloc els darrers anys.

L'actualització d'aquesta normativa està motivada, principalment, per l'increment de les comunicacions i dels canals d'entrada a disposició de la ciutadania, per l'increment de les tipologies que es tracten mitjançant el sistema IRIS, així com per la voluntat de transparència de l'Ajuntament de Barcelona, que fa necessària la publicació de dades de les peticions ciutadanes per retornar a la ciutadania informació sobre les seves peticions.

Posada en marxa del projecte "IRIS D"

Durant el 2017 es va posar en marxa el projecte "IRIS D" (districtes), que suposa la incorporació progressiva a IRIS, per fer el seguiment de la gestió de totes les peticions recollides en les audiències públiques de districtes i consells de barri. També del correu postal i electrònic rebut als districtes (Gerència i Regidoria).

S'han fet tres projectes pilots, a Sants-Montjuïc, les Corts i al Consell de Barri del Carmel.

Circular relativa a la planificació i aprovació del calendari anual de campanyes

El 2017 es va aprovar aquesta circular que estableix la planificació i aprovació del calendari anual de campanyes i posada en marxa de nous serveis i sistemes d'informació que impliquin els canals d'atenció ciutadana. Es tracta d'una previsió d'aquella activitat municipal que requereixi que s'hagi d'oferir a la ciutadania informació, tramitació, registre de sol·licituds o presentació de reclamacions. La circular estableix que els òrgans gestors han de col·laborar en la confecció del calendari, proporcionant, a través de l'emplenament d'una fitxa de previsió, la relació de les campanyes programades en el seu àmbit de competència.

Amb el calendari anual de campanyes es poden adequar els canals d'atenció ciutadana amb els recursos humans i materials necessaris per dur-les a terme.

Comunicació interna: Jornada DIAC

El 2017 es va donar impuls a la iniciativa d'organitzar una trobada dels treballadors i treballadores de la Direcció d'Informació i Atenció Ciutadana per intercanviar experiències i visions de futur sobre l'atenció ciutadana a l'Ajuntament de Barcelona: la Primera Jornada DIAC. Una primera trobada nascuda amb vocació de continuïtat, per animar a participar en la construcció del nou model d'atenció ciutadana. La trobada es va celebrar el dia 7 de juny i hi van assistir prop de cent persones.

A la Direcció d'Informació i Atenció Ciutadana hi treballen moltes persones, sempre en la primera línia i ben properes als ciutadans i ciutadanes. Fan una feina intensa i compromesa amb el servei públic, i molt ben valorada per la ciutadania. Es tracta d'un equip molt gran, i això planteja la necessitat de reforçar la cohesió i els vincles professionals.

Reunions informatives amb entitats sobre el circuit d'empadronament

L'Ajuntament ha posat en marxa un seguit de mesures per millorar el circuit d'empadronament. Es tracta de facilitar la inscripció al padró perquè aquest registre permet l'accés a serveis que són bàsics per garantir una vida digna als ciutadans i ciutadanes. Per informar sobre aquestes mesures, s'estan fent reunions amb les entitats que treballen amb les persones que tenen més dificultats per empadronar-se. D'aquesta manera, conjuntament amb les entitats, s'està fent un seguiment de la implantació de les mesures, i s'estan recollint propostes i consideracions per seguir millorant el procediment d'empadronament, especialment en els casos d'empadronament sense domicili fix i sense acreditació de residència.

Revisió de la gestió dels informes de coneixement de residència

Durant l'any 2017 es va crear grup de treball per revisar totalment el procés de tramitació dels informes de coneixement de residència, document imprescindible per a l'empadronament sense domicili fix.

L'objectiu és simplificar i agilitzar el tràmit i la millora del procediment de comunicació, especialment quan s'arxivi la sol·licitud perquè no s'ha pogut comprovar la residència a Barcelona.

La revisió del procés està vinculada a la posada en marxa d'una aplicació informàtica, que millorarà la gestió i la traçabilitat de la tramitació d'aquests informes per part de tots els canals d'informació i atenció ciutadana, i de tots els agents que participen en la tramitació de l'informe.

Elaboració del conveni entre l'Ajuntament i l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) pel que fa a informació i atenció ciutadana

El 1993 l'Àrea Metropolitana de Barcelona i l'Ajuntament de Barcelona van signar un acord per implantar un sistema d'informació ciutadana per telèfon en l'àmbit metropolità i per col·laborar en la prestació d'altres serveis d'informació ciutadana. L'acord establia que el punt de partida i la base de l'estructura organitzativa del servei 010 Metropolità seria, d'una banda, el servei prestat pel 010 de la ciutat de Barcelona i, de l'altra, el servei d'informació sobre el transport públic en l'àmbit metropolità ofert per CETRAMSA (actualment AMB Informació).

El temps transcorregut des de la signatura de l'esmentat acord ha suposat grans canvis tecnològics, l'evolució en la gestió dels serveis i la diversificació de canals d'informació i atenció ciutadana. Tots aquests aspectes, així com l'entrada en vigor de la gratuïtat del telèfon 010 a la ciutat de Barcelona, han fet necessari revisar els acords.

Pilot sistema CRM al taulell de Serveis Tècnics i sistema d'alertes

Al mes de maig es va instal·lar i configurar el sistema CRM en les posicions dels informadors del taulell dels Serveis Tècnics del Districte de Sants. Els informadors del taulell identifiquen els ciutadans, els cerquen al sistema i mantenen un registre de cadascuna de les atencions realitzades. S'han comptabilitzat al sistema una mitjana de 380 atencions mensuals.

Al mes de novembre es va posar en funcionament un servei de subscripció d'alertes de qualitat de l'aire per correu electrònic. En acabar l'any, uns tretze mil ciutadans s'havien subscrit al servei.

Dades del 2017

Les dades bàsiques d'activitat de la Direcció d'Atenció Ciutadana són les següents:

- 1.274.421 trucades ateses
- 1.206.820 persones ateses a les OAC
- 5.696.774 visites al Portal de Tràmits
- 495.004 usuaris dels quioscs
- 3.690.380 tramitacions a través d'OAC, telèfon, web i quioscs
- 1.723.603 informacions d'equipaments i agenda de la ciutat
- 276.118 comunicacions rebudes pel sistema IRIS
- 29.681 atencions a l'Oficina de Troballes
- 5.737 atencions a l'Oficina d'Atenció a les Empreses
- 411.520 comunicacions personalitzades
- 16.814 seguidors a Twitter del perfil del 010
- 59.556 tràmits i 18.190 consultes a través del canal de dispositiu mòbil d'atenció ciutadana

Cal tenir en compte que el sistema d'atenció ciutadana es regeix per una **política de qualitat** i, per tant, la seva activitat està auditada (el marc de referència és la **Norma ISO 9001**).

La valoració que fan els usuaris i usuàries del conjunt de serveis d'atenció telefònica i presencial de la Direcció és de 8,3 sobre 10.

Tramitacions per canal

Tramitació per canal				
	2014	2015	2016	2017
OAC	1.528.698	1.538.431	1.504.430	1.500.371
Telèfon	441.486	448.489	559.739	656.247
Web	804.098	878.108	1.115.441	1.334.981
Quiosc	31.481	33.553	62.597	198.781
Total	2.807.777	2.898.581	3.242.207	3.690.380

En el cas del portal web, hi ha un augment important motivat per l'ampliació de la cartera de tràmits que es poden fer a través d'aquest canal (especialment de subvencions i altres tramitacions amb identificació mòbil Mobil ID), així com per les peticions de cita prèvia per a les OAC.

Pel que fa al telèfon, l'increment està vinculat a l'augment de tramitacions que es poden fer per aquest canal (destaquen el cobrament de tributs amb targeta de crèdit i els tràmits relacionats amb objectes perduts) i també per les peticions de cita prèvia per a les OAC.

Amb relació al canal quiosc, hi ha un increment de tramitació per desplaçament de tràmits ràpids de les OAC als quioscos ubicats a la mateixa oficina (justificants de padró i duplicats de rebuts), així com per sol·licitud de cita prèvia. Tot afavorit per la presència de personal de suport a les OAC que, a més d'altres tasques, ajuda els usuaris del quiosc a fer la tramitació.

A les OAC, encara que hi ha un molt lleuger descens de les tramitacions, com veurem en les dades corresponents, hi ha un lleuger increment de les atencions.

Tramitacions per tema i canal

Acumulat 2017	Població	Registre	Hisenda	Urbanisme	T. Rosa	IRIS/ Peticions	Troballes	Inform.	Altres*	Acumulat	
OAC											
OAC01 Ciutat Vella	56.570	26.712	5.450	1.838	4.715	20	26		10.417	105.748	7%
OAC02 Eixample	55.318	41.221	7.627	4.403	3.117	68	39		15.437	127.230	8%
OAC03 Sants-Montjuïc	68.376	32.304	9.822	2.484	5.513	62	53		14.222	132.836	9%
OAC04 Les Corts	27.705	19.096	6.561	1.119	1.561	62	22		7.601	63.727	4%
OAC05 Sarrià - Sant Gervasi	32.534	17.196	6.585	1.323	1.160	32	61		8.205	67.096	4%
OAC06 Gràcia	41.301	23.001	5.193	2.131	2.440	272	26		15.660	90.024	6%
OAC07 Horta-Guinardó	60.982	26.720	6.402	1.485	3.511	156	24		20.506	119.786	8%
OAC08 Nou Barris	66.329	31.869	7.025	1.443	4.565	46	18		11.704	122.999	8%
OAC09 Sant Andreu	44.114	23.630	6.413	1.077	2.644	11	3		9.561	87.453	6%

*Dins d'"Altres" es computen les demandes de cita prèvia.

Acumulat 2017	Població	Registre	Hisenda	Urbanisme	T. Rosa	IRIS/ Peticions	Troballes	Inform.	Altres*	Acumulat	
OAC											
OAC10 Sant Martí	78.561	40.052	8.075	2.252	3.845	39	11		18.050	150.885	10%
OAC11 Sant Miquel	250.180	133.519	11.199	1.199	1.110	12	80		28.535	425.834	28%
Tràmits sense dependència			6.753							6.753	
Total OAC	781.970	415.320	87.105	20.754	34.181	780	363		159.898	1.500.371	41%
Telèfon	31.524	2.666	246.457	3.078		90.994	25.942		255.586	656.247	18%
Internet	64.660	18.772	539.176	104.307	5.261	80.173	14.236	44.792	463.604	1.334.981	36%
Quiosc	68.445		11.992			32			118.312	198.781	5%
Total	946.599	436.758	884.730	128.139	39.442	171.979	40.541	44.792	997.400	3.690.380	

*Dins d'"Altres" es computen les demandes de cita prèvia.

Atencions per canal

Atencions per canal				
	2014	2015	2016	2017
OAC	1.110.516	1.081.377	1.151.104	1.206.820
Telèfon	1.428.686	1.261.199	1.293.687	1.274.421
Web	2.482.363	3.351.163	4.355.525	5.696.774
Quiosc	229.071	249.385	290.637	495.004
Total	5.250.636	5.943.124	7.090.953	8.673.019

En el cas del portal web, l'increment gradual el situa com el primer canal per volum d'atencions, la qual cosa es justifica pel gran augment de la tramitació. El mateix motiu incrementa el volum d'atencions dels quioscos.

S'ha de destacar que, encara que hi hagi una disminució de les tramitacions a les OAC, les atencions encara tenen un increment lleuger.

En el cas del telèfon, el canvi de centraleta que es va fer l'estiu del 2017 va provocar diferències en els indicadors. Això pot motivar la petita disminució respecte al 2016, quan el nombre de tramitacions a través del telèfon sí que ha augmentat respecte a l'any anterior.

Sistema Iris (incidències, reclamacions i suggeriments)

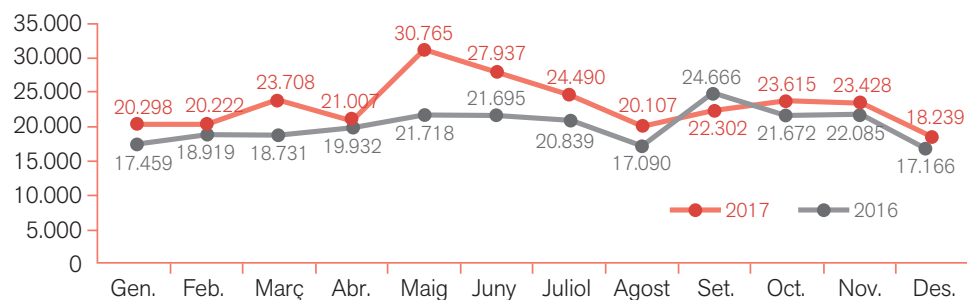
Aquest programa multicanal que gestiona les peticions de servei, avisos, incidències i reclamacions de la ciutadania també presenta una tendència de creixement continuada.

Entrades	2017	2016	Δ17/16	% Δ17/16(IQS)
Total	276.118	241.972	14%	17%

Temàtiques	2017	S	2016	S
Manteniment de l'espai urbà	59.300	21,5%	53.378	22,1%
Recollida i neteja de l'espai urbà	44.720	16,2%	38.064	15,7%
Informació, tràmits i atenció a la ciutadania	28.572	10,3%	20.835	8,6%
Mobilitat	14.566	5,3%	13.002	5,4%
Prevenió i seguretat	12.562	4,5%	11.978	5,0%
Transports públics	14.306	5,2%	6.150	2,5%
Sanitat i salut pública	4.879	1,8%	4.517	1,9%
Urbanisme, obres i habitatge	3.565	1,3%	3.278	1,4%
Oci/lleure	3.126	1,1%	3.358	1,4%
Bitàcoles	1.313	0,5%	2.034	0,8%
Cultura	1.008	0,4%	969	0,4%
Serveis socials	3.147	1,1%	5.570	2,3%
Hisenda	3.129	1,1%	2.449	1,0%
Esports	535	0,2%	418	0,2%
Educació	226	0,1%	170	0,1%
Promoció econòmica, comerç i mercats	418	0,2%	369	0,2%
Gestions municipals	34.695	12,6%	36.963	15,3%
Consultes web	39.343	14,2%	33.154	13,7%
Targeta Àrea Verda aparcament	5.571	2,0%	4.206	1,7%
Altres temes	1.137	0,4%	1.110	0,5%
Total	276.118	100%	241.972	100%

Evolució mensual i comparativa any anterior

El sistema IRIS ha gestionat 276.118 comunicacions ciutadanes, un 14% més que les rebudes l'any 2016. Aquest augment és del 17% si només es tenen en compte les comunicacions de queixes i suggeriments (sense comptar les peticions de servei).

Reptes per al 2018

- Inici de la implantació del nou model d'atenció ciutadana en el marc de la transformació digital i la nova Llei de procediment administratiu comú (LPAC)
- Desenvolupament del nou model d'atenció 010
- Taula de Coordinació de Serveis d'Informació i Atenció Ciutadana
- Desenvolupament del nou IRIS 2.0
- Desenvolupament del nou projecte de l'Oficina de Troballes
- Projecte d'informació específica per als ciutadans i ciutadanes que s'empadronin a Barcelona o que canviïn de domicili dins la ciutat: "Benvinguda a Barcelona"

Tots aquests projectes tenen l'objectiu de continuar avançant cap a una Administració digital, encara més accessible i transparent. Se seguirà potenciant els canals no presencials i la interoperabilitat, i facilitant la participació i la corresponsabilitat dels ciutadans i ciutadanes, per acompanyar i apoderar la ciutadania en la seva relació amb l'Ajuntament de Barcelona.

Direcció de Serveis de Feminismes i LGTBI

La Direcció de Feminismes i LGTBI té com a missió:

- Posar a l'abast de la ciutadania una xarxa de serveis i recursos d'informació i assessorament per a les dones amb la finalitat d'apoderar-les personalment i socialment.
- Garantir l'accés als drets en igualtat de condicions a totes les dones i, dins d'aquest objectiu, amb un programa de treball específic per a dones que exerceixen el treball sexual.
- Garantir la visibilitat i la igualtat d'oportunitats de les persones del col·lectiu LGTBI per vetllar per la diversitat sexual i de gènere.
- Treballar per la prevenció, l'atenció i la recuperació amb les dones que han viscut violència masclista i els seus fills i filles.
- Atendre i coordinar les actuacions amb dones víctimes de tràfic de persones.
- Facilitar els espais de participació de les dones i les persones del col·lectiu LGTBI.

Context

Els departaments que componen actualment la direcció són els següents:

Departament d'Atenció i Acol·lida per Violència Masclista

Impuls, coordinació i gestió dels serveis adreçats a atendre i acollir casos de violència masclista a la ciutat i lluita contra el tràfic de dones amb finalitat d'exploatació sexual. Inclou els serveis d'atenció a violència masclista, del Servei d'Atenció i Recursos d'Acol·lida (SARA), el Servei d'Atenció a Homes (SAH), el dispositiu de serveis d'acolliment a dones i els seus fills i filles i la Unitat de Tràfic d'Ésser Humans.

Departament d'Informació i d'Atenció a Dones

Impuls, coordinació i gestió dels serveis adreçats a informar i atendre les dones, i contra les noves violències. Engloba els PIAD (punts d'informació i atenció a les dones), els serveis, programes i projectes de prevenció de les violències masclistes, i de noves formes de violència com l'assetjament sexual, la mutilació genital o els matrimonis forçats, i el Circuit Barcelona contra la Violència Masclista (Avaluació del Circuit Barcelona contra la Violència Masclista).

Departament de Promoció de Drets de les Dones i LGTBI

Disseny, impuls, coordinació, gestió i avaluació d'actuacions municipals adreçades a la promoció dels drets de les dones i LGTBI. Inclou el Consell de les Dones i Consell LGTBI i programes adreçats al col·lectiu LGTBI i tots els serveis, programes i projectes de promoció de dones, la relació amb els districtes i la coordinació de la convocatòria de subvencions.

Programa Xarxa d'Escoles i Instituts per la Igualtat i la No Discriminació. Té per finalitat prevenir la violència i la discriminació envers les dones i els col·lectius LGTBI, i els prejudicis i les falses creences davant la diversitat ètnica i cultural i la diversitat funcional.

Pla d'abordatge del treball sexual. Inclou el Servei d'Atenció Socioeducativa (SAS) i altres projectes relacionats amb la promoció dels drets de les treballadores sexuals.

Plans i mesures de govern (vigents)

a) Plans

- Pla per la justícia de gènere 2016-2020.
- Pla municipal per la diversitat sexual i de gènere - Mesures per la igualtat 2016-2020.
- Estratègia contra la feminització de la pobresa i la precarietat (2016-2024).
- Pla estratègic contra el sexisme a la ciutat (2017-2022). L'objectiu principal és articular un conjunt d'accions encaminades a sensibilitzar la ciutadania, i també a evitar i reduir la incidència del sexisme per mitjà de la reducció dels factors de risc i impedir-ne la normalització. Es pretén neutralitzar les justificacions relacionades amb el sexisme i impossibilitar que aquest fenomen persisteixi i s'agreugi.

b) Mesures de govern:

- La transversalitat de gènere a l'Ajuntament de Barcelona (2015)
- Millora del sistema per l'abordatge integral de les violències masclistes a Barcelona (2015)
- Mesura de govern de la Xarxa d'Escoles i Instituts per la Igualtat de Tracte i la No Discriminació (2013)

Recursos

Recursos humans

Departament	Persones
Departament d'Informació i Atenció a les Dones	4
PIAD	27
Departament d'Atenció i Acol·lida per Violència Masclista	5
SARA	41
Departament de Promoció de Drets de les Dones i LGTBI	4
Direcció de Serveis de Feminismes i LGTBI	8
Total	89

Recursos econòmics

Pressupost executat	Euros
Capítol 2	4.511.563,07
Capítol 4	2.478.352,73
Capítol 6	71.329,50
Total	7.061.245,30

Activitat

1. Punts d'informació i atenció a les dones (PIAD)

El PIAD és un servei de proximitat i d'implicació territorial que ofereix informació, orientació i atenció a les dones, de manera individual, grupal i comunitària amb l'objectiu d'afavorir-ne el procés d'apoderament per fer front a les diferents situacions vitals i millorar en les relacions amb els altres en processos de separació, divorci, dols, crisis i canvis. La ciutat disposa de deu PIAD, un per districte, i el PIAD de Nou Barris té un espai d'atenció a la Zona Nord.

Atenció individual (PIAD)			
	2017	2016	% variació
Dones diferents ateses	2.684	2.667	0,64%
Dones noves (primera entrevista)	2.013	2.005	0,40%
Dones en seguiment (a partir de la segona entrevista)	1.305	1.382	-5,57%
Dones ateses per la psicòloga	639	601	6,32%
Dones ateses per l'advocada	900	967	-6,93%

Nota: Aquestes dades estan pendents de revisió a causa d'una incidència en la seva extracció

Les dades del servei es mantenen estables respecte a les dades dels darrers anys, i l'increment en informació i atenció generals es deu a una menor organització d'activitats comunitàries (21,18% menys respecte al 2016) que es van reemprendre el mes de juny amb la incorporació d'una tècnica comunitària.

L'acompanyament psicològic dona resposta especialitzada a les dones perquè puguin trobar la manera d'utilitzar el seu potencial per resoldre problemes personals i relacionals. Les dades mostren un augment de dones diferents ateses (6,32%), que confirma que l'acompanyament psicològic és cada vegada més conegut i referenciat dins la xarxa de serveis.

Les entrevistes d'acompanyament psicològic han augmentat respecte al 2016 (9,20%), en menys proporció que el nombre de dones diferents ateses, pel fet que un nombre important de les dones han començat l'acompanyament a finals d'any i no han pogut fer més d'una o dues sessions.

Tot i que el 2015 i el 2016 es van incrementar les hores d'atenció d'assessorament jurídic, i atesa la complexitat legal d'algunes demandes, les advocades van dedicar més temps a algunes entrevistes i, en casos específics, es van haver de fer més entrevistes de la dedicació habitual; per això, les dades mostren un lleuger descens en dones diferents ateses (6,93%).

Entrevistes individuals (PIAD)			
	2017	2016	% variació
Entrevistes amb la tècnica referent	4.397	4.419	-0,50%
Entrevistes d'acompanyament psicològic	3.550	3.251	9,20%
Entrevistes amb assessorament jurídic	1.098	1.166	-5,83%
Entrevistes amb professionals per casos	358	638	-43,89%
Total	9.403	9.474	-0,75%

Nota: Aquestes dades estan pendents de revisió a causa d'una incidència en la seva extracció

El decrement més important del nombre d'entrevistes afecta sobretot les fetes amb professionals per coordinació de casos (-43,89%). Això mostra que el PIAD és un servei finalista que dona resposta a les demandes dins del servei mateix, tot i que rep derivacions d'altres serveis de la xarxa. A més, el nou sistema d'informació telemàtic compartit (Sistema d'Informació d'Acció Social, SIAS) facilita les coordinacions entre els centres de serveis socials i els PIAD, ja que es fan directament en línia, i permet l'accés d'altres professionals a informació que abans es compartia presencialment o telefònicament.

Intervenció grupal (PIAD)			
	2017	2016	% variació
Conducció de grups (sessions) ¹	108	120	-10,00%
Organització de grups (sessions) ²	1.098	644	70,50%
Total participants³	1.277	1.176	8,59%

1. La conducció de grups fa referència als grups organitzats pel PIAD. Els dirigeixen la tècnica referent i la psicòloga.

2. Fa referència a diverses accions grupals (tallers) organitzades pels PIAD.

3. No són participants diferents, les dones poden assistir a diferents grups o tallers.

Nota: Aquestes dades estan pendents de revisió a causa d'una incidència en la seva extracció

El 2017 es va produir un decrement poc significatiu del nombre de sessions que es van conduir des dels PIAD, ja que enguany no s'ha pogut realitzar un dels grups en un dels districtes. En canvi, hi ha hagut un augment del 70,50% en el nombre de sessions (organització de tallers).

Intervenció comunitària (PIAD)			
	2017	2016	% variació
Xerrades o actes	111	141	-21,28%
Entitats participants	117	146	-19,86%
Participants	8.215	11.591	-29,13%

Nota: Aquestes dades estan pendents de revisió a causa d'una incidència en la seva extracció

Pel que fa a la intervenció comunitària, el nombre d'activitats comunitàries dels PIAD han tingut un decrement del 21,28% degut a una dedicació inferior del servei al treball comunitari.

Altres actuacions als PIAD durant el 2017 han estat les següents:

- Reorganització del servei vinculada a la redistribució de les funcions d'atenció individual i comunitària.
- Redisseny d'horaris del servei començant a desplegar l'horari presencial per demanar cita prèvia.
- Trasllat del PIAD de l'Eixample a una nova ubicació (jardins de Rosa Deulofeu) i arranjaments als PIAD de Sants, Sant Martí, Sarrià, les Corts, Sant Andreu, Horta-Guinardó i Gràcia.
- Menció d'excel·lència com a bona pràctica pel Banc de Bones Pràctiques de l'Ajuntament al Grup de creixement personal del PIAD.
- Participació en la Jornada d'Intervenció Comunitària a Bilbao.
- Procés de protocol·lització del servei dels PIAD, iniciat el 2017 i que continuarà el 2018.

2. Servei d'atenció, recuperació i aollida (SARA)

El SARA és un servei ambulatori d'àmbit de ciutat, de titularitat municipal, d'atenció específica a persones víctimes de situacions de violència masclista. Va posar en marxa des de l'inici tots els aspectes definits en el Model d'atenció a la infància i l'adolescència en situacions de violència masclista des del dispositiu públic de serveis socials de la ciutat de Barcelona en compliment del que estableix la mesura de govern corresponent (26.4.2013) i va ampliar els perfils de les persones usuàries. Proporciona atenció a:

- persones de l'entorn proper de les dones, infants o adolescents i altres persones majors d'edat directament afectats/ades per la violència masclista. També els ofereix assessorament.
- infants o adolescents i entorn proper directament afectat en cas de mort de la dona per assassinat o per suïcidi induït per la violència masclista, o per qualsevol altra causa sempre que els calgui un procés de recuperació de la violència viscuda que no hagin pogut fer fins aleshores.
- adolescents víctimes de relacions afectivosexuals abusives, esporàdiques o de parella, o altres manifestacions de violència sexista en les quals no estan implicats ni la mare ni el pare, o l'actual parella de l'una o l'altre.

El SARA ofereix assessorament a professionals i a persones de l'entorn de les víctimes. Disposa d'un equip multidisciplinari que ofereix una atenció integral a fi de poder treballar els processos de recuperació de les persones ateses i, alhora, és la porta d'entrada als recursos d'acolliment d'urgències i de llarga estada per a dones que viuen situacions de violència masclista i per als seus fills i filles.

Fa tres anys, a petició de l'Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS), es va posar en marxa una comissió de treball amb l'objectiu de revisar els criteris organitzatius d'atenció bàsica en

situacions de violència masclista des del dispositiu municipal. Al novembre del 2017 es va iniciar el desplegament del *Circuit per l'atenció bàsica en casos de violència masclista. Millores en els criteris organitzatius*, document resultant del treball d'aquesta comissió.

	2017	2016	% variació
Unitats familiars (unipersonals o de diversos membres)	1.780	1.833	-2,89%
Dones ateses (víctimes principals de la VM)	1.570	1.673	-6,16%
Persones usuàries que s'hi adrecen per primera vegada	667	818	-18,46%
Persones ateses per via d'urgència (casos)	177	252	-29,76%

El SARA va atendre el 2017 un total de 1.780 unitats familiars (unipersonals o de diversos membres), fet que suposa un 2,89% menys que el 2016. D'aquestes unitats familiars, 1.570 són dones majors d'edat, víctimes principals de violència masclista. La resta poden ser persones víctimes col·laterals, noies i nois adolescents (de 12 a 17 anys) que hi accedeixen directament sense acompanyament de persones adultes, o altres persones pertanyents a diversos perfils de persones destinatàries del servei.

El 2017 es van atendre 177 persones per via d'urgència, tant si hi accedien directament com derivades d'altres serveis. Aquesta xifra representa un 29,76% menys que l'any anterior.

El SARA va atorgar un total de 63.616,94 euros en concepte d'ajudes a dones i els seus fills i filles, en què 51.492,89 euros van ser en ajuts nominals i 12.124,05 euros en ajuts d'urgència. La diferència respecte al 2016 és de 22,49% menys, a causa de la davallada en el nombre de dones ateses per urgència, especialment.

2.1. Intervenció grupal amb dones, infants i adolescents

La intervenció grupal és una eina especialment útil per promoure canvis, consolidar processos de recuperació i definir projectes de vida exempts de violència. L'any 2017 el SARA va dur a terme un total de 14 projectes grupals diferents, concretats en 21 grups (alguns projectes d'intervenció grupal preveuen dos grups diferenciats que funcionen simultàniament). Alguns es van desenvolupar al llarg del 2016-2017, d'altres es van realitzar íntegrament durant el 2017 i altres s'han iniciat durant el 2017 però finalitzaran el 2018. D'alguns dels 14 projectes se'n va dur a terme més d'una edició.

Els grups s'han distribuït en tres tipologies:

- Grups psicoterapèutics en l'àmbit social: 11 projectes concretats en 23 grups diferents.
- Grup socioeducatiu: un projecte grupal concretat en un grup.
- Activitats grupals socioeducatives: 2 projectes.

2.2. Espais d'interconsulta a professionals i serveis

Durant l'any 2017 es van dur a terme un total de 281 assessoraments diferents des del SARA, dels quals 193 es van fer a professionals i serveis (un 36,93% menys que el 2016), concretament 115 a centres de serveis socials (CSS). La resta es van realitzar amb alumnes d'educació secundària o de universitats.

Aquest descens té a veure amb l'articulació amb d'altres serveis i professionals; primerament, han augmentat notablement les coordinacions presencials per casos entre SARA i CSS, i aquests espais han contribuït a la transferència de coneixements en clau de violència.

A més, al llarg del 2017 s'han dut a terme més formacions específiques per a professionals dels CSS i EAIA, la qual cosa provoca que hi hagi menys necessitat d'informació de les persones professionals sobre com han de procedir en la derivació de casos al SARA, ja que tenen menys dubtes i efectuen les derivacions d'una manera més directa.

2.3. Recursos d'atenció a la infància i l'adolescència que viu violència masclista

	2017	2016	% variació
Total d'infants i adolescents atesos directament	261	304	-14,14%
Unitats familiars ateses per professionals d'infància i adolescència del SARA	283	383	-26,11%
Total d'adolescents amb accés directe al SARA (sense acompanyament de persones adultes)	19	26	-26,92%

El 2017 es van atendre directament 261 infants i adolescents, nombre que representa un 14,14% menys que l'any anterior; davallada que també es nota en els i les adolescents que van accedir directament al SARA sense l'acompanyament de persones adultes, que suposa un 26,92% menys que el 2016.

El 2017 s'ha constituït un grup de treball per definir l'exploració d'ofici dels infants en risc de patir violència, format per professionals de l'IMSS i del Departament d'Atenció i Acollida per Violència Masclista. Aquest grup elabora el document *Procediment per dur a terme l'exploració d'ofici de casos d'infància en risc en situacions de violència masclista (SARA, SAH i CSS)*, que entrarà en vigor el dia 1 de març de 2018. Aquest document té com a objectiu articular les demandes d'ofici en casos de violència masclista que arriben des de la fiscalia i/o la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) als serveis socials i al SARA, des d'un abordatge conjunt i integral d'atenció a la infància. El document és un marc d'actuació per ajudar a gestionar les demandes d'ofici d'una manera integral i coherent amb el sistema de serveis socials generals de l'Ajuntament.

3. Servei de teleassistència mòbil per violència de gènere (ATENPRO)

L'ATENPRO és un servei voluntari i gratuït que permet a la dona estar permanentment localitzable sigui on sigui i en contacte les 24 hores del dia, els 365 dies de l'any, amb professionals específicament preparats per donar resposta a les necessitats que pugui plantejar (angoixa, por, tristesa, inseguretat...). L'any 2017 s'observa una augment del 25,17% en el nombre de dones que disposen del servei de teleassistència mòbil respecte al 2016, que eren 302. El servei d'ATENPRO va lligat a una ordre de protecció concedida a la dona, i el motiu d'aquest augment pot ser un nombre més alt d'ordres de protecció concedides a les dones ateses al SARA al llarg del 2017.

4. L'acolliment per violència masclista

El SARA és la porta d'entrada als serveis d'acolliment per violència masclista, i és el servei referent en tots els casos mentre dura l'acolliment. Es proporciona acolliment en tots els casos que reuneixen els criteris d'accés definits en la normativa legal vigent i per la Direcció de Feminismes i LGTBI.

Acolliments i allotjaments en recursos residencials ¹			
	2017	2016	% variació
Dones acollides d'urgència	147	157	6,80%
Infants i adolescents acollits d'urgència	125	138	10,40%
Dones acollides en llarga estada	99	102	-2,94%
Infants i adolescents acollits en llarga estada	86	117	-26,50%
Dones acollides d'autonomia	17	21	23,53%
Infants i adolescents acollits d'autonomia	18	17	-5,56%
Dones allotjades en hotels i pensions	106	121	14,15%
Infants i adolescents allotjats en hotels i pensions	76	84	10,53%

1. Una mateixa persona pot haver estat acollida en diferents recursos al llarg de l'any. Per tant, les dades d'aquesta taula no es poden sumar

Tal com s'indica en la Mesura de govern de violència 2015-2019, una de les actuacions de millora ha estat l'**augment del nombre de places d'acollida per a dones i els seus fills/es víctimes de violència masclista**. Amb aquesta finalitat d'ampliació de places al dispositiu d'acollida per violència masclista, el dia 1 de desembre de 2017 es va iniciar l'Acord marc per a l'homologació i designació d'entitats i de fixació de les condicions dels successius contractes de serveis d'acolliment d'urgència, llarga estada i fase d'autonomia per a dones víctimes de violència masclista i els seus fills i filles.

També, durant el mateix any, 2017, s'han acordat mitjançant conveni places amb Càritas Diocesana de Barcelona i amb el projecte "Espai Ariadna".

L'any 2017 es van acollir i/o allotjar per violència masclista un total de 272 unitats familiars diferents (272 dones, 237 infants o adolescents, 5 altres familiars de la dona referent del cas).

Cal dir que una mateixa unitat familiar (dona sola o amb fills/es i/o altres familiars) pot haver estat acollida en diferents serveis d'urgència, llarga estada i d'autonomia i pot haver canviat de recurs per motius de seguretat en ser localitzada per la persona agressora. Per aquest motiu, el sumatori de les persones acollides en les diferents fases del dispositiu no corresponen al total de persones acollides, atès que, en un mateix període, una persona pot haver estat acollida en més d'un recurs.

4.1. Acolliment d'urgència per violència masclista

Durant el 2017 s'han acollit en recursos d'**acolliment d'urgència** un total de 157 dones diferents, i 138 infants, 5 altres familiars de la dona, fet que suposa un increment del 6,80% de dones, del 10,40% d'infants o adolescents i del 66,67% d'altres familiars de la dona, respecte al 2016.

Acolliment d'urgència ¹			
	2017	2016	% variació
Centre Municipal d'Acollida d'Urgència per Violència Masclista (CMAU-VM)			
Dones	75	78	-3,85%
Infants i adolescents	68	70	-2,86%
Altres familiars de la dona	5	3	66,67%
Casa d'acollida SIRGA²			
Dones	4	0	--
Infants i adolescents	4	0	--
Casa d'acollida Casa la Jove			
Dones	37	28	32,14%
Infants i adolescents	29	28	3,57%
Càritas (Montseny)			
Dones	35	46	-23,91%
Infants i adolescents	34	46	-26,09%
Casa d'acollida Lligam			
Dones	6	26	-76,92%
Infants i adolescents	3	10	-70,00%

1. Una mateixa persona pot haver estat acollida en diferents recursos al llarg de l'any. Per tant, les dades d'aquesta taula no es poden sumar

2. La casa d'acollida SIRGA és un recurs residencial que va obrir les seves portes al setembre del 2017

Allotjament en pensions i hotels: Tot i que es prioritza que l'acolliment es doni en cases i pisos d'acollida públics o gestionats per entitats especialitzades, quan aquests no disposen de places i cal fer un acolliment d'urgència, es fa necessari allotjar les dones i els seus fills i filles en hostals, hotels i pensions, fins que quedi alguna plaça disponible al dispositiu d'acollida per violència masclista. El 2017, el total de persones acollides per aquesta via va ser de 210, de les quals 121 són dones, 84 fills i filles i 5 altres familiars de la dona, fet que suposa un augment del 15,38 % respecte a l'any anterior.

Si es comparen les dades d'atenció per via d'urgència i les dels acolliments d'urgència efectuats, s'observa que el 2017 un 88,70% de les dones ateses per via d'urgència al SARA van necessitar serveis d'acolliment del dispositiu de violència masclista.

Centre Municipal d'Acolliment d'Urgència per Violència Masclista (CMAU-VM)

El CMAU-VM és un servei residencial d'urgència amb caràcter confidencial per a dones que viuen violència masclista, i per als seus fills i filles de qualsevol edat i altres persones dependents, en funcionament les 24 hores del dia i els 365 dies de l'any, que disposa d'un equip multidisciplinari, integrat per professionals de l'educació social, psicologia i treball familiar, on s'aporta un espai de protecció, reflexió i acompanyament temporal. Disposa de 10 habitacions amb una capacitat màxima per a 27 persones (10 dones i 17 fills/illes o altres persones dependents de la dona). Els tres únics serveis que poden derivar casos al CMAU-VM són: el SARA, el Servei d'Atenció Socioeducativa (SAS) de l'Agència ABITS i el Centre d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona (CUESB).

	2017	2016	% variació
Serveis prestats			
Ingressos registrats	67	74	-9,46%
Unitats familiars diferents acollides	75	78	-3,85%
Dones acollides	75	78	-3,85%
Infants i adolescents acollits	68	70	-2,86%
Total de persones diferents (dones, fills/illes i altres familiars) acollides	148	151	-1,99%
Sortides registrades	71	71	0,00%
Casos en actiu el 31 de desembre	7	10	-30,00%
Àpats servits (esmorzars, dinars, berenars i sopars)	23.761	27.735	-14,33%
Nombre d'ajuts per a desplaçament d'urgència tramitats	416	303	37,29%
Nombre d'ajuts econòmics d'urgència tramitats	414	595	-30,42%
Import dels ajuts per a desplaçament d'urgència (en euros)	7.884,49	5.118,25	54,05%
Import dels ajuts econòmics d'urgència (en euros)	4.531,40	5.578,50	-18,77%
Altres dades			
Mitjana de dies per completar l'exploració, valoració i orientació dels casos	16,45	15,71	4,71%
Mitjana anual d'ocupació del CMAU-VM	90,25	97,00	-6,75%
Estada mínima (en dies)	3	1	200,00%
Estada màxima (en dies)	124	480	-74,17%
Estada mitjana (en dies)	46,7	53	-11,89%

El CMAU-VM va acollir 75 unitats familiars: 75 dones i 68 fills i filles, així com altres persones membres de la unitat familiar. La resta de dones i infants o adolescents van ser derivats a altres serveis d'acolliment d'urgència de titularitat privada, i la Direcció de Feminismes i LGTBI en va assumir el cost total. El criteri general és acollir d'urgència en primera instància al CMAU-VM, llevat que la zona de risc de la unitat familiar coincideixi amb la zona d'ubicació del servei o que no hi hagi plaça. La mitjana d'estada va ser de 46,7 dies, quan el criteri fixat com a estada màxima d'urgència és de 30 dies, principalment per falta de disponibilitat de places en serveis d'acolliment de llarga estada.

La franja d'edat majoritària de les dones acollides és dels 25 als 39 anys (45,79%), i el 77,78% no tenien feina en el moment de l'ingrés al servei. La mitjana d'edat dels fills i filles acollits va ser de 8 anys i, a causa del risc de localització per part de la persona agressora, un 77,36% dels menors acollits van suspendre temporalment l'assistència a centres educatius mentre va durar l'acolliment d'urgència.

Tipologia de nuclis familiars acollits al CMAU-VM

	2017	2016	% variació
Dones soles	33	35	-5,71%
Dones amb fills/filles	42	43	
Dones amb un fill o una filla	22	25	-12,00%
Dones amb dos fills o filles	13	13	0,00%
Dones amb tres fills o filles	4	1	300,00%
Dones amb quatre fills o filles	3	4	-25,00%
Dones amb cinc fills o filles	0	0	--

4.2. Acolliment de llarga estada

Centres d'acollida de llarga estada¹

	2017	2016	% variació
Casa d'acollida per violència masclista (CA-VM)			
Dones	18	24	-25,00%
Infants i adolescents	16	27	-40,74%
Casa d'acollida Lligam			
Dones	15	7	114,29%
Infants i adolescents	12	7	71,43%
Casa d'acollida Llar de Pau			
Dones	4	7	-42,86%
Infants i adolescents	5	11	-54,55%
Casa d'acollida Casa la Jove			
Dones	25	9	177,78%
Infants i adolescents	20	10	100,00%
Càritas (Gavines)			
Dones	10	21	-52,38%
Infants i adolescents	20	35	-42,86%
Casa d'acollida SIRGA²			
Dones	6	0	--
Infants i adolescents	10	0	--
Pisos VM i Drogues (Espai Ariadna)			
Dones	0	18	-100,00%
Infants i adolescents	0	4	-100,00%

1. Una mateixa persona pot haver estat acollida en diferents recursos al llarg de l'any. Per tant, les dades d'aquesta taula no es poden sumar

2. La casa d'acollida SIRGA és un recurs residencial que va obrir les seves portes al setembre del 2017

Durant el 2017 s'han acollit en serveis d'**acolliment de llarga estada** un total de 185 persones, de les quals 99 són dones i 86 infants o adolescents, fet que suposa un descens del 2,94% de dones i del 26,50% d'infants o adolescents respecte al 2016.

Els serveis d'acolliment de llarga estada s'activen un cop finalitzat l'acolliment d'urgència i realitzades l'exploració, la valoració i l'orientació inicials. Són serveis d'estada limitada i de transició que permeten a les dones i els seus fills i filles treballar la situació de violència viscuda i rebre eines socials i personals per tal que les dones puguin recuperar el control i l'autonomia del seu procés vital. **Les cases d'acollida de llarga estada** ofereixen atenció permanent durant les 24 hores del dia, els 365 dies de l'any.

La durada en recursos de llarga estada és, en caràcter general, d'un màxim de 6 mesos, excepte en aquells casos en què el procés jurídic, social i/o emocional o els mateixos objectius establerts en el pla de treball necessitin un temps complementari per ser assolits.

4.3. Acolliment d'autonomia

Es tracta d'un servei d'acolliment temporal que permet seguir el procés iniciat en els serveis d'acolliment de llarga estada amb l'objectiu de facilitar l'autonomia personal, independència i la integració sociolaboral.

Centres d'acollida d'autonomia ¹			
	2017	2016	% variació
Pisos d'acollida per violència masclista (PA-VM)			
Dones	18	12	50,00%
Infants i adolescents	12	14	-14,29%
Pis Llar de Pau			
Dones	2	1	100,00%
Infants i adolescents	4	2	100,00%
Pis Associació Prohabitatge²			
Dones	1	0	--
Infants i adolescents	1	0	--

1. Una mateixa persona pot haver estat acollida en diferents recursos al llarg de l'any.
Per tant, les dades d'aquesta taula no es poden sumar

2. Els pisos de l'Associació Prohabitatge es van homologar en data 1 de desembre de 2017

Durant el 2017 s'han acollit en serveis d'**acolliment d'autonomia** un total de 38 persones, de les quals 21 són dones i 17 infants o adolescents, fet que suposa un augment del 23,53% de dones i un descens del 5,56% d'infants o adolescents respecte al 2016.

5. Servei d'atenció a homes per a la promoció de relacions no violentes (SAH)

El SAH és un espai d'informació, assessorament i tractament psicoeducatiu adreçat a homes que exerceixen o han exercit qualsevol tipus de violència cap a la seva parella i/o a les seves filles/fills amb l'objectiu principal de treballar amb ells a fi d'eliminar o disminuir els maltractaments i aconseguir unes relacions respectuoses i igualitàries.

Persones ateses segon el tipus de programa			
	2017	2016	% variació
SAH Homes	220	201	9,45%
Homes	156	154	1,30%
Dones, (ex)parelles dels homes atesos	64	47	36,17%
SAH Pares	21	22	-4,55%
SAH Joves	13	15	-13,33%
Total persones ateses presencialment	254	238	6,72%

El 2017 el SAH va atendre en el programa SAH Homes 220 persones diferents. Les atencions a les dones (parelles o exparelles) depenen de la intervenció amb els homes, ja que les parelles o exparelles col·laboren amb el servei en el seguiment del tractament dels homes.

Sol·licituds d'atenció al SAH			
	2017	2016	% variació
SAH Homes	139	123	13,01%
SAH Pares	7	8	-12,50%
SAH Joves	8	12	-33,33%
Total	154	143	7,69%

El nombre de sol·licituds per accedir a algun dels tres programes ha estat de 154, lleugerament superior al 2016 un 7,7%. Cal desplegar una estratègia de difusió que permeti millorar el nombre de derivacions i sol·licituds al servei que possibiliti millorar de manera substancial el nombre de sol·licituds.

Usos de l'activitat efectuada al SAH			
	2017	2016	% variació
Usos de sessions individuals (acollida, tractament i seguiment)	1.362	1.424	-4,35%
SAH Homes (homes i dones)	1.133	1.149	-1,39%
SAH Pares	166	179	-7,26%
SAH Joves	63	96	-34,38%
Usos de sessions grupals	489	593	-17,54%
SAH Homes	489	553	-11,57%
SAH Joves	0	40	-100,00%
Usos de les atencions telefòniques	71	105	-32,38%
SAH Homes (homes i dones)	65	82	-20,73%
SAH Pares	3	19	-84,21%
SAH Joves	3	4	-25,00%
Altres usos del servei	78	101	-22,77%
Assessoraments a professionals	35	38	-7,89%
Informació a la ciutadania	38	46	-17,39%
Formació a professionals (SAH Atenció)	3	4	-25,00%
Entrevista amb professionals	2	10	-80,00%
Tallers de sensibilització (SAH Atenció)	0	3	-100,00%
Total	2.000	2.223	-10,03%

5.1. Projecte de prevenció "Canviem-ho. Homes per l'equitat de gènere"

Les demandes que han arribat durant l'any 2017 han augmentat en un 16,30% respecte al 2016 gràcies a la difusió duta a terme al llarg de l'any.

Demandes del projecte "Canviem-ho"			
	2017	2016	% variació
A través del web	5	11	-54,55%
Per correu electrònic	84	61	37,70%
Per telèfon	12	15	-20,00%
Presencials	5	4	25,00%
Proposta interna	1	1	0,00%
Total	107	92	16,30%

La majoria de demandes que es reben al projecte "Canviem-ho" arriben mitjançant el correu electrònic, i suposen un 79% d'aquestes, seguides de les demandes per telèfon, que corresponen a un 11%; les demandes a través del web, el 5%, i les demandes presencials (aquelles que reben els tècnics quan fan alguna acció concreta o quan participen en espais amb altres professionals), el 5%, també.

Projectes de desenvolupament

- *Grups d'homes per una paternitat responsable, activa i conscient*: s'ha augmentat el nombre de participants en un grup més que l'any i quatre seguiments grupals més. Quantitativament, això ha generat 650 usos del servei, fet que suposa un total de 137 homes diferents que han rebut com a mínim una intervenció grupal (21 homes més que l'any passat).

- Centres de menors del Consorci de Serveis Socials de Barcelona. A principis del 2017 es va presentar el document del *Protocol de prevenció, detecció i abordatge de violències masclistes* a les diferents direccions dels centres i es van començar a desenvolupar les mesures per desplegar-lo, començant per les formacions d'aprofundiment per als professionals que formaran part de l'equip transversal de "referents de gènere" amb representació de tots els centres.

Accions adreçades a professionals

Durant l'any 2017, en general s'han reduït el nombre d'accions d'aprofundiment un 23,53%, tot i que les formacions que s'han dut a terme han augmentat un 75% respecte a l'any anterior. S'han

fet 13 accions d'aprofundiment (de les quals 7 són formacions). El nombre total de les accions de sensibilització que ofereix el projecte "Canviem-ho" ha augmentat l'any 2017 un 23%. Els tallers han tornat a suposar, com el 2016, l'aposta principal en accions destinades a la població general, i s'ha procurat poder fer intervencions més llargues i profundes. Les xerrades han augmentat un 14%, mentre que aquest any no s'han fet taules rodones.

La taula següent mostra que el projecte ha augmentat el nombre d'accions de durada més gran i ha disminuït les accions puntuals. Així mateix, destaca favorablement una assistència més gran d'homes a les accions dutes a terme.

Assistents a les accions de sensibilització			
	2017	2016	% variació
Accions de sensibilització (xerrades, comunicacions i taula rodona)			
Unitats anuals	9	8	12,50%
Assistents totals	176	217	-18,89%
Assistents homes	101	92	9,78%
Treball grupal (tallers i intervenció grupal)			
Unitats anuals	40	30	33,33%
Total de sessions anuals	112	97	15,46%
Assistents totals (usos)	1.252	1.044	19,92%
Assistents homes (usos)	1.070	896	19,42%

6. Agència ABITS

L'Agència ABITS per a l'Abordatge Integral del Treball Sexual desenvolupa i gestiona projectes i serveis per aconseguir l'apoderament de les dones que exerceixen el treball sexual i l'accés als seus drets en plena igualtat.

6.1. Servei d'Atenció Socioeducativa (SAS)

El SAS és el servei que l'Ajuntament posa a disposició de les dones que exerceixen treball sexual, especialment aquelles que ofereixen i negocien els serveis a la via pública. És un servei interdisciplinari que ofereix atenció al medi obert (Ciutat Vella en horari diürn i nocturn, les Corts, Sant Martí, Sants de manera puntual, concretament a la Zona Franca, i a d'altres districtes quan es rep alguna sol·licitud) i a l'oficina en l'àmbit social, jurídic i psicològic.

El 2017 s'ha donat una especial rellevància a promoure l'accés als drets de les treballadores sexuals i a detectar possibles vulneracions i situacions de violències que viuen, fet que ha comportat una intervenció més proactiva, que ha suposat una millora qualitativa en l'atenció, així com un increment global de l'activitat al Servei, respecte a l'any anterior, que es veu reflectit en:

- Dones ateses a l'oficina: han estat 440 el 2017, cosa que representa un increment del 23,60%.
- Intervencions educatives¹: se n'han fet un total de 12.891 a la via pública, fet que representa un augment del 69,44%. La mitjana d'intervencions educatives puja en totes les zones, i destaca Ciutat Vella amb una mitjana de 40 intervencions per sortida. L'augment de les intervencions es produeix, a més de per l'assumpció de l'enfocament de drets, per la presència més gran en medi obert.
- A l'oficina s'han fet 2.451 intervencions educatives, però no es pot comparar aquesta dada amb l'any anterior perquè no es recollia.
- Les necessitat detectades han estat 25.367 el 2017, la qual cosa representa un augment del 55,64%.

1. Per *intervenció educativa* entenem aquella interacció entre una de les professionals del servei i una treballadora sexual amb l'objectiu de poder promoure autonomia en la dona, així com donar suport per assolir les seves prioritats. La intervenció educativa se centra en la promoció dels drets de les dones. Les intervencions educatives poden ser a la via pública durant una de les sortides, o des de l'oficina (quan una dona ve a una entrevista o mitjançant contacte telefònic).

- El nombre de sortides a la via pública ha estat de 518, en comparació amb les 450 del 2016, fet que representa un augment del 15,11%. Per tant, repercuteix en un augment de les intervencions educatives a la via pública.
- El nombre de les coordinacions efectuades amb altres serveis ha estat 8.212 el 2017, gairebé el doble que l'any anterior.
- El nombre de contactes realitzats a la via pública² s'ha mantingut estable. La mitjana del nombre de contactes, tenint en compte el nombre de sortides efectuades, ha estat de 35 durant el 2017, i el 2016 van ser 42. Durant el 2017 s'ha contactat amb un 88,13% de les dones vistes durant les sortides a la via pública, i l'any 2016 es feia amb el 86,26%.

Resum de dades d'atenció del SAS			
	2017	2016	% variació
Contactes totals a la via pública	18.222	18.762	-2,88%
Intervencions educatives a la via pública	12.891	7.608	69,44%
Dones diferents ateses a l'oficina	440	356	23,60%
Coordinacions amb altres serveis	8.212	4.129	98,89%
Necessitats detectades	25.367	16.298	55,64%

Concretament, de les 25.367 necessitats detectades, 1.182 tenien relació amb la unitat familiar i estaven relacionades principalment amb els drets següents: econòmics i laborals, salut, justícia, lliure circulació i formació.

Al llarg del 2017 al SAS es van dur a terme 1.468 entrevistes socioeducatives (754 el 2016, amb un augment del 95%), i s'ha acompanyat 931 dones a diferents serveis i recursos a fi que coneguin nous recursos del territori i poder fer una derivació reeixida. Un total de 91 dones van rebre atenció psicològica (61 l'any 2016, amb un augment del 49,1%), 46 de les quals van ser ateses per primera vegada el 2017. S'han dut a terme un total de 405 visites d'atenció psicològica, de manera que han augmentat un 13,44% respecte a l'any passat; 162 van rebre assessorament jurídic, cosa que representa un 11,4% d'augment respecte al 2016, i es van fer un total de 368 visites, que representa un increment del 10,7% respecte a l'any anterior.

Les 355 usuàries amb expedient actiu (és a dir, que tenien un pla de treball) al servei el 31 de desembre de 2017 eren majoritàriament dones migrades (89,59% del total); aquesta xifra és molt semblant a l'any anterior (90,4%). Observem que el nombre de dones d'origen **nigerià** ateses al servei és manté elevat, i representa el 43,1% del total de dones ateses. El nombre absolut de dones d'origen nigerià ateses augmenta, ja que són 153 dones versus 126 de l'any anterior, però en percentatge es detecta una petita davallada (l'any 2016 representaven el 48,4%). Les dones d'origen **romanès** ateses pel SAS han passat de representar un 5,70% el 2016 a un 14,93% el 2017.

Aquest 2017, tal com ja s'ha vist amb l'augment de les coordinacions amb altres serveis, s'ha posat un èmfasi especial en el treball en xarxa amb els serveis generalistes i del territori on viuen les dones, a fi que coneguin quins recursos existeixen i puguin accedir-hi. L'objectiu del treball en xarxa ha estat clau per poder garantir principalment l'accés als drets econòmics (cobertura de necessitats bàsiques i habitatge) de les dones usuàries del servei. També s'ha treballat estretament amb la unitat contra el tràfic de persones (UTEH), ja que el SAS és l'equip que té presència en el medi obert i, per tant, té la funció de detectar casos que presenten indicadors de TEH-FES.

2. Per *contactes* entenem l'apropament d'alguna professional de l'equip a una dona treballadora sexual a l'espai públic i alguna interacció, que pot ser una intervenció socioeducativa o pot ser només una salutació i entrega de material profilàctic.

6.2. Atenció integral a dones que exerceixen el treball sexual en espais tancats

El 2017 es va continuar treballant mitjançant els projectes iniciats en anys anteriors. El projecte de l'entitat El Lloc de la Dona - Germanes Oblates "De portes endins" va atendre un total de 154 dones i es van visitar de manera regular 29 espais de diversos districtes. El projecte de la Creu Roja "Atenció integral a dones que exerceixen el treball sexual a espais tancats" va atendre 242 dones de 61 espais del districte de l'Eixample visitats de manera regular. L'entitat Genera, amb el projecte "Prostitució des d'una perspectiva de drets - Integras" d'atenció integral a dones que exerceixen la prostitució en espais tancats, va atendre 171 dones i va visitar un total de 34 espais tancats.

La tendència apunta que la demanda sobre aspectes sanitaris és la principal (gairebé un 66% el 2017 amb un lleuger augment respecte al 2016), seguida de demandes relacionades amb aspectes socials, jurídics, atencions per violències i de formació/inserció sociolaboral.

La nacionalitat de les dones ateses en espais tancats difereix de la nacionalitat de les dones que exerceixen el treball sexual a la via pública. En primer lloc, trobem dones de l'Amèrica Llatina amb un 61,9% respecte al total, provinents de República Dominicana, Veneçuela, Colòmbia, el Brasil, el Paraguai, l'Equador, etcètera. En segon lloc, les provinents de països de l'est d'Europa amb un 13,05% (principalment de Romania) i, en tercer lloc, d'Espanya, que representen un 7,94%. S'ha de destacar el lleuger augment de dones ateses de l'Amèrica Llatina, així com una lleugera disminució de les dones ateses d'Europa de l'Est i d'Espanya.

6.3. Millora de l'ocupabilitat

Per millorar l'ocupabilitat de dones que exerceixen o han exercit el treball sexual, es van signar 3 convenis de col·laboració amb 3 entitats, i en aquests programes es van atendre 314 dones. En total, 73 dones han aconseguit 116 feines, i van ser 58 les dones que van aconseguir feina mitjançant 93 contractes laborals (algunes de les feines i dels contractes han estat renovacions tant de contractes iniciats el 2016 com de contractes iniciats el 2017).

En el projecte de formació de la Fundació Surt "Dispositiu Integral per a la millora de l'ocupabilitat dirigit a treballadores sexuals 2016-2017", durant l'any 2017 hi van participar 75 dones; Anem per Feina, mitjançant el projecte "Dispositiu especial d'acompanyament per a la incorporació al mercat laboral i al teixit social", va atendre 101 dones; El Lloc de la Dona de les Germanes Oblates, en el marc del projecte de formació sociolaboral, va atendre 138 dones.

El 2017 es va continuar treballant dins d'un context de crisi econòmica i ocupacional. Les opcions d'inserció que ofereix el mercat de treball actual continuen sent de baixa qualitat (sectors precaritzats, contractacions de jornada parcial i de temporalitat curta, salaris baixos, etcètera). A més, si comparem els resultats obtinguts per aquests tres projectes l'any 2017 amb l'any anterior, malgrat que s'han atès un 3,29% més de dones, el nombre de dones inserides ha disminuït un 18,89%, i les que ho han aconseguit fer amb contracte s'ha reduït un 12,12%. El nombre de feines aconseguides ha estat un 13,43% menys respecte a l'any anterior, i el nombre de contractes aconseguits també ha disminuït un 8,82%.

6.4. Altres projectes socials

La Fundació Àmbit Prevenció desenvolupa el projecte "Atenció social a urgències intermèdies a dones que exerceixen la prostitució en situació de desigualtat social", mitjançant el qual es van atendre 138 persones (124 dones cis i 14 dones transgènere) i es van dur a terme 4 tallers per a mares, en els quals van participar 18 dones d'origen nigerià. El recurs d'habitatge compartit va ser ocupat per 3 persones, una dona cis d'origen nigerià i dues dones transgènere, una d'origen magrebí i l'altra llatinoamericana.

6.5. Altres actuacions de l'Agència ABITS

La **Taula Tècnica de l'Agència ABITS** ha seguit treballant en format de subcomissions: la Subcomissió d'espai públic i la Subcomissió laboral, i s'ha creat el grup de treball de salut sexual i reproductiva, format per les diferents entitats, els diferents àmbits institucionals competents en la temàtica per tractar i les representants del programa "Apropa't" (programa que tenen alguns ASSIR - Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva, d'atenció ginecològica a treballadores sexuals).

Quant a espai públic, s'ha dut a terme un procés de mediació al carrer d'en Robador en col·laboració amb el Districte de Ciutat Vella i s'ha posat en marxa la Taula d'Urgència de coordinació de violències masclistes comunitàries a treballadores sexuals, coordinació de les actuacions dels diferents actors (districtes, GUB, ME, ABITS, entitats socials i dones treballadores sexuals) davant una situació urgent de violència masclista, als districtes de Ciutat Vella i les Corts. També, l'Agència ABITS ha participat en les reunions de la Taula d'Estiu d'espai públic del districte de Ciutat Vella.

S'han recollit en un informe totes les agressions i vulneracions de drets a l'espai públic, de les quals n'han informat els diferents equips que contacten i es vinculen amb treballadores sexuals, a fi de ser observatori i visibilitzar les violències comunitàries envers les dones cis i trans durant l'exercici de l'activitat.

A partir de la creació de la **Subcomissió laboral**, durant el 2017, amb Barcelona Activa i les entitats dedicades a l'atenció al treball sexual, s'ha dissenyat un model integral per millorar l'ocupabilitat de les treballadores sexuals cis i trans que es posarà en marxa el 2018. Aquest model es basa en una actuació coordinada de tots els actors (Barcelona Activa, entitats i ABITS) posant l'accent en la individualitat i el recorregut personal i laboral de cada dona.

Durant el 2017 es prioritzen i inicien accions derivades del Programa Carolines, estudi integral de la situació de les dones trans treballadores sexuals de Barcelona, que es concreta en una proposta d'actuació, des de la perspectiva de la millora dels drets, adreçada a aquest col·lectiu.

L'Agència va ser present en jornades, va atendre peticions del món acadèmic i va promoure la sensibilització i el coneixement del treball sexual.

7. Unitat contra el tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual (UTEH)

L'Ajuntament de Barcelona inicia formalment el treball contra el tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual (TEH-FES) l'any 2006, amb la creació de l'agència ABITS. El novembre del 2015 l'Ajuntament de Barcelona posa en funcionament la Taula Interinstitucional contra el TEH, i de la feina efectuada en el marc d'aquesta taula es crea el Circuit Barcelona contra el TEH-FES, del qual sorgeix la necessitat de configurar una unitat especialitzada que permeti desplegar el Circuit, vincular-se amb altres circuits, com ara el de violència masclista, i ser l'espai de referència tant per als i les professionals com per a la ciutadania en conjunt.

Amb aquest encàrrec inicial es crea la UTEH l'octubre del 2016, que inicia el seu recorregut en el TEH-FES recollint tot la feina prèvia feta des de l'Agència ABITS i treballant aquesta finalitat de tràfic sota el marc del Circuit Barcelona contra el TEH-FES, però actualment és una unitat que té l'objectiu de treballar en la lluita contra el tràfic en totes les seves finalitats.

Dades generals		2017	%
Expedients	Total unitats familiars ateses al llarg de l'any	109	
	Nous durant el període	109	100,00%
	Altes durant el període	109	100,00%
	Baixes durant el període	31	28,44%
Persones ateses	Total de persones ateses	109	
	Dones	89	81,65%
	Dones trans	16	14,68%
	Homes	4	3,67%
Tipus d'explotació	Laboral	6	5,50%
	Sexual	101	92,66%
	No corroborat	2	1,83%
Total de persones allotjades en pensions i hotels	Total d'unitats familiars allotjades	18	16,51%
	Total de persones diferents allotjades	23	**
	Total de dones diferents allotjades	14	12,84%
	Total de dones trans diferents allotjades	1	0,92%
	Total d'homes diferents allotjats	3	2,75%
	Total d'infants/adolescents allotjats/ades	4	3,67%
	Total d'altres familiars de la persona allotjats	1	0,92%
Total de persones acollides en recurs especialitzat	Total de dones diferents acollides	20	18,35%
Estades en recurs d'acollida	Total de dies d'estada en recurs d'acollida	598	
	Mitjana de dies en recurs d'acollida per persona	35,18	
Assessorament/representació jurídica especialitzada	Total d'unitats familiars ateses	19	
	Unitats familiars ateses anteriorment al SAS	8	42,11%
	Unitats familiars noves	11	57,89%
Operatius policials	Primer semestre del 2017	1	
	Segon semestre del 2017	2	

Activitats de cooperació, treball transversal i formació

• **Subcomissió de menors.** En el marc de la Taula Interinstitucional contra el TEH, es va acordar crear una subcomissió per abordar la situació dels i les menors víctimes de TEH a la ciutat. El mes de març del 2017 es va fer la primera reunió de la Subcomissió i es va encarregar la redacció d'un informe que recull un diagnòstic de la situació gràcies al testimoni dels diferents agents especialitzats i que elabora un seguit de propostes que se seguiran treballant durant el 2018.

• **Definició d'una eina d'indicadors de detecció de víctimes de TEH-FES.** Durant el 2017 s'han dut a terme tres reunions amb agents especialitzats directament en la detecció, identificació i atenció a VTEH-FES. A partir d'aquestes trobades s'ha dissenyat una eina que permetrà als i les professionals fer una millor detecció de les situacions de TEH-FES.

• **Formacions especialitzades en matèria de TEH.** La UTEH ha organitzat diverses formacions al llarg del 2017. Hi han accedit un total de 104 professionals de les diverses entitats, serveis i institucions especialitzades en la detecció i abordatge del TEH:

- Impacte psicològic en les VTEH-FES
- Creences tradicionals africanes i tràfic d'éssers humans amb fins d'explotació sexual
- Comunitat xinesa, gènere i prostitució
- Geopolítica de la prostitució nigeriana

• **Participació en jornades.** La UTEH ha participat com a servei especialitzat en TEH en diverses jornades nacionals i internacionals.

• **Tallers de formació en matèria de TEH** sobre detecció a professionals dels serveis municipals: SAIER (Servei d'Atenció a Immigrants, Emigrants i Refugiats), CUESB i SARA.

• **Disseny i elaboració de protocols de coordinació amb el centre d'urgències i emergències de la ciutat de Barcelona (CUESB) i amb la Guàrdia Urbana.** Al llarg del 2017 s'ha treballat en l'elaboració d'un nou protocol que reculli la interacció entre el CUESB i la UTEH. Així mateix, s'està elaborant un protocol d'actuació coordinada entre la UTEH i la GUB.

• **Taula de cossos policials.** Amb CNP, ME UTEH i GUB per revisar i actualitzar la situació del TEH a Barcelona i l'aplicació del Circuit Barcelona contra el TEH-FES.

8. Tallers de prevenció de relacions abusives per a adolescents i joves

Els tallers promouen estratègies educatives, preventives i de sensibilització encaminades a incrementar la conscienciació entorn de la presència de la violència en la quotidianitat. Els temes que s'han tractat als tallers han estat els següents: *Estereotips i identitats de gènere; la idealització de l'amor. Indicadors de relacions abusives; el fenomen de la violència. Conductes agressives; les violències envers les dones. Alternatives.*

El 2017 es va intervenir en 31 centres de diferents districtes de la ciutat i de diferents nivells educatius amb un total de 113 tallers, que suposen 436 hores d'intervenció³, i es va arribar a un total de 1.799 participants. Les dades mostren que durant el 2017 s'han fet 35 tallers més que l'any anterior, cosa que suposa un augment del 44,87%. Aquesta dada correlacionada amb el nombre de participants suposa una adaptació millor a les necessitats dels participants i els centres, ja que alguns d'ells demanen que es facin tallers de 4 hores, en lloc de les 6 hores habituals.

Tallers de prevenció de relacions abusives per a adolescents i joves			
	2017	2016	% variació
Nombre de tallers	113	78	44,87
Total d'hores	436	438	
Participants	1.799	1.783	0,89
Nois	868	937	
Noies	914	829	
No identificat/ada	17	17	

És destacable que els tallers "Paranys de l'amor" han calat entre la comunitat educativa, però també en altres contextos de l'educació no formal. També s'han fet tallers per a les entitats de lleure, i el darrer trimestre per a centres de protecció de menors. Això explica la diversitat més gran de formats dels tallers i el consegüent increment en el nombre.

9. Circuit Barcelona contra la violència masclista

L'Ajuntament de Barcelona i el Consorci Sanitari de Barcelona (CSB) impulsen des del 2001 el Circuit Barcelona contra la Violència Masclista (en endavant, Circuit), amb la finalitat de posar en marxa estratègies de coordinació entre diferents àmbits i professionals que intervenen a la ciutat en matèria de violència masclista. Al Circuit hi participen professionals de l'Institut Municipal de Serveis Socials, EAIA, Consorci de Serveis Socials, Consorci d'Educació, Consorci Sanitari de Barcelona, Mossos d'Esquadra, Departament de Justícia, Ajuntament de Barcelona (SARA, PIAD, Agència ABITS, SAH, Guàrdia Urbana i districtes).

L'Ajuntament de Barcelona i el Consorci Sanitari de Barcelona van fer el 2015 i el 2016 una avaluació del funcionament i dels aspectes organitzatius del Circuit. Els resultats avaluen l'impacte, la pertinença, l'eficàcia i l'eficiència del Circuit i en defineixen línies i propostes de millora. Les línies estratègiques orientades i les propostes per millorar l'organització i el funcionament del Circuit es van presentar institucionalment a tots els actors del Circuit. La publicació de l'avaluació es pot consultar a l'enllaç http://ajuntament.barcelona.cat/dones/sites/default/files/avaluacio_circuit_acc.pdf

3. La durada d'un taller és de 6 hores, però a petició d'algun centre educatiu s'han fet tallers de 4 hores.

Els resultats de l'avaluació també es van presentar al Grup de Treball d'Abordatge de les Violències Masclistes del Consell de les Dones de Barcelona, per tal que les entitats fessin les seves aportacions i per iniciar la feina sobre una de les propostes: la incorporació de les entitats al Circuit.

És important ressaltar la implantació d'una altra recomanació: la constitució d'un òrgan operatiu (Grup Motor) per a la presa de decisions en l'àmbit institucional, l'establiment de les línies estratègiques i els objectius anuals, i l'impuls d'accions per al treball transversal, integral i coordinat, entre d'altres. El Grup Motor, que redefeix, aclareix, operativitza i fa públics els objectius del Circuit, tant els generals i específics com la seva planificació i desenvolupament a llarg, mitjà i curt termini, està format per: Ajuntament de Barcelona (Departament de Feminismes i LGTBI, IMSS, Guàrdia Urbana), Consorci Sanitari de Barcelona, Consorci de Serveis Socials, Consorci d'Educació, Generalitat de Catalunya (ICD, Mossos d'Esquadra, Departament de Justícia), i al qual es van incorporar dues persones representats de dues entitats del Grup de Treball d'Abordatge de les Violències del CDB. El 2017 es va reunir quatre vegades, i entre els continguts tractats destaca la valoració i el seguiment del funcionament dels Circuits territorials, les estratègies d'impuls i acord de les línies de treball per al 2017, la revisió i establiment d'un protocol entre tots els serveis, la inclusió als Circuits territorials de nous serveis imprescindibles per al funcionament del Circuit, la concreció de la Comissió Tècnica Plenària del Circuit (antiga Comissió tècnica), així com la seva composició i la incorporació d'entitats especialitzades.

Altres de les millores endegades el 2017 van ser la incorporació de serveis que no hi participaven o que ho feien només en alguns territoris i, per això, es van designar persones referents dels equips d'atenció a la infància i adolescència (EAIA), del SAH, dels CSS, dels centres de salut mental d'adults i infantils i juvenils (CSMA i CSMIJ), dels centres d'atenció i seguiment de drogodependències (CAS), dels centres d'atenció primària (CAP) i d'hospitals. També es va treballar en diversos protocols d'assetjament i agressions sexuals en contextos d'oci i festes de barri, en les accions formatives que comporten i les accions preventives com "No és No", dins la campanya #BCNantimasclista.

Una eina fonamental és la formació de les persones referents dels serveis que participen en les sessions de treball dels circuits territorials: durant el 2017 es van fer 9 sessions formatives amb 288 persones referents de serveis formades i formacions en assetjament i agressions sexuals per al desplegament de protocols específics en festes majors amb un total de 80 persones formades.

A banda, tots els districtes de la ciutat van fer protocols específics per detectar i donar atenció a persones en els contextos de festes majors i es van dur a terme accions formatives a les comissions organitzadores de festes, entitats participants, personal de barres i altres actors clau. En total es van formar prop de 80 persones.

10. Acord ciutadà per una barcelona lliure de violència vers les dones

El 2017 l'Acord va arribar a les 742 entitats adherides, 31 de les quals s'hi van sumar el 2017. El conjunt de l'activitat de sensibilització desplegada el 2017 ha permès desenvolupar 68 tallers per a 35 entitats adherides diferents. El nombre de persones participants ha arribat a les 1.580 amb una lleugera davallada respecte al 2016 relacionada amb un menor nombre de tallers efectuats (17 menys). Malgrat això, els tallers han tingut una mitjana de participants superior a l'any anterior.

Respecte al públic destinatari, s'ha de destacar que continua sent predominantment jove. Continua la tendència d'augment progressiu de les demandes d'activitats orientades a la comunitat educativa (AFA, professorat, famílies, i la franja d'adolescència i, en menor mesura, d'infància, així com també entitats de lleure en l'àmbit de l'adolescència i joventut), especialment en la coeducació. Les noves temàtiques emergents (ciberassetjament, cosificació de les dones, prevenció de relacions abusives en l'àmbit sexoafectiu, o especialment les que tracten estereotips de gènere, sobretot vinculats als col·lectius LGTBI) també van sent cada cop més demanades entre

les activitats que es duen a terme des de l'Acord, i caldrà valorar el seu encaix en la Xarxa d'Escoles i Instituts per a la Igualtat i la No Discriminació.

A l'acte institucional en commemoració del 25 de novembre, Dia Internacional per a l'Eliminació de la Violència vers les Dones, es van ratificar els compromisos de l'Acord i es va fer el reconeixement institucional a les associacions, entitats i persones de la societat civil que any rere any se sumen a aquest projecte.

11. Protocol de dol de ciutat contra les violències masclistes

Durant el 2017 el protocol es va activar diverses vegades:

1. El 10 de març de 2017, a causa d'un intent de feminicidi per violència masclista en l'àmbit de la parella que va tenir lloc al districte de Nou Barris. A conseqüència de l'agressió, la dona, que estava embarassada, va perdre el fetus. La investigació dels Mossos d'Esquadra (ME) va confirmar l'intent d'assassinat de la dona a mans de la seva parella que, tot seguit, es va intentar suïcidar. La condemna per part de l'Ajuntament es va produir l'11 de març amb la lectura d'un manifest i un crit conjunt abans del Concert de les Dones, concert previst a Nou Barris amb motiu dels actes del Dia Internacional de les Dones. Tal com marca el protocol, es van reunir els serveis implicats a fi de coordinar el seguiment del cas a l'hospital, l'acolliment de la família procedent del país d'origen per estar a prop de la dona i la planificació de les intervencions necessàries a curt i mitjà termini.

2. El 21 d'abril de 2017, va tenir lloc el feminicidi d'una dona de 45 anys, veïna de Ciutat Vella, per causa de violència masclista. Es va tornar a posar en marxa el protocol, i el Gabinet de Crisi es va reunir el dia 2 de maig, ja que els Mossos d'Esquadra van trigar a confirmar que es tractava d'un altre cas de violència masclista en l'àmbit de la parella. L'Ajuntament de Barcelona va condemnar fermament l'assassinat i va convocar un minut de silenci el 25 d'abril. L'home, de 38 anys, va ser detingut pels Mossos d'Esquadra com a presumpte autor material de l'homicidi i es va decretar des del jutjat de violència domèstica de Barcelona el seu ingrés a la presó.

3. L'1 d'octubre de 2017 va tenir lloc l'assassinat d'una dona veïna de Sant Martí i del seu nadó d'11 mesos. Davant d'aquest fet es va activar el protocol de dol, i el Gabinet de Crisi es va reunir el 5 d'octubre. Un cop els ME van poder determinar qui havia comès l'homicidi i es va confirmar que es tractava de violència masclista, l'Ajuntament de Barcelona va condemnar fermament l'assassinat amb la convocatòria d'un minut de silenci el divendres 13 d'octubre.

4. El 10 de desembre es va produir l'assassinat d'una dona al seu domicili al districte de Ciutat Vella quan exercia el treball sexual. L'autor de l'assassinat i client de la dona es va lliurar dies després als ME i se'l va detenir. Com que es va considerar que aquest assassinat s'havia perpetrat en el marc de la desigualtat de gènere que es recull a la llei catalana, l'Ajuntament va activar el protocol de dol amb la convocatòria d'un minut de silenci el 15 de desembre.

12. Pla estratègic contra el sexisme a la ciutat

L'estratègia contra el sexisme de Barcelona constitueix l'instrument fonamental de prevenció del sexisme, a mitjà i llarg termini, a la ciutat. L'objectiu principal és articular un conjunt d'accions encaminades a sensibilitzar la ciutadania, i a evitar i reduir la incidència del sexisme per mitjà de la reducció dels factors de risc i impedir-ne, així, la normalització. Es pretén, doncs, neutralitzar les justificacions relacionades amb el sexisme i impedir que aquest fenomen persisteixi i s'agregui i que, per tant, se'n puguin evitar les conseqüències més extremes.

A la sessió del 24 de novembre de 2017 del Consell Municipal, es va presentar el Pla estratègic contra el sexisme a la ciutat. El pla preveu un conjunt d'actuacions fins a l'any 2022, i aglutina de manera estratègica moltes de les actuacions de prevenció que ja tenen una llarga trajectòria a

la Direcció de Feminismes i LGTBI. Ara, aquest pla les dota de més profunditat i amplitud, i posa més èmfasi en l'acció coeducativa de les institucions educatives, entre d'altres.

Precisament el tercer eix del pla, "formació i educació", situa la centralitat de les actuacions en la formació, l'organització, el currículum i la pràctica dels professionals de l'educació, a fi que esdevinguin els referents de la transformació per remoure les conductes sexistes subjacents a la nostra societat. El pla inclou també la mateixa Xarxa d'Escoles i Instituts per la Igualtat i la No Discriminació, que va finalitzar la segona fase de prova pilot.

Pel que fa al primer eix del pla, que està orientat al "coneixement, avaluació i recerca", està previst enguany posar en marxa el grup motor per seguir-ne el desenvolupament, així com l'elaboració d'un protocol específic de detecció de l'assetjament masclista i LGTBIfòbic als centres educatius.

En relació amb l'eix dos, que recull un conjunt d'actuacions entorn de la "incidència ciutadana", es continuaran portant a terme les campanyes de sensibilització i informació amb els objectius de "Fomentar un ús inclusiu, no sexista ni androcèntric, etnocèntric del llenguatge" i reduir la presència de l'androcentrisme i el sexisme en l'imaginari social.

13. Dispositius antiassetjament sexual a les festes de ciutat i districtes

Durant l'any 2017 es van desplegar per segon any els dispositius antiassetjament per a les festes, juntament amb accions de sensibilització gairebé a totes les festes dels barris. Alguns dels districtes han posat en marxa protocols específics i dispositius de detecció, prevenció i atenció a les festes majors, amb la col·laboració de diferents entitats feministes i especialitzades.

Els dispositius antiassetjament de ciutat han estat els següents:

Lali Jove. El 18 febrer de 2017 es va desplegar el dispositiu antiassetjament, a l'espai on se celebra el concert multitudinari (Moll de la Fusta), al qual van assistir gairebé deu mil joves. Es va fer una sessió de formació a l'espai jove Fontana, on van participar més de vint persones de l'organització, tècniques, personal de seguretat, policia portuària i persones del Consell de la Joventut de Barcelona. Es van elaborar materials de comunicació específics dins la campanya Barcelona Antimasclista ("No és No"); es va instal·lar un punt d'atenció fix (estand) al recinte i, durant el concert, una parella itinerant va desenvolupar tasques informatives i d'atenció a les violències sexuals mentre recorrien l'espai posant especial atenció en els accessos de transport públic.

Des del Consell de la Joventut de Barcelona (CJB) es va llegir un manifest abans de començar les actuacions i es va informar sobre el punt d'atenció i la campanya; es va informar més de 1.200 joves, i es van repartir 3.000 xapes i fullets de la campanya. S'ha de destacar que no es va informar de cap agressió masclista.

Dispositiu Front Marítim. En el marc de la campanya Barcelona Antimasclista 2017, durant els mesos de juliol, agost i setembre es va activar un dispositiu ubicat a la zona d'oci del Front Marítim en el qual van intervenir 6 professionals durant 37 nits, fet que suposa 222 hores d'intervenció. Per a la intervenció es va disposar d'un stand i hi va participar una parella itinerant per la zona d'oci nocturn. Es van fer més de 3.500 intervencions entre accions informatives, assessoraments i atenció a situacions d'agressió masclista. El perfil de la persona atesa va ser dona (59%), de Barcelona (46,6%) o estrangera (40%), i preferentment jove: d'entre 16 i 25 anys (50%), i d'entre 26 i 35 anys (30,2%). Les situacions recollides van ser fregaments i tocaments sense consentiment (46%), invasió de l'espai i comentaris ofensius (24%), i intent d'agressió sexual (22%).

Festes de la Mercè. En el dispositiu Mercè Antimasclista hi van intervenir 12 professionals del CJAS que van fer tasques de sensibilització, prevenció i atenció sobre les agressions masclistes en tres es-

país estratègics de la ciutat de concerts durant la festa major. Es van repartir els materials de la campanya Barcelona Antimasclista: més de 4.000 xapes, 3.000 fullets i 1.500 adhesius en diferents idiomes. El perfil de la persona atesa va ser principalment dona (59%), barcelonina (63,6%) i jove d'entre 16 i 25 anys (72,7%). Les situacions recollides van ser fregaments i tocaments sense consentiment (62%), la invasió de l'espai i comentaris ofensius (19,25%), i l'intent d'agressió sexual (18,75%).

14. Promoció i participació de les dones

14.1. Premis

XXXI Premi 8 de Març - Maria Aurèlia Capmany 2017

Sota el lema "Dones creadores", l'edició d'enguany ha estat dedicada a donar suport, com el seu nom indica, als projectes de creació de les dones, en tots els àmbits de la cultura i, en especial, a aquells que contribueixen a la sensibilització, la prevenció, la denúncia i l'afrontament de les situacions de discriminació i desigualtat de gènere i que promouen l'equitat entre dones i homes.

S'hi van presentar 39 projectes, dels quals se'n van admetre 37 que complien els requisits de la convocatòria. L'acte de lliurament de premis es va fer el dia 8 de març al Saló de Cent de l'Ajuntament.

El Premi del Jurat, dotat amb 15.000 euros, va ser atorgat al projecte: "Artífex de la desobediència. Un documental sobre creativitat feminista a Barcelona" presentat per Lucía Egaña Rojas amb Carme Gomila i Maria Berzosa. Es va valorar molt positivament el fet que es tracta d'una proposta de gran qualitat que recull un conjunt de pràctiques creatives, culturals i crítiques que no han estat ateses en la seva especificitat i que són habitualment relegades dels espais oficials de l'art. El jurat també va atorgar una menció especial al projecte: "Supervivents. La violència masclista com a tema en l'art contemporani" d'Elena Fraj Herranz, per la seva capacitat d'analitzar i qüestionar les pràctiques artístiques contemporànies que han construït un discurs victimitzador de les dones en situacions de violències masclistes.

El premi del públic, dotat amb 3.000 euros, es va atorgar per votació popular al projecte "Una mostra retrospectiva (25 anys) que projecta futur" de l'Associació Ca la Dona (Col·lectiu FeminArt).

I Premi Joves Creadores

L'any 2016 l'Institut de Cultura, en col·laboració amb la Regidoria de Feminismes, van posar en marxa el **I Premi Joves Creadores**, amb la finalitat d'impulsar la producció audiovisual feta per realitzadores joves a la ciutat. Aquella primera edició va fer possible la producció d'un documental destinat a donar visibilitat a les desigualtats laborals entre homes i dones.

El juliol del 2017 va tenir lloc el lliurament del premi a la Sala Phenomena Experience al curtmetratge *Organizar lo (im)posible*, de Tonina Matamalas i Carme Gomila en col·laboració amb Las Kellys Barcelona i Cooptècniques. El film recull les lluites i reivindicacions del col·lectiu Las Kellys, l'associació autònoma de cambreres d'hotel, per millorar les seves condicions de treball i qualitat de vida. En la presentació hi van participar les directores del film i del col·lectiu Las Kellys.

III Premi Jove de Còmic Sant Martí per a la prevenció i erradicació de la violència masclista

La convocatòria d'aquest premi té com a finalitat sensibilitzar adolescents i joves en el fenomen de les violències masclistes i implicar-los en la lluita per a l'erradicació de les discriminacions de gènere i en la creació de nous imaginaris no sexistes a través del llenguatge del còmic. La convocatòria està adreçada a nois i noies de fins a 25 anys que visquin, estudiïn o treballin a la ciutat

de Barcelona. Està organitzat pel Districte de Sant Martí, la Regidoria de Feminismes i LGTBI, Biblioteques de Barcelona, en col·laboració amb el Consell de les Dones del districte, l'Associació Trama - Serveis Culturals, l'Escola Joso - Centre de còmic i arts visuals, i Norma Editorial. Tot i que la convocatòria és d'àmbit de ciutat, de manera paral·lela s'impulsen tallers de prevenció de violència en IES i espais de joves del districte de Sant Martí.

A la convocatòria 2017 **es van presentar un total de 85 obres**, de les quals 37 corresponen a la categoria A (de 16 a 25 anys) i 48 a la categoria B (menors de 16 anys).

XII Premi 25 de Novembre - Dia Internacional per a l'Eliminació de la Violència vers les Dones

Durant el 2017 es va fer la convocatòria del dotzè premi 25N, dins el marc de l'Acord ciutadà per una Barcelona lliure de violència vers les dones (xarxa cívica i social), amb un import de 15.000 euros, sota el lema "Tothom hi té un paper".

Amb el suport del Consell de les Dones de Barcelona, es va establir un jurat per valorar tots els projectes presentats, que va triar com a projecte guanyador "Articulació feminista pels drets de les dones contra la trata" de l'entitat Genera; i va escollir el projecte "FM/AM: Teatro de las oprimidas" de l'entitat Averlasailas com a menció especial.

Com a commemoració del dia internacional, el mateix dia 25 de novembre es van fer diferents actes interinstitucionals i en col·laboració amb entitats a la plaça de Sant Jaume.

14.2. Cicle de Cinema "Dones: Accions i Resistències"

De juny a setembre del 2017 es va dur a terme el Cicle de Cinema "Dones: Accions i Resistències". Sota aquest lema, el cicle va incloure la projecció de set films encaminats a difondre històries fílmiques que posen en el centre del relat processos d'emancipació i apoderament de les dones en tota la seva diversitat. Al cicle hi van participar un total de 1.054 persones.

14.3 Estand de la Mercè

Coincidint amb les festes de la Mercè, la Regidoria de Feminismes i LGTBI va instal·lar un estand de sensibilització amb la campanya "**Explica'm un conte lliure de sexisme**", en el marc de l'Associat a la Festa 2017.

L'espai estava destinat a promoure activitats de sensibilització entorn de contes coeducatius adreçades a un públic familiar. Durant els tres dies es van oferir contes teatralitzats, jocs col·laboratius i dinàmiques interactives per a una educació no sexista, adreçats a un públic familiar, com la Maleta Viatgera i la guia *Explica'm un conte: Coeducar en la petita infància a través dels contes* de Ciutat Vella, la Xarxa d'Escoles i Instituts per a la Igualtat i la No Discriminació i del Centre per a la Igualtat i Recursos per a les Dones. A les activitats programades hi van participar un total de 1.438 persones i es van distribuir 1200 díptics i 2.500 punts de llibre.

14.4. Projecte "Constructores de ciutat: La lluita pels drets de ciutadania"

Durant l'any 2017 hem posat en marxa el projecte "Constructores de ciutat" als **districtes de Sant Andreu i Nou Barris**. Aquest projecte té com a finalitat donar visibilitat a les contribucions de les dones en la construcció de la ciutat de Barcelona durant els segles xx i xxi, a partir de la seva **lluita en el manteniment dels drets essencials per al sosteniment de la vida quotidiana**, i les lluites pels drets a l'alimentació, l'habitatge, la salut, l'educació, la cultura i la participació.

Durant mesos, dones dels diversos barris dels districtes de **Sant Andreu** i de **Nou Barris** s'han anat trobant, amb el suport de la historiadora Isabel Segura, per recuperar i repensar l'experi-

ència política de ser dones, ampliant el concepte de política, més enllà del que és estrictament institucional. Com a fruit de d'aquest projecte està prevista l'edició d'una publicació col·lectiva que doni visibilitat a cada un dels processos. El primer llibre amb l'experiència de les Dones de Sant Andreu es presentarà pels volts de Sant Jordi.

Al mes d'octubre, es proposarà l'inici del projecte al **Districte de Sant Martí**.

14.5. Trobada de Dones Creadores i Concert del Dia Internacional de les Dones 2017

Amb motiu dels actes commemoratius del 8 de març, la Regidoria de Feminismes i LGTBI va impulsar, en col·laboració amb el Districte de Nou Barris, una trobada i un concert de joves creadores el dissabte 11 de març a la plaça Major de Nou Barris. Divendres 10 de març, davant l'intent de feminicidi que es va produir al mateix Districte, l'Ajuntament va decidir mantenir els actes com una jornada de denúncia contra la violència masclista, i la jornada es va convertir en un acte de rebuig massiu contra les violències masclistes. A la trobada hi van participar més de 25 creadores de les arts escèniques, circ, grafitis, i es van fer les actuacions musicals de La Otra, les Sueques, Monique Makon i Bad Gyal.

14.6. Exposicions itinerants

Durant l'any 2017 s'ha seguit promovent la itinerància de les exposicions següents:

- **“Dones de Barcelona. Itineraris històrics”**, que vol donar visibilitat a les contribucions de les dones en el sosteniment de la vida pública i privada a la ciutat durant l'últim segle.
- **“Quanta guerra... Dones i Guerra Civil”**, que recull les aportacions de les dones en el sosteniment de la vida quotidiana, productiva i política a la ciutat durant la Guerra Civil.
- **“Còmics contra el masclisme”**, per sensibilitzar adolescents i joves de la construcció d'estereotips de gènere i el paper de les representacions culturals en la reproducció i erradicació de la violència masclista.

14.7. Projectes transversals amb perspectiva de gènere als districtes

Durant tot l'any s'ha donat continuïtat a la línia de suport a projectes als districtes i hem treballat amb Ciutat Vella, Horta-Guinardó i Gràcia. Els projectes han estat relacionats en temes de coeducació a Ciutat Vella, “Dones creadores” i “Wikidones”, a Horta-Guinardó i, finalment, a Gràcia s'ha dut a terme la prova pilot de coproducció de projectes en el marc de la construcció de pressupostos participatius. La seva finalitat ha estat implicar la ciutadania en la definició i el desenvolupament de projectes comunitaris en els àmbits de la cultura, l'economia social i solidària, i de gènere. Els projectes que s'han pogut dur a terme han estat els següents: “Cuidem les cuidadores”, “Espais de trobada i apoderament de dones grans” i “Passejant amb mirada de dona”.

14.8. Suport a entitats de dones

En l'àmbit Dones de la convocatòria de subvencions per a projectes, activitats i serveis de districtes i ciutat 2017 es van presentar un total de 173 projectes (140 projectes el 2016). Dels 173 projectes presentats, 101 corresponen a noves propostes i la resta corresponen a projectes de continuïtat. La modalitat Fb d'atenció i prevenció de violència vers les dones es manté com l'opció majoritària en la qual es presenten pràcticament el 50% de les propostes, tot i que observem un augment significatiu dels projectes de participació política de les dones (que passen del 14 al 22% de les propostes presentades). També s'ha observat un augment en la qualitat dels projectes presentats (75 projectes tenen una puntuació superior al 7, enfront de 48 l'any 2016), i només 4 estan per sota de la nota de tall. Finalment, el pressupost de 480.000 euros, destinat al programa “Dones”, ha permès subvencionar el 50 % dels projectes presentats.

Durant l'any 2017 es van establir dos convenis de col·laboració amb entitats en l'àmbit de la promoció, de la igualtat d'oportunitats real i efectiva i l'atenció de situacions de desigualtat, que són els següents:

- Projecte “Acció integral per a la prevenció i erradicació de la violència masclista a la ciutat de Barcelona”, amb la Plataforma unitària contra les violències de gènere.
- Conveni amb el Consell de la Joventut per a la promoció de la igualtat real i efectiva entre noies i nois.

Finalment, també es va donar suport a un conjunt d'actes de promoció i participació, impulsats per diferents grups i associacions de la ciutat com:

- Convocatòries de concentracions amb motiu dels actes commemoratius del 8 de març —Dia Internacional de les Dones— i del 25 de novembre —Dia Internacional per a l'Eliminació de la Violència vers les Dones—.
- Premis de Comunicació no Sexista i el Premi Margarita Rivière, organitzat per l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya.

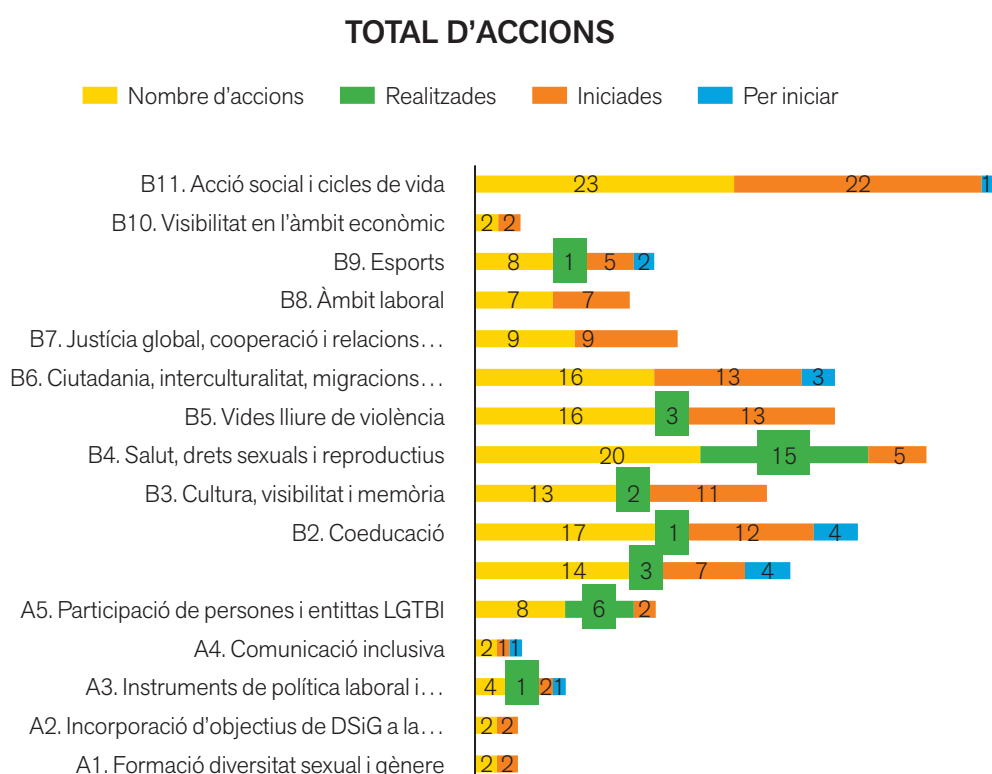
15. Programa LGTBI

15.1. Pla municipal LGTBI

Procés d'elaboració del Pla LGTBI 2016-2020

Per a l'execució del Pla municipal per la diversitat sexual i de gènere 2016-2020 (Pla DSiG en endavant), es va presentar al Consell Municipal una prioritització de les accions que es vol executar durant l'any 2017. Aquesta prioritització en conté 163, de les quals se n'han iniciat 115 que tenen continuïtat en anys posteriors o són permanents, 32 mesures que s'han realitzat i han finalitzat, i resten 16 mesures que s'havia previst iniciar i estan per començar.

La distribució de les accions i el seu estat d'execució es reflecteix en la taula següent.

S'han mantingut reunions amb diferents direccions o àrees municipals amb l'objectiu de veure si el període d'execució i indicadors s'ajustaven a la previsió inicial: Guàrdia Urbana de Barcelona, oficines d'atenció a la ciutadania, Institut Barcelona Esports, Institut Municipal de Persones amb Discapacitats, Direcció d'Informació i Atenció a Immigrants, Direcció de Serveis de Solidaritat i Cooperació Internacionals, Barcelona Activa, Institut Municipal d'Educació, Consorci d'Educació de Barcelona, Departament de Transversalitat de Gènere, i Recursos Humans - Formació.

Sensibilització i formació

El Pla posa un èmfasi especial en els aspectes de sensibilització i formació a tota l'estructura municipal quant a diversitat sexual i de gènere. S'han fet dues formacions obertes a tota la plantilla municipal des de Recursos Humans coordinades amb el Departament de Transversalitat de Gènere:

- “La Llei d'Igualtat efectiva entre dones i homes (2015)”, i
- “La Llei per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals (2014)”.

Diferents plans municipals preveuen i incorporen la mirada de la diversitat sexual i de gènere, com és el cas del Pla Barcelona Intercultural, Pla d'infància, Pla d'adolescència i joventut o Pla de salut.

S'han fet dues infografies per donar suport a la sensibilització i a la formació del personal municipal, una de genèrica que emmarca el Pla DSiG en la Llei 11/2014 i els conceptes bàsics d'orientació i identitat, així com l'explicació d'una manera didàctica de l'acrònim LGTBI, sensibilitzant el personal municipal. S'ha treballat amb la direcció de les oficines d'atenció a la ciutadania una altra infografia adreçada a les persones que fan atenció directa. I està en marxa la tercera infografia adreçada a la GUB.

Una de les accions més destacades de l'any ha estat la commemoració del 40 aniversari de la primera manifestació LGTBI, organitzada pel FAGC (Front d'Alliberament Gai de Catalunya), que va tenir lloc a Barcelona, i que es desenvolupa a l'apartat B3.3. “Difondre la memòria i les aportacions de les persones LGTBI al llarg de la seva història”, a partir de diferents actuacions dutes a terme, entre les quals, aquest any 2017, hem encarregat el projecte sobre “la recerca i anàlisi del moviment ciutadà i associatiu de la comunitat LGTBI”.

Materials del Pla DSiG

Ha anat prenent forma la idea de constituir una col·lecció de materials que, en el marc del Pla DSiG, doni servei i estigui a l'abast de la comunitat LGTBI, de persones professionals estudiant o per a públic en general. Seguint una unitat d'imatge, s'han editat els documents següents (també disponibles en versió electrònica en castellà i anglès):

- Pla municipal per la diversitat sexual i de gènere 2016-2020
- Llei 11/2014, versió lectura fàcil
- Diagnòstic de les diferents realitats, posicionaments i demandes de la població intersexual / amb DSD (diferències del desenvolupament sexual) a Barcelona
- Informe de model d'acompanyament i assistència a persones trans a la ciutat de Barcelona
- Projecte “Diversitat en curt”, consistent en cinc curts adreçats a diferents cicles formatius, amb material pedagògic de suport, amb propostes d'activitats a les aules

15.2. CENTRE MUNICIPAL DE RECURSOS LGTBI

Durant tot l'any s'ha treballat en el projecte funcional del Centre Municipal de Recursos LGTBI. Aquest disseny s'ha dut a terme amb la Plataforma d'Entitats LGTBI de Catalunya, entitat que actua com a Federació d'Entitats LGTBI de Catalunya i aplega totes les entitats històriques del

moviment, per a la seva posada en marxa i també del projecte arquitectònic del local que aplegarà l'equipament situat al carrer del Comte Borrell, 22. L'equipament serà el primer a oferir serveis i programes adreçats al col·lectiu LGTBI. L'oferta es materialitzarà en:

- Servei d'**informació i primera acollida** presencial, virtual i telefònic sobre els recursos públics i associatius sobre les entitats i els serveis públics.
- **Assessorament** en els àmbits personal i familiar, legal i jurídic, sociosanitari, laboral i d'atenció a les persones trans i intersexuals / amb DSD.
- Establiment d'un **programa d'associacionisme i voluntariat** que ofereixi al moviment associatiu un espai d'intercanvi i de trobada, espais de treball compartits i espais per a l'organització d'activitats.
- Establiment d'un programa que tingui en compte un **centre de documentació** del col·lectiu.
- Desenvolupament d'un **programa d'activitats** obert a la ciutadania i estructurat en els àmbits de la formació, la promoció de drets, la difusió cultural, l'espai relacional i l'organització de la jornada anual del Centre.

L'equipament també preveu l'acolliment de les entitats LGTBI.

Durant l'any 2017 se n'han iniciat les obres, la finalització de les quals està prevista per a l'agost del 2018.

15.3. Xarxes i projectes de ciutats (locals i internacionals)

Es consolida la presència de l'Ajuntament de Barcelona en xarxes internacionals com ara la Xarxa Rainbow Cities (RCN) i el Projecte Metròpolis que dona resposta a l'apartat B7.3. "Fomentar els drets del col·lectiu LGTBI en les xarxes internacionals i en els protocols de col·laboració amb altres ciutats" del Pla per la diversitat sexual i de gènere.

5è Annual Meeting Rainbow Cities Network (Eslovènia, Ljubljana, 2017)

L'Ajuntament de Barcelona és membre efectiu de la International Rainbow Cities Network des del maig del 2016. Els objectius d'aquesta xarxa són promoure la inclusió del col·lectiu LGTBI, millorar la visibilitat de les accions LGTBI i intercanviar el coneixement i les experiències relacionades amb les polítiques LGTBI aplicades. Actualment, la xarxa de ciutats Rainbow (RCN) està formada per 32 ciutats europees i 2 ciutats llatinoamericanes (Sao Paulo i Mèxic DF). El 2017 es duu a terme la cinquena trobada de ciutats de la Xarxa a Ljubljana (Eslovènia). El 2018, Barcelona serà la ciutat que acollirà la RCN.

Projecte Metròpolis: "Interseccionalidad en las políticas LGBTI metropolitanas"

La Direcció va participar en la primera trobada, que es va fer el mes de desembre passat a les ciutats de Buenos Aires i Montevideo, en el marc del Projecte Metròpolis, "Interseccionalidad en políticas LGBTI metropolitanas", que té per objectiu produir coneixement de les diferents ciutats implicades sobre les respectives polítiques locals LGTBI des d'un enfocament interseccional, així com l'elaboració d'un manual de polítiques LGTBI interseccionals.

15.4. Commemoració dels 40 anys de la primera manifestació LGTBI a Barcelona

El 26 de juny de 1977 unes quatre mil persones es van manifestar a la Rambla de Barcelona. La manifestació per la llibertat sexual i de gènere va mobilitzar gais, lesbianes i trans, i moltes altres persones joves, llibertàries, feministes, sindicalistes o solidàries, que es van sumar a aquest primer gran acte de visibilitat LGTBI a tot l'Estat espanyol. Fou la primera manifestació per l'orgull i l'alliberament LGTBI a Barcelona i a l'Estat espanyol. El 2017 es van complir 40 anys d'aquesta manifestació.

La commemoració de la manifestació compleix la mesura B.3.3.3 del Pla municipal per la diversitat sexual i de gènere, reforça el treball conjunt amb el col·lectiu LGTBI de la ciutat i, alhora, reforça la seva visibilitat i projecció. Per aquest motiu, es va constituir un grup de treball amb les entitats deganes del moviment, amb el qual es va dissenyar l'estratègia i les accions a desenvolupar per a la commemoració. El grup va proposar:

- Tractar la commemoració com un projecte conjunt de l'Ajuntament de Barcelona i les entitats LGTBI, amb inici a l'estiu del 2017 i amb finalització prevista a finals de l'any 2018.
- Centrar en el juny del 2017 la màxima activitat realitzada per part de les entitats.
- Dissenyar una programació que cobris també l'any 2018, cercant una difusió àmplia que arribés a tots els districtes i adreçada a tots els públics.

El mes de juny es va inaugurar l'exposició a la plaça Reial anomenada "Molt amor per fer" que va ser la primera activitat i tret de sortida del programa de commemoració de la manifestació del 77. Paral·lelament es va posar en marxa el web <http://lameva.barcelona.cat/40lgtbi/ca/> que recull tota la programació, tant municipal com proposada per les entitats, amb un hashtag compartit per l'Ajuntament i les entitats.

El moviment associatiu LGTBI va proporcionar un ampli programa d'activitats que ha estat subvencionat per la Direcció de Feminismes i LGTBI, en què destaca la recuperació del trajecte de la manifestació del 77 per la Rambla, exposicions i visionament de materials audiovisuals de la manifestació o l'acte central al pati del Palau de la Virreina, amb presència de representants del moviment LGTBI de Catalunya i de la resta de l'Estat.

15.5. Documentació especialitzada

Informes i recerques (traducció a llengua castellana i anglesa):

- Informe de model d'acompanyament i assistència a persones trans a la ciutat de Barcelona. Autoria de l'informe: Cristina Garaizabal (coordinadora), Jordi Mas, Rosa Almirall i Soraya Vega.
- Diagnòstic de les diferents realitats, posicionaments i demandes de la població intersexual / amb DSD (diferències del desenvolupament sexual) a Barcelona. Autoria de l'Informe: Núria Gregori.
- Pla municipal per la diversitat sexual i de gènere. Mesures per a la igualtat LGTBI 2016-2020.
- Informe 50+ LGTB (únicament en castellà)

Enquesta de victimització

La Direcció de Feminismes i LGTBI posa en marxa l'Enquesta de victimització LGTBI prevista en el Pla per la diversitat sexual i de gènere 2016-2020. És el primer cop que s'efectua a Barcelona. L'estudi pretén aproximar-se a la població LGTBI de la ciutat per conèixer la percepció de les discriminacions i victimització d'aquestes persones, i en els casos que s'hagi produït, conèixer quines respostes i suport han rebut. L'estudi també ha de permetre saber quina és la percepció de les persones que pertanyen al col·lectiu LGTBI sobre els avenços i les propostes en relació amb els seus drets a la ciutat. El coneixement obtingut ha de possibilitar una millora de la planificació de polítiques públiques en relació amb la diversitat sexual i de gènere i, de manera específica, en la defensa dels drets del col·lectiu LGTBI.

Per dur-la a terme, es va demanar la col·laboració de les entitats que formen part del Consell Municipal LGTBI, a les quals se'ls va facilitar l'enquesta per respondre-la. Les respostes es van recollir entre l'1 de juny i el 17 de novembre de 2017. El nombre d'enquestes recollides amb èxit ha estat 165. Actualment està en procés de redacció l'informe final d'avaluació dels resultats.

15.6. Formació interna sobre temes LGBTI

El 2017 s'ha participat en la segona edició sobre la formació "La mirada interseccional: com podem abordar els eixos de desigualtat des de l'Administració Pública", organitzada pel Departament de Transversalitat de Gènere.

L'objectiu d'aquesta formació és aportar coneixement sobre la perspectiva de gènere, la intercultural i la LGBTI, i introduir el concepte d'interseccionalitat com a eina per entrellaçar perspectives, de manera que aportï, a les persones participants, una mirada necessària, més àmplia i precisa a l'hora de desenvolupar projectes locals.

15.7. Actes de visibilització i reivindicació dels drets del col·lectiu LGBTI

- Commemoració del Dia internacional de l'Holocaust.
  - 17 de maig, Dia internacional contra la LGBTIfòbia.
  - Manifestació del 28 de juny amb motiu de la Diada per l'Alliberament LGBTI.
  - 8 de juliol, manifestació PRIDE.
  - 25 de setembre, Piromusical de la Mercè. S'ha dedicat espai musical al col·lectiu LGBTI per a la commemoració del 40 anys de la primera manifestació, el 1977.
  - 6 d'octubre, acte en memòria de la transsexual Sonia Rescalvo Zafra a la glorieta que duu el seu nom.
  - 23 d'octubre, trans. OCTUBRE "Que la diversidad nos acompañe siempre" TRANS Barcelona.
- PROGRAMACIÓ 2017: "Hay vida más allá del género"

15.8. Festivals, presentacions i jornades

- Del 8 al 18 de juny: Mostra Cinema FIRE!!
- 18 d'octubre: Trobada d'entitats LGBTI amb entitats de cooperació amb la participació d'una representació d'associacions senegaleses LGBTI.
- 21 d'octubre: Participació en la Barcelona International Community Day. 4a edició.
- 24 d'octubre: Concert inaugural al Palau de la Música Catalana. **"Considering Matthew Shepard"**. El concert va girar entorn de la figura de Matthew Shepard, que va ser torturat i assassinat als Estats Units per ser homosexual.

15.9. Subvencions i convenis 2017

Subvencions

Hi ha hagut una **modificació pressupostària** respecte a l'any passat. El 2016 es van atorgar subvencions per 100.000 euros. I aquest any per 145.000 euros.

Enguany **ha augmentat lleugerament el nombre de projectes presentats** (de 54 a 61 projectes), dels quals hem pogut subvencionar el **70,49% dels projectes** presentats.

35 projectes són de continuïtat amb lleugeres variacions, i **26 són noves propostes**.

15 projectes han estat presentats per **noves entitats**.

Convocatòria de subvencions 2017

Modalitat	Projectes presentats			Projectes subvencionats		
	2016	2017	% 2017	2016	2017	% 2017
Wa. Sensibilització ciutadana i visibilització	28	35	57,37%	15	24	55,81%
						(82.500 €)
Wb. LGTBIfòbia	20	21	34,42%	16	15	34,88%
						(50.100 €)
Wc. Drets sexuals i reproductius	6	5	8,19%	5	4	9,30%
						(12.400 €)
Total	54	61*		36	43	
Import destinat				100.000 €	145.000 €	

*A més, 2 projectes han estat traspassats a la modalitat Fb i 6 més denegats per manca de criteris tècnics

Subvencions nominatives

- Comissió Unitària 28 de juny: 16.000 euros (anual)

Convenis

S'han mantingut els convenis bianuals establerts:

- Casal Lambda - import 2016: 14.500 euros. Finalitza el 2017
- Fundació Enllaç - import 2016: 6.000 euros. Finalitza el 2017
- CJB - import 2016: 10.000 euros (anual)
- Hispano-Sida – import 2017: 3.000 euros
- Conveni marc entre l'Ajuntament de Barcelona i la Fundació Universitària Balme en matèria de defensa dels drets del col·lectiu LGTBI per a la recerca sobre les condicions de vida del col·lectiu LGTBI, en relació amb la seva orientació sexual, identitat i expressió de gènere. Finalitza el 2017 (signat l'1 de desembre).

16. Programa de la xarxa d'escoles i instituts per la igualtat i la no discriminació

Programa impulsat per la Direcció de Feminismes i LGTBI amb la finalitat de prevenir la violència i la discriminació per raó de sexe, identitat de gènere, orientació afectivosexual, origen ètnicocultural i funcionalitat i promoure les relacions equitatives, lliures, corresponsables, satisfactòries i superadores de prejudicis i estereotips. El programa representa una intervenció intencionada i sistemàtica a mitjà i llarg termini per erradicar la violència i la discriminació en totes les seves formes en el si de la comunitat educativa.

Com a Xarxa d'Escoles:

- S'ha participat en diverses taules i grups de treball.
- Es van facilitar recursos pedagògics (maletes amb llibres classificats per nivells educatius d'infants i adolescents) per a l'estand de la Mercè "Explica'm un conte lliure de sexisme".
- A més, s'ha presentat el programa en múltiples espais i jornades amb caràcter nacional i internacional.
- En el marc dels actes relatius al 25-N (Dia Internacional per l'Eliminació de la Violència vers les Dones), es van fer dos actes en els quals es van presentar els resultats de l'Informe final de la segona fase, elaborat per una cooperativa social especialitzada.
- Coparticipació en altres projectes de l'Ajuntament:
  - "Barcelona Aula Mòbil". Coordinació de la Direcció de Feminismes i LGTBI amb l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona per abordar el tema de la diversitat LGTBI en el marc escolar, com a eix vertebrador de l'edició corresponent al curs acadèmic 2016-2017.
  - "Barcelona Joventut Plural". En coordinació amb la responsable de Democràcia Activa i Descentralització del Departament de Foment de la Participació i l'equip de recerca d'Amparo Mo-

reno Sardà, catedràtica emèrita de Ciències de la Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona, es va veure l'oportunitat d'incloure el projecte dins els recursos del programa Xarxa d'Escoles i Instituts per la Igualtat i la No Discriminació. "Barcelona Joventut Plural, recursos per a la participació de noies i nois d'ESO, de procedències, condicions socials i capacitats diverses en la definició de polítiques públiques al municipi de Barcelona" ha rebut de l'Ajuntament de Barcelona el Premi a Projectes Innovadors per a la Qualitat Democràtica.

– "MIST (Missió Internet Sense Trolls)". En coordinació amb la Direcció de Drets de Ciutadania i Diversitat d'aquesta mateixa àrea, es va acordar la inclusió del projecte dins el programa Xarxa d'Escoles i Instituts per la Igualtat i la No Discriminació, com a recurs educatiu per a la prevenció del discurs d'odi a internet en l'àmbit d'infants i adolescents directament vinculat amb l'eix temàtic de la diversitat ètnica i cultural del programa.

- Coorganització del desplegament d'una prova pilot del programa a les escoles bressol municipals. A partir del treball integrat de la Direcció de Feminismes i LGTBI amb l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona, se'n va acordar el desplegament en format de prova pilot amb una avaluació externa a quatre escoles dependents de l'IMEB durant el curs escolar 2017-2018. Es preveu la formació del professorat de les escoles (i en alguns casos del personal de suport) i la realització de tallers amb les famílies dels infants. En finalitzar el curs, i en vista dels resultats presentats per l'equip avaluador, l'IMEB procedirà a generalitzar progressivament el programa.

Respecte a la intervenció pròpiament dita del programa Xarxa d'Escoles i Instituts per la Igualtat i la No Discriminació, es van desenvolupar les accions següents amb els respectius actes de presentació de resultats finals:

- Durant la primera fase del programa, d'acció directa amb el professorat i els equips directius dels centres educatius, es va fer el corresponent assessorament i formació a més de 250 docents amb la certificació del Consorci d'Educació de Barcelona. El professorat, per la seva part, va dur a terme activitats didàctiques a l'aula sobre els eixos temàtics del programa i es van fer diversos tallers amb l'alumnat en la línia del treball encetat pel professorat. Es van facilitar recursos pedagògics de suport a les activitats i un espai virtual de trobada (plataforma Odissea de la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya) per difondre les activitats realitzades per cada centre (a més d'una trobada presencial amb alumnat de tots els centres).

La presentació pública del desplegament de la primera fase del programa es va fer en un acte celebrat a l'auditori del Museu Picasso el 19 de maig. Entre el públic assistent hi havia representació dels centres participants, d'Inspecció Educativa, de diversos departaments de la Generalitat i càrrecs i personal tècnic de l'Ajuntament i del Consorci d'Educació de Barcelona.

- Durant la segona fase del programa, de caràcter comunitari, es van seleccionar dos escenaris ben contrastats, a fi de pilotar un desplegament generalitzat envers la globalitat de la comunitat educativa. Es van portar a terme accions específiques, contextualitzades en la realitat i singularitat, d'una banda, d'un centre concertat d'educació infantil i primària del barri de Sants (districte de Sants-Montjuïc) i, de l'altra, d'un centre de titularitat pública d'educació secundària al barri de la Trinitat Nova (districte de Nou Barris).

En el cas del barri de Sants, els grups de famílies van abordar temes com la distribució de tasques domèstiques i de cura, les expectatives diferenciades respecte a les seves filles i als seus fills, el pas a secundària, l'educació afectiva i sexual i els estereotips de gènere.

En el cas del barri de la Trinitat Nova, amb uns trets sociodemogràfics caracteritzats per importants fluxos migratoris i precarietat laboral i d'habitatge, el treball amb les famílies va abordar temes com les relacions entre mares i filles, el treball domèstic i de cura, els horaris laborals i el temps familiar compartit i els estereotips de gènere. Atesa la importància de la feina duta a terme, es va decidir que l'exposició tingués un caràcter itinerant i que es pogués difondre al barri, al districte i a la ciutat. La visibilització del treball de cura, que, en aquest cas, queda intersectat

pel fet migratori, s'emmarca en l'estratègia de reconeixement i visibilització de les aportacions històriques i presents de les dones en la tasca civilitzatòria. La difusió d'aquesta feina pretén contribuir a prevenir la violència masclista i la discriminació per raons ètniques i culturals i a fer visible el valor d'aquest treball imprescindible.

Per difondre la feina duta a terme, l'Ajuntament ha publicat al seu web, entre altres documents, tres realitzacions de caràcter audiovisual, que es poden trobar als enllaços següents:

<https://www.youtube.com/watch?v=6dOTQuCkxU8> (Síntesi de la primera fase)

<https://www.youtube.com/watch?v=B4O2wbCTSm8> (Continguts i metodologia de la primera fase)

<https://www.youtube.com/watch?v=oJcH6d5SyS8> (Fase comunitària)

17. Consell municipal de les dones de Barcelona

El Consell Municipal de les Dones de Barcelona és un òrgan consultiu i de participació que té com a objectiu facilitar i articular la participació política de les dones de la ciutat i la seva implicació en les polítiques municipals, en les qüestions del seu interès, i especialment aquelles que fan referència a la millora del benestar i de la qualitat de vida de les barcelonines.

Els principals temes tractats durant l'any van ser els següents:

- Seguiment de l'acció de govern per al desplegament del Pla de justícia de gènere.
- Seguiment de la mesura de govern "Millora del sistema per l'abordatge integral de les violències masclistes a Barcelona".
- Seguiment de l'Estratègia municipal de feminització de la pobresa.
- Presentació de l'Estratègia municipal de salut sexual i reproductiva.
- Presentació de l'Estratègia contra el sexisme.
- La revisió de l'impacte de gènere de les noves normes de participació ciutadana.
- Les noves normes de participació ciutadana i pressupostos participatius.
- Presentació del balanç de l'estudi Moviment feminista i govern de la ciutat. Metodologia per a la transversalitat participativa, elaborat per Alba Alonso.

Grups de treball

• Grup de treball de Transversalitat:

- L'informe d'impacte de gènere de la nova normativa de participació ciutadana.
- La participació en la sessió monogràfica de comunicació inclusiva de l'Ajuntament.
- Nou Pacte del Temps.

• Grup de treball Territorial:

- Aplicació de l'Estratègia contra la feminització de la pobresa.
- Promoció de la participació de les dones i millora dels models de participació.

• Grup de treball de Violència Masclista:

- Anàlisi i reconceptualització de les violències sexuals.
- Sessió de treball sobre matrimonis forçats.
- Avaluació del Circuit Barcelona contra la Violència Masclista, i articulació i reconeixement de la feina de les entitats que intervenen en aquest àmbit.
- Anàlisi del Protocol de valoració de risc de violències contra les dones per part de la seva parella.
- Anàlisi de la Unitat Funcional d'Abusos a Menors (UFAM) i revisió de l'atenció que es fa des del servei a les dones.

• Grup de treball entre el Consell de Dones i el Consell LGTBI:

- Anàlisi d'accions conjuntes del desplegament del Pla de justícia de gènere i el Pla per a la diversitat sexual i de gènere.

Noves entitats al Consell de les Dones durant l'any 2017: Centre de Recerca dels Drets Humans Iriada (àrea de gènere), Entrepobles (àrea de gènere), GrediDona (UB, Psicologia), AGIMA, ALMENA - Cooperativa Feminista, EOL.

Procés de revisió de les normes reguladores de la participació ciutadana

El 2017 s'han dut a terme reunions amb el Departament de Democràcia Activa i Participació amb totes les secretaries dels consells sectorials amb el propòsit d'informar sobre el procés d'aprovació de les Normes reguladores de participació ciutadana, i la seva aprovació final.

18. Consell municipal LGTBI de Barcelona

El Consell LGTBI, com a òrgan consultiu i de participació, va dur a terme sessions plenàries, comissions permanents i grups de treball anuals amb la finalitat de tractar els temes d'interès per a la defensa dels drets del col·lectiu LGTBI i per al debat sobre l'aplicació de les polítiques públiques LGTBI. I, com l'any passat, va col·laborar en l'organització d'actes de reivindicació i lluita dels drets de les persones LGTBI.

18.1. Grups de treball

• Grup de treball Trans

Els objectius proposats per al 2017 van ser l'actualització de la Guia trans de l'Ajuntament de Barcelona (segona edició) i fer una proposta de protocol per facilitar el trànsit en els llocs de treball tant de l'organisme municipal com d'empreses privades.

• Grup de treball sobre la commemoració del 40è aniversari de la manifestació de l'any 1977

Per a la commemoració del 40è aniversari de la manifestació de l'any 1977 es va constituir un grup de treball que ha treballat molt intensament per mitjà del correu electrònic i amb trobades puntuals per recollir materials concrets, per nodrir les activitats de la commemoració.

• Grup de treball de la Llei 11/2014

L'informe de la Llei 11/2014 "per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia" de febrer del 2017 va incloure per primer cop les aportacions de les entitats LGTBI membres del Consell Municipal LGTBI que hi van voler participar, que van ser: ACATHI, Associació Catalana per a la Integració d'Homosexuals, Bisexuals i Transsexuals Immigrants; Fundació Enllaç; FLG, Famílies LGTBI; Gais Positius; Gender and LGBT (Gayles TV i Aequalis); OCH Observatori contra l'Homofòbia; Projecte dels Noms - Hispanosida; Stop Sida.

• Grup de treball Centre Municipal de Recursos LGTBI de Barcelona

El GdT va finalitzar la seva activitat a principis del 2017 amb una definició compartida i acordada de les grans línies d'actuació per a l'equipament, amb una proposta dels serveis i programes que s'oferiran a la ciutadania com a Centre Municipal de Recursos LGTBI, a més d'una altra proposta per a l'acolliment d'entitats LGTBI que s'hostatjaran al centre i que podran fer-ne ús de manera periòdica o puntual, sense una residència fixa.

18.2. Noves entitats al CMLGTLBI

S'han incorporat al CMLGTLBI les entitats següents: Enruta't, Diversitat & Discapacitat (intel·lectual) i Observatori contra l'Homofòbia (OCH).

18.3. Procés de revisió de les normes reguladores de la participació ciutadana.

S'han dut a terme reunions amb el Departament de Democràcia Activa i Participació amb totes les secretaries dels consells sectorials amb el propòsit d'informar sobre el procés d'aprovació de les normes reguladores de participació i incorporar aquells elements rellevants a considerar des de la diversitat dels consells municipals existents.

18.4. Trobada entre el Consell de les Dones de Barcelona i el Consell Municipal LGTBI

L'objectiu és la posada en comú dels temes que s'estan treballant des de cada consell. Conèixer com s'estan treballant els estereotips masclistes en ambdós espais de participació i quins són els punts de trobada i les divergències. Les entitats que en formen part tant del CDB com LGTBI són: Creación Positiva, CCOO, Ca La Dona, Pandora, Surt, Gayles TV, UGT, JSC, BarceDona, GAG.

Estudis elaborats o presentats el 2017

Estrategia contra la feminización de la pobreza y la precariedad. El caso de las mujeres chinas

Barcelonines d'origen pakistanès: empoderament i participació contra la feminització de la pobresa

Recomendaciones al Ayuntamiento de Barcelona sobre política pública para la atención de las trabajadoras del hogar, la limpieza y los cuidados

Indicadors de gestió dels serveis

	2014	2015	2016	2017	% d'increment 2016-2017
PIAD					
Entrevistes individuals fetes a dones	9.450	9.151	8.836	8.329	-5,74%
Dones diferents ateses	2.943	2.718	2.667	2.352	-11,81%
Dones ateses (primera entrevista)	2.339	2.056	2.005	1.690	-15,71%
Dones ateses per psicòlogues	577	563	601	639	6,32%
Dones ateses per advocades	1.060	1.039	967	900	-6,93%
Participants en intervencions grupals	1.096	1.037	1.176	1.277	8,59%
Participants en intervencions comunitàries	6.719	10.218	11.591	8.215	-29,13%
SARA					
Dones diferents ateses	1.356	1.483	1.673	1.570	-6,16%
Casos atesos per via d'urgència	179	190	252	177	-29,76%
Atenció directa a nens i nenes	217	299	304	261	-14,14%
Acolliments i allotjaments en recursos residencials					
Dones allotjades en hotels i pensions ¹	-	-	106	121	14,15%
Infants i adolescents allotjats en hotels i pensions ¹	-	-	76	84	10,53%
Dones acollides d'urgència	144	141	147	157	6,80%
Infants i adolescents acollits d'urgència	127	122	125	138	10,40%
Dones acollides en llarga estada	100	111	102	78	-23,53%
Infants i adolescents acollits en llarga estada	108	113	117	83	-29,06%
Dones acollides d'autonomia ²	-	-	17	21	23,53%
Infants i adolescents acollits d'autonomia ²	-	-	18	17	-5,56%
SAH					
Homes atesos presencialment	137	171	154	156	1,30%
Dones (parelles o exparelles) entrevistades	70	62	47	64	36,17%
Pares atesos presencialment	8	12	22	21	-4,55%
Joves atesos presencialment	0	7	15	13	-13,33%

1. Abans del 2016 no eren dades significatives

2. Abans del 2016 s'englobava dins de llarga estada

	2014	2015	2016	2017	% d'increment 2016-2017
ABITS					
Atencions al carrer ³	28.623	9.552	7.608	12.891	69,44%
Dones diferents ateses	389	414	356	440	23,60%
Dones inserides al mercat laboral formal	135	119	78	58	-25,64%
Nombre de contractes al mercat laboral formal	201	175	123	93	-24,39%
Tallers de prevenció per a adolescents i joves					
Nombre d'hores	460	383	438	436	-0,46%
Nombre de tallers	77	58	76	113	48,68%
Participants	1.573	1.148	1.746	1.799	3,04%
Nois	770	586	916	868	-5,24%
Noies	803	561	815	914	12,15%
No identificat/ada	-	-	15	17	13,33%
Circuit Barcelona contra la Violència vers les Dones⁴					
Accions formatives adreçades a professionals referents de serveis	9	2	0	9	100,00%
Professionals referents de serveis formats	255	29	0	288	100,00%
Acord ciutadà per una Barcelona lliure de violència vers les dones					
Noves entitats adherides	52	72	27	31	14,81%
Entitats adherides al final de l'any	658	730	715	742	3,78%
Participants a les activitats	2.065	1.939	1.626	1.580	-2,83%

3. A partir del 2015 es comptabilitzen només les atencions que es desenvolupen a la via pública i que impliquen intervenció educativa per part de l'equip.
No es pot fer una comparativa amb els anys anteriors

4. 2017. Dades provisionals

Reptes per al 2018

- Desplegament de les millores del model d'atenció bàsica en violència masclista.
- Ampliació dels recursos d'acolliment per a dones víctimes de violència i els seus fills i filles.
- Validació de l'eina per a la detecció de dones víctimes de tràfic i jornada de formació sobre la detecció amb l'impuls de la taula interinstitucional contra el tràfic de persones.
- Consolidació de les funcions i els membres de la Comissió tècnica plenària del Circuit Barcelona contra la Violència Masclista i definició d'objectius i plans de treball 2018 als Circuits territorials
- Impuls al desplegament del recentment aprovat Pla estratègic contra el sexisme a la ciutat amb la consolidació de projectes contra l'assetjament sexista i les agressions sexuals a la ciutat, i la posada en marxa d'un protocol específic per als espais d'oci nocturn.
- Protocolització i procés de qualitat dels punts d'informació i atenció a les dones (PIAD).
- Inici del model integral per a la millora de l'ocupabilitat de les treballadores sexuals.
- Consolidació de l'espai de coordinació contra les violències masclistes que viuen les treballadores sexuals.
- Inici del procediment d'actuació en precintes d'espais on es fan serveis sexuals.
- Desplegament de les actuacions que formen el projecte "Carolines" per a la millora de les condicions laborals i socials de les treballadores sexuals transsexuals.
- Posada en marxa del Centre de Recursos LGTBI de l'Ajuntament de Barcelona.
- Actualització de les normes reguladores del Consell de les Dones i del Consell LGTBI, en concordància amb les noves Normes reguladores de participació ciutadana.
- Inici de la fase de generalització de la Xarxa d'Escoles i Instituts per la igualtat i la No Discriminació mitjançant una convocatòria pública al DOGC amb un màxim previst de 15 centres.

Direcció de Serveis d'Atenció i Acol·lida a Immigrants

La Direcció de Serveis d'Atenció i Acol·lida a Immigrants té l'encàrrec d'atendre i acollir les persones que requereixen atenció específica per la seva situació respecte al fet migratori i d'estrangeria. L'Ajuntament vol que tot ciutadà rebi atenció en els serveis, equipaments o programes existents independentment del seu origen. Tanmateix, existeixen unes especificitats, en el moment de l'acollida, que comporten serveis especialitzats i obligacions específiques que afecten les persones estrangeres.

Aquestes especificitats estan determinades per la Llei d'estrangeria, la Llei d'asil i la mateixa Llei d'acollida de Catalunya. L'objectiu final és promoure la integració de totes les persones d'origen immigrant en la vida social i participativa de Barcelona, i apostar per fomentar que tots els barcelonins i les barcelonines, vinguin d'on vinguin, participin en un projecte comú i visquin amb sentit de pertinença a la ciutat i al conjunt de Catalunya. A més, és pretén aprofundir en les polítiques de convivència i cohesió i garantir la igualtat d'oportunitats en l'accés als serveis públics propis de l'estat del benestar (ensenyament, sanitat, habitatge, etcètera).

En l'àmbit local, a l'octubre del 2015 es va fer pública l'estratègia **"Barcelona, ciutat refugi"**, a fi de "preparar la ciutat per acollir, assistir, proveir dels serveis necessaris i garantir els drets de les persones refugiades", però també amb l'objectiu de sensibilitzar la població, canalitzar el voluntariat, coordinar estratègies amb altres ciutats i influir el Govern de l'Estat i altres governs europeus per canviar la política espanyola i europea vers les persones refugiades.

Finalment, a causa de canvis organitzatius dins la Gerència de Drets de Ciutadania, Cultura, Participació i Transparència, la Direcció d'Atenció i Acol·lida a Immigrants ha incorporat el programa d'Interculturalitat, tot i que la memòria d'activitats del 2017 es troba a la part de la Direcció de Serveis de Drets de Ciutadania i Diversitat.

Context

Durant l'any 2017, pel que fa als fluxos migratoris i de refugi, s'ha confirmat plenament el que s'intuïa en els dos anys previs: estem davant d'un nou cicle migratori d'arribades creixents a la ciutat de Barcelona. D'una banda, el flux de sol·licitants d'asil que es desplacen fins a Espanya i, d'altra banda, les xifres d'explotació del padró, confirmen un increment en el nombre de residents estrangers a causa de l'arribada d'immigrants, cosa que les xifres de persones ateses al SAIER el 2017 corroboren.

La baixada de la taxa d'atur a la ciutat i un increment de les ofertes de treball especialment en categories poc qualificades, com en el sector d'atenció a les persones i el turisme, han propiciat l'arribada de nous immigrants. La situació més usual és d'arribades de persones en situació irregular que acaben ocupant llocs de treballs en sectors econòmics informals. Encara estem lluny de la situació dels anys 2004 i 2005, i ens situem en una dinàmica d'arribades netes que, probablement, augmentarà a mesura que es recuperi l'economia.

La situació d'irregularitat administrativa genera greus situacions d'inseguretat jurídica per part de molts dels migrants que es troben a la nostra ciutat. Alguns d'ells corren el risc de poder ser

detinguts i internats en centres de detenció com el CIE (centre d'internament d'estrangers) de la Zona Franca. Per això, enguany s'ha posat en marxa una iniciativa pionera com és el nou Document de Veïnatge, adreçat específicament a evitar l'internament al CIE d'aquest col·lectiu.

D'altra banda, **el nombre de sol·licituds d'asil en territori espanyol ha augmentat molt els darrers anys**. La procedència d'aquestes sol·licituds d'asil és molt diferent i reflecteix el conjunt de conflictes que hi ha arreu del món. Podem destacar llocs de procedència com Hondures, Veneçuela, el Pakistan, el Salvador i Ucraïna.

Com a conseqüència, un dels impactes més grans ha estat el gran increment de demandes d'allotjament d'emergència per part de persones vulnerables al SAIER, tant de refugiats com persones immigrants amb perfil SAIER.

En aquest sentit, canvis en els criteris d'accés al programa d'atenció social dels sol·licitants d'asil per part del Ministeri de Treball i Seguretat Social introduïts el juliol del 2017, en especial la introducció de restriccions en l'allotjament d'emergència, ha fet disparar la necessitat d'allotjament d'emergència, que ha hagut de ser coberta per l'Ajuntament.

Recursos

Recursos humans

Direcció	Persones
Direcció d'Atenció i Acollida a Immigrants	10
Total	10

Recursos econòmics

Pressupost executat	Euros
Capítol 2	4.764.553,98
Capítol 4	2.124.177,59
Total	6.888.731,57

Activitat

1. Servei d'orientació i acompanyament per a persones immigrades (SOAPI)

El SOAPI té per objectiu principal **oferir informació, orientació, suport i assessorament sobre qüestions generals i específiques relatives a organització territorial, recursos bàsics, drets i deures, aprenentatge de llengües oficials, estrangeria** i altres temes que es considerin necessaris a tota la població immigrada dels districtes.

Metodològicament, treballa fomentant l'autonomia personal, la presa de decisions i l'apoderament de les persones ateses perquè puguin ser protagonistes actives de la seva situació i disposin d'eines i estratègies per superar les dificultats que se'ls puguin presentar. També es promou la participació social de les persones immigrades en la xarxa associativa de la ciutat i es col·labora en activitats adreçades a enfortir la convivència i la cohesió social.

Als tres formats bàsics d'actuació que ja s'oferien el 2016, se n'hi ha afegit un de nou el 2017: formació de mòdul C de Coneixement de la societat catalana i el seu marc jurídic. Així, les activitats que ofereix actualment el SOAPI són les següents:

- **Sessions fixes:** es fan en el mateix lloc i hora, principalment a les seus dels districtes.

▪ **Sessions itinerants:** es fan segons la demanda de serveis, entitats, equipaments o col·lectius concrets i es desenvolupen a la seu de les mateixes entitats o serveis.

▪ **Entrevistes individualitzades:** s'ofereixen a les persones que necessiten suport per aprofundir algun aspecte o que han de consultar algun tràmit particular.

▪ **Mòduls C de Coneixement de la societat catalana i el seu marc jurídic:** són 15 hores de formació sobre els continguts que marca la Llei 7/2010 d'acollida de Catalunya (entorn històric i geogràfic, drets i deures, principals tràmits d'estrangeria, etcètera).

▪ **Tècnics d'acollida i acompanyament:** els i les professionals que tenen l'encàrrec de l'organització, impartició i gestió de les sessions i entrevistes, per a la qual cosa porten a terme una tasca continuada d'actualització de la informació i de coordinació i col·laboració amb la resta de professionals de serveis i entitats dels districtes.

Els aspectes que cal destacar del SOAPI el **2017** són els següents:

S'ha mantingut la col·laboració amb més de 340 serveis públics —entre els quals cal destacar el Consorci per a la Normalització Lingüística, els centres de serveis socials, el Punt d'Informació d'Arrelament, el Programa de reagrupament familiar, el SAIER, nombrosos centres escolars de primària i secundària, centres de formació d'adults, etcètera— i amb més de noranta entitats socials.

Arran de l'aprovació el mes de juny de la Llei 9/2017, de 27 de juny, d'universalització de l'assistència sanitària amb càrrec a fons públics per mitjà del Servei Català de la Salut, s'han actualitzat els continguts de la informació que es dona sobre obtenció de la targeta sanitària i accés al sistema públic de salut i s'ha continuat assessorant sobre aquest tema.

S'han fet 9 mòduls C de Coneixement de la societat catalana i el seu marc jurídic, en diferents districtes de la ciutat, i en els quals han participat 108 persones, de les quals la immensa majoria ha acabat el curs amb certificat d'aprofitament.

Cal destacar l'alt grau de satisfacció amb el servei de les persones ateses, cosa que queda recollida en els qüestionaris de satisfacció que es passen després de la realització de les activitats i queda detallat en la memòria anual del servei.

L'any 2017 s'han dut a terme un total de **1.315** intervencions (un 18% més que el 2016), i el nombre total de participants ha estat de **5.351** persones (un 8% més que l'any anterior), com es pot veure a la taula següent:

SOAPI (Servei d'Orientació i Acompanyament per a Persones Immigrades)			
	2016	2017	% variació
Nombre d'intervencions totals*	1.117	1.315	18%
Entrevistes	730	952	30%
Sessions**	387	363	-6%
Nombre de participants totals	4897	5.351	8%

*Es comptabilitzen sessions més entrevistes

** El 2017 s'inclouen les 45 sessions dels 9 mòduls C realitzats

2. Informes de disponibilitat d'habitatge

Aquest informe, que acredita la idoneïtat de l'habitatge, és preceptiu per al tràmit de reagrupament familiar i també per a la renovació d'autoritzacions de residència en virtut del reagrupament familiar si s'ha produït un canvi de domicili des del reagrupament.

L'emissió dels informes de disponibilitat d'habitatge és competència de la Generalitat de Catalunya. L'Ajuntament, en virtut de l'acord assolit entre la Federació de Municipis de Catalunya i la Generalitat, fa una proposta d'informe que emet finalment la Generalitat.

Les sol·licituds rebudes són de persones estrangeres no comunitàries en situació regular, amb habitatge, contracte de treball i uns ingressos que permeten plantejar-se el reagrupament familiar, o la renovació de residència dels seus familiars.

Informes de disponibilitat d'habitatge					
	2014	2015	2016	2017	% d'increment
Sol·licituds rebudes	2.764	2.620	2.462	2.107	-14,42%
Informes positius	1.916	2.001	1.841	1.628	-11,57%
Informes negatius	443	373	422	316	-25,12%
No s'emet proposta	149	98	87	42	-51,72%
Arxivats	72	59	64	45	-29,69%
En procés de resolució	147	66	31	49	58,06%
Renúncia	37	23	17	27	58,82%

Dades extretes a 19 de gener de 2018

Durant el 2017 es van rebre 355 sol·licituds menys que el 2016, un 14,42% menys. Un descens d'aquest volum només s'havia produït l'any 2014.

Del total de les sol·licituds, un 12,29% corresponen a renovacions, i el 2016 representaven el 22,62%. Aquest any han baixat les sol·licituds tant en reagrupament com en renovació, però cal destacar que el gruix del descens es correspon a les renovacions, un 53,42% menys respecte a l'any anterior; en canvi, la baixada als reagrupaments és només un 3,04% menys. Els reagrupaments, per tant, es mantenen pràcticament al nivell de l'any anterior.

Dels expedients registrats l'any 2017, un 77,27% han estat resolts amb proposta favorable i un 15% amb proposta desfavorable. Pel que fa a la proporció d'informes favorables i desfavorables, respecte al 2016 es constata que els favorables s'incrementen una mica i els desfavorables es redueixen. Un altre fet que cal comentar és que es redueix el nombre d'expedients on no s'emet proposta (1,99%), que són aquells casos en què, per diferents motius, no compleixen amb les condicions per sol·licitar el tràmit i no hi renuncien o insisteixen a tramitar-lo. Les renúncies expressades augmenten (1,28%) i el nombre d'arxivats disminueix.

Informes de disponibilitat d'habitatge per districte					
	2014	2015	2016	2017	% d'increment
Barcelona	2.764	2.620	2.462	2.107	-14,4%
Ciutat Vella	537	499	505	434	-14,1%
L'Eixample	389	335	261	236	-9,6%
Sants-Montjuïc	461	437	380	291	-23,4%
Les Corts	50	53	47	35	-25,5%
Sarrià - Sant Gervasi	47	41	49	44	-10,2%
Gràcia	103	96	91	79	-13,2%
Horta-Guinardó	222	225	195	167	-14,4%
Nou Barris	371	388	337	323	-4,2%
Sant Andreu	190	190	208	186	-10,6%
Sant Martí	394	356	389	312	-19,8%

Dades extretes a 19 de gener de 2018

Tenint en compte els districtes on hi ha més sol·licituds —Ciutat Vella, Nou Barris, Sant Martí, Sants-Montjuïc i l'Eixample—, es pot veure que, en general, disminueixen les sol·licituds, i és Sants-Montjuïc on baixen més, amb un 23,42% menys.

La major part dels sol·licitants són homes, representen un 62,93%: hi ha hagut una disminució respecte a l'any 2016, en què representaven un 65,93%.

Per nacionalitats, el percentatge més alt és del Pakistan amb el 23,83% dels sol·licitants, seguit pels de la Xina (10,77%), l'Índia (6,88%), Bangladesh (6,83%) i les Filipines (6,5%). El Pakistan i la Xina, encara que baixen respecte al 2016, segueixen sent les nacionalitats que més sol·licituds reben. Les nacionalitats que han tingut un creixement més significatiu durant aquest any són Ucraïna amb un 18,52%, República Dominicana amb un 21,88% i Geòrgia amb un 42,42% respecte a l'any anterior, i les nacionalitats amb la disminució més important són la nepalesa, amb un 33,33% menys; la peruana, amb un 31,82% menys, i la boliviana, amb un 30,94% menys respecte a l'any anterior. Bolívia és el tercer any consecutiu que acusa una baixada important, i el Perú el segon.

3. Informes d'arrelament social

Són informes per a persones estrangeres que tenen el domicili habitual a la ciutat de Barcelona i volen obtenir l'autorització de residència temporal en casos excepcionals. Els sol·licitants són persones empadronades a la ciutat, que poden acreditar tres anys de permanència a l'Estat i disposen d'oferta de treball o altres mitjans de vida.

L'emissió dels informes d'arrelament social és competència de la Generalitat de Catalunya. L'Ajuntament, en virtut de l'acord assolit entre la Federació de Municipis de Catalunya i la Generalitat, fa una proposta d'informe que emet finalment la Generalitat.

Informes d'arrelament social					
	2014	2015	2016	2017	% d'increment
Sol·licituds d'informe d'arrelament social rebuts	4.349	4.684	3.426	3.352	-2,16
Expedients resolts					
Propostes d'informes	4.058	4.409	3.301	3.184	-3,67
Informes favorables amb oferta de treball	3.407	3.887	2.777	2.605	-6,60
Informes favorables amb recomanació d'exempció de contracte	530	418	323	289	-11,76
Informes no favorables	88	104	166	182	8,79
Enviats sense proposta d'informe	19	107	35	108	67,59
Arxivats (renúncies, incompareixences, altres...)	302	160	153	144	-6,25
Total d'expedients resolts	4.360	4.788	3.454	3.328	-3,79

Es van rebre **3.352 sol·licituds**; es constata un descens de sol·licituds del 2,16% respecte al 2016.

Del total d'expedients resolts durant l'any 2017, un **86,96%** han estat resolts amb el sentit de proposta favorable. Els **182 informes amb sentit desfavorable** ho han estat pel fet de no tenir coneixements mínims de les llengües oficials, no acreditar una permanència de 3 anys o no tenir mitjans econòmics.

Informes d'arrelament social per districtes					
	2014	2015	2016	2017	% d'increment
Ciutat Vella	1.068	1.246	810	689	-14,94%
L'Eixample	553	623	447	461	3,13%
Sants-Montjuïc	626	671	431	441	2,32%
Les Corts	91	64	70	77	10,00%
Sarrià - Sant Gervasi	121	94	114	104	-8,77%
Gràcia	178	184	145	141	-2,76%
Horta-Guinardó	295	324	231	289	25,11%
Nou Barris	526	500	438	420	-4,11%
Sant Andreu	285	325	267	250	-6,37%
Sant Martí	582	636	458	461	0,66%
Sense informació*	24	17	15	19	26,67%
Barcelona	4.349	4.684	3.426	3.352	-2,16%

Per **nacionalitats**, el percentatge més alt és el de **pakistanesos amb 20,64%** dels sol·licitants, seguit pels **hondurenys (12,35%)** i els **de l'Índia (un 5,67%)**. No es detecten variacions importants dels percentatges dels sol·licitants per nacionalitat.

Per sexe, notem un increment del percentatge de les sol·licitants dones respecte a l'any anterior (37%), que representen el 2017 un 44% del total.

Igualment aquest any, a causa dels canvis en la legislació per obtenir la targeta sanitària, es continua duent a terme una labor d'informació als usuaris del punt d'arrelament amb **219** derivacions a altres serveis per canvi o sol·licitud de targeta sanitària.

Es facilita igualment informació general sobre el tràmit d'arrelament i, en aquest sentit, durant l'any 2017 es van citar **757 persones**, un **38% més que el 2016**. D'aquestes citacions, 474 representen cites que ha dut a terme el servei d'assessorament jurídic especialitzat.

Durant el mes de desembre del 2017 es van presentar **1.171 sol·licituds**.

4. Document de veïnatge

En el Plenari de Consell Municipal de 26 de maig de 2017 es va presentar la mesura de govern que pretén afavorir i millorar els processos d'acollida i inclusió de les persones en situació irregular a la ciutat de Barcelona. Arran d'aquesta mesura, el 30 de novembre de 2017 la Comissió de Govern va aprovar el Decret de la Comissió de Govern pel qual es regula el procediment d'emissió **del document de veïnatge**. Aquest document té l'objectiu d'acreditar la integració a la ciutat mitjançant vincles familiars, socials, laborals, dels veïns i veïnes de Barcelona en el marc dels procediments d'expulsió i internament en CIE.

Durant el mes de desembre de 2017 es van presentar **1.201 sol·licituds** i es van fer **77 entrevistes**.

Sol·licituds veïnatge / districte	Desembre 2017	%
Ciutat Vella	557	46,4
L'Eixample	80	6,7
Sants-Montjuïc	137	11,4
Les Corts	20	1,7
Sarrià - Sant Gervasi	10	0,8
Gràcia	21	1,7
Horta-Guinardó	77	6,4
Nou Barris	87	7,2
Sant Andreu	43	3,6
Sant Martí	95	7,9
Sense informació o altre municipi	74	6,2
Barcelona	1.201	100,0

Per sexe, el percentatge dels sol·licitants homes és important, i representa un 87% del total. Per **nacionalitats**, el percentatge més elevat és el de **pakistanesos amb 29%** dels sol·licitants, seguit pels **bengalis (22%)**, els **indis (20%)** i els **marroquins (11%)**. Les altres nacionalitats representen només un 18% del total dels sol·licitants de document de veïnatge.

5. Programa “Noves famílies”: acompanyament al reagrupament familiar

El programa “Noves famílies” a Barcelona acompanya i orienta el procés de reagrupament familiar de totes les famílies que han iniciat aquest procés a Barcelona. El programa treballa amb tot el nucli familiar, tant amb els adults que es troben a Barcelona i demanen el reagrupament com amb la resta del nucli familiar que ha de venir del país d'origen siguin cònjuges o filles i fills.

El programa ofereix un espai de trobada perquè coneguin amb més detall els serveis de la ciutat, l'àmbit educatiu i les entitats del barri; a banda, també es treballa perquè el retrobament entre les persones que arriben reagrupades i les persones que ja hi són sigui una experiència enriquidora i positiva.

L'evolució dels principals indicadors ha estat la següent:

Evolució del programa “Noves famílies”: acompanyament al reagrupament familiar			
	2016	2017	% d'increment
Informes d'habitatge de partida	1.473	1.507	2,57%
Persones contactades	1.473	1.507	2,57%
Reagrupants objecte del programa	970	1.439	32,59%
Contactats per altres serveis / directe	552	462*	-19,48%
Participants en l'espai inicial	705	711	0,85%
Orientació i acompanyament de les famílies en el procés de reagrupament familiar	2.266	2.388	5,12%
Suport psicopedagògic	259	282	8,16%
“A l'estiu, Barcelona t'acull”	149	148	-0,68%
“Punt de trobada”	73	76	3,9%
Servei de suport i acompanyament acadèmic. “Prepara't”	40	34	-15%
Tallers per a dones reagrupades	161	243	33,74%
Participants en alguna activitat o espai	4.188	4.497	7,30%

Si comparem el 2016 i el 2017, comprovem que el nombre total d'usuaris que han passat per alguna de les activitats del programa ha pujat de 4.188 persones a 4.497, un increment del 7,3%.

A continuació, s'explica l'evolució de les diferents activitats del programa.

Espais inicials

El servei d'espai inicial s'oferia fins ara a tots els districtes en modalitat d'atenció grupal i, en tres d'ells, també en modalitat individual, que ara s'ha incorporat als altres set. El contingut és el mateix, i permet arribar a persones que per motius laborals o responsabilitats parentals no podien participar en la convocatòria general

La convocatòria surt de les propostes positives d'informes d'habitatge i de persones que encara no han començat el tràmit legal però que es posen en contacte amb el programa per voluntat pròpia, derivades d'altres serveis o bé com a recomanació de la seva xarxa de contactes, perquè necessiten informació i acompanyament.

Els espais inicials es divideixen entre **ordinaris**: persones que tenen un domini de la llengua catalana/castellana suficientment bo per entendre la informació; i **específics**: per a població d'origen xinès i PIBN (el Pakistan, l'Índia, Bangladesh i el Nepal).

Actualment l'únic districte amb espais específics és Ciutat Vella amb la convocatòria PIBN (el Pakistan, l'Índia, Bangladesh i el Nepal). I també hi ha l'espai per a persones originàries de la Xina, que és una sessió a la qual assisteixen persones sol·licitants de reagrupament familiar de tota la ciutat de Barcelona. La tècnica que assessora i dinamitza aquesta sessió és la referent territorial de l'Eixample, que, a part dels seus coneixements sobre l'acompanyament a nuclis reagrupats, té un gran domini de la llengua xinesa, fet que facilita la vinculació amb el programa.

L'orientació i l'acompanyament a les famílies

El programa ha orientat 2.388 famílies, un 5,12% més respecte al 2016. Les persones que es troben en situació de reagrupament han estat ateses, de manera personal i intensa, pel Servei de Referents Territorials del programa de cada districte i es comprova per l'increment de participants en els serveis i tallers específics com l'assessorament jurídic individual, tant en situacions anteriors a l'inici del procediment administratiu com quan aquest està en marxa.

Seguint la línia de treball dels últims anys, es pot observar que continua la tendència a l'alça en les atencions a persones de països asiàtics, enfront de països de l'Amèrica Central i l'Amèrica del Sud.

Ciutat Vella és el districte en el qual es concentra un nombre més gran de nuclis en seguiment, el 22% del total d'atencions (el mateix percentatge que l'any 2016, però puja el nombre de nuclis atesos amb 526 el 2017, respecte als 497 del 2016). Seguit de Nou Barris i Sant Martí amb un 14%, Sants-Montjuïc amb un 13% i Sant Andreu amb un 11%.

Aquest fet comporta la millora en l'atenció als espais grupals, on es denota un increment de la participació i vinculació, sobretot en l'increment d'atenció en el servei de suport psicopedagògic i tallers per a joves i dones d'origen l'Àsia meridional a Ciutat Vella, Sant Martí (el Besòs) i Sant Andreu.

Servei d'assessorament jurídic

Es presta en aquest espai inicial de manera grupal i es fan assessoraments individuals quan es detecten necessitats específiques per dificultat de comprensió o complexitat del tràmit. De les 555 derivacions fetes per l'equip de referents territorials, el 85% (473) assisteixen a la cita amb les advocades. D'aquestes 473 persones, el 56% (205) són dones.

Intervenció amb joves

S'ha incrementat el nombre de joves que s'han atès, veient que es consoliden els diferents dispositius que el programa posa a l'abast dels i de les joves reagrupades a la ciutat.

Servei de suport psicopedagògic

El nombre d'atenció del servei de suport psicològic **s'incrementa en un 8,16%** respecte al 2016. S'ha acompanyat 282 joves nouvinguts/nouvingudes perquè puguin continuar el seu itinerari educatiu i crear les seves pròpies xarxes socials, a més d'afavorir el coneixement de la llengua i la ciutat.

Augmenta significativament el nombre de joves procedents de: el Pakistan (17 casos més) i Hondures (10 casos més). Disminueixen: en 4 casos els joves de les Filipines en referència al 2016.

Els tres districtes amb més concentració de joves atesos (47%) són els següents: Nou Barris (46 joves, 16%), Sants-Montjuïc (44 joves, 16%) i Horta-Guinardó (43 joves, 15%). Respecte a l'any anterior: tot i que tots els districtes (excepte les Corts i Sant Andreu) mostren un augment en la derivació de casos, han pujat més significativament els següents: l'Eixample (9 casos més), Sant Martí (6 casos més) i Sants-Montjuïc (5 casos més).

Aquest 2017 s'equipara l'atenció entre nois (47%) i noies (53%).

El 83% de les i dels joves atesos se situa en la franja prioritària definida (dels 15 als 19/20 anys), seguit d'un 15% amb edats superiors als 20 anys (ha augmentat un 6% les atencions a persones de més de 20 anys respecte al 2016) i un 2% amb edats inferiors a la franja definida. Les intervencions que es duen a terme amb joves menors de 15/16 anys des del Servei de suport psicopedagògic van encaminades a la inserció acadèmica, en alguns dels casos, i a l'acompanyament psicològic i emocional dels processos vitals dels joves i de les seves famílies, en d'altres.

Intervenció amb dones

Des de fa uns anys, una de les línies del programa atén de manera específica dones que, per diferents raons, tenien unes necessitats no cobertes o es trobaven en situació de més aïllament. S'atenen les dones independentment de si han estat reagrupades pels seus marits, que fa més anys que són a la ciutat, o si són elles les que han emigrat soles i han vingut després els seus cònjuges i fills i filles.

S'ha incrementat el nombre de tallers i de dones participants en un 33,74%.

Hi participen 24 nacionalitats. De les 243 dones diferents participants, el 38% (92 dones) correspon a dones del Pakistan, el 26% (63) de Bangladesh, el 12% (30) de l'Índia i un 6% (14) del Marroc i del Nepal. El 12% restant són d'altres nacionalitats.

Per districtes, Ciutat Vella (el Raval) té el 35% del total de dones participants, seguit de Sant Andreu (la Trinitat Vella) amb el 21% i de Sant Martí (el Besòs) amb l'11%. Aquestes proporcions obeeixen a una estratègia d'intervenció integral específica a cada un d'aquests districtes, en coordinació entre referents territorials, la tècnica de suport de dones i les advocades del programa.

De cara al 2018, aquesta intervenció s'ampliarà a Sants-Montjuïc (la Marina, la Bordeta i Badal) i Nou Barris (Ciutat Meridiana, Vallbona i Torre Baró), on, igual que al Raval, el Besòs i la Trinitat Vella, es treballarà en aquells barris on hi hagi un nombre més elevat de dones reagrupades que no puguin participar de les activitats per dificultats per desplaçar-se a altres punts de la ciutat.

6. Servei de Traducció i Mediació Intercultural

El Servei de Traducció i Mediació Intercultural té com a finalitat donar suport als professionals dels serveis municipals que treballen amb població immigrada i es divideix en tres àrees:

- **Servei de Traducció:** s'utilitza quan es necessita la presència d'un o una intèrpret per fer possible la comunicació amb persones que encara no tenen fluïdesa suficient en català o castellà. També es poden fer traduccions escrites d'algun document relacionat amb la intervenció que s'està duent a terme amb aquella persona, família o grup.

- **Servei de Mediació Interpersonal:** s'utilitza per a situacions específiques amb persones o famílies on es requereix el suport d'un mediador/a intercultural perquè la falta d'entesa i/o comunicació és deguda a aspectes que van més enllà de la llengua (com ara els relacionats amb els valors, les creences, les diferents percepcions, etcètera).

- **Servei de Mediació Comunitària:** es fan sessions d'assessorament intercultural a equips de professionals (mestres, treballadors socials, etcètera), intervencions amb grups d'usuaris (alumnes, pares i mares, usuaris de centres de serveis socials, etcètera) i intervencions en comunitats de veïns o a l'espai urbà.

Els aspectes més rellevants del Servei de Traducció i Mediació Intercultural el 2017 són els següents:

- La col·laboració amb **més de 300 serveis públics d'arreu de la ciutat**, entre els quals hi ha els centres de serveis socials i els centres escolars.
- El **creixement d'un 47% de les intervencions en centres educatius**.
- La continuïtat de la col·laboració amb serveis d'immigració, especialment amb SOAPI i Reagrupament Familiar.
- L'alt grau de satisfacció dels professionals que utilitzen el servei, reflectits en els qüestionaris de satisfacció recollits i en la memòria anual del servei.
- A la taula següent es presenta el nombre d'intervencions dutes a terme per tipologies. Com es pot observar, ha crescut un 22% el total d'intervencions efectuades respecte al 2016.

Taula XX. Servei de Traducció i Mediació Intercultural

	2016	2017	% variació
Traduccions presencials	3.153	3.593	14%
Mediacions interpersonals	2.095	2.824	35%
Mediacions grupals, veïnals i comunitàries	52	54	4%
Total d'intervencions	5.300	6.471	22%

7. Servei de Traducció Telefònica

El Servei de Traducció Telefònica s'adreça fonamentalment a professionals dels serveis municipals que atenen en primera instància (sense cita prèvia) persones estrangeres que encara no han adquirit fluïdesa verbal en català o castellà, **i proporciona de manera immediata el suport d'un traductor/a o intèrpret**. La finalitat bàsica del servei és que el professional pugui entendre la demanda que la persona li planteja i poder, així, aportar-li la informació, gestionar els tràmits i fer les derivacions que correspongui en cada cas. L'utilitzen bàsicament els serveis d'urgències socials, els serveis d'atenció a persones sense sostre, immigració i altres. L'any 2017 hi ha hagut un increment molt important (45%) de les intervencions respecte al 2016, i també s'ha incrementat una mica (10%) la durada mitjana, com es pot veure a la taula següent. En total, s'han dut a terme 1.100 intervencions.

Taula XX. Servei de Traducció Telefònica. Any 2017

	2016	2017	% variació
Nombre de traduccions	757	1.100	45%
Durada mitjana en minuts	28,56	31,33	10%

8. Mòduls d'acollida

La Llei 10/2010, d'acollida de Catalunya, i el Decret 150/2014, dels serveis d'acollida de Catalunya, estableixen la formació necessària per a aquelles persones que vulguin obtenir el certificat d'acollida. En aquest context, l'Ajuntament de Barcelona, en col·laboració amb entitats socials de reconeguda trajectòria en aquest àmbit, va iniciar l'any 2015 els mòduls C de "Coneixement de la societat catalana i el seu marc jurídic" i B de "Coneixements laborals". L'any 2017 s'hi afegeix oferta pròpia de l'Ajuntament, amb 9 mòduls C realitzats pel SOAPI.

Així, l'any 2017 hi han participat **9 entitats i 1 servei municipal (SOAPI)**, s'han fet **57 cursos** (un 39% més que el 2016) i hi han participat **985 persones** (un 69% més que el 2016), **de les quals el 77%** ha obtingut el certificat d'aprofitament (66% el 2016). Aquest creixement en

l'activitat conviu amb un alt grau de satisfacció de les persones que han fet els cursos, com queda palès en els qüestionaris de satisfacció que es recullen després de cada activitat, els resultats dels quals s'inclouen en la memòria anual de cada entitat/servei.

El nombre de cursos i alumnes per tipus de curs es pot veure a la taula següent:

	2016		2017		% variació 2016-2017	
	Cursos	Alumnes	Cursos	Alumnes	Cursos	Alumnes
Mòdul B	17	175	19	390	12%	123%
Mòdul C	24	409	38	595	58%	45%
Total	41	584	57	985	39%	69%

9. Servei d'Atenció a Immigrants, Emigrants i Refugiats (SAIER)

El SAIER s'adreça a tota la ciutadania com un servei especialitzat en **mobilitat internacional: immigració, emigració, retorn voluntari i refugi. Els principals fluxos de mobilitat que s'atenen són els d'immigració i refugi.**

Les associacions que mitjançant conveni hi ofereixen atenció directa són: Associació d'Ajuda Mútua d'Immigrants a Catalunya (AMIC), Centre d'Informació per a Treballadors i Treballadores (CITE), Consorci per a la Normalització Lingüística (CPNL), Creu Roja i l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona (ICAB). Per contracte també presten atenció ACCEM i ABD.

El nombre més gran d'usuaris i activitats realitzades està relacionat amb **immigració**: informació i assessorament respecte a tràmits (jurídics, educatius, administratius...) i coneixement dels recursos i equipaments de la ciutat (laborals, socials, d'acollida, de llengua...).

L'increment més gran d'usuaris ha estat de **sol·licitants d'asil** que, l'any 2017, han representat el 26% de la població atesa, i específicament ha tingut un creixement d'un 92% respecte a l'any anterior (2016: 2.292 persones ateses, 2017: 4.405 persones ateses). L'especificitat d'atenció que requereix aquest perfil incrementa tant el nombre d'atencions com el temps que s'hi inverteix, molt per sobre de la mitjana del SAIER.

El servei d'informació sobre emigració ofereix informació bàsica sobre el país al qual s'ha decidit emigrar: documentació, assistència sanitària, homologació de títols acadèmics i informació sobre aspectes generals.

El servei d'informació sobre retorn voluntari treballa de manera coordinada amb les entitats gestores d'aquests programes a la ciutat i ofereix informació i assessorament sobre retorn voluntari, possibles alternatives al retorn, programes oberts a la ciutat, i es deriva a les entitats gestores.

Al llarg del 2017, el SAIER ha **atès 16.936 persones** i ha dut a terme un total de 55.780 atencions, entre altes, segones visites, derivacions, orientacions, o informacions.

Per quart any consecutiu hi ha hagut un increment tant en els usuaris atesos —un 26,9%— com en el conjunt d'activitats —un 20,4%—; quant a l'atenció d'usuaris per entitats, l'increment més gran ha estat en l'atenció a refugiats: assessorament jurídic i atenció social (ACCEN), atenció social per a immigrants i sol·licitants d'asil, realitzada per la Creu Roja, i les atencions d'aprenentatge del català, fetes pel CPNL.

Taula XX. SAIER (usuaris i atencions). Direcció d'Atenció i Acollida a Immigrants, 2017

	2016		2017		% increment	
	Usuaris* atesos	Atencions fetes	Usuaris* atesos	Atencions fetes	Usuaris	Atencions
Assessorament jurídic	744	1.290	1.282	1.792	72,3%	38,9%
AMIC	1.359	2.094	1.393	2.023	2,5%	-3,4%
CITE	4.470	6.459	4.506	5.847	0,8%	-9,5%
CPNL	1.154	1.423	1.407	1.875	21,9%	31,8%
Creu Roja	2.321	8.284	3.994	12.264	72,1%	48,0%
ICAB	2.369	3.267	2.287	3.095	-3,5%	-5,3%
Servei d'informació	11.943	23.523	15.285	28.884	28,0%	22,8%
TOTALS	13.347	46.340	16.936	55.780	26,9%	20,4%

* Usuari atès és la persona que ha utilitzat un o més serveis del SAIER en funció de la seva situació i necessitat. Per tant, el total d'usuaris no és igual a la suma dels usuaris de cada servei, perquè un mateix usuari pot haver fet servir més d'un servei

Programa municipal d'atenció a refugiats: programa "Nausica"

El 2017 s'ha continuat desenvolupant el programa "Nausica" per atendre persones sol·licitants d'asil, sota el paraigua de "Ciutat refugi", que està ubicat en l'estructura del SAIER utilitzant el que ja és la porta d'entrada a serveis específics per a població migrada de la ciutat de Barcelona.

El projecte que ens ocupa és un recurs pont per millorar els processos d'inserció social i d'autonomia dels destinataris: persones o nuclis familiars sol·licitants d'asil que, un cop han passat pel programa estatal, resten en una situació de vulnerabilitat que requereix un suport previ per a la seva autonomia o per a la derivació a serveis normalitzats de la ciutat. Els recursos oferts a través del programa "Nausica" són: dispositiu d'acollida en pisos, ajudes econòmiques i suport en intervenció social a altres serveis que ho requereixin.

Les entitats que han desenvolupat aquest projecte durant el 2017 han estat les següents: ACCEM, Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat (CCAR), Associació Catalana per a la Integració d'Homosexuals, Bisexuals i Transsexuals Immigrants (ACATHI), Fundació Benallar, Fundació Ficat i Fundació Iniciatives Solidàries.

S'adreça a persones sol·licitants d'asil que tinguin alguna vinculació amb Barcelona, que hagin passat pel Programa estatal d'acollida de refugiats i que visquin situacions de vulnerabilitat o exclusió social. Específicament, també es tenen en compte els col·lectius LGTBI i les persones víctimes de tortura a qui se'ls hagi denegat la sol·licitud d'asil.

El dispositiu d'acollida ofereix un suport integral en l'habitatge i, alhora, es treballen altres aspectes vinculats al suport i l'acompanyament en temes de salut, escolarització de menors, aprenentatge de l'idioma, formació d'adults, suport psicològic, orientació i inserció laboral, etcètera, i totes aquelles activitats de caire grupal i comunitari que afavoreixin l'aterratge de l'usuari a la ciutat des d'una perspectiva de proximitat.

Les estades als pisos són de sis mesos, amb la possibilitat de dues pròrrogues de tres mesos.

Durant el 2017 **s'han tingut 18 pisos, amb 80 places disponibles; 95 persones s'han pogut beneficiar dels habitatges, i s'han comptabilitzat un total de 130 estades** (tenint en compte les pròrrogues que s'han fet). De les 95 persones allotjades, 33 són persones individuals i 18 nuclis familiars formats per 62 persones.

Quant a ajudes econòmiques, se n'han beneficiat **56 persones** (soles o en nuclis familiars).

Les principals nacionalitats han estat: Ucraïna, el Pakistan, el Marroc i Geòrgia.

Totes les intervencions que es duen a terme preveuen plans de treball i compromisos per part de la persona usuària o del nucli familiar amb el qual es treballa.

Gener-desembre del 2017	
Total de beneficiaris el 2017	143
Dispositiu d'acollida el 2017	
Beneficiaris del dispositiu d'acollida: TOTAL 2017	95
Nombre de places gestionades: TOTAL 2017	130
Beneficiaris actius en plaça d'acollida durant el novembre del 2017	68
Places reservades	6
Sortides gestionades: Total 2017	27
Atenció social especialitzada el 2017	
Beneficiaris d'atenció social: Total 2017	56
Beneficiaris d'atenció social a 30 de setembre de 2017 (no es tenen en compte els usuaris que han estat derivats al dispositiu d'acollida "Nausica")	48
Beneficiaris actius d'atenció social a 30 de setembre de 2017 (es treuen baixes i usuaris derivats al dispositiu d'acollida "Nausica")	48

10. Ciutat refugi

El pla "Barcelona, ciutat refugi" es va aprovar el 2 d'octubre de 2015 i va néixer amb l'objectiu de preparar la ciutat per acollir, assistir, proveir dels serveis necessaris i garantir els drets de les persones refugiades, i exigir als estats que compleixin les normes més elementals del dret humanitari.

La principal missió de l'equip és establir un pla de treball estratègic i coordinar la tasca transversal dels diferents serveis i departaments municipals implicats d'alguna manera o altra en l'atenció de refugiats (des de la Direcció d'Atenció i Acollida a Immigrants, la Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional, fins a Ciutadania i Participació, Serveis Socials o Promoció de l'Habitatge), així com posar en marxa una estratègia d'acollida sense crear estructures paral·leles d'atenció a la ciutat.

Durant el 2017 ha augmentat el nombre de persones demandants de protecció internacional i de places del Pla estatal d'acollida a Barcelona (al voltant de 300) que gestionen 7 ONG. Igualment s'ha detectat un important augment de sol·licitants d'asil a la ciutat; en concret, l'augment de sol·licitants d'asil al SAIER ha estat del 92% en un any.

"Ciutat refugi" és un programa paraigua que engloba diferents accions, des de l'atenció directa ja sigui al SAIER o el cas del programa "Nausica", l'acció internacional, l'acció de promoció i sensibilització amb les entitats, etcètera. A continuació, es relacionen els diferents àmbits d'activitats per blocs:

Activitats de promoció i sensibilització a Barcelona:

• Audiència Pública als nois i les noies

La 22a Audiència Pública va centrar el seu contingut en l'acollida de persones refugiades. Els centres escolars el van treballar a partir dels materials elaborats per l'IMEB en coordinació amb la Direcció.

Els i les participants van presentar les seves conclusions, demandes i compromisos el 23 de maig als representants municipals. Aquestes propostes van ser contestades el 18 de desembre a l'alumnat de la Comissió de Seguiment. Hi van participar 41 centres escolars, 1.700 escolars de sisè de primària, d'ESO i d'educació especial.

▪ Dia Mundial de les Persones Refugiades

El 2017 la coordinació d'aquesta commemoració va passar al pla "Barcelona, ciutat refugi". El grup de treball està format per 17 entitats del Consell Municipal d'Immigració, a les quals se n'han sumat d'altres, com la Xarxa Obriem Fronteres, Refugiats Benvinguts, l'UFEC i altres àrees municipals. Amb l'objectiu de descentralització, s'hi van implicar 35 entitats, 7 centres educatius, persones a títol individual i 13 equipaments i departaments de l'Ajuntament.

Entre el dia 6 i el dia 27 de juny, es van portar a terme 47 activitats amb una participació directa de 6.100 persones.

▪ Col·laboració amb la campanya "Casa nostra, casa vostra"

Es va fer una col·laboració en la difusió de la campanya a la ciutadania. Es va intercedir perquè BSM cedís el Palau Sant Jordi per fer el concert i es va donar suport per a la logística de la manifestació convocada el 18 de febrer.

▪ Suport a entitats de refugi a Barcelona: convocatòria de subvencions

Amb la finalitat d'atendre les propostes per fer accions de sensibilització, es va crear una línia de subvencions (XC11) dotada amb 90.000 euros.

Recursos addicionals d'atenció a refugiats a Barcelona:

▪ **Refugiats Benvinguts:** entre els mesos d'abril a octubre es va contractar aquesta entitat per desenvolupar una prova pilot del seu projecte, el qual busca afavorir l'accés a l'habitatge de persones refugiades i el seu procés d'inclusió a partir de convivències en pisos compartits oferts per part de la ciutadania. Els resultats quantitatius van ser els següents:

Resultats generals			
Total convivències	7	Nombre de cases potencialment disponibles	28
Nombre de convivències actives	5	Nombre de voluntaris inscrits	60
Nombre de refugiats registrats	50	Nombre de formacions de vincles locals	5
Nombre de refugiats entrevistats	35	Nombre de vincles locals formats	24
Nombre de refugiats en itinerari de convivència	5	Nombre de sessions informatives	2
Nombre de cases registrades a Barcelona	69		

L'anàlisi qualitativa està recollida a la memòria presentada, però cal destacar l'impacte de l'entitat a la ciutat.

▪ **Punt de Referència:** Acompanyant la Direcció de Justícia Global i Cooperació en el seu suport al programa de suport a persones refugiades de la Fundació Solidaritat UB, es va coordinar amb Punt de Referència el desplegament del projecte "Acull" de mentoria per a jovent refugiats.

▪ **Programa d'esports per a persones refugiades a Barcelona:** mesura per afavorir l'accés als centres esportius municipals (CEM) de les persones sol·licitants de protecció internacional en primera fase del Pla estatal residents a la ciutat. Es va fer ús d'un total de 23 CEM.

Districte de residència	Nombre de persones
Ciutat Vella	3
Sants-Montjuïc	14
Sarrià - Sant Gervasi	26
Horta-Guinardó	27
Nou Barris	10
Sant Andreu	41
Sant Martí	1
Total	122

- **Conveni Intercol·legial:** Al mes de març es va signar un conveni per facilitar el contacte de les persones professionals refugiades i immigrants residents a Barcelona amb els col·legis professionals del seu àmbit d'activitat.

- **Fundació ACSAR:** Es va col·laborar amb la Fundació ACSAR per fer un informe amb el títol “Tants caps, tants barrets” o les dificultats de construir un Sistema Europeu Comú d'Asil. Elaborat per Gemma Pinyol, analitza els sistemes d'asil als països europeus i posa de manifest el repte per construir un sistema europeu comú d'asil.

Activitats en l'àmbit estatal:

Al mes de març, Barcelona i dotze municipis catalans més que acullen refugiats van posar en marxa un Front municipalista de ciutats refugi, per compartir metodologies i projectes que atenuïn l'impacte de la protecció internacional als municipis amb places estatals. Durant el mes de juny, aquest fòrum va obrir-se a ciutats de l'Estat, i es va organitzar així la primera trobada de la Red Española Ciudades Refugio, amb 25 ciutats. Fruit d'aquestes trobades, Barcelona va capitanejar al setembre una reunió amb la Secretaria d'Estat de Migracions per reclamar suport i fons per a les ciutats.

Aquesta xarxa va tenir la seva darrera trobada del 2017 el mes de desembre a la Corunya.

També es va participar en la “Jornada de asilo y refugio” organitzada per la Universitat de Múrcia al mes de maig.

Activitats en l'àmbit Internacional:

Una part destacable del pla “Barcelona, ciutat refugi” és l'activitat política en la participació en fòrums internacionals.

Una de les més importants és la participació en el **Grup de treball sobre migració i refugi de l'Agenda Urbana de la UE**. Aquest té per objectiu implicar les ciutats en la legislació europea, l'accés al finançament i l'intercanvi d'informació. Es reuneix amb periodicitat trimestral i té un pla d'acció de tres anys. Se centra en tres àmbits de millora al voltant de cinc temes principals: habitatge, treball, educació, recepció i desenvolupament comunitari, i grups vulnerables. Barcelona n'és un membre molt actiu, juntament amb Amsterdam, Atenes, Berlín i Hèlsinki.

Les participacions d'aquest 2017 han estat les següents:

- Trobada **OCDE** “Territorial approach to migrant integration: the role of local authorities”. Barcelona és un dels bons exemples que l'OCDE mostra al seu informe (Berlín).
- Taula rodona “How to Strengthen the Integration of Migrants in the Cities?” de la **Comissió Europea**, sobre polítiques regionals (Amsterdam).
- Reunió del “Working Group on Migration and Refugees” de la **Urban Agenda** (Berlín).
- Reunió del projecte “The need of a territorial approach to migrant integration: the role of local authorities” (Göteborg).
- Reunió “Funding for Integration” en el marc de la Xarxa **Eurocities**, i sessió de la **Urban Agenda** (Brussel·les).
- Assistència al 47th Annual IPI Vienna Seminar: “Moving Forward Together-Addressing Human Mobility” (Viena).

Conveni amb Stop Mare Mortum: al mes de maig es va signar un conveni per 80.000 euros amb l'Associació de Suport a Stop Mare Mortum per desenvolupar un projecte d'assessorament jurídic, traducció i suport social als camps d'Atenes i Tessalònica. Amb l'objectiu d'agilitzar les identificacions de persones perquè puguin ser reubicades a l'Estat espanyol, es van obtenir els resultats següents:

S'ha garantit l'assistència jurídica a un total de 319 persones. D'aquestes, se'n va aconseguir la reubicació de 116 als països següents: 7 a Bèlgica, 4 a Finlàndia, 11 a França, 15 a Alemanya, 10 a Holanda, 9 a Irlanda, 11 a Portugal, 9 a Romania, **13 a Espanya**, 13 a Suècia i 14 a Suïssa.

Coordinació amb l'Estat i la Generalitat

- La relació amb l'Estat, que té la competència en matèria d'asil, s'ha caracteritzat per la manca de coordinació i l'opacitat informativa. El Govern central no informa de tot el que té a veure amb les places del pla estatal a Barcelona o les seves previsions respecte a les reubicacions i els reassentaments. S'han mantingut contactes informals propiciats per entitats i s'ha fet una reunió amb el subsecretari d'Estat de la matèria per abordar els canals de comunicació i coordinació amb l'Ajuntament.

- En l'àmbit català es va dur a terme una reunió municipalista amb els municipis catalans que estan rebent refugiats del pla estatal en la qual van participar: Berga, Sabadell, Sant Feliu de Llobregat, el Prat de Llobregat, Girona, Sant Boi de Llobregat, etcètera.

- En l'àmbit autonòmic, la coordinació entre les diferents administracions públiques catalanes i entitats socials s'ha dut a terme a partir del Comitè Català per a l'Acollida de les Persones Refugiades creat per la Generalitat.

- Els municipis catalans es coordinen a través del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, que agrupa 300 municipis solidaris catalans. L'Ajuntament n'és un dels contribuïdors principals.

Activitats de comunicació:

L'activitat comunicativa és una de les potes del pla "Barcelona, ciutat refugi". Aquesta ha mantingut la seva activitat centrada en el web <http://ciutatrefugi.barcelona> i en la generació de continguts. Durant el 2017 pràcticament es van duplicar les visites en relació amb el 2016 i es va arribar a una mitjana mensual de 6.134 visites.

Al llarg del 2017 s'han elaborat i publicat al web 18 reportatges i 18 entrevistes a fons, així com una trentena de notícies relacionades amb l'activitat de "Ciutat refugi". De totes aquestes publicacions se n'ha fet difusió a les xarxes. Les peces més destacades s'han elaborat amb l'objectiu de difondre-les a través del butlletí mensual, que s'envia actualment a 3.531 subscriptors. S'han fet, en total, onze enviaments, ja que a l'estiu es fa una sola campanya per a juliol-agost.

Els resultats del butlletí s'avaluen a partir del percentatge d'aquells que obren el correu i d'aquells que, a partir dels enllaços, accedeixen al web. Els experts consideren que una campanya és profitosa quan el percentatge d'obridors se situa entre el 18% i el 20%. Les nostres dades oscil·len entre el 14,64% (setembre) i el 28,8% (abril).

Atenció a refugiats al SAIER

L'acollida i atenció de persones sol·licitants d'asil és una competència exclusiva de l'Estat, que designa algunes entitats sense ànim de lucre per fer aquesta feina. A Catalunya, aquesta entitat

és la Creu Roja. En virtut del conveni entre la Creu Roja i l'Ajuntament de Barcelona (juntament amb altres entitats i des del 1989), la Creu Roja fa aquesta atenció al SAIER; els serveis de traducció i interpretació son assumits per l'Ajuntament perquè el programa estatal no els cobreix.

Així doncs, Barcelona participa en el procés d'acollida de les persones refugiades i sol·licitants d'asil des del primer dia en tots aquells aspectes que no estan coberts pel pla d'atenció estatal: les integra als barris i en la seva vida quotidiana social i cultural, atén els menors en centres educatius de la ciutat, així com totes les persones que ho necessiten en la sanitat pública i els serveis socials. Les segueix atenent després, quan s'han d'incorporar al mercat laboral i tirar endavant amb autonomia, i les integra a llarg termini si no es donen les condicions perquè puguin retornar, encara que ho vulguin, als seus països d'origen.

Només les persones que han arribat a Espanya pel mecanisme de reubicació i reassentament van directament a la plaça assignada sense passar pel SAIER.

Darrerament, es detecta un increment important de sol·licitants d'asil que són al programa estatal en segona fase i que l'Estat els autoritza a desplaçar-se a Barcelona des d'altres províncies.

En els darrers anys, les persones sol·licitants d'informació i demanda d'atenció d'asil i refugi que han arribat a la ciutat de Barcelona, per diverses vies, s'han incrementat substancialment, **i han passat de 304 persones el 2012 a 4.405 el 2017.**

Evolució del nombre de sol·licitants d'asil atesos al SAIER del 2012 al 2016				
	2014	2015	2016	2017
Sol·licitants de refugi atesos	811	1.374	2.292	4.405
Increment interanual	91,3%	69,4%	67%	92%

Font: Elaboració pròpia. Direcció d'Atenció i Acollida d'Immigrants, Ajuntament de Barcelona

11. Suport a entitats d'acollida

La Xarxa d'Acollida i Acompanyament per a Persones Immigrades de Barcelona té com a objectiu complementar els serveis municipals, dins una estratègia de treball en xarxa, per oferir el suport i els recursos necessaris per assegurar la plena autonomia personal i integració social de les persones immigrades a la ciutat. Els darrers anys, la xarxa ha crescut i ha evolucionat, i ha adaptat línies d'intervenció i projectes a la nova realitat de les persones immigrades, que han passat de ser nouvingudes a ser nous veïns i veïnes de Barcelona.

El 2017, la xarxa està formada per 165 entitats. La xarxa s'organitza entorn de dos grans grups de treball: Xarxa d'Entitats Socials d'Assessorament Jurídic en Estrangeria (XESAJE) i Coordinadora de la Llengua. Tota la informació referida a la xarxa està recollida al Cercador d'entitats i al web Nova Ciutadania i Immigració (www.bcn.cat/novaciutadania).

El 2017 la convocatòria de subvencions de suports a projectes d'acollida que duen a terme les entitats de la xarxa d'acollida va ser de 350.000 euros. El nombre total de projectes a què es va donar suport va ser de: 76 projectes de 66 entitats diferents.

2.2.15 Indicadors de producció dels serveis

	2014	2015	2016	2017	% d'increment 2011-2015
Participants en alguna activitat o espai del programa "Noves famílies"	3.443	3.600	4.188	4.497	7,38%
Persones ateses pel SAIER	10.379	11.369	13.347	16.936	26,89%
Sol·licitants d'asil i refugiats atesos al SAIER	811	1.374	2.299	4.405	91,61%
Atencions fetes al SAIER	36.452	43.307	46.340	55.789	20,37%
Assistents a sessions informatives d'acollida	4.940	4.938	4.938	5.593	13,26%
Mediacions interpersonals	2.590	2.579	2.095	2.824	34,80%
Traduccions presencials	3.867	4.479	3.153	3.593	13,95%
Traduccions telefòniques	564	717	757	1.100	45,31%
Instàncies rebudes per informes de disponibilitat d'habitatge	2.764	2.620	2.462	2.107	-14,42%
Instàncies rebudes per informes d'arrelament social	4.349	4.684	3.426	3.352	-2,16%
Instàncies rebudes per document de veïnatge				1.201	=
Assistents a mòduls C d'acollida			409	595	45,48%
Entitats que integren la Xarxa d'Acollida i Acompanyament	165	164	164	165	0,00%

Reptes per al 2018

Com a reptes principals per al 2018 podem destacar els següents:

- Desplegar i donar resposta a les sol·licituds de documents de veïnatge.
- Elaborar les instruccions aclamatories sobre el procediment i la documentació del document de veïnatge un cop es tingui una experiència d'uns quants mesos sobre el nou tràmit.
- Seguir adaptant el SAIER al previsible increment de demanda tant de refugiats com de persones immigrades d'arribada recent. Noves ubicacions físiques per poder atendre amb la deguda qualitat els usuaris.
- Donar resposta adequada a la demanda creixent d'allotjament d'emergència en coordinació amb l'Àrea de Drets Socials: establir protocols i criteris únics d'atenció en tot l'àmbit social.
- Canvi de model en la gestió del programa "Nausica", substitució dels convenis amb les entitats per un procediment homologat de gestió de places en funció de les necessitats.
- La commemoració del Dia Mundial de les Persones Refugiades ha de millorar en la seva descentralització i s'intentarà millorar el seu impacte a la ciutat, així com la implicació dels districtes.
- Aplicar a Barcelona la llei i el reglament d'acollida de Catalunya aprovat el desembre del 2014. En concret, cal desenvolupar la posada en marxa dels mòduls B (coneixements laborals) per part del SOC i el circuit de derivacions des del SOAP i el circuit de sol·licitud de certificat de primera acollida en coordinació amb la Generalitat de Catalunya.
- Desplegament dels tallers per a dones i tallers per a joves del programa de reagrupament familiar en els territoris de proximitat dels usuaris més vulnerables, i incrementar l'atenció individualitzada.

Direcció de Serveis de Drets de Ciutadania i Diversitat

Des de la Direcció de Serveis de Drets de Ciutadania i Diversitat, la nostra aproximació als drets de ciutadania es fa des d'una mirada inclusiva respecte a la diversitat de la nostra ciutat, amb un plantejament intercultural. En aquest sentit, el programa "Barcelona, ciutat de drets" té com a repte complementar-se amb el programa "Barcelona intercultural", combinant la perspectiva intercultural i l'enfocament basat en els drets humans, que són les dues línies estratègiques i metodològiques en què ens basem.

Així, treballem pels objectius següents:

- Fer concret el dret a la ciutat i vetllar pel compliment dels drets humans a Barcelona. Repensar i promoure els drets humans en el marc del territori en el qual s'exerceixen, i no com a quelcom abstracte, sinó com a vertebradors de la ciutadania. Entenem els drets de ciutadania com aquella concreció local i en l'àmbit municipal dels drets de totes les persones que hi viuen.
- Fer de Barcelona una ciutat intercultural basant-nos en tres principis: reconeixement de la diversitat, igualtat-equitat i diàleg. Aquesta perspectiva intercultural, de la qual Barcelona ja és un referent a escala internacional, valora la diversitat cultural i religiosa, incorpora la lluita contra la discriminació i les desigualtats, i ho fa des d'un diàleg permanent i d'igual a igual, en el qual tots i totes som ciutadans.
- Treballar per erradicar la discriminació i els discursos d'odi. La Direcció de Serveis té l'objectiu de posar les eines necessàries per garantir la plena ciutadania de tots els veïns i veïnes de la ciutat i els seus drets a no ser discriminats per cap motiu de gènere, origen, ètnia o religió, pensament i consciència, entre d'altres.

Context

Durant aquest 2017 hem desenvolupat el pla de treball de mandat que es va decidir l'any anterior i hem pogut consolidar i ampliar l'equip de la Direcció. L'entorn ha estat caracteritzat per aquest procés de construcció tan d'equip com de relat i per la prioritització política dels temes competents d'aquesta direcció, com són els drets humans i la interculturalitat, la qual cosa ens ha portat a un augment significatiu de les activitats i accions desenvolupades.

Recursos

Recursos humans

Departament	Persones
DS Drets de Ciutadania i Immigració	6
Departament de Drets de Ciutadania	6
Oficina de No Discriminació	5
Total	17

Recursos econòmics

Pressupost executat	Euros
Capítol 2	2.383.803,05
Capítol 4	2.429.342,42
Capítol 7	150.000,00
Total	4.963.145,47

Activitat

1. “Barcelona, ciutat de drets”

Al juliol del 2016 es va aprovar la mesura de govern “Barcelona, ciutat de drets”, que ha estat la que ha guiat i vertebrat tota l'actuació de la Direcció en aquest 2017. El seu objectiu és promoció un model de ciutat diversa, intercultural i polièdrica on totes les persones tinguin un accés real, efectiu i en condicions d'igualtat a tots els drets humans reconeguts i garantits a la ciutat.

Amb aquesta perspectiva s'han desenvolupat una sèrie d'activitats i accions, tant des del punt de vista de la prevenció de vulneracions de drets humans com des del punt de vista de la garantia. A continuació, n'esmentem les més importants.

1.1. Pla de formació interna

El Pla de formació interna en drets humans i interculturalitat, una altra de les mesures aprovades el 2016, s'ha desplegat durant el 2017. Els seus objectius són els següents:

- Sensibilitzar tots els treballadors i treballadores de l'Ajuntament de Barcelona en drets humans i interculturalitat.
- Incorporar l'enfocament en drets humans i el reconeixement de la diversitat en l'exercici de les tasques del personal municipal perquè repercuteixi positivament sobre el gaudi i l'exercici efectiu dels drets de la ciutadania.

Durant el 2017 han completat la formació 470 treballadors i treballadores del consistori en l'àmbit de la diversitat, interculturalitat, igualtat i no discriminació. S'han impartit més de 25 cursos el 2017 —un total de 178,5 hores— adreçats a formar els treballadors i treballadores que tenen contacte amb els ciutadans i ciutadanes de Barcelona en la seva tasca diària, perquè puguin detectar casos de discriminació i vulneració dels drets humans, i es pugui prevenir, des de les seves funcions, actituds discriminatòries.

El contingut de la formació s'ha treballat amb entitats i docents externs que han portat dinàmiques vivencials específiques. Durant aquest any passat, aquests cursos els han realitzat persones que estan en les plantilles de la Guàrdia Urbana —tots agents de proximitat—, tramitadors de les oficines d'atenció al ciutadà i de les unitats de gestió administrativa de serveis socials.

1.2. Difusió i sensibilització: actes, webs i fullets

Un dels objectius de la Direcció és sensibilitzar i donar a conèixer els drets de les persones, des del convenciment que només una ciutadania formada i informada pot reclamar i reivindicar els seus drets. Així, s'han fet accions de difusió de diferent tipus, comptant-hi actes i jornades organitzats directament per la Direcció, l'edició de fullets i materials i la creació de diverses pàgines web i dinamització d'etiquetes pròpies a Twitter.

Actes i jornades

- Jornades **“Del civisme al dret a la ciutat”**. Organitzades conjuntament amb la Universitat de Vic, les jornades van tenir per objectiu obrir un espai de reflexió i debat entorn dels valors que

hi ha darrere la regulació de conductes a l'espai públic de la ciutat, les exclusions que aquesta genera i les possibilitats de construir una ciutat per a totes les persones. Les jornades van tenir lloc els dies 29 i 30 de juny a l'Espai Francesca Bonnemaison de Barcelona, i s'hi van inscriure un total de 165 persones.

- Xerrada **"Estat de dret, Estat d'excepció? Juristes pels drets i llibertats"**. Debat organitzat a L'Auditori el dia 23 de setembre. L'objectiu de la xerrada, a la qual van assistir més de 350 persones, va ser donar veu a juristes experts per escoltar el seu punt de vista al voltant de la vulneració de drets que van representar determinades accions judicials i policials realitzades en dies previs, com la detenció de càrrecs públics i l'escorcoll d'institucions i determinats domicilis privats per part de l'Estat.

- Cicle de conferències **"Drets i presons"**. Realització de dues conferències a l'antiga presó Model de Barcelona els dies 15 i 22 de novembre, amb l'objectiu d'obrir un espai de reflexió, memòria i debat sobre la relació entre drets, presó i ciutat. La primera conferència va girar entorn del delictes de sedició i la figura del pres polític, i la segona al voltant del paper de la dona en el procés presidiari.

- Declaració institucional de l'Ajuntament de Barcelona de suport a l'associació **Dret a Morir Dignament** - Catalunya amb el compromís de difondre la cultura de la mort digna entre la ciutadania i a informar-ne perquè pugui exercir el dret a decidir en l'última etapa de la vida.

Difusió a internet

Creació de les pàgines web de:

- la **Direcció de Drets de Ciutadania i Diversitat** <http://barcelona.cat/dretsidiversitat>, on se centralitza la informació relativa a les accions que es duen a terme des de la Direcció. El 2017 s'han penjat un total de 103 notícies i el web ha rebut un total de 10.724 visites.

- l'**Oficina per la No Discriminació** <http://barcelona.cat/oficina-no-discriminacio> ofereix informació relativa tant dels serveis que ofereix l'OND com de l'àmbit de la no discriminació i els drets humans. El web, actiu des de setembre, ha rebut 1.132 visites.

- l'**Oficina d'Afers Religiosos** (<http://barcelona.cat/oficina-afers-religiosos>), on s'ofereix informació de la diversitat religiosa existent a Barcelona i s'hi anuncien actes i activitats a la ciutat. Aquest web ha rebut 2.428 visites.

- el **Consell Municipal del Poble Gitano de Barcelona** (<http://barcelona.cat/consell-municipal-poble-gitano>), una pàgina on se centralitza tota la informació relativa al Consell i les accions que impulsa i que ha rebut 1.062 visites.

- **Barcelona vs Odi** (<http://barcelona.cat/bcnvsodi>), espai dissenyat per centralitzar les polítiques de lluita contra l'odi i la defensa del respecte i els drets vers l'altre. Aquest web ha rebut 7.059 visites.

1.3. Pla municipal de lluita contra la islamofòbia

El pla va ser aprovat el gener del 2017 i és un dels primers plans municipals arreu del món que preveu la lluita contra aquesta forma de discriminació de manera integral. Inclou tres objectius en dos àmbits diferents: la prevenció i la garantia.

- Visibilitzar la islamofòbia com una forma de discriminació
- Contrarestar la generalització d'imatges negatives sobre l'islam i les persones musulmanes i normalitzar la diversitat religiosa a la ciutat
- Reforçar els mecanismes de garantia contra les discriminacions islamòfobes

El pla recull un seguit d'accions amb un calendari i pressupost propis, el seguiment de les quals s'ha fet des d'un espai de coordinació intern, però també amb la creació d'una comissió mixta formada per entitats de defensa de drets humans i d'entitats i comunitats musulmanes. Aquesta comissió mixta està formada per: ADMAC, Associació AFCAR, Associació SAFI, Camí de la Pau, Centre Cultural Islàmic Català, CJB, CREC-UB, Diàlegs de Dona, Federació Bidayatul Xitma, IE-Med, ISOR-UAB, Joventut Multicultural Musulmana, LaFede, Musulmans Contra la Islamofòbia, NOVACT, SODEPAU, SOS Racisme, UCFR i Unió de Comunitats Islàmiques de Catalunya. La comissió s'ha reunit en tres ocasions durant aquest 2017.

S'han fet al voltant de vint reunions de presentació en diferents espais, tant al mateix Ajuntament com en fòrums i jornades externes, on destaquen la trobada d'ONG europees de lluita contra la islamofòbia a l'Open Society al febrer, el Fòrum de violències urbanes a Madrid a l'abril, la jornada RAN de prevenció dels radicalismes violents al setembre, el Fòrum Europeu de Seguretat Urbana al novembre i la presentació en el marc de l'Observatori de la Islamofòbia i mitjans de comunicació de l'IEMed al desembre.

Durant aquest 2017 destaquen les accions adreçades a la difusió i sensibilització de la islamofòbia com a forma de discriminació i racisme:

- Edició del Pla municipal de lluita contra la islamofòbia en lectura fàcil: traduït a 7 idiomes (anglès, francès, àrab, urdú, amazic, espanyol) i amb un tiratge de 6.000 exemplars.
- Edició d'un díptic sobre com accedir al menú halal adreçat a famílies musulmanes i amb un tiratge de 3.000 exemplars.
- Jornades sobre discurs d'odi a les xarxes socials els dies 2 i 3 de març, amb un taller específic sobre islamofòbia. Vegeu el punt 2.4.
- Vídeo contra la islamofòbia a les xarxes socials, amb motiu del Dia Mundial contra el Racisme, 21 de març, amb 270 visualitzacions.
- Vídeo *És real, és islamofòbia* sobre una situació real d'islamofòbia, llançat al novembre, amb 1.750 visualitzacions.
- Celebració del 12 de desembre, Dia Internacional contra la Islamofòbia, amb un acte al Saló de Cent, un taller al carrer sobre desmuntar rumors amb 200 persones i rebuda per part de l'alcalde a les membres de la Comissió mixta.
- Material per al 12 de desembre: 500 globus, 1.000 xapes i 1.000 bosses.
- S'ha reestructurat el web barcelona.cat/bcnvsodi amb un apartat específic del pla.

S'han fet un total de 12 formacions a personal de l'Ajuntament sobre discriminació i islamofòbia i sobre diversitat cultural i religiosa per a un total de 291 persones i 92 hores de formació, per agents de la Guàrdia Urbana, tramitadors de l'OAR i personal de serveis socials.

D'altra banda, l'OAR organitza visites escolars a centres de culte. El 2017 s'han visitat 12 centres per un total de 143 alumnes i mestres. Més informació al punt 4.2.

En l'àmbit del pla contra la islamofòbia s'han establert una sèrie de col·laboracions amb altres agents municipals i de la societat civil que cal destacar:

- **Projecte "Aula mòbil":** Aquest programa de l'IMEB promou l'ús educatiu dels dispositius mòbils com a eines de producció audiovisual, entre el professorat, els alumnes i les famílies. Cada curs tracta un tema; el 2017-2018 s'està treballant la islamofòbia, sota el lema: "Islamò-què? Coneixent-nos i reconeixent-nos en la diversitat".

- **Xarxa Barcelona Antirumors:** Ha treballat el tema de la islamofòbia durant el 2017: s'ha fet una sessió específica dins del curs "Agents antirumors en acció", s'ha fet un taller sobre el tema a la jornada formativa general del juliol; un tècnic de la Xarxa participa de la Comissió Mixta.

- **Islamofòbia i mitjans de comunicació:** S'ha creat un observatori del discurs d'odi als mitjans de comunicació 2016-2017 fet pel Grup de Periodistes Ramon Barnils, s'ha fet una coordinació específica amb l'IEMed i el seu Observatori sobre Islamofòbia en els mitjans de comunicació.

Pel que fa a l'àmbit de la garantia, és a dir, les accions que s'engeguen un cop s'ha produït una vulneració de drets humans o una discriminació, destaquem les actuacions següents:

- Treball conjunt amb la Guàrdia Urbana per actualitzar la instrucció 29/08, de prevenció de situacions discriminatòries, per incloure la islamofòbia com a possible discriminació.

- Elaboració d'unes recomanacions d'ús intern per a l'obertura de centres de culte, treball conjunt entre l'OAR i el servei de gestió de conflictes.

- Reforç de la línia de treball sobre islamofòbia a l'OND: inclusió d'un eix estratègic en la nova mesura de govern, incorporació d'una persona referent de l'OND a la Comissió Mixta, espai intern de coordinació i inici de contactes entre personal de l'OND i entitats islàmiques.

- Utilització del litigi estratègic com a eina de garantia amb la personació en el cas de la dona musulmana agredida, amb sentència condemnatòria per als agressors al desembre del 2017.

1.4. BCN vs Odi

La lluita contra la discriminació i els discursos d'odi ha estat una de les prioritats d'aquest any. La tasca de la Direcció ha anat encaminada a visibilitzar la discriminació i l'odi com una vulneració de drets humans i a mirar de prevenir-la.

Entre les accions més destacades en aquest àmbit tenim les següents:

- Participació en el **Dia de la Diversitat**, al novembre, proposta educativa de foment, sensibilització i educació dels drets humans que s'adreça a estudiants de 12 a 18 anys. La participació en l'edició del 2017 ha estat amb l'activitat "Penja la discriminació" de l'Oficina per la No Discriminació. El taller el van fer un total de 600 joves.

- Presentació de l'**Observatori de l'Odi als Mitjans de Comunicació** amb el Grup de Periodistes Ramon Barnils el 20 de març a l'Espai Avinyó. A la presentació dels resultats de l'Observatori, es feia una anàlisi de les estratègies utilitzades per vuit mitjans digitals per propagar l'odi i la discriminació.

- Realització de les **jornades internacionals #BCNvsOdi: Estratègies per combatre la intolerància a les xarxes socials**, a Barcelona, els dies 2 i 3 de març de 2017 al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB) per analitzar, debatre i fer propostes de diferents estratègies per combatre el discurs d'odi a les xarxes socials. Hi van assistir més de 300 persones, més de 20 ponents i amb una presència a les xarxes socials molt important, amb un impacte global que va superar el milió d'impressions.

- Creació del web **Barcelona vs Odi** (<http://barcelona.cat/bcnvsodi>). Les dades sobre el web es troben al punt 2.2.

- Per a la commemoració del 21 de març, Dia Internacional per a l'Eliminació de la Discriminació Racial, es va produir el vídeo **"La islamofòbia és racisme"**, que ha tingut 750 visualitzacions

1.5. Participació en xarxes i en fòrums internacionals

Col·laboració amb xarxes de ciutats

L'Ajuntament té un conveni de col·laboració amb **Ciutats i Guberns Locals Units (CGLU)** per difondre i implantar la **CESDHC** i impulsar la Carta-Agenda Mundial de Drets Humans a la Ciutat, per posar en marxa mecanismes de garantia dels drets humans a la ciutat i fomentar la projecció internacional de l'Ajuntament en les xarxes de defensa dels drets humans.

Barcelona també forma part de la **Coalició Europea de Ciutats contra el Racisme (EC-CAR)**, s'ha participat en l'Assemblea General celebrada a Nancy, en què es va presentar candidatura per formar part del comitè de direcció Steering Committee per als propers quatre anys.

Durant aquest any, Barcelona també ha participat del grup de treball sobre drets civils i no discriminació que impulsa la **Diputació de Barcelona**. Aquest grup ha dut a terme sis trobades presencials per elaborar una guia de directrius sobre com planificar les polítiques públiques de drets humans, i Barcelona ha estat una de les ciutats més actives.

Finalment, l'Ajuntament de Barcelona participa en el **grup de treball sobre el Poble Gitano d'Eurocities**. La comissionada d'Immigració, Interculturalitat i Diversitat de l'Ajuntament de Barcelona, Lola López, va assistir el setembre passat a la sessió del grup de treball sobre inclusió del Poble Gitano organitzada per Eurocities a Romania. Aquest grup té per objectiu la lluita contra la discriminació del poble gitano.

Participació en esdeveniments internacionals de drets humans

Durant aquest any, aquesta Direcció ha tingut un fort impacte en esdeveniments de caire internacional. A continuació, es resumeixen les principals participacions emmarcades en la mesura de govern:

- Fer el seguiment del **VIII Fòrum mundial de ciutats pels drets humans** que va tenir lloc a Gwangju del 14 al 17 de setembre d'enguany.

- **Foro Mundial sobre las Violencias Urbanas** y Educación por la Convivencia y la Paz, a Madrid, del 19 al 21 d'abril de 2017. Barcelona va presentar el pla contra la islamofòbia.

- **Seminari sobre drets humans a la ciutat intercultural**, organitzat per la xarxa de ciutats interculturals (RECI) a Oslo els dies 14 i 15 de juny de 2017. Vam presentar la mesura de govern "Barcelona, ciutat de drets", i vam introduir la mesura de govern per afavorir l'accés a la regularitat i prevenir la irregularitat sobrevinguda, de la DS d'Atenció i Acollida a Immigrants.

- El setembre va tenir lloc al Palau de les Nacions de Ginebra un Panell, organitzat pel Consell de Drets Humans de l'ONU, sobre **"El paper de l'administració local en la promoció i protecció de drets humans"**, que va presentar la comissionada. La Comissió d'Inclusió Social, Democràcia Participativa i Drets Humans de Ciutats i Governos Locals Units (CGLU), de la que Barcelona n'és membre actiu, va entregar una declaració en la qual exposa com moltes ciutats han sabut implantar mecanismes de protecció de drets humans, adoptant cartes locals i plans d'acció, i es va posar l'exemple, entre d'altres, del programa "Barcelona, ciutat de drets".

- Al novembre, es van presentar a Lisboa les polítiques de diversitat religiosa de l'Ajuntament i l'exemple concret de l'acte interconviccional i interreligiós de després dels atemptats d'agost, en el marc de la trobada anual d'**ICC- Intercultural Cities Network**, de la qual Barcelona forma part activa.

Preparació de la Conferència Europea de Ciutats pels Drets Humans

Amb motiu del 20è aniversari de la **Primera Conferència Europea de Ciutats pels Drets Humans** celebrada a Barcelona el 1998, on es va gestar l'embrió del que seria la **Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans (CESDH)** aprovada a Saint-Denis l'any 2000, es pretén commemorar l'efemèride amb una nova trobada internacional per a l'any 2018. L'objectiu és renovar el compromís i reforçar les polítiques en defensa dels drets humans a escala local davant la impassibilitat de les administracions estatals i internacionals. Amb aquest objectiu, s'han iniciat els preparatius per poder organitzar aquesta conferència a finals del 2018 en col·laboració amb l'**Institut de Drets Humans de Catalunya (IDHC)**, entre d'altres.

- Participar en la reunió organitzada per CGLU i l'Ajuntament de Madrid **"Ciudades por los derechos humanos y el derecho a la ciudad. Estrategias globales para ciudades y territorios de derechos"**. Madrid, 18 d'abril.

- Col·laboració en l'elaboració de la **Guia per a la protecció i promoció dels drets humans en la contractació pública**. Guia per evitar la contractació per part d'administracions públiques d'empreses que vulnereu els drets humans, així com per promoure el respecte dels drets humans en l'àmbit de contractació al llarg de tot el procediment.

Relació amb altres administracions

Hem visitat i hem rebut la visita de diverses entitats locals i ciutats, interessades pel programa "Barcelona, ciutat de drets" i la seva implantació pràctica a la ciutat de Barcelona: Ajuntament de Terrassa, Oficina Aragonesa contra la Discriminación, Jeju (ciutat de Corea del Sud), Diputació de Guipúscoa.

2. Programa "BCN interculturalitat"

El programa "BCN Interculturalitat" té la missió d'impulsar i promoure que les polítiques públiques de l'Ajuntament de Barcelona tinguin en compte l'enfocament intercultural o es facin des d'aquesta mirada. L'acció del programa es veu materialitzada a través de les seves línies d'acció, sempre en col·laboració i construcció conjunta amb altres actors, en el marc dels principis de la interculturalitat: reconeixement de la diversitat, igualtat de drets i equitat, i interacció positiva / diàleg intercultural, en l'àmbit de la ciutat, de districte i de barri.

2.1. Espai Avinyó

Durant el 2017, s'han ofert un total de **49 activitats**, on han participat **2.643 persones**. Dins d'aquesta oferta hi ha:

- Activitats per promoure la diversitat a través de diferents expressions culturals, entre xerrades, debats, cinefòrums i altres activitats. Enguany, d'aquestes, s'han ofert **26 activitats** amb una participació de **2.144 persones**.

• Activitats per fomentar les relacions interculturals a través de l'ús social de la llengua catalana, entre tallers, visites guiades i activitats per gaudir de la ciutat de manera lúdica, amb una assistència total de **499 persones**, i amb una oferta de **23 activitats**.

Per segon any consecutiu, destaca la celebració dels dies internacionals, una de les línies de l'Espai Avinyó que aposta per l'intercanvi de sabers i coneixements. Aquesta tipologia d'activitat, vinculada als dies Internacionals instituits per l'Assemblea General de les Nacions Unides, neix amb l'objectiu de fomentar aliances, diàlegs i potenciar l'aprenentatge mutu a fi d'ampliar la nostra manera d'entendre el món.

Durant el 2017 s'han organitzat activitats a l'entorn de tres dies internacionals:

• **Dia Mundial de l'Aigua, amb Jihan Gearon**, directora de Black Mesa Water Coalition, entitat creada per fer front a l'explotació dels recursos naturals i hídrics a les reserves Navajo i Hopi als Estats Units. Vídeo de la jornada: <http://bit.ly/2BffKWz>

• **Dia Mundial de les Ciutats, amb Maria Lourdes García Vázquez**, participant activa del projecte "Autogovern-Arquitectura" de la Universitat Nacional Autònoma de Mèxic (UNAM). Entrevista a Maria Lourdes García: <http://bit.ly/2DQh1pR>

• **Dia Internacional de la Diversitat Cultural, amb Bob White**, professor d'antropologia de la Universitat de Montreal i expert en polítiques interculturals. Entrevista a Bob White: <http://bit.ly/2BfeYbU>

Com a novetat dins la programació de l'Espai Avinyó, l'any 2017 es va encetar el cicle d'activitats **Diàlegs Universals: Mirades Diverses** amb l'objectiu de tractar temàtiques d'abast global des de punts de vista culturalment diversos. Les temàtiques exposades al llarg d'aquest primer cicle van ser: L'envelliment com a procés vital; Ciència i tecnologia: cap a una societat del progrés?; Alternatives econòmiques al capitalisme global?; El concepte de veritat és igual per a totes les cultures?

Finalment, i com a activitat de clausura de la programació, destaquem una de les activitats de vessant artística, programada a la sala Hiroshima i a tall d'estrena: **Chandalika: dansa kathak i textos de Tagore** per parlar de gènere. Una proposta artística per parlar de gènere i reflexionar sobre el sistema de castes indi, representada en dansa kathak per l'Associació Cultural Núpura. **Agustí Pàniker i Shreyashee Nag**, directora de l'espectacle, van oferir un diàleg sobre el missatge d'igualtat de gènere de la peça.

2.2. Estratègia BCN Antirumors

L'Estratègia BCN Antirumors té per objectiu generar eines i recursos per desmuntar rumors i estereotips que dificulten el procés intercultural perquè són el germen d'actituds racistes, pràctiques discriminatòries o discursos populistes que fomenten la por i la desconfiança entre les persones. Al llarg d'aquest 2017, des dels diferents eixos de treball s'han desenvolupat un seguit d'accions i projectes, dels quals mostrem, a continuació, els que més destaquen.

a) Xarxa BCN Antirumors

Actualment, componen la xarxa **1.001 membres**, dels quals **390 membres són entitats i 611 són persones a títol individual**, a més de l'**Ajuntament de Barcelona**.

Les accions impulsades per la XBCNA s'emmarquen dins el Pla d'acció 2016-2020, en el qual destaquen, al llarg del 2017:

- **“Forma’t en xarxa”**. Jornada formativa, de reflexió i intercanvi d’experiències, que es va organitzar des del **Grup de Formació** en col·laboració amb l’Ajuntament de Barcelona. **Hi van participar 14 ponents i 92 assistents**.

- Realització de 3 espais radiofònics sobre “Estratègies per desmuntar discursos racistes”, “Causes i conseqüències dels rumors” i “El discurs de l’odi a les xarxes socials”, organitzats pel **Grup de Comunicació**.

- Disseny i difusió de la infografia #NoComparteixoRumors a nivell de xarxes socials com a resposta als atemptats del 17 d’agost a Barcelona impulsat per part del **Grup de Comunicació**.

- Elaboració del material de sensibilització “Atreveix-te” per part de la **Comissió de Dinamització**.

Agents Antirumors en Acció

Durant el 2017, **114 agents antirumors** han participat en les accions que s’han anat proposant en el marc del projecte AAA:

- **9 trobades formatives** d’Agents Antirumors en Acció.

- **2 accions de carrer** creades pels Agents Antirumors en el marc del calendari festiu de la ciutat: Diada de Sant Jordi i espai “Associa’t a la festa” dins les festes de la Mercè.

b) Projectes antirumors als barris

Enguany s’ha continuat treballant en la consolidació de projectes antirumors de territori com el Grup de teatre comunitari d’Horta-Guinardó. S’han fet cinc acompanyaments en diferents barris de la ciutat: Sagrada Família, Porta - Can Dragó i el Raval.

Aquest any es va donar un impuls al projecte **“Antirumors als barris”**, el qual es constitueix en una oportunitat i espai a fi que els Agents Antirumors posin en pràctica els coneixements assolits en el marc de la Formació Antirumors. De la mà d’entitats que formen part de la Xarxa BCN Antirumors al territori, els Agents Antirumors van dissenyar i dinamitzar l’activitat **“Compartimos comida, rompemos muros”** al barri del Poblenou.

c) Materials i recursos antirumors

Entre les accions que s’han fet el 2017, destaquen les següents:

- Elaboració i disseny del còmic Blanca Rosita Barcelona, núm. 5: “Peripècies per poder llogar un pis”. Aquest es presentarà i distribuirà durant el 2018.

- S’han distribuït un total de **16.232 materials antirumors** als diversos districtes de la ciutat per demandes de les entitats i en el marc de la festivitat de Sant Jordi.

d) Catàleg d’activitats antirumors

El seu objectiu principal és oferir activitats de sensibilització i educació ciutadana per desmuntar els rumors i els estereotips sobre la diversitat cultural, i posar-les gratuïtament a disposició de les entitats, els serveis i els equipaments de Barcelona que vulguin treballar per la convivència i la cohesió social des d’una perspectiva intercultural.

L’any 2017 s’han dut a terme **100 activitats**, a les quals hi han participat **4.794 persones** de diverses edats, gènere, orígens, contextos i barris.

Com a novetat del 2017, cal destacar que el format del Catàleg d'activitats antirumors ha canviat i ha passat a ser una pàgina web, fet que el converteix en una eina més visual, navegable i accessible. Enllaç al nou Catàleg d'activitats antirumors en línia: <http://bit.ly/CatalogAntirumors>

2.3. Formació intercultural

Al llarg del 2017 s'han dut a terme **26 accions formatives**, de les quals 8 han estat col·laboracions i demandes d'assessorament en matèria d'interculturalitat, 9 han estat dissenys i realització de formacions a demanda i 9 han estat les edicions de formacions periòdiques impulsades pel Programa BCN Interculturalitat.

Cal destacar l'increment de formacions a demanda d'altres actors de la ciutat, com ara els districtes o altres àrees de l'Ajuntament. Per tant, **la formació esdevé un recurs important en la transversalització de la perspectiva intercultural a l'Ajuntament**. El 2017 s'han dut a terme les formacions següents:

- **“La mirada interseccional: com podem abordar els eixos de desigualtat des de l'Administració pública?”** per a treballadors i treballadores municipals. Organitzat conjuntament pel Departament de Desenvolupament de l'Ajuntament de Barcelona el Departament de Transversalitat de Gènere i el de Feminismes i LGTBI, es va fer un curs de 25 hores en el qual es va incorporar una sessió de seguiment sobre l'aplicació dels continguts treballats al lloc de treball. Hi van participar **25 persones**. Més informació: <http://bit.ly/PlaFormacio>

- **“La mirada interseccional”**, adreçada a professionals de serveis i entitats vinculades al Circuit contra la violència vers les dones de Ciutat Vella. Amb una durada de 20 hores, hi van participar 29 professionals.

- Taller **“Caixa d'eines d'interculturalitat i gènere”**, a demanda del Programa Noves Famílies, adreçat als monitors i monitores del programa **“A l'estiu, Barcelona t'acull”**. Va ser un taller de 3,5 hores i hi van participar **16 persones**.

- Formació dissenyada conjuntament entre el Consell de Joventut de Barcelona i el Programa BCN Interculturalitat, a demanda de la Xarxa PIJ **“Repensem els PIJ amb mirada intercultural”**, adreçada al professionals dels punts d'informació juvenil de la ciutat. El 2017 s'han iniciat dues edicions d'una durada de 16 hores cada una i en les quals hi han participat un total de **29 professionals**.

- Formació dissenyada conjuntament entre l'Oficina d'Afers Religiosos i el Programa BCN Interculturalitat: **“La interculturalitat i la diversitat religiosa en la programació dels equipaments culturals”**. Va ser una demanda de Raval Cultural (Foment de Ciutat) en el seu procés de replantejament del projecte. Al curs hi van participar 20 professionals d'equipaments culturals del Raval i va tenir una durada de 16 hores. Més informació: <http://bit.ly/RavalCultural>

- Pla de formació intercultural del Districte de Ciutat Vella: durant el 2017 s'ha seguit treballant conjuntament amb el districte i el Departament de Desenvolupament, arran de la demanda de formar en perspectiva intercultural tots els treballadors i treballadores del districte. S'han dut a terme dues formacions:

- a) “Introducció a la perspectiva intercultural a Ciutat Vella” adreçada a personal directiu, consellers i conselleres del districte, de 9 hores, en què hi van participar **15 persones**.

- b) “La mirada intercultural aplicada al disseny, execució i avaluació de projectes”, adreçada al personal tècnic de la Direcció de Serveis a les Persones i al Territori del districte i personal de serveis socials i de Foment de Ciutat. Hi van participar **18 professionals** i va tenir una durada de 18 hores.

• **“Interculturalitat i participació a l'AFA Pau Claris”**: demanda conjunta de membres de l'AFA Pau Claris i el Districte de Ciutat Vella a fi de promoure la participació de més famílies a l'AFA de l'institut. El curs va tenir una durada de 9 hores i hi van participar **14 persones**. Es va fer un petit vídeo, fruit de l'acció formativa, que pot consultar-se en aquest enllaç: <http://bit.ly/PauClaris>

També, des del Programa BCN Interculturalitat s'ha donat suport a continguts i s'ha col·laborat en el disseny de formacions en el marc del Pla de formació interna sobre drets humans i diversitat (mesura de govern programa “Barcelona, ciutat de drets”), de la Direcció de Serveis de Drets de Ciutadania i Diversitat. S'han assessorat les formacions següents o s'hi ha col·laborat:

- Policia de barri dels districtes de Nou Barris, Sant Andreu i Sant Martí.
- Personal d'oficines d'atenció ciutadana.
- Equip del Departament de Democràcia Activa.
- Centres educatius, a través del Consorci d'Educació de Barcelona.
- Eines per incorporar la perspectiva intercultural a l'escola, adreçada a promotors i promotores escolars.
- Assessorament al Departament de Desenvolupament de la Guàrdia Urbana en la incorporació de la perspectiva intercultural a la formació sobre el Reglament del taxi de Barcelona.

S'han seguit oferint les formacions impulsades pel Programa BCN Interculturalitat:

• Curs **“Disseny de projectes amb perspectiva intercultural”**: Durant el 2017 se n'han fet dues edicions, en les quals hi han participat un total de **46 persones**, de les quals 31 han obtingut el certificat. Més informació: <http://bit.ly/enfocament>

• Curs d'Agents Antirumors **“Interculturalitat, una resposta als rumors i estereotips”**. Durant el 2017 se n'han fet **6 edicions**, en les quals hi ha participat un total de **160 persones i 114 han obtingut el certificat**. Més informació: <http://bit.ly/formacioAA>

• Formació de dinamitzadors i dinamitzadores d'accions interculturals, en el marc del projecte formatiu “Jo, també, soc referent”, procés de formació i apoderament de joves de diversos contextos i orígens culturals amb l'objectiu de potenciar els seus coneixements entorn de la interculturalitat i les seves habilitats, a fi d'incidir en el seu entorn social i en activitats i formacions. Enguany, al curs de dinamitzadors/ores d'accions interculturals, d'una durada de 26 hores, **hi han participat 17 joves**, d'entre 18 i 25 anys, dels contextos i orígens següents: l'Argentina, les Filipines, Gàmbia, Mali, el Marroc, el Pakistan, República Dominicana i el Senegal. Més informació: <http://bit.ly/jovesreferents>

2.4. “Impulsem la interculturalitat”

“Impulsem la interculturalitat és una de les línies d'acció del Programa BCN Interculturalitat que té com a objectiu final incorporar l'enfocament intercultural als diferents serveis, projectes i accions que es duen a terme a la ciutat de Barcelona. A través de les estratègies de territorialització i transversalització, s'ha treballat amb els districtes de la ciutat, amb les àrees i els àmbits temàtics més estratègics, i amb col·lectius i entitats.

a) Suport a projectes i accions dels districtes

Al llarg de l'any 2017 els diferents districtes han continuat amb l'aposta per promoure projectes en matèria d'interculturalitat. Des de la línia d'“Impulsem”, s'ha dut a terme l'acompanyament i l'assessorament tècnic tant als diferents projectes impulsats des dels districtes com a les accions i els processos que desenvolupa cada territori.

Hi han participat **nou districtes**: Ciutat Vella, l'Eixample, Sants-Montjuïc, Sarrià - Sant Gervasi, Gràcia, Horta-Guinardó, Nou Barris, Sant Andreu i Sant Martí. S'han desenvolupat un total de **23 projectes** de diversa temàtica i tipologia, que han incidit en les principals necessitats detectades des dels districtes.

Amb la finalitat de donar visibilitat als diferents projectes, s'ha elaborat una **memòria de projectes de districte** (Memòria 2016), que vol mostrar de manera virtual i interactiva la tasca duta a terme.

D'altra banda, l'any 2017 s'han consolidat les **trobades de districtes** en matèria d'interculturalitat, iniciades l'any anterior i celebrades de manera itinerant als districtes. Es tracta d'un espai de treball col·laboratiu i formatiu en què hi ha hagut una àmplia participació i que ha tingut una valoració molt positiva per part dels diferents districtes de la ciutat. Enguany, s'han fet dues trobades (el 26 d'abril a l'Eixample i el 25 d'octubre a Sants-Montjuïc).

b) Suport a àrees i àmbits temàtics

Col·laboració amb diferents àrees de l'Ajuntament que han sol·licitat assessorament en la incorporació de la perspectiva intercultural en accions com la realització d'estudis, el disseny de formacions o en l'elaboració de documents com plans o mesures de govern.

S'han establert col·laboracions amb les direccions de **Feminismes, Joventut, Democràcia Activa i Participació**, així com amb els referents del desenvolupament del **Pla de barris**. D'altra banda, i de manera més proactiva, s'ha treballat per la promoció de la **diversitat lingüística** existent a la ciutat, especialment en l'àmbit educatiu.

Hem assessorat diferents projectes temàtics amb la finalitat d'incorporar-hi la perspectiva intercultural i els hem donat suport: plans de barri, "Raval cultural", comerç pakistanès al Raval, Servei d'interculturalitat de Sant Andreu, etcètera.

d) Gestió de projectes subvencionats / convenis

En el marc de la Convocatòria general de subvencions de l'Ajuntament de Barcelona, i a fi de generar sinergies, conèixer els projectes i les entitats i visibilitzar el potencial d'aquests projectes, s'han prioritzat les **visites a les entitats** que han estat subvencionades per primera vegada i a aquelles que es van considerar estratègiques.

D'altra banda, s'ha organitzat la **Trobada d'Entitats**, celebrada el 27 de juny, i a la qual van confirmar l'assistència **53 entitats**. La trobada va disposar d'un espai informatiu on es van poder resoldre dubtes sobre les novetats de la convocatòria, i un espai de treball on es va promoure l'intercanvi de coneixements i la interacció entre les entitats assistents.

En la mateixa línia, els **convenis territorials** busquen donar suport a entitats que treballen en zones d'especial interès. Enguany s'han signat tres convenis per un **valor total de 159.853 euros** per al desenvolupament dels projectes següents: Pla d'acollida i convivència al Poblenou; pla d'acollida "Poble-sec per a tothom"; Xarxa Nou Barris Acull.

e) Gestió de projectes impulsats pel Programa BCN Interculturalitat

Des del Programa BCN Interculturalitat, l'any 2017 s'ha continuat donant suport al **projecte Rossinyol**, projecte de mentoria que té per objectiu fomentar la cohesió social i, alhora, es busca contribuir a la millora dels itineraris formatius i professionals de l'alumnat de Barcelona. Algunes dades del curs 2017-2018:

Dades curs 2017-2018

Nombre de centres participants (2017-2018)	11
Nombre de joves participants (2017-2018)	55
Parelles (mentor/a – mentorat/ada) (2017-2018)	110
Barris (2017-2018)	10

Enguany s'ha dut a terme un procés d'avaluació del projecte, fruit del qual s'han replantejat objectius i criteris, i l'objectiu principal ha estat **“contribuir a la millora dels itineraris formatius i professionals de l'alumnat de la ciutat de Barcelona”**.

A més, de cara a seguir millorant l'impacte del projecte Rossinyol, s'ha establert una bateria d'indicadors que permetrà, en el futur, valorar l'evolució del programa, així com vetllar per la incorporació de la perspectiva intercultural entre les persones mentores i mentorades.

D'altra banda, s'han seguit impulsant projectes adreçats als col·lectius asiàtics de la ciutat:

- **Teatre Fòrum - Aula de teatre social i interculturalitat:** S'han fet dues noves edicions de l'Aula en què han participat **78 persones** (58 dones i 20 homes) de 23 nacionalitats diferents (60% de participació diversa).

- **Barcelona Coral Àsia:** Grup intercultural format per entre **50 i 80 membres** acompanyats de 5 músics de fins a **22 nacionalitats**. Al llarg del 2017 la coral ha fet un total de 4 concerts, entre els quals destaca pel cinquè aniversari de l'Espai Avinyó.

- **Babel Àsia:** Al llarg del 2017 s'ha desenvolupat l'Aula Japó, en la qual es reuneixen persones interessades en l'intercanvi d'idiomes entre persones del país nipó i persones que parlen el català i el castellà.

- **“Poemes que ens apropen”:** El curs 2017-2018 s'ha dut a terme en dos nous barris de la ciutat, la Trinitat Vella i Hostafrancs. Hi participen les escoles Miquel Bleach i Joan Peregrí a Hostafrancs, i l'escola Ramón y Cajal, l'institut Josep Comas i Solà i l'escola de formació d'adults Trinitat. En total, **215 adolescents i 66 adults** s'hi han involucrat.

- **“Aprenem. Famílies en xarxa”:** El projecte ha crescut, i s'ha desenvolupat a l'IES Rambla Prim, al Besòs, i a l'escola Ramón y Cajal, a la Trinitat Vella. Hi han participat un total de **53 persones, 19 joves i 34 adults** de contextos culturals diversos, que han intercanviat coneixements de català, castellà, anglès i TIC de manera personalitzada i propera. El projecte ha tingut continuïtat a l'institut Milà i Fontanals amb el suport del Districte de Ciutat Vella, i el Districte de Sants-Montjuïc l'està implantant a l'escola Poble-sec.

3. Serveis

3.1. Oficina per la No Discriminació (OND)

Aquest 2017 a l'OND s'han produït tres circumstàncies importants que n'han afectat el funcionament: incorporació d'un nou coordinador, aprovació de la mesura de govern de l'OND i inici de les obres per millorar i ampliar-ne la seu al carrer de Ferran d'aquesta ciutat.

Tal com estableix la Mesura de govern de l'OND aprovada al juliol del 2017, l'Oficina és el servei municipal des d'on s'atén, s'assessora, es fa mediació i se sanciona (allò que és possible legalment) davant de situacions discriminatòries i també des d'on s'informa, es forma i se sensibilitza sobre drets humans i drets de ciutadania a Barcelona.

La Mesura de govern de l'Oficina per la No Discriminació estructura, tant funcionalment com en recursos humans, l'Oficina a partir de dos àmbits d'actuació essencials: l'àmbit de la prevenció i l'àmbit de la garantia.

Des de **l'àmbit de la prevenció** s'agrupen aquells elements que han de servir per aconseguir que no es produeixin situacions de discriminació a la ciutat des d'un vessant informatiu, formatiu i de sensibilització en drets. A través del **Centre de Recursos en Drets Humans (CRDH)**, ubicat a l'OND, s'oferirà una oferta formativa adreçada a la ciutadania a fi d'assegurar una connexió i coordinació amb totes les entitats defensores de drets humans de la ciutat.

Durant l'any 2017 s'han sensibilitzat i format en drets humans i no discriminació 645 persones. Això s'ha fet principalment a través dels tallers de sensibilització. La finalitat d'aquests tallers és difondre i reflexionar al voltant dels drets humans, diferenciant entre els tallers per a joves i adolescents respecte als tallers destinats a professionals d'atenció directa, tècnics i tècniques que treballen en entitats, i ciutadania en general.

Durant l'any 2017 hi han participat, bàsicament, joves estudiants d'ESO (350 en el Dia de la Diversitat), seguit de programes d'adults i formatius (83), professionals de diferents branques (137) i, finalment, del programa de reagrupament familiar (75).

Dins **l'àmbit de la garantia**, l'OND intervé mitjançant l'atenció, l'acompanyament, l'anàlisi i l'assessorament quan es produeixen situacions de discriminació. L'OND ha d'exercir l'atenció i l'assessorament en diferents nivells de les persones que hagin patit situacions discriminatòries per donar-los suport i perquè se sentin protegides. Així, s'ofereix **assessorament jurídic** per a totes aquelles situacions en què es consideri que la persona o grups afectats necessiten i/o volen resoldre la seva discriminació en l'àmbit judicial amb les gestions corresponents. I en l'àmbit de la garantia, s'utilitza la **mediació** com a eina alternativa per resoldre conflictes entre particulars, entitats o empreses i l'Administració com a solució al procediment judicial.

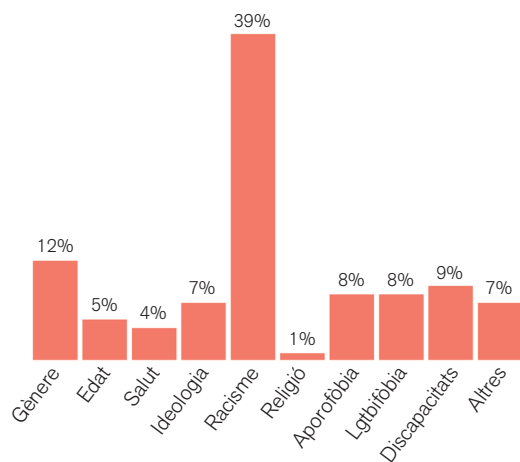
L'any 2017 s'han presentat a l'OND 393 situacions. D'aquestes, 160 han rebut informació i acompanyament, però no han estat considerades situacions de discriminació, i en 233 situacions s'ha intervingut perquè s'han considerat possibles situacions de discriminació.

De les 160 situacions que han rebut informació i assessorament, el 52% han estat presentades per dones i el 48% per homes.

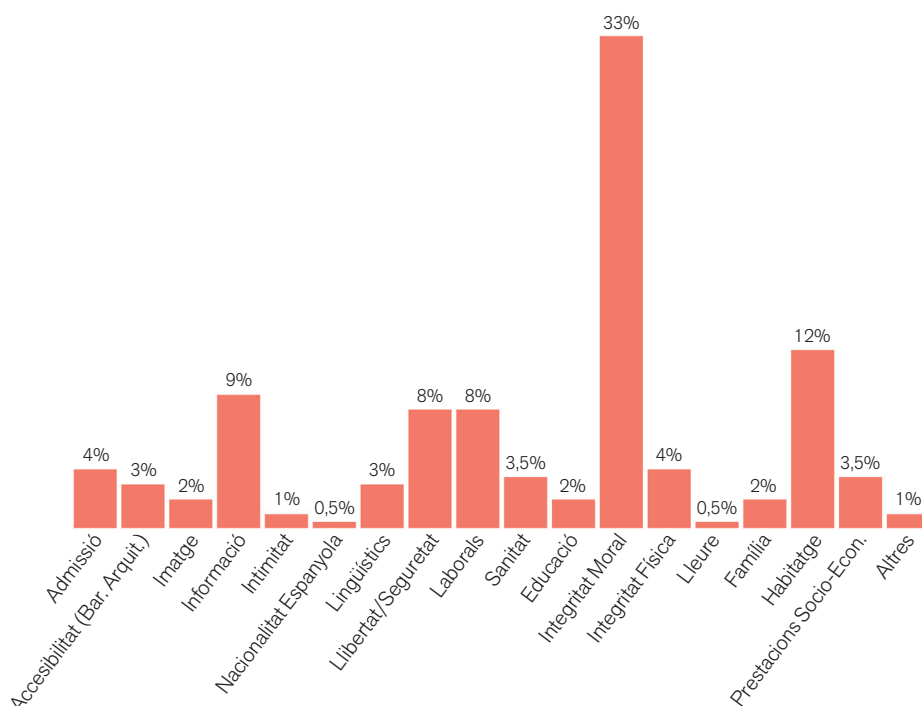
En la presentació de queixes per situacions viscudes de discriminacions, el 50% de les queixes han estat fetes per dones, el 46% per homes i el 4% per grups o col·lectius. Fent referència a l'edat, el 53% de les queixes han estat fetes per adults de 41 a 65 anys, el 35% per adults de 26 a 40 anys, el 7% per joves de 16 a 25 anys i el 5% restant de les queixes pertany a gent gran (més de 65 anys).

Els principals motius pels quals s'ha produït discriminació el 2017 van ser per racisme i xenofòbia, seguit pel gènere, discapacitat, LGTBIfòbia, aporofòbia i condició econòmica, i, en menor mesura, la ideologia, l'edat, la salut i la religió. En la situació en què s'hagi produït més d'un motiu de discriminació (interseccional), es comptabilitza en l'eix més rellevant per al cas.

Respecte als drets vulnerats, trobem la integritat moral com el més destacat. Els insults, les amenaces i les coaccions o menyspreus són les situacions que han arribat.

Respecte als àmbits on s'han produït les queixes presentades, trobem que l'àmbit majoritari és l'Administració amb un 50,5%, seguit d'empreses o entitats amb un 31% i entre particulars en el 18,5% de les situacions.

Pel que fa al territori, el lloc on es produeixen les discriminacions, els districtes d'on més queixes hem rebut han estat Ciutat Vella (28%), l'Eixample (9%), Sant Martí (8%) i Gràcia (6%). És interessant el percentatge (7%) de ciutadans barcelonins que han denunciat situacions discriminatòries produïdes fora de la ciutat.

I davant d'aquestes situacions, què fa l'OND? Tal com estableix la Mesura de govern, s'aposta clarament per un model que fugi de concepcions individualitzades i de necessitats, i es defensa un model d'intervenció defensor de drets basat en la prevenció i la garantia d'aquests drets.

Durant el 2017, el 81% de les situacions han rebut una atenció socioeducativa, el 16% han rebut assessorament i atenció psicossocial i el 67% de les situacions han rebut assessorament i atenció jurídica. En el 6,5% de les situacions s'ha cursat la corresponent denúncia judicial. Totes

les situacions han estat estudiades i han rebut la corresponent atenció i seguiment. S'ha derivat totalment o parcialment un 18% de les situacions.

Servei especial d'atenció a víctimes de l'1 d'octubre

El Servei d'atenció a víctimes d'agressions policials de l'1 d'octubre es va crear amb la intenció de donar atenció jurídica i psicosocial de qualitat a les persones que van patir agressions o abusos policials de manera directa en aquella jornada, i que, per tant, són víctimes de violència institucional. Aquesta atenció es va oferir tant individualment com en grup. L'enfocament principal era recollir de manera independent els testimonis de les persones afectades per poder elaborar un informe propi des de la perspectiva de les vulneracions dels drets humans. A partir d'aquí, analitzar la possibilitat d'escollir els casos més rellevants a fi d'exercir l'acusació popular a través de litigi estratègic amb l'objectiu d'aconseguir sentències favorables que puguin servir de precedents a l'hora d'evitar que fets com aquests es repeteixin.

El Servei d'atenció a víctimes d'agressions policials de l'1 d'octubre es va establir conjuntament entre l'OND i el centre Irídia, a través del seu servei de víctimes de violència institucional (SAIDAVI), amb uns objectius que mantenen les característiques següents: orientació i assessorament jurídic a les víctimes i familiars d'agressions policials, atenció i suport psicosocial a les víctimes i familiars d'agressions policials, i intervenció comunitària a través de tallers grupals en col·legis electorals i barris on es van produir càrregues policials oferint suport psicosocial i/o orientació jurídica.

El servei va atendre un total de 294 persones. D'aquestes:

- 49 persones van rebre atenció jurídica i psicològica presencial.
- 11 persones van rebre atenció només de caràcter psicològic.
- 5 persones van rebre atenció només de caràcter jurídic.
- 17 persones van contactar amb el servei per sol·licitar informació.
- 41 persones van contactar amb el servei per aportar informació o material audiovisual.
- 171 persones van participar en els tallers grupals rebent atenció psicosocial o assessorament jurídic.

Del total de persones, la majoria van ser víctimes directes d'algun tipus d'agressió per part dels agents antiavalots de la Policia Nacional, tot i que també es van atendre persones que van ser víctimes indirectes. És a dir, que van presenciar agressions per part de la Policia Nacional cap a altres persones que, en alguns casos, eren els seus familiars.

De manera general, es va detectar un profund sentiment d'indignació, desconfiança amb les autoritats i els cossos policials i incomprensió del que va succeir durant l'1 d'octubre. El no reconeixement públic i social per part de les autoritats de l'Estat espanyol ha generat un silenci del dolor viscut per les persones afectades per la violència policial i la repressió viscuda, que ha ocasionat, en diversos casos, una revictimització de la persona. Per aquest motiu va ser molt important i positiu el reconeixement públic i social fet per part de l'Ajuntament de Barcelona, oferint aquest servei.

Davant les situacions descrites, l'Ajuntament de Barcelona ha estat estudiant les mesures que cal prendre més enllà de donar suport jurídic i psicosocial a les víctimes. Per fer-ho, s'ha actuat perquè l'Ajuntament es personi com a acusació popular amb totes les persones que es van atendre a l'OND.

3.2. Oficina d'Afers Religiosos

L'Oficina d'Afers Religiosos (OAR) és un servei municipal que, des de la laïcitat, permet tenir un coneixement profund i actualitzat del fenomen religiós a la ciutat a fi de garantir el dret a la llibertat religiosa, amb la voluntat de gestionar amb autoritat democràtica la diversitat de creences presents a la ciutat, facilitar la interacció dels diferents grups religiosos amb el territori, així com afavorir-ne la participació i implicació en el desenvolupament comunitari. Les dues grans funcions de l'OAR són la interlocució i mediació, tant cap endins de l'Ajuntament com amb les comunitats religioses, i la formació, la difusió i el diàleg entorn de la diversitat religiosa.

Interlocució i mediació

Durant aquest 2017, destaquem les actuacions següents.

Relació amb altres àrees, departaments i serveis de l'Ajuntament de Barcelona

Des de diferents departaments, àrees i personal de l'Ajuntament de Barcelona, s'envien a l'Oficina d'Afers Religiosos consultes diverses sobre temes relacionats amb les comunitats i les entitats religioses de la ciutat. Enguany s'han elaborat 43 informes i documents per petició del personal de l'Ajuntament de Barcelona sobre:

- Comunitats i entitats religioses: 34,88%
- Celebracions religioses i interreligioses: 13,95%
- Detecció de problemàtiques i situacions conflictives: 18,60%
- Ús d'equipaments i via pública: 16,28%
- Dades estadístiques sobre diversitat religiosa a Barcelona: 16,28%

Mesura de govern sobre la garantia del tracte igualitari a les entitats religioses quant a la realització d'activitats puntuals a l'àmbit públic, octubre del 2016

El 2017 s'han elaborat dues guies amb l'objectiu de facilitar l'aplicació dels protocols per a l'ús d'equipaments i de la via pública per part de les entitats religioses. Les guies van adreçades especialment a les entitats religioses, al personal municipal i als gestors d'equipaments, que hi troben un recull pràctic i senzill dels aspectes principals que cal tenir en compte a l'hora de gestionar peticions d'espai per a la celebració d'activitats puntuals de caire religiós. Les guies s'han publicat en format electrònic i són accessibles a través de la pàgina web de l'OAR (en català, castellà i anglès).

Al llarg del 2017 s'ha dut a terme un seguiment de l'aplicació de la mesura i se n'elaborarà un informe que veurà la llum al gener del 2018 per valorar el primer any d'aplicació.

Normativa de llocs de culte i regularització de centres de culte

Al llarg del 2017 s'han atès **61** casos relacionats amb consultes, assessoraments i seguiments sobre la regularització de centres de culte a la ciutat. Les entitats i els centres de culte que han rebut suport de l'OAR en diferents nivells sobre la regularització de centres de culte han estat, per confessions:

- Cristianisme evangèlic: 52,46%
- Islam: 44,26%
- Cristianisme ortodox: 1,64%
- Budisme 1,64%

Suport relatiu a l'ús d'equipaments i la via pública per a actes puntuals

Al llarg d'aquest any 2017 s'han rebut **124** sol·licituds o demandes per a l'ús d'equipaments i ocupació de la via pública, dividides en:

- Ús d'equipaments: l'OAR va assessorar **108** entitats religioses en el procés de cerca d'un espai en un equipament municipal per a la celebració d'una activitat puntual de caire religiós. D'aquests assessoraments, un 33,33% es van concretar en la realització d'una activitat en un equipament municipal. En un 54,63% dels casos restants, les entitats van optar finalment per fer l'activitat prevista a la seva seu o espai habitual de trobada. El 12,04% d'assessoraments restants no van acabar amb la realització de l'activitat en un equipament.
- Via pública: l'OAR va assessorar 16 entitats religioses que tenien prevista la realització d'activitats puntuals de caire religiós a la via pública. D'aquests assessoraments, un 93,75% es van concretar en la realització de l'activitat. Un 6,25% d'assessoraments restants no van acabar amb la realització de l'activitat.

Inici de la commemoració dels 500 anys de la reforma protestant

El 31 d'octubre de 2017 es van celebrar els 500 anys de la reforma protestant. Des de l'Ajuntament de Barcelona també s'ha volgut commemorar aquest aniversari. Entre altres activitats, actes i col·laboracions, s'han penjat banderoles amb motiu d'aquesta celebració a diversos carrers de Barcelona al llarg del mes d'octubre fins a l'inici del mes de novembre.

També s'han publicat al "Blog de l'OAR" cinc articles sol·licitats a membres i representants d'esglésies i entitats evangèliques de la ciutat sobre la reforma protestant des dels seus orígens, passant per la influència que ha tingut en la cultura i l'art, l'educació, la cultura de pau i la societat catalana.

El 21 de juliol, des de l'Ajuntament de Barcelona es va fer una declaració institucional amb motiu del 500 anys de la reforma protestant, reconeixent la important aportació que va suposar la reforma protestant a la transformació religiosa, i també política i social.

Accions al voltant dels atemptats ocorreguts a Barcelona i a Cambrils l'agost del 2017

Després dels atemptats, l'Ajuntament de Barcelona va organitzar diferents accions per acompanyar, manifestar i ser present amb els barcelonins i barcelonines i amb tota la ciutadania. L'Ajuntament va decretar tres dies de dol. Des de l'OAR es va participar en l'organització de les accions següents (algunes d'elles, organitzades conjuntament amb la Generalitat de Catalunya):

- 18/8/2017 Convocatòria de representants de diferents comunitats religioses de la ciutat per assistir a la zona d'autoritats en el minut de silenci a la plaça de Catalunya.
- 21/8/2017 Convocatòria de les comunitats musulmanes de Barcelona a una reunió organitzada per l'Ajuntament i la Generalitat de Catalunya (Direcció General d'Afers Religiosos), per transmetre el rebuig pels fets ocorreguts, recollir les seves angoixes i donar-los suport mostrant la voluntat per continuar treballant per la convivència, la solidaritat i la tolerància sempre present a la ciutat.
- 24/8/2017 Participació en l'organització de l'acte interreligiós i interconviccional en memòria de les víctimes de l'atac al Museu Marítim de Barcelona. L'acte memorial, de caràcter inclús i obert a la ciutadania, va reunir **800** persones de sensibilitats diverses, religioses i no religioses.
- 26/8/2017 Convocatòria de representants de diferents comunitats religioses per participar en la gran manifestació ciutadana per mostrar el rebuig als atemptats i a la violència, i a favor de la pau, l'amor i la solidaritat sota el lema #NoTincPor.
- 28/8/2017 Missatge d'agraïment a tots els/les participants i assistents als actes.

Des de l'OAR s'han fet les convocatòries pertinents dels representants de comunitats i entitats religioses participants en tots els actes, així com també de tota la ciutadania en general. S'han publicat **10** notícies en relació amb els fets ocorreguts i amb totes les accions desenvolupades, una d'elles recollint els manifestos de les comunitats i de diferents entitats (en total una vintena).

Intervencions o assessoraments en casos de conflictes al voltant d'un centre de culte

L'OAR intervé en situacions que requereixen facilitar la comunicació o exercir la mediació entre diverses parts, sempre que almenys una d'elles sigui una entitat religiosa. Les altres parts implicades poden ser altres comunitats religioses, entitats no confessionals, un organisme municipal diferent de l'OAR, el veïnat d'una comunitat, o el propietari d'un local. Les qüestions concretes són de naturalesa molt diversa i van des de queixes per soroll fins a explorar la possibilitat que dues comunitats comparteixin un local, passant per la facilitació d'acords amb els serveis tècnics d'un districte amb vista al compliment de la normativa, entre altres qüestions. Al llarg del 2017, hi ha hagut una certa conflictivitat al voltant de **tres** centres de culte dels districtes de Sants-Montjuïc, Ciutat Vella i Nou Barris.

Informació, formació i diàleg

La segona de les dues funcions principals de l'OAR és ser un referent actiu en tot el que tingui a veure amb coneixement, respecte i convivència de la diversitat religiosa present a la ciutat.

Informació

El maig d'aquest any ha vist la llum el nou web de l'OAR <http://ajuntament.barcelona.cat/oficina-afers-religiosos/>, amb recursos, articles d'informació, enllaços, promoció de cursos, etcètera, i amb més material de consulta relacionat amb l'àmbit religiós. També es poden visualitzar activitats i propostes que es duen a terme des de l'Ajuntament de Barcelona. Al llarg del 2017 s'ha desplegat en la versió en castellà i la versió en anglès. Des de la seva publicació el 30 de maig i fins al 31 de desembre de 2017, s'han publicat 88 entrades d'Agenda de les entitats religioses, **57** notícies, **14** articles al blog de l'OAR i **8** destacats. La mitjana de visites a la pàgina web ha estat de **374** per mes (30 de maig - 31 de desembre de 2017).

Durant el 2017 s'ha continuat el projecte d'actualització de les dades d'entitats religioses i llocs de culte del directori de l'Ajuntament. La base de dades ASIA ha estat i continua essent validada, verificada i actualitzada pels tècnics i tècniques de l'Oficina amb la finalitat d'aconseguir les màximes dades possibles de cada una de les entitats religioses o llocs de culte, així com també perquè la ciutadania pugui obtenir dades sempre actualitzades. L'any 2017 des de l'OAR s'han fet 583 actualitzacions de registres d'entitats i comunitats religioses de la ciutat de Barcelona.

Formació i diàleg

L'OAR ha liderat o col·laborat en diverses iniciatives orientades a facilitar un coneixement i respecte més gran de la diversitat religiosa present a Barcelona, com ara conferències o visites a llocs de culte. Alhora, impulsa iniciatives de diàleg interreligiós, com ara taules rodones, actes interreligiosos o plataformes de barri que agrupen diverses confessions, i els dona suport.

I. Activitats organitzades per l'OAR per a comunitats i entitats religioses (164 assistents)

- Sessions informatives en matèria de subvencions i també de presentació de la Mesura de govern sobre la garantia del tracte igualitari a les entitats religioses quant a la realització d'activitats puntuals a l'àmbit públic.
- Formació: "Poseu ordre a la vostra entitat: les claus per millorar el seu funcionament", "La comunicació bàsica d'una entitat", a càrrec de Torre Jussana.

II. Activitats organitzades per l'OAR adreçades a col·lectius religiosos concrets (30 assistents):

- Formació: "Com constituir una associació?", per a dones pakistaneses musulmanes del barri del Besòs, a càrrec de Torre Jussana.

III. Activitats organitzades per l'OAR adreçades a professionals de serveis municipals

Formació bàsica adreçada als professionals que treballen als serveis municipals (**93** assistents):

- “La diversitat religiosa al districte de Nou Barris”, per a agents de la Guàrdia Urbana.
- “Minories religioses a Barcelona, una aproximació a la gestió de la diversitat religiosa des de l'àmbit local (I)”.
- “La diversitat religiosa en societats obertes i democràtiques. Els districtes de Sant Andreu i Sant Martí”, per a agents de la Guàrdia Urbana.

Formació a mida en matèries específiques per a professionals de serveis municipals (176 assistents):

- Presentació de la *Mesura de govern sobre la garantia del tracte igualitari a les entitats religioses quant a la realització d'activitats puntuals a l'àmbit públic*, per a professionals del Districte de Ciutat Vella.
- Formació “El Ramadà a Barcelona: gestió local i necessitats emergents”.
- Formació “Àmbit funerari i diversitat religiosa a Barcelona”, per a personal de Cementiris de Barcelona.
- Sessió informativa sobre l'Oficina d'Afers Religiosos i els seus serveis, a l'Agència ABITS.
- Formació “La diversitat religiosa al districte de Nou Barris, àmbits d'actuació”, per al personal del Servei de Gestió de Conflictes de l'Ajuntament de Barcelona.
- Formació “La interculturalitat i la diversitat religiosa en la programació dels equipaments culturals”, per a personal d'equipaments públics i privats del Raval.
- Participació en la taula rodona d'experiències de gestió de l'accés de les entitats religioses a l'espai públic (RELIG 2017: “Espai públic i religió”), per a personal de les administracions públiques catalanes.
- Formació “Islam i comunitats islàmiques a Barcelona”, per a personal de la Direcció de Drets de Ciutadania i Diversitat de l'Ajuntament de Barcelona.

IV. Activitats de l'OAR per a la divulgació dels centres de culte i la diversitat religiosa de la ciutat

- Visites a centres de culte (**189** participants):

Des de l'any 2008, l'OAR disposa d'una proposta didàctica adreçada a l'alumnat de secundària per donar a conèixer la diversitat religiosa de la ciutat i facilitar la trobada entre comunitats religioses i estudiants en els mateixos centres de culte. Aquesta activitat està disponible al catàleg del PAE, tot i que moltes escoles s'adrecen directament a l'OAR per dur-la a terme. Al llarg del 2017, un total de **109** alumnes de **3** escoles diferents han participat en aquesta activitat. També 4 entitats o grups concrets han sol·licitat aquestes visites a centres de culte amb un total de **80** persones participants.

A més, durant l'any 2017 s'ha actualitzat el material de suport a aquesta activitat, amb la publicació de la microsite “Coneix les religions”, accessible des de la pàgina web de l'OAR (<http://ajuntament.barcelona.cat/oficina-afers-religiosos/ca/visites-escolars>).

- Cicle de diàlegs “Dona i religions” en col·laboració amb el Consorci de Biblioteques de Barcelona (**195** assistents).
- Activitats de formació i difusió adreçades a públic en general (**145** assistents):
  - Participació en la taula rodona “Llocs de culte i cementiris”, dins la jornada “L'islam a Espanya: 25 anys dels acords de cooperació, llums i ombres”
  - Sessió informativa “Què és l'OAR i quines són les seves tasques. Gestió municipal de la diversitat religiosa”, a estudiants de dret de la Universitat de Bonn.
  - Formació “Islam i comunitats islàmiques”, a personal de la Fundació Bayt Al-Thaqafa.
  - Participació en les Jornades Convivència i Cohesió (Fundació Ferrer i Guàrdia) “Naixement i mort des d'una perspectiva laica: rituals de benvinguda i comiat a nivell local”.

- Participació en la jornada “Llengües i tradicions espirituals. Diversitat lingüística i diversitat religiosa a les ciutats globals”.
- Col·laboració en l'organització de la Nit de les Religions, iniciativa de l'Associació Unesco per al Diàleg Interreligiós que té el suport de l'Àrea.

4. Consells de participació

4.1. Consell Municipal del Poble Gitano (CMPG)

El CMPG, com a òrgan consultiu i de participació sectorial, promou diverses accions o activitats vinculades amb la millora del benestar i la qualitat de vida de la ciutadania gitana. Al CMPG, creat el 1989, hi participen 22 entitats.

El funcionament del CMPG s'organitza a través dels dos plenaris anuals, les comissions executives (mensuals) i els diferents grups de treball (Diades i Estratègia amb el Poble Gitano) i d'altres iniciatives que es considerin adients per al desenvolupament de les seves funcions.

A més, el Consell duu a terme una sèrie d'actes i actuacions pròpies, entre les quals destaquem les següents:

- Col·laboració i participació dels actes organitzats des del Comissionat de Memòria Històrica per la **Commemoració del Dia de la Memòria de l'Holocaust**, el 27 de gener.
- Commemoració del **8 d'abril, Diada Internacional del Poble Gitano**: Al llarg de la setmana del 29 de març, es va desenvolupar el programa d'activitats vinculades a aquesta diada: deu punts d'informació al carrer; posada de la bandera/penó del poble gitano a la balconada de l'Ajuntament, actuació musical; acte i representació institucional a l'Arc de Triomf amb actuacions musicals i tallers; il·luminació de les fonts de Montjuïc amb els colors de la bandera i música del Gelem, concurs fotogràfic (8 d'abril).
- Celebració del **5 de novembre - Dia Internacional de la Llengua Romaní**, amb les següents activitats relacionades: exposició “Romaní Chib, la llengua universal”; Cinefòrum: projecció de la pel·lícula Papusza, i taula rodona sobre la situació de la llengua romaní a Europa.
- **Jornada de treball intern** del CMPG – 2 de desembre. Espai de reflexió i debat sobre les competències, els objectius, les funcions i les prioritats com a òrgan de participació, conduït per dinamitzadors externs al CMPG i amb el suport de la Direcció de Drets de Ciutadania i Diversitat i l'Àrea de Participació de l'Ajuntament de Barcelona.
- Aprovació en Comissió de Presidència de la **Declaració institucional sobre la inclusió de la història del poble gitano al currículum escolar**, el 22 de juny.
- **Comunicats** del CMPG:
  - En rebuig a les declaracions d'odi fetes per l'eurodiputada Mara Bizzotto, del partit ultradretà i xenòfob Lliga Nord.
  - En rebuig i condemna de l'incendi d'una caravana amb una família gitana a Roma. Concentració al Consolat d'Itàlia a Barcelona i reunió amb el cònsol.
  - En relació amb els atemptats comesos a Barcelona i Cambrils.
  - Comunicat del CMPGB en relació amb les actuacions policials de l'1 d'octubre.

4.2. Consell Municipal d'Immigració de Barcelona (CMIB)

El CMIB és un òrgan consultiu i de participació de l'Ajuntament de Barcelona, creat l'any 1997, que pretén incidir en l'entorn social, cultural i polític per assolir l'exercici de la plena ciutadania de les persones immigrades. Cada any el Consell escull una temàtica per treballar de manera participativa i que marca l'activitat anual. El 2017 es va triar “La dignificació del treball de la llar i les cures”: ha estat present en la Trobada BCN Ciutat Diversa, en el premi anual del Consell, i un grup de treball ha elaborat un document de propostes i un manifest, que ha donat peu a una declaració institucional de l'Ajuntament presentada en premsa.

El total de membres del CMIB és de 69, dels quals 54 són entitats del món de la immigració, d'acollida o veïnals, cíviques o sindicals. S'han mantingut aquests nombres respecte a l'any anterior.

Per a l'any 2017, el resum de l'activitat del CMIB seria el següent:

Per la seva importància i impacte, destaquem dues de les actuacions dutes a terme pel CMIB.

Propostes per la dignificació i visibilització del treball de la llar i la cura de les persones

El Consell va escollir aquest tema com a central de l'any 2017 a proposta de diverses entitats co-neixedores de la situació de greuge en el terreny laboral i social i de menysteniment dels drets de les persones que treballen en aquest sector, majoritàriament dones i immigrades estrangeres. Una feina invisibilitzada i poc valorada, però que és central en el sosteniment de la vida i l'economia. En aquest context, el Consell va dur a terme durant el 2017 una sèrie d'accions responnent als objectius de dignificació, sensibilització i reconeixement social:

- **Grup de treball.** Format per 13 entitats (4 d'elles convidades) i amb la participació d'un total de 26 persones, organitzades en dos subgrups, incloent-hi professionals especialistes; va fer 19 reunions. Es va convidar entitats, tant membres del CMIB com no, rellevants en el sector; especialment de la Taula de defensa del treball de la llar, que ja havia iniciat la seva tasca en el tema, i de la Xarxa per un treball de la llar just.
  - **Manifest per a la dignificació del treball de la llar i les cures,** elaborat participativament i aprovat en Comissió oberta al conjunt del CMIB el 26 de setembre. Lectura participada en la Trobada i en altres actes.
  - **Trobada BCN Ciutat Diversa del CMIB:** 22 d'octubre.
  - **Vídeo Treball de la llar i les cures, una feina per dignificar:** en col·laboració amb les entitats del sector adreçat a la informació i sensibilització. Se'n desprenen 6 càpsules pensades per a la tasca de sensibilització i difusió.
  - **Document Les 68 propostes per a la dignificació del treball de la llar i les cures:** elaborat pel GT i aprovat en Plenari el 30 de novembre, inclou argumentació i propostes per dignificar el sector, reivindicant millores laborals i socials, i per sensibilitzar la societat. Les propostes van adreçades a les diferents administracions en funció de les respectives competències. Àmbits: laboral, estrangeria, salut, reconeixement social i apoderament.
  - **Premi del CMIB.** Com cada any, en el marc del Dia Internacional del Migrant es va convocar el **Premi Consell Municipal d'Immigració**. El 2017, novena edició, les bases preveïen atorgar el premi a projectes o treballs que hagin destacat o siguin d'especial interès en l'àmbit del treball de la llar i la cura de les persones, des de la perspectiva de les persones immigrades. S'hi van presentar 6 propostes. El jurat va decidir atorgar el premi a l'Associació **Mujeres Pa'lante**, amb el projecte **"Transformant-nos. Lluites pel reconeixement de drets, l'empoderament i el foment de noves formes d'autogestió en el treball de la llar i les cures"**. La menció especial escollida per les entitats membres del Consell en el Plenari del 30 de novembre va recaure en el **Centro Boliviano Catalán**. L'acte de lliurament es va celebrar el 18 de desembre, al MUHBA, amb l'assistència d'unes 70 persones. Es va presentar un vídeo reportatge sobre les propostes presentades al premi.
- El mateix dia 18, Dia Internacional del Migrant, va tenir lloc, a continuació, un acte organitzat entre l'Ajuntament i la Generalitat, en homenatge a Elsa Oblitas, a la capella de Santa Àgata. Elsa Oblitas, presidenta del Centro Boliviano Catalán i membre del grup Libélulas, va morir el 7 de novembre. Es va retre homenatge al seu activisme, energia i compromís en l'àmbit de la immigració i especialment de les dones i de les treballadores de la llar. Fins al darrer moment va participar plenament i activament tant en el grup sobre el treball de la llar i les cures com en la Trobada BCN Ciutat Diversa, i en la Comissió Permanent.

- **Declaració institucional de l'Ajuntament de Barcelona per a la dignificació del treball de la llar i la cura de les persones**, aprovada a 22 de desembre. Es va fer roda i nota de premsa.
- S'ha mantingut la coordinació amb la **Mesura de govern per la Democratització de la Cura**, impulsada des del Comissionat d'Economia Cooperativa, Social i Solidària i Consum, amb el col·laboratge de la Regidoria de Feminismes i LGTBI, aprovada el 26 de maig de 2017, i amb la Mesura de govern per afavorir l'accés a la regularitat i prevenir la irregularitat sobrevinguda.

Trobada BCN Ciutat Diversa

Aquest és un dels actes centrals del Consell, es tracta d'una celebració festiva, intercultural i reivindicativa, que es porta a terme des de ja fa anys, amb molta participació d'entitats i de ciutadania. Ha esdevingut una cita referent en el calendari de la ciutat, on es pot reconèixer i celebrar la seva diversitat cultural. El 2017 s'ha recuperat en el títol el concepte de trobada, no referida exclusivament a les relacions entre les diferents entitats, sinó a l'espai compartit amb tota la ciutadania de Barcelona, que ha incrementat progressivament la seva assistència i participació, i ha arribat a 11.000 persones, un increment rellevant (16% superior a l'any anterior).

Es va fer el diumenge **22 d'octubre** i hi van participar 38 entitats (un 70% del total), que van treballar en l'organització al llarg de mesos i van mobilitzar unes 400 persones voluntàries, amb més de 60 activitats (espectacles a l'escenari, taulells informatius i activitats de les entitats a les carpes, auditori, biblioteca vivent, jocs i tallers, etcètera).

La trobada va dedicar el seu vessant reivindicatiu al treball de la llar i les cures, de manera que bona part de les activitats s'hi van vincular. A més de la lectura del manifest, es van fer diverses activitats de sensibilització (jocs de rol o de preguntes, tallers, panells informatius, el rap reivindicatiu de les libèl·lules...) per part de les entitats, i es van programar quatre taules rodones a L'Auditori (testimonis, drets laborals i reconeixement social, formació i apoderament, estrangeria i intermediació laboral). Es va presentar el vídeo reportatge del resum i la valoració en el darrer Plenari del Consell.

Destaquem **altres activitats i temàtiques** treballades en el Consell al llarg de l'any:

- **Sessió informativa "Intervenció penal davant de delictes d'odi i discriminació". Fiscalia de Delictes d'Odi i Discriminació i Direcció General de la Policia.** A càrrec del fiscal Miguel Ángel Aguilar, i d'Albert Oliva (Mossos d'Esquadra), a fi d'oferir coneixement i contacte amb els organismes implicats i promoure la denúncia, a fi de contribuir a la lluita contra la discriminació, la xenofòbia i el racisme. 15/6/2017.
- **Pla d'enfortiment d'entitats:** s'ha donat continuïtat en la tasca de formació i suport, especialment a mida a les entitats que en fan demanda: 13 entitats, 78 persones, 85 hores.
- **Noves Normes de participació ciutadana.** Presentació i debat en comissions permanents i informació de l'aprovació en Plenari del 30 de novembre.
- **Grup consultor del projecte Urban Agenda de la UE.** Participació en trobades preparatòries a Barcelona i en grups de treball a Amsterdam. Abril-maig del 2017.
- **Grup consultor de prevenció del sexisme.** Sessió de treball i consultes amb entitats del CMIB, en col·laboració amb el Departament de Feminismes. Aportacions de les entitats. Març.
- **Milliores per a l'accés a l'atenció sanitària:** presentat en Comissió Permanent per part del director de Serveis de Salut, i enviada la informació als membres del Consell. Maig.
- **Millora del circuit d'empadronament.** Informació en la CP de febrer.
- **Participació i comunicació.**
- **Coordinació amb el Consell Municipal de la Gent Gran.** S'ha encetat una col·laboració analitzant conjuntament la problemàtica i cercant vies de treball.
- **Trameses informatives:** d'actes i informacions rellevants i d'interès.

5. Subvencions

El 2017, les línies de subvencions que s'han donat des d'aquesta direcció de serveis han estat:

S-Afers religiosos: Sa: Contribució al coneixement de la diversitat religiosa, i Sb: Celebració de festes i actes religiosos i interreligiosos.

X-Drets de Ciutadania: Xa: Els drets humans a la ciutat: accions de promoció i defensa dels drets de ciutadania, i Xb: Lluita contra la discriminació i el discurs d'odi.

Y-Promoció de la diversitat des de la mirada intercultural: Ya: Accions específiques en l'àmbit de la formació i l'educació amb la diversitat, Yb: Accions en l'àmbit de participació, Yc: Accions per promoure la interculturalitat, i Yd: Accions per promoure la transferència i l'aprenentatge de sabers culturals diversos.

	2017	2016
	Pressupost	Pressupost
S	70.000,00	65.000,00
X	383.000,00	190.000,00
Y	580.000,00	400.000,00

% de sol·licitants que reben subvenció							
	2017			2016			
	Sol·licituds	Aprovades	% sol·licituds aprovades	Sol·licituds	Aprovades	% sol·licituds aprovades	Projectes amb continuïtat
Sa	28	17	60,71	31	19	61,29	
Sb	17	12	70,59	19	14	73,68	
S	45	29	64,44	50	33	66,00	15
Xa	66	49	74,24	58	50	86,21	
Xb	30	18	60,00	23	17	73,91	
Xc				15	9	60,00	
X	96	67	69,79	96	76	79,17	22
Ya	40	28	70,00	38	29	76,32	
Yb	29	14	48,28	29	23	79,31	
Yc	91	65	71,43	93	62	66,67	
Yd	26	16	61,54				
Y	186	123	66,13	160	114	71,25	44

% atorgat de l'import sol·licitat per al conjunt de sol·licituds tramitades						
	2017			2016		
	Import sol·licitat	Import atorgat	% atorgat respecte al sol·licitat	Import sol·licitat	Import atorgat	% atorgat respecte al sol·licitat
Sa	177.173,15	47.150,00	26,61	149.126,00	37.950,00	25,45
Sb	65.144,00	22.850,00	35,08	67.799,50	23.850,00	35,18
S	242.317,15	70.000,00	28,89	216.925,50	61.800,00	28,49
Xa	558.337,44	249.770,00	44,73	435.195,75	122.170,00	28,07
Xb	309.983,25	134.030,00	43,24	163.592,00	41.350,00	25,28
Xc				94.561,50	23.080,00	24,41
X	868.320,69	383.800,00	44,20	693.349,25	186.600,00	26,91
Ya	298.814,63	126.497,00	42,33	321.191,72	110.500,00	34,40
Yb	127.326,56	66.303,00	52,07	152.057,46	78.000,00	51,30
Yc	660.426,29	310.435,00	47,01	628.792,75	207.500,00	33,00
Yd	240.086,80	73.565,00	30,64			
Y	1.326.654,28	576.800,00	43,48	1.102.041,93	396.000,00	35,93

Cal destacar l'esforç per millorar la coordinació i interlocució amb les entitats que reben subvenció. S'han fet dues sessions conjuntes amb les entitats per cadascuna de les línies: una al gener, per presentar les novetats de la convocatòria, i una altra al juny, amb les entitats finalment subvencionades per fer seguiment de les subvencions. S'ha generat un apartat específic al web de la Direcció on es centralitza la informació rellevant sobre el cicle de subvencions i on també es visibilitzen les activitats i actuacions de les entitats subvencionades.

Reptes per al 2018

Durant el 2018, els reptes i les actuacions més importants que afronta la Direcció de Serveis de Drets de Ciutadania i Diversitat són els següents:

- Reestructurar l'equip, els recursos i el relat de la Direcció amb els canvis referents al Programa BCN Interculturalitat i amb la incorporació de l'oficina per a la promoció d'usos ciutadans de l'espai públic (Oficina de la Convivència).
- Organitzar totes les activitats i accions en relació amb el 70è aniversari de la Declaració Universal dels Drets Humans i el 20è aniversari de la I Conferència Europea de Ciutats pels Drets Humans, previstes per a l'últim trimestre de l'any.
- Impulsar una mesura de govern sobre interculturalitat i poble gitano que expliqui el canvi de mirada en aquestes polítiques de la mà de les entitats gitanes, en general, i del CMPG, en particular.
- Elaborar un Pla de convivència amb tots els actors involucrats de l'Ajuntament i aconseguir els recursos necessaris per al seu desplegament tècnic.
- Consolidar els canvis realitzats a l'OND durant el 2017 i llançament de les noves funcions i serveis relacionats, com ara el Centre de Recursos en Drets Humans.
- Mantenir el bon servei donat des de l'OAR i millorar les seves funcions i condicions a través d'un nou contracte per a finals del 2018.
- Mantenir el nivell de desplegament de les mesures ja aprovades i de les activitats de continuïtat, dels dos consells de participació de la Direcció, i de la mateixa Direcció.

Direcció de Serveis d'Acció Comunitària

La Direcció d'Acció Comunitària (DSAC) té una missió triple:

a) Construir una política pública municipal d'acció comunitària (AC)

L'acció comunitària no comença de zero a la ciutat amb la creació de la DSAC. Existeixen, i han existit, a les diverses àrees i als territoris moltes experiències i projectes amb aquesta vocació, però s'ha tractat de dispositius de suport molt dispersos, de vegades incoherents o amb visions contradictòries respecte a objectius i metodologies. El que es pretén és passar d'aquesta situació a la construcció d'una política pública d'acció comunitària que sigui capaç d'aixoplugar aquesta dispersió sota un únic paraigua conceptual i estratègic.

La direcció no té l'encàrrec de dirigir directament el conjunt de les actuacions municipals que portin l'etiqueta "comunitària" (seria impossible, d'altra banda), sinó que ha de dotar aquest conjunt d'actuacions, disperses per totes les àrees i els sectors municipals, d'un marc comú que els faciliti un desplegament coherent d'acord amb aquest marc, així com els suports o acompanyaments que calguin.

b) Col·laborar amb la resta d'àrees i sectors per desenvolupar l'AC a la ciutat

Més enllà del marc comú, calen col·laboracions directes en projectes concrets amb les diverses àrees i districtes per fer possible el desplegament de la política d'AC.

c) Desplegar encàrrecs propis específics

La DSAC no es caracteritza per la seva "musculatura pressupostària", ni té la "titularitat" dels recursos públics que ha de mobilitzar la política d'AC, però manté en carter a alguns encàrrecs específics que es poden seguir amb detall en l'apartat d'activitats d'aquesta memòria. Els encàrrecs específics del servei tenen a veure amb una estratègia de desenvolupament de l'AC a través de tres eixos centrals:

- Els equipaments de proximitat com a motors de l'AC
- L'enfortiment de projectes associatius
- La dimensió comunitària dels serveis de la política social

Context

L'any 2017, la Direcció de Serveis d'Acció Comunitària ha modificat la seva estructura, i ha passat de tenir tres departaments a tenir-ne dos, el d'Associacionisme i Iniciativa Ciutadana i el de la Xarxa d'Equipaments de Proximitat. També s'ha dut a terme el procés de canvi del model de gestió, del nou Espai Torre Jussana, que ha passat a la Gestió Cívica, i ha reincorporat a la Direcció els treballadors i treballadores municipals.

Recursos

Recursos humans

Departament	Persones
DS d'Acció Comunitària	6
Departament d'Associacionisme i Iniciativa Ciutadana	10
Departament Xarxa d'Equipaments de Proximitat	5
Total	21

Recursos econòmics

Pressupost executat el 2017	
Capítol 2	1.027.530,75 €
Capítol 4	1.452.049,79 €
Capítol 6	46.428,91 €
Capítol 7	77.063,16 €
Total	2.603.072,61 €

Activitat

L'acció comunitària és va consolidant com una manera de fer transversal a un conjunt cada cop més nombrós de projectes i programes municipals. Els projectes d'AC busquen donar una resposta col·lectiva als reptes socials; conscients dels límits que tenen les respostes només de tipus individual, que han de continuar, evidentment. La DSAC col·labora en aquest desplegament amb activitats i rols diversos, aportant recursos i elements metodològics.

Més enllà dels nostres programes i projectes propis, hem col·laborat estretament amb l'Àrea de Drets Socials: contribuint a la definició del model comunitari del servei social; en el desplegament de la dimensió comunitària del projecte B-MINCOME de renda ciutadana; o per desenvolupar els projectes d'educació comunitària que impulsa l'IMEB.

Treballem estretament amb el Pla de barris: posant en marxa una experiència pilot de construcció d'un equip d'organitzadores comunitàries; en els programes de suport a l'associacionisme i en la definició del vessant comunitari d'alguns dels equipaments de proximitat que s'estan construint.

Amb Barcelona Activa i el Comissionat d'Economia Social també desenvolupem projectes conjunts, especialment en tot allò que té a veure amb l'enfortiment econòmic de les associacions i en el disseny de dispositius d'inserció socioeconòmica basats en els principis de l'economia comunitària.

El projecte Pla BUIITS, ara en fase de redefinició, i que s'impulsa operativament des de l'Àrea d'Ecologia Urbana, té una dimensió comunitària que mirem de fer créixer dia a dia.

Els districtes, no cal dir-ho, són impulsors principals d'acció comunitària des de la proximitat de la seva relació amb entitats, i des de les potencialitats que presenten els equipaments de proximitat, com casals de barri, biblioteques, centres cívics, etcètera.

Els projectes tot just assenyalats no esgoten el conjunt de l'activitat municipal de base comunitària; ni recullen de manera exhaustiva tota la feina que fem conjuntament les diverses àrees i sectors municipals. Volen ser mostra, amb exemples concrets, d'allò que apuntàvem al començament: L'acció comunitària es va consolidant com una manera de fer transversal a un conjunt cada cop més nombrós de projectes i programes municipals.

Durant aquest any s'ha creat un comissió de treball conjuntament amb Comunicació de la Gerència per consensuar i treballar el web d'Acció Comunitària, i està previst que l'any 2018 s'acabi la construcció i es posi en marxa.

L'activitat de la DSAC s'estructura en cinc línies de treball que expliquem a continuació. En cadascuna es defineix l'objectiu, s'anomenen els projectes, les dades que els expliquen i, finalment, se'n fa una valoració (evolució, resultats).

Línia 1: Suport a l'associacionisme

Objectiu: Organitzar i impulsar l'estratègia de suport a l'associacionisme. Aquesta estratègia se centra en tres dispositius fonamentals: les subvencions a entitats i el seu seguiment; l'organització d'activitats de visibilització i reconeixement de les associacions, en especial l'organització de l'Associa't, i la facilitació de suport específic a projectes associatius.

1.1. Subvencions i convenis: organització de la convocatòria, criteris i avaluació de projectes

Seguiment de convenis i subvencions		
	Acció comunitària	Associacionisme
Presentades	52	191
Aprovades	35	153
Denegades	14	30
Import total	107.950 €	325.500 €

S'han començat a fer canvis en els criteris de la convocatòria d'acord amb les línies estratègiques del marc d'acció comunitària. S'ha organitzat i desplegat una nova metodologia de valoració i anàlisi de dades de la convocatòria. S'ha fet el seguiment, l'acompanyament i la facilitació als projectes associatius presentats a la convocatòria de subvencions i convenis. S'ha efectuat la detecció o la identificació de projectes singulars, d'acord amb les línies estratègiques de la Direcció d'AC i el seu seguiment posterior.

1.2. Seguiment, acompanyament i facilitació de projectes a les entitats

S'ha donat acompanyament a dotze entitats de manera directa i individualitzada, sobre la construcció, orientació i actualització del seu projecte associatiu.

Aquest acompanyament es fa segons les demandes sobre el projecte associatiu de diferents entitats o a partir de la detecció de projectes d'interès pel que fa a l'àmbit d'acció comunitària; s'ha donat suport i acompanyament en diferents modalitats (formació, gestió, treball en xarxa, etcètera).

Al llarg del 2017 s'ha desenvolupat un projecte amb la FCVS (Federació Catalana de Voluntariat Social) amb l'objectiu de donar suport a entitats del Districte de Gràcia sobre enfortiment, cohesió i promoció de l'associacionisme i el voluntariat.

1.3. Associa't

El 2017 hem coproduït amb les entitats de Barcelona la segona edició de l'Associa't a la Festa de la Mercè, després de la valoració positiva per part de tots els actors implicats.

Es consolida per segon any consecutiu el canvi de model: s'ha passat de la Mostra d'Entitats a Associa't a la Festa, activitats 100% coproduïdes amb les entitats. L'objectiu és oferir una proposta lúdica i festiva basada en activitats organitzades per les associacions barcelonines per donar a conèixer la seva acció comunitària de millora de les condicions de vida de les persones i dels barris de la ciutat de manera vivencial i atractiva, potenciant la vinculació i la feina en comú de les entitats participants.

S'han fet 195 sol·licituds d'activitats registrades a l'aplicació, 154 entitats participants, 162 activitats coproduïdes amb entitats a la plaça de Catalunya els dies 24 i 25 de setembre.

1.4. Revisió i seguiment del Pla de suport a les associacions

El Pla de suport a les associacions es va elaborar al final del mandat polític anterior i no es va arribar a desplegar. Algunes accions sí que s'han portat a terme. Des de finals del 2016 s'està treballant en la revisió de dades, la valoració i la redefinició d'aquest pla.

1.5. Conveni i seguiment de Torre Jussana

Al llarg del 2017 s'ha continuat fent un procés de reconversió per passar de la cogestió de l'equipament Torre Jussana a la gestió cívica. En aquest sentit, s'ha fet un acompanyament en la definició del projecte i governança del nou Espai Torre Jussana.

També s'ha treballat en la definició de l'espai de seguiment del nou conveni i en les línies de feina conjunta de Torre Jussana i el Departament d'Associacionisme, i s'hi continuarà treballant al llarg de tot el 2018.

Com a punt final d'aquest procés, al novembre del 2017 es va signar el conveni de gestió cívica i associativa, a càrrec del CAB, del nou Espai Torre Jussana.

1.6. Coordinació o feina conjunta amb àrees i àmbits sobre suport a entitats

S'ha continuat treballant de manera conjunta amb les diferents àrees de l'Ajuntament (Eix Besòs, Pla de barris, Barcelona Activa, Direcció d'Innovació, etcètera) en la definició dels diferents programes de suport a les entitats de cada àrea o bé de coordinació amb elles per diferents projectes relacionats amb entitats, ja sigui per donar suport, enfortir o treballar sobre acció comunitària.

També oferint assessorament sobre l'àmbit d'associacionisme i acció comunitària, definició de criteris en els diversos àmbits d'intervenció o processos (convocatòries, plans d'ocupació, actuacions, projectes, etcètera).

S'ha seguit una línia de continuïtat en la construcció d'espais i processos de treball iniciats i s'ha arribat a consolidar algun d'aquests espais.

1.7. Projecte "Associa't a la comunicació, enfortim l'AC"

Aquest projecte es va començar a dissenyar el segon semestre del 2016, amb l'objectiu de desenvolupar-lo durant el 2017, és aquest any que s'ha començat a desplegar.

En el context de l'"Associa't" s'ha valorat positivament donar suport a les entitats en l'àmbit de la comunicació participativa i comunitària, entenent la comunicació com una eina d'enfortiment de les entitats, amb l'objectiu de facilitar relacions, sinergies i xarxes entre elles per potenciar la seva capacitat de transformació social.

L'activitat "Associa't: viver de comunicació" que es va fer el darrer trimestre del 2017 es va organitzar en tres espais diferenciats i autònoms. Del conjunt de les 2 primeres sessions, es van fer 2 edicions simultànies. Per tant, en total es van fer 4 trobades i una hackatò comunicativa. En total: 5 sessions o trobades de treball. Al conjunt de les 4 trobades de la primera i segona sessió, s'hi van inscriure 25 associacions. Als tallers hi van assistir 20 persones de 18 entitats. A la hackatò hi van assistir 16 persones de 12 entitats.

Línia 2: Observatori de la realitat comunitària i associativa

Objectiu: Organitzar i impulsar l'estratègia de generació i difusió de coneixement a l'entorn de la realitat comunitària i associativa, així com de les polítiques, projectes i propostes d'intervenció.

2.1. Fitxer d'entitats i mapa d'accions comunitàries

Al llarg del 2017 s'ha continuat treballant en el disseny de la nova aplicació del Fitxer General d'Entitats Ciutadanes (FGEC). La versió final i publicació de l'aplicació està prevista per a gener del 2018. Hem participat, amb el fitxer i el mapa, en l'Associa't 2017, en l'Smart City 2017 i en les dues darreres edicions de les Energies Comunitàries. S'han treballat les primeres fases d'actualització de dades de les entitats.

S'han fet 16 sessions de treball i presentació recollint les diferents eines i propostes dels professionals dels districtes i les àrees, amb la participació de 170 professionals, a fi d'incorporar-les al fitxer i així facilitar la gestió amb les entitats.

Juntament amb el Fitxer i depenent d'ell es crea el **Mapa d'Entitats i Acció Comunitària** de Barcelona (mapaentitats.barcelona), que pretén recollir i visualitzar el teixit social, les iniciatives comunitàries d'entitats i grups de tota la ciutat, classificades per àmbit i territoris, amb l'objectiu que sigui un mapa "inacabat", en constant evolució i identificador de l'impacte del món social, participatiu i comunitari a la nostra ciutat.

S'ha dissenyat l'aplicació i el dispositiu mòbil d'interacció, com a eina de suport en la difusió del mapa i fitxer a les entitats de la ciutat.

2.2. Estudi i coneixement de la realitat comunitària i associativa de la ciutat

- Inici del procés d'avaluació de nou casals de barri.
- Creació de grups de treball sobre SCPS.
- Barri de Vallcarca, exploració comunitària.
- Experiència sobre autoorganització al barri de la Verneda.
- Estudi escola-comunitat.
- Estudi pilot sobre transparència a partir d'una mostra d'entitats i els seus webs.

2.3. Formació i jornades

- Jornada sobre acció comunitària.
- Energies comunitàries.
- Es comença a treballar en sessions de suport i treball amb els districtes.
- Assessorament i formació de Torre Jussana.
- Sessions informatives de la convocatòria de subvencions.
- Dues edicions de formació a tècnics de l'Ajuntament.

2.4. Fons documental, publicacions

- Document marc conceptual: *Cap a una política pública d'acció comunitària*.
- Publicacions derivades dels encàrrecs i estudis.
- Dos Útils pràctics de Torre Jussana.

Es considera necessària la consolidació i la continuïtat d'aquest projecte el 2018.

Cal destacar, també, la valoració de continuïtat del fons documental de Torre Jussana i de la proposta de futur sobre la construcció d'un projecte integrat i coordinat amb el SEDAC i amb la possibilitat de fer-lo extensiu a tota la Direcció d'Acció Comunitària.

Línia 3: Els equipaments de proximitat com a motors de l'acció comunitària

Objectiu: Definir la metodologia i l'estratègia per fer dels equipaments de proximitat espais de vertebració de la comunitat i de reforç de projectes associatius. Constituir i alimentar la Xarxa de Casals de Barri, i donar suport tècnic i metodològic específicament als casals de barri.

3.1. Xarxa de Casals de Barri:

Dinamitzar i impulsar la creació de la Xarxa de Casals de Barri amb les tècniques referents dels districtes i els gestors dels casals. S'han dut a terme dues reunions preparatòries amb els districtes per coordinar les sessions amb els 32 casals.

3.2. Indicadors:

Durant el 2017 s'ha continuat el procés de creació d'uns indicadors que tenen com a objectiu avaluar el compliment de la missió dels casals de barri focalitzant en tres grans àmbits: L'escolta, l'accessibilitat i l'autonomia.

Aquest procés s'ha treballat en una comissió de treball formada per tres gestores: l'Ateneu L'Harmonia, la Font d'en Fargues i Ton i Guida, i amb tres tècniques referents dels casals dels districtes de Sant Martí, Sant Andreu i Gràcia. Durant aquest procés també s'ha comptat amb el suport del Departament de Recerca i Planificació de la Gerència de Drets Socials.

Aquest procés, que ja es va engegar durant l'any 2016 i que durant aquest any s'hi ha continuat treballant, ha permès concretar els indicadors i elaborar l'eina per recollir-los.

El procés d'elaboració s'ha desenvolupat mitjançant 6 sessions de treball de construcció dels indicadors amb la comissió de treball i una sessió de validació amb els tècnics referents dels casals de barri dels districtes, i una altra sessió de validació amb els casals de barri i les entitats gestores.

3.3. Anàlisi de casos:

Durant l'any 2016 es va iniciar el procés d'anàlisi de nou casals de barri de la ciutat per analitzar com aquests contribueixen a la dinamització comunitària dels barris on estan situats.

I durant el 2017 s'ha continuat amb aquesta anàlisi seguint una metodologia de treball on s'han recollit dades d'anàlisi de fonts secundàries, s'han fet 31 entrevistes individuals en profunditat, tres entrevistes grupals i dos grups de discussió.

A partir de l'anàlisi dels casos, s'ha generat un informe de cada cas i se n'ha extret una anàlisi conjunta que pretén respondre sobre quin paper juguen els casals de barri en la dinamització comunitària dels barris, com es relacionen aquests amb les entitats del territori i els veïns i les veïnes, quines diferències s'observen entre casals i les variables que les expliquen i quines recomanacions es poden fer perquè els casals tinguin un paper més actiu en la dinamització comunitària.

Fruit de l'informe de l'anàlisi de casos, es crearà una eina d'autoanàlisi per a tota la resta de casals de la ciutat i també per als equipaments de proximitat.

3.4. Assessorament i suport als districtes en temes relacionats amb la definició del projecte i la gestió dels casals:

El Servei d'Equipaments de Proximitat ha participat i col·laborat amb les comissions de seguiment dels convenis i els processos de concurrència pública dels casals següents: Diagonal Mar, Vila Olímpica, La Pau, Bac de Roda, La Palmera, La Verneda i Torre de la Sagrera.

S'ha donat suport a la construcció i definició d'una estratègia comunitària al barri de Sant Antoni i s'ha continuat amb la feina engegada l'any anterior.

L'equip de tècnics que es va crear per donar suport en el disseny dels projectes dels casals de barri a sol·licitud dels districtes ha continuat treballant ampliant l'acompanyament a diferents casals de barri:

- Al Casal de Barri de Verdum s'ha elaborat un projecte del nou casal i la feina s'ha desenvolupat amb les entitats i representants del districte.
- Al Casal de Sant Cristòfol s'ha fet una diagnosi per elaborar un projecte de casal més obert i pròxim a totes les ciutadanes i els ciutadans.

- Al Casal de Mas Guinardó s'ha donat suport per obrir un procés participatiu a fi que les entitats enfrontades redefineixin el pla d'usos de l'equipament.
- Al Casal de Cardener s'ha fet una diagnosi del casal aportant també unes propostes d'actuació per a seva obertura al barri.
- A la Lleialtat Santsenca s'ha fet un acompanyament en la reformulació del projecte de governança i gestió de l'equipament.

S'ha fet una sessió de treball amb l'equip de tècnics dels projectes que han donat suport a aquests processos per compartir coneixement generat als diferents encàrrecs.

3.5. Metodologia:

Des de la Xarxa d'Equipaments de Proximitat s'ha estat promovent la creació d'una metodologia que permeti facilitar una perspectiva comunitària als equipaments de proximitat.

Aquest procés es va iniciar l'any 2016 i durant l'any 2017 ha finalitzat la diagnosi dels casals de barri de Can Travi, l'Espai Antoni Miró Peris, Besòs i el Centre Cívic de Zona Nord i dels casals de Torre Baró i Vallbona que participen en la prova pilot.

S'han dut a terme tres sessions de treball durant el procés de la diagnosi amb els mateixos equipaments i amb els tècnics referents dels districtes. Aquesta diagnosi s'ha concretat en un pla d'acció del projecte pilot.

3.6. Taula d'equipaments de proximitat:

La finalitat ha estat construir un espai de treball amb persones referents de diverses tipologies d'equipaments amb l'objectiu de crear un marc de treball comú del paper dels equipaments de proximitat com a motors de projectes i articulació comunitària.

S'han fet cinc sessions de treball amb els diferents tècnics que conformen la taula; tècnics de biblioteques, d'infància, d'esports, de gent gran, de centres cívics i representants de districtes.

També es va organitzar la jornada "Construint comunitat des dels equipaments de proximitat", que va tenir lloc al Centre Cívic Albareda. L'objectiu de la jornada va ser que els equipaments de proximitat puguin esdevenir motors per a la construcció de comunitat i es va plantejar com un punt d'arrencada i d'inici d'un procés per trobar i reconèixer punts en comú.

3.7. Sessió de treball amb els equipaments de proximitat del barri de la Marina:

S'ha fet una sessió de treball pilot amb l'objectiu de facilitar el coneixement i el reconeixement dels projectes comunitaris de tots els equipaments de proximitat del barri. En aquesta sessió hi han participat catorze equipaments diferents com són: centres cívics, biblioteques, casals de barri, espais infantils, esports, punts multimèdia, etcètera.

3.8. Cuines comunitàries:

Des del Departament de Consum i el Servei d'Acció Comunitària s'ha començat a treballar amb la intenció de reflexionar sobre si cal una definició d'un model de cuina comunitari, i per fer efectiva aquesta reflexió s'han fet dues sessions de treball on han participat diferents actors —Agència de Salut Pública, serveis socials, tècnics de barri, centres cívics, mercats— i referents de projectes de cuines comunitàries en funcionament: les Roquetes i el Poble-sec, i en procés de posada en marxa, Sant Antoni i el Besòs.

3.9. Formació:

S'han fet cinc sessions de formació:

- Una sessió sobre salut mental, on es va tractar les actituds enfocades als professionals i com han d'actuar per trencar l'estigma que envolta les persones amb problemes de salut mental. També es va aprofundir en com fer de manera efectiva la derivació si es produeixen situacions que ho requereixen.
- Tres sessions sobre gestió: dues sessions es van enfocar als equips gestors dels casals de barri i una sessió va anar adreçada a les entitats gestores.
- Una sessió sobre comunicació als casals.

3.10. Comunicació:

- Posada en marxa del web dels Casals de barri:

Durant aquest any s'ha dissenyat, i a l'abril del 2017 s'ha publicat, el web dels Casals de barri amb l'objectiu de centralitzar tota la informació pròpia dels casals de barri de Barcelona i de dinamitzar les activitats que s'hi desenvolupen. D'aquesta manera se'ls ha dotat d'una eina que els permet ser més presents a l'activitat de la ciutat com a equipament municipal que són. A finals d'any, el web dels Casals de barri ha tingut un volum de 6.000 visites. Per implantar les línies d'actuació, s'ha establert un suport per al disseny, la gestió, la dinamització i el manteniment del web. S'han fet reunions d'informació del funcionament del web amb els tècnics referents dels districtes i amb tots els casals aprofitant les trobades periòdiques. El web general dels casals de barri es valora com una eina que dona visibilitat als casals, en fomenta el valor comunitari, crea xarxa i sentiment de pertinença.

- Webs dels casals:

Amb l'objectiu de treballar des de la visió de l'acció comunitària i la creació de xarxa amb els equipaments municipals i d'altres titularitats, s'ha treballat perquè els casals de barri puguin estar dotats de totes les eines, i així es puguin donar a conèixer com a equipament a tota la ciutadania, i informar de les seves activitats, la seva vida comunitària, i com les ciutadanes i ciutadans poden participar en la vida del casal.

A petició dels mateixos casals, s'ha iniciat la creació dels webs propis d'aquells casals que així ens ho han demanat. Els primers deu casals a rebre el seu web han estat: Espai 210, Congrés, La Pau, Can Travi, CB Poblenou, Can Rectorer, La Vinya, Torre Baró, Vallbona i Diagonal Mar. S'ha creat un model de pàgina feta a mida perquè s'adapti a la normativa municipal, i durant el 2018 resta pendent la creació dels webs per a deu casals de barri més.

3.11. Pla d'accessibilitat tecnològica dels casals de barri:

S'ha elaborat una diagnosi tecnològica de tots els casals de barri amb l'assessorament de l'IMI, amb l'objectiu de dotar tots els casals de barri de servei de wifi per a la ciutadania i la gestió pròpia del casal. L'estudi ha anat a càrrec de l'empresa NAE i s'ha conclòs amb una diagnosi de l'estat de tots els casals i unes recomanacions tecnològiques.

Línia 4: Construcció d'un sistema comunitari de polítiques socials als barris:

Objectiu: Acompanyar, facilitar i liderar quan calgui, promoure l'activació dels equips, els equipaments i els dispositius de la política social als barris (escola, centre de salut i centre de serveis socials, principalment) com a constructors de comunitat. Aportar estratègia i coneixement i dissenyar projectes amb els equips de professionals d'aquests equipaments. Acompanyar i facilitar la participació d'aquests equipaments en els processos comunitaris que es produeixen als barris.

4.1. Projectes amb els serveis de la política social als barris:

S'han iniciat sessions de treball per elaborar conjuntament una proposta sobre acció comunitària amb els serveis de la política social. Aquest procés s'ha desenvolupat en el marc dels territoris on ja tenen Pla de barris.

4.2. Projectes transversals amb àrees (especialment amb l'Àrea de Drets Socials):

Realització de sessions de treball amb les diverses àrees de la política social per elaborar conjuntament una proposta sobre acció comunitària:

Amb l'IMSS s'han fet quatre sessions de treball on s'ha participat en el disseny de l'impuls de la perspectiva comunitària dels centres de serveis socials (línia de treball Comunitàriament) dins el seu projecte "Impulsem". El SAC s'ha incorporat com a membre de la Comissió Tècnica de seguiment d'aquest projecte.

S'han dut a terme dues sessions de treball amb equips de projectes i programes de l'Institut Municipal d'Educació (IMEB).

S'ha fet una sessió de treball i de coordinació amb l'Institut Català de la Salut (ICS) per establir canals de coordinació i visió comunitària.

S'han fet dues sessions amb el Consorci d'Educació de Barcelona per compartir la visió i l'estratègia comunitària des dels serveis públics.

4.3. Col·laboració i suport al Pla de barris, pel que fa a la construcció del SCPS:

S'ha coproduït amb Foment de Ciutat l'estratègia d'acció comunitària dels plans de barri.

S'ha donat suport en el disseny i posada en marxa d'una experiència pilot d'un Equip d'Organitzadores Comunitàries. Aquest equip té la funció d'impulsar l'estratègia comunitària als barris a partir de la participació de tots els agents del territori i donant resposta a les necessitats detectades. Aquest any s'ha desenvolupat en cinc barris concrets: la Verneda, la Trinitat Vella, Baró de Viver, el Bon Pastor i la Trinitat Nova.

4.4. Creació d'un grup de treball amb representants dels diferents sistemes de la política social:

Serveis socials	IMSS
Salut	ICS i Agència de Salut Pública
Educació	Consorci i l'IMEB
Ocupació	Barcelona Activa
Pla de barris	Territoris

S'han fet tres sessions en les quals s'ha avançat en:

Disseny d'un pla de treball per reflexionar i avançar en la construcció d'un sistema comunitari de política social.

Planificació de les sessions d'anàlisi i contrast amb les respectives organitzacions i amb experiències concretes als barris.

Línia 5: Accions comunitàries als barris i relacions amb els districtes

Objectiu: Donar suport als districtes (tècniques de proximitat de les DSPiT) en la tasca de promoció d'accions comunitàries singulars als barris, d'acord amb l'estratègia d'enfortiment comunitari des dels equipaments de proximitat i les entitats. El focus de l'acció es concentra en les zones on no s'apliquen estratègies d'intervenció integral ni hi ha PDC.

5.1. Suport a tècnics i tècniques de barri

S'ha donat suport en accions comunitàries a diversos barris: la Marina, el Coll, la Vila de Gràcia, les Planes, el Gòtic i el Raval.

S'ha promogut, d'acord amb els estudis i les anàlisis de les accions comunitàries desenvolupades als barris, una proposta metodològica de suport als tècnics de territori.

5.2. Seguiment d'experiències comunitàries singulars

Al llarg del 2017 s'hi ha donat suport en diferents formats i hem fet seguiment i reforç de sis processos o accions comunitàries a diversos barris de Barcelona. S'ha revisat i sistematitzat el conjunt d'accions comunitàries de barris, i també s'ha valorat, conjuntament amb els districtes, l'inici d'accions noves que es considerin.

5.3. Plans i processos de desenvolupament comunitari (PPDC):

Durant aquest any s'ha fet un procés de revisió de la convocatòria dels PPDC tal com s'havia fet fins ara. S'ha fet un nou model de convocatòria de subvenció de plans i processos de desenvolupament comunitari, amb l'objectiu de reforçar els PPDC existents, però també per donar cabuda a altres processos comunitaris que es desenvolupen en altres barris de la ciutat. Se'n van presentar 17 i es van aprovar 12 PPDC, distribuïts en tota la ciutat.

S'ha iniciat una feina de coordinació amb els districtes amb l'objectiu d'arribar a una convocatòria conjunta el proper any.

Ahora, s'han fet algunes modificacions a les bases i el barem de puntuació d'aquesta convocatòria amb l'objectiu que els projectes estiguin alineats amb els objectius de la Direcció de Serveis d'Acció Comunitària reflectits en el document marc *Cap a una política pública d'acció comunitària*, que es resumeix a tenir una triple intencionalitat: l'enfortiment de la comunitat, la millora de les condicions de vida i la inclusió/cohesió social.

Suport i seguiment dels PPDC:

Seguiment tècnic: s'han fet reunions bimensuals de seguiment amb tots els plans, a través de les comissions i grups motors de cada pla. També s'ha facilitat un suport tècnic en el disseny i canvis de l'estratègia comunitària als barris enfortint el projecte existent. S'han fet un total de 70 reunions de seguiment i 25 accions de suport tècnic.

D'altra banda, a partir de la identificació de les necessitats de cada pla, s'han pogut portar a terme suports tècnics concrets i reforços específics segons les necessitats (revisió de taules de treball, projectes).

Reforç pressupostari: s'han reforçat pressupostàriament alguns PPDC de la ciutat i s'han portat a terme accions de suport concretes amb l'aportació econòmica corresponent.

Xarxa de Plans i Processos de Desenvolupament Comunitaris (PPDC):

S'ha iniciat la construcció d'una xarxa de PPDC, amb l'objectiu de potenciar la interrelació entre tots ells, enfortir-los, potenciar projectes comuns i socialitzar i compartir metodologies, recursos, dificultats i reptes.

Per iniciar aquest treball en xarxa s'han creat espais de treball amb entitats gestores i amb tècnics comunitaris: espais de formació i d'intercanvi d'experiències.

També s'han dut a terme sessions d'intercanvi de plans i processos dins el marc de les Energies Comunitàries.

Nombre i tipologia de sessions dutes a terme:		
Actors	Tipologia	Nombre sessions
Entitats gestores	Sessions informatives	3
	Sessions de treball/intercanvi	
Tècniques comunitàries	Formació	3
	Sessions de treball/intercanvi	
Sessions conjuntes: Entitats gestores / tècniques comunitàries	Participació en jornades i debats	2

Durant el mes de setembre, es va fer un espai de debat coorganitzat entre el SAC i la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària de la Generalitat, amb les entitats gestores i amb les tècniques comunitàries, un espai de reflexió al voltant de l'energia comunitària per a la millora dels barris.

Reptes per al 2018

La idea central dels reptes del 2018 continua sent consolidar. Tot i que s'ha fet molta feina en desenvolupament, som un servei encara en construcció, i els canvis fets i els projectes endegats necessiten el seu temps per mostrar l'impacte positiu que confiem aconseguir.

Consolidar el Servei d'Acció Comunitària com a servei referent per a la resta d'àrees i sectors pel que fa al desplegament d'actuacions i projectes amb visió comunitària, tot reforçant les aliances i la feina conjunta endegada.

Consolidar els encàrrecs principals, específics del SAC, començats el 2016-2017: canvi de model a Torre Jussana; Associa't a la Festa; les Energies Comunitàries; renovació d'utilitats del fitxer d'entitats i actualització d'aquest fitxer; grups de treball interàrees; culminació de la renovació dels PPDC i consolidació dels nous processos comunitaris als barris, etcètera.

Però la visió que tenim ens obliga a no deixar de pensar en nous projectes que caldrà encetar el 2018, en especial, en tot allò que té a veure amb el suport als districtes, en el desenvolupament de la seva funció principal com a motors d'acció comunitària a la ciutat.

Direcció de Serveis de Democràcia Activa i Descentralització

Els principis fonamentals de la Direcció de Democràcia Activa i Descentralització són produir i facilitar processos, canals i eines per fomentar el paper actiu de tota la ciutadania i el desplegament efectiu de la participació al conjunt del territori. La intenció és construir espais de relació entre institucions i ciutadania posant la iniciativa ciutadana, els mecanismes de decisió directa, l'enfortiment comunitari i els processos de deliberació col·lectiva com a elements centrals. Entre d'altres, l'objectiu és privilegiar la veu i acció de les persones que menys poder tenen, reconeixent les pràctiques ciutadanes organitzades a escala de barri que produeixen ciutat.

Es considera l'acció de govern envers la participació com un element que ha de ser transversal al conjunt d'àrees del govern local. I és per aquest motiu que es despleguen tres línies de treball que responen de manera operativa a l'estratègia d'aquesta Direcció. En primer lloc, avaluar i millorar els òrgans participatius. En segon lloc, facilitar processos inclusius, plurals i innovadors. I, com a tercera línia, polítiques i plans que fomentin la iniciativa ciutadana. Totes les línies tenen la voluntat d'articular forces del territori per donar respostes a demandes de tots els segments socials, especialment els més vulnerables, i totes les accions i els programes estaran acompanyats de tasques de facilitació, comunicació i acompanyament, que no seran puntuals, sinó de caràcter estructural, i formaran part del *modus operandi* de la Direcció.

Per tant, la definició d'una estratègia té una doble vessant: l'una centrada en la ciutadania, i l'altra, en el territori. D'una banda, incidir en la democràcia activa en tant que fomentem la iniciativa ciutadana i la democràcia directa. D'altra banda, incrementar la *descentralització* en la mesura que produïm processos i mecanismes per donar més poder als barris.

Eines per portar a terme la missió: Per fer possible la participació com a element que ha de ser transversal al conjunt d'àrees del govern local, ens hem dotat de dos nous elements: el **Programa de Democràcia Activa** i la figura del o la **responsable de Democràcia Activa**. Tots dos tenen un marcat accent territorial i neixen per fer possible una millor coordinació i desplegament de la participació dins l'Ajuntament.

El Programa de Democràcia Activa ha suposat la creació —a partir d'una instrucció interna— d'un **Comitè Director** per fer el seguiment de totes les accions relacionades amb la política de millora de la qualitat democràtica i de la participació ciutadana.

Context

L'any 2017 ha estat caracteritzat pel canvi normatiu que ha suposat l'aprovació pel plenari del Consell Municipal del nou Reglament de participació ciutadana el 6 d'octubre de 2017 i la posada en marxa del Programa de Democràcia Activa, amb la creació del Comitè Director i la creació de l'equip de recursos humans de la Direcció de Democràcia Activa i Descentralització, tant pel que fa al nombre de persones que en formen part (incloent-hi la incorporació de diversos plans ocupacionals, els quals han ofert un suport molt necessari per a la tasca encomanada) com pel que fa al pla de treball desenvolupat a partir de les mesures incloses al nou Reglament.

Entre d'altres fites que ho exemplifiquen, destaquem les següents:

Febrer del 2017: Aprovació del protocol d'acompanyament, seguiment i validació de les accions de participació per part del Comitè Director que defineix el circuit que seguiran les accions de participació desenvolupades per l'Ajuntament.

Maig del 2017: Desplegament als districtes de la figura de responsable de Democràcia Activa.
Agost del 2017: Nomenament del director de Democràcia Activa i Descentralització.

Octubre del 2017: Aprovació pel Plenari municipal del nou Reglament de participació ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona i integració en l'estructura municipal dels recursos humans provinents de les borses de treball municipals.

La creació de l'equip ha avançat en paral·lel a la diagnosi i estratègia sobre els òrgans de participació als districtes, la concreció d'un espai digital per als òrgans i processos de participació dins la plataforma Decidim Barcelona i el desplegament del Reglament de participació per revitalitzar òrgans, facilitar processos participatius i impulsar iniciatives ciutadanes; tres àmbits en què la Direcció ha tingut un paper rellevant.

Durant l'any 2017 la Direcció ha experimentat un procés de normalització d'estructures i funcionament i, alhora, assolia fites estratègiques en les àrees de definició, organització i coordinació al territori. Amb l'encaix d'ambdós processos, s'ha enfortit l'activitat desenvolupada en projectes de ciutat i de districte que han consolidat el programa i permetran projectar la consecució dels resultats previstos en les diferents línies de treball del Programa de Democràcia Activa i Descentralització.

Recursos

Recursos humans

Departament	Persones
DS Democràcia Activa i Descentralització	1
Departament de Foment de la Participació	13
Total	14

Recursos econòmics

Pressupost executat	Euros
Capítol 2	567.364,27
Capítol 4	357.534,62
Total	924.890,89

Activitat

1. Dinamització i avaluació dels òrgans de participació

Objectiu 1: Aprovació del Reglament de participació ciutadana

- **Donar un nou marc que defineix i clarifica els canals de participació política**, els recursos necessaris per dur-ho a terme i un **sistema de garanties** que ha de vetllar per la bona utilització i eficiència d'aquests canals.
- **Donar un fort impuls a la iniciativa ciutadana, fomentar els canals de democràcia directa, apostar per una participació híbrida entre el món digital i presencial**, que afavoreixi la transparència i la traçabilitat, i posi especial atenció a garantir una **participació inclusiva** que tingui en compte la **diversitat** i les necessitats de tota la població de Barcelona.
- Podem resumir els objectius del Reglament dient que vol ser **ciutadà, inclusiu i fiable**.

Elaboració del text inicial del nou Reglament que es va aprovar inicialment en la Comissió de Presidència del 19 d'abril de 2017.

Procés d'informació del nou Reglament de participació en període d'exposició pública i presentació d'al·legacions

Accions dutes a terme:

a) Suport al Consell de Ciutat per emetre dictamen: Es va crear un grup de treball de debat de la normativa, tot convidant els consells sectorials de ciutat a participar d'algunes sessions. El Consell de Ciutat va emetre dictamen sobre la revisió del nou reglament i es va presentar al Plenari del 4 de juliol de 2017.

b) Informació als consells sectorials: Des de la Direcció de Democràcia Activa i Descentralització es va oferir el suport necessari, tant material com presencial, per explicar i facilitar el debat del nou reglament. Durant el període d'exposició pública, es va informar i debatre als consells sectorials, en alguns en Plenari i en d'altres a les comissions permanents, segons les possibilitats i dinàmica de cada un.

c) Roda de presentació als consells ciutadans de districte oberta a altres òrgans i entitats i posterior retorn dels debats (novembre-desembre del 2016): Des de la sessió del 31 de maig de 2017 al Districte de Ciutat Vella fins a la sessió del 14 de juliol de 2017 al Districte de Gràcia, la convocatòria dels consells ciutadans de districte era oberta i adreçada a totes les persones membres del Consell Ciutadà del Districte, dels consells sectorials del Districte, tot tipus d'entitats del territori, plataformes veïnals, consellers/eres de Districte i persones que havien participat en el primer debat de finals del 2016 (via correu electrònic).

d) Informació als consells de barri: S'ha informat en 62 dels 69 consells de barri convocats. En els 7 consells restants no s'ha pogut informar per manca de temps a la sessió.

e) Informació del procés participatiu NRPC

– **A través de la plataforma Decidim:** Hi ha disponible una relació de tots els documents que s'han treballat al llarg del procés del nou reglament. Igualment, una vegada elaborat el text definitiu, i durant el període d'exposició pública, es va habilitar la possibilitat de fer observacions i comentaris a l'articulat del reglament i també era possible veure la traçabilitat de les propostes que s'han fet durant el procés.

– **A través de la pàgina web:** [bcn/participació ciutadana](http://bcn/participació-ciutadana)

Elaboració de l'informe d'al·legacions, debat del procés de retorn i redacció del text definitiu (agost-setembre)

Al·legacions: Total d'esmenes/comentaris rebuts: 330. Nombre de plecs d'al·legacions: 18, dels quals 5 corresponen a grups polítics, 9 a entitats i grups d'entitats, 1 individual, 1 informe de la síndica, 1 del CMBS i 1 dictamen del Consell de Ciutat.

Temes al·legacions: Capítols amb més esmenes: cap. IV, Òrgans de participació: 126; cap III, Processos participació: 43. Articles amb més esmenes: article 9: 17 esmenes (signatures necessàries per a la iniciativa ciutadana); article 62: 16 esmenes (règim sessions dels consells de barri), article 42: 14 esmenes (funcionament dels òrgans de participació); article 61: 11 esmenes (àmbit d'actuació i desenvolupament de les sessions dels consells de barri).

Aprovació final en el Plenari del Consell Municipal de l'Ajuntament de Barcelona (6 d'octubre de 2017) amb el resultat de la votació següent: 23 vots a favor, 1 vot contrari, 16 abstencions.

S'han editat els materials següents per a la seva facilitació, comunicació i acompanyament:

- Desplegament del Reglament de participació ciutadana en el funcionament i la composició dels òrgans de participació, dels consells de barri i dels consells sectorials de districte.
- Guia de criteris i estratègies per a la dinamització dels òrgans de participació sectorials i territorials amb criteris d'accessibilitat i diversitat.
- Guia de criteris per al desenvolupament de processos participatius inclusius, plurals i innovadors.
- Infografies per al foment de la consulta i la iniciativa ciutadana.
- Activació de la nova pàgina web (a partir del mes d'octubre) <http://ajuntament.barcelona.cat/participaciociutadana/>

Organitzativament, el grup promotor estava format per representants de l'Ajuntament de Barcelona, 12 entitats i agrupacions d'entitats ciutadanes i persones expertes en la matèria. Les seves funcions eren definir i consensuar el procés de participació per elaborar el nou reglament; fer el seguiment del procés i vetllar pel seu bon funcionament; recollir el resultat del procés i avaluar-ne el contingut.

Àrees municipals implicades: Regidoria de Participació i Territori, Comissionat de Participació, Direcció de Democràcia Activa, districtes i Secretaria General de l'Ajuntament de Barcelona.

Objectiu 2: Creació d'un sistema d'indicadors i d'avaluació dels òrgans de participació

El desenvolupament del Programa de Democràcia Activa suposa una profunda modificació del sistema de seguiment i avaluació de tots els espais i processos de participació de la ciutat respecte a l'anterior i ha fet necessari crear un nou sistema d'indicadors per avaluar-ne el desenvolupament i el compliment dels seus objectius, que va ser encarregat a la consultora SPORA.

L'objectiu és construir un sistema d'indicadors que ens permeti analitzar el funcionament i el desenvolupament del programa. Pretén avaluar si els processos participatius, les consultes, les iniciatives ciutadanes i els òrgans de participació funcionen segons els objectius que estableix el programa i el que disposa el nou Reglament de participació ciutadana. També preveu avaluar el nivell de coordinació entre els diferents òrgans i responsables de gestionar el programa.

Definició del sistema d'indicadors (abril-setembre)

Durant aquest període, es va construir una matriu completa a partir dels objectius específics del programa i dels indicadors necessaris per desplegar-lo, així com una matriu d'indicadors per a cada un dels àmbits d'actuació: processos participatius, consultes, òrgans i iniciatives ciutadanes.

Elaboració de les eines (octubre-desembre)

L'equip d'SPORA va anar elaborant les fitxes i eines de treball per dur a terme l'avaluació dels indicadors, així com les enquestes d'avaluació per als diferents espais i mecanismes de participació.

El resultat obtingut és un conjunt de subsistemes d'indicadors per avaluar el desenvolupament dels processos participatius, les consultes, els òrgans de participació i les iniciatives ciutadanes. El sistema per avaluar cada una de les accions de participació consta d'un total de 6 fitxes i 9 enquestes d'avaluació i recomanacions per acompanyar el desenvolupament del sistema d'indicadors d'avaluació.

Destinatari: Direcció de Democràcia Activa, Comissionat de Participació Ciutadana, Comitè Director del Programa de Democràcia Activa, tècnics de barri, secretaris de consells sectorials i territorials i altres tècnics municipals.

Àrees municipals implicades: Direcció de Democràcia Activa, Comissionat de Participació Ciutadana i districtes.

Objectiu 3: Realització de dues proves pilot per revitalitzar òrgans de participació als districtes d'Horta-Guinardó i Sant Andreu

L'arquitectura institucional dels òrgans de districte s'ha vist progressivament superada per una certa inflació tant en l'àmbit sectorial com territorial. Per intentar iniciar un procés de racionalització, s'ha posat en marxa una prova pilot als districtes de Sant Andreu i Horta-Guinardó amb l'objectiu d'analitzar el funcionament dels òrgans de participació i la seva relació i coordinació entre ells i amb els òrgans de govern. La prova s'ha dut a terme amb la col·laboració de l'Institut de Govern i Polítiques Públiques (IGOP) de la UAB i la cooperativa Raons Públiques.

L'objectiu de la prova pilot és construir un sistema d'indicadors que ens permeti analitzar el funcionament dels òrgans de participació i govern dels districtes, i aplicar-lo a dos districtes amb un important nombre d'òrgans de participació, tant sectorials com territorials.

Un cop elaborat l'estudi, es redactaran una sèrie de recomanacions per millorar el funcionament i la coordinació del sistema institucional dels districtes, a fi de contribuir a repensar el sistema d'òrgans i tenir algunes conclusions que permetin, en el futur, modificar els reglaments de funcionament dels districtes.

Definició del sistema d'indicadors (maig-juliol)

L'IGOP va elaborar un sistema d'indicadors, en col·laboració amb la Direcció de Democràcia Activa i la cooperativa Raons Públiques, perquè s'apliqués en l'observació i anàlisi del sistema d'òrgans dels dos districtes.

Realització de les observacions (setembre-desembre)

Raons Públiques va dur a terme la recollida de dades amb l'observació de 46 òrgans de participació i govern (25 de Sant Andreu i 21 d'Horta-Guinardó), la realització de 9 entrevistes a responsables tècnics i polítics dels districtes, i la recollida de 334 qüestionaris contestats pels més de 700 participants en algun dels òrgans de participació.

Elaboració de l'estudi (desembre del 2017 - gener del 2018)

Finalitzada l'observació, la cooperativa Raons Públiques va elaborar un primer informe amb les dades obtingudes de l'observació i analitzades a partir d'una completa base de dades construïda per fer l'estudi. A partir d'aquest primer informe, l'IGOP va fer un segon informe partint de l'anàlisi dels resultats obtinguts a fi d'avaluar el funcionament dels dos districtes, elaborar recomanacions de millora i avaluar la consistència del sistema d'indicadors per millorar-lo amb vista a posar-lo en pràctica en el conjunt de districtes de la ciutat.

Els resultats obtinguts són els següents:

- Sistema d'indicadors d'òrgans de districte, IGOP.
- Estudi sobre el funcionament dels òrgans dels districtes de Sant Andreu i Horta-Guinardó, Raons Públiques.
- Recomanacions per millorar el funcionament i el sistema d'òrgans de govern i participació dels districtes, IGOP.

Destinataris: Direcció de Democràcia Activa, Comissionat de Participació Ciutadana, Districte de Sant Andreu i Districte d'Horta-Guinardó.

Àrees municipals implicades: Direcció de Democràcia Activa, Districte de Sant Andreu i Districte d'Horta-Guinardó.

Objectiu 4: Realització d'una prova pilot del Consell Ciutadà als districtes de Nou Barris i Sant Martí

En el marc de la reflexió sobre els òrgans de participació dels districtes, es planteja fer una prova pilot d'un any de duració en dos districtes a partir d'una proposta de funcionament del Consell Ciutadà que li atorgui a l'òrgan un encàrrec pràctic que faciliti la participació de les entitats i els veïns en l'elaboració dels plans estratègics del districte, i aconseguir, de manera paral·lela, elements de reflexió per analitzar els òrgans de participació del Districte.

Un cop acabat el termini de la prova pilot, es farà una avaluació que aportarà els elements resultants de tot el procés.

Àrees municipals implicades: Direcció de Democràcia Activa, Districte de Nou Barris i Sant Martí.

2. Facilitació de processos participatius inclusius, plurals i innovadors

Objectiu 1. Incorporació als districtes del o la responsable de Democràcia Activa

La definició i creació de la figura del o la responsable de Democràcia Activa és una aposta per fer possible la transversalitat de la participació ciutadana partint de la proximitat al territori. El o la responsable de Democràcia Activa per a cada un dels districtes és la persona de referència en temes de participació. La seva tasca és donar suport a les activitats del districte; vetllar per la coordinació de tots els espais i processos; tenir una visió global i poder fer un seguiment i una avaluació de tots aquests espais a fi d'anar aplicant millores de funcionament. És, per tant, la figura responsable de vetllar per la qualitat de la participació a l'Ajuntament de Barcelona i la base, juntament amb el Comitè Director, sobre la qual es fonamenta el Programa de Democràcia Activa per dur a terme el seguiment de totes les accions municipals relacionades amb la política de millora de la qualitat democràtica i de la participació ciutadana. La figura depèn de la Gerència de Drets de Ciutadania, Cultura, Participació i Transparència i està adscrita a la Direcció de Democràcia Activa i Descentralització.

Fase I: Formació. L'equip de responsables va rebre una formació de 80 hores amb l'objectiu de capacitar-se a fomentar la iniciativa ciutadana i contribuir a produir espais de coproducció de polítiques a partir de mecanismes, processos i projectes on la ciutadania i l'Administració col·laborin en el disseny, el desplegament, el seguiment i l'avaluació de la política pública.

Fase II: Elaboració del Mapa d'Espais, Òrgans i Actores de la Participació Ciutadana al districte com a instrument d'identificació, anàlisi i recopilació (d'òrgans, equipaments i espais, actors, iniciatives i experiències ciutadanes).

Fase III: Elaboració del Pla anual de democràcia activa al districte o identificació anual d'accions i processos de participació del districte com a instrument de planificació (calendari, prioritització, previsió dels recursos necessaris de les accions que cal desenvolupar).

Àrees municipals implicades: Àrea de Drets de Ciutadania, Cultura, Participació i Transparència i districtes municipals.

Objectiu 2: Accions i processos participatius iniciats el 2017 als districtes

Procés participatiu per a la definició del projecte del Teatre Arnau

La situació del Teatre Arnau és una qüestió que ha preocupat un gran nombre d'entitats i de col·lectius després d'uns quants anys de deteriorament i inactivitat. Un cop l'edifici ha estat adquirit per l'Ajuntament, cal definir-ne els usos futurs.

Amb l'objectiu de parlar i debatre d'aquest futur, de la funció que ha de tenir aquest espai, els usos als quals es destinarà i com serà gestionat, entre els anys 2016 i 2017 s'ha desenvolupat un procés participatiu entre tots els actors culturals i veïnals dels tres districtes amb barris que voregen l'equipament i amb els col·lectius que han mostrat interès en la preservació de l'Arnau i que hauran de tenir un paper clau en la definició del futur equipament. Cal definir el model d'equipament per al Teatre Arnau entre tots els actors implicats. D'aquesta manera, està obert a totes les propostes de models per a l'equipament que els actors plantegin i té la voluntat de trobar un punt comú que permeti resoldre les necessitats dels diferents agents.

Desenvolupament del procés: Decisió (del desembre del 2016 al febrer del 2017)

Durant aquesta fase s'han celebrat dues reunions del Grup Impulsor. Una primera en la qual es va presentar l'estudi patrimonial del Teatre Arnau i on es va treballar la proposta de projecte cultural de l'Arnau i el projecte de rehabilitació de l'equipament. I una segona sessió on es va definir el pla funcional del Teatre Arnau i es va seguir enriquint el projecte de rehabilitació del teatre. Aquesta fase ha culminat amb l'elaboració d'un programa de necessitats funcionals i un projecte cultural i comunitari del Teatre Arnau.

Definició de l'Arnau Itinerant (del febrer del 2017 al desembre del 2017)

L'Arnau Itinerant vol ser l'embrió del projecte cultural del Teatre Arnau; un banc de proves i un laboratori de propostes culturals que es podrien programar un cop s'acabin les obres de condicionament i rehabilitació del teatre del Paral·lel. A mitjans de novembre es va fer una trobada de presentació dels tres projectes de l'Arnau Itinerant que es volen desenvolupar durant l'any 2018: un projecte d'arts escèniques (carrer de l'Hospital amb Sant Jeroni), un projecte de comunitat (un espectacle comunitari) i un projecte de memòria (Arxiu Arnau).

Durant el mes d'octubre, conjuntament amb l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona (ETSAB), es va organitzar una exposició de maquetes de projectes arquitectònics de rehabilitació del Teatre Arnau al Casal de Barri Folch i Torres elaborades per l'alumnat de quart curs.

Amb la concreció del programa de l'Arnau Itinerant finalitza el procés participatiu. No obstant això, el Grup Impulsor del Teatre Arnau segueix fent el seguiment dels dos projectes principals: el programa de l'Arnau Itinerant i el projecte de rehabilitació de l'edifici del Teatre Arnau.

La fase de decisió ha culminat amb l'elaboració d'un programa de necessitats funcionals i un projecte cultural i comunitari del Teatre Arnau.

Durant el 2017, donant continuïtat als espais de participació i coproducció, s'ha definit el programa de l'Arnau Itinerant i els projectes que es volen desenvolupar durant l'any 2018. En relació amb l'Arnau Itinerant, també s'ha definit el suport tècnic necessari per al seu desplegament, que és una oficina tècnica, i les tasques que ha de desenvolupar aquesta. Finalment, s'ha fet seguiment del projecte de rehabilitació del Teatre Arnau.

Àrees municipals implicades: Districtes de Ciutat Vella, l'Eixample, Sants-Montjuïc, Regidoria de Ciutat Vella, Comissionat de Participació Ciutadana, Direcció de Democràcia Activa, ICUB.

Procés participatiu "La Model s'obre a la ciutat"

L'espai de la presó Model tanca com a centre penitenciari i vol obrir-se a la ciutat amb uns nous usos. Per tant, l'objectiu principal és pensar conjuntament amb la ciutadania quins han de ser els usos provisionals i els usos definitius de l'espai de la Model.

Pilars del nou projecte:

- Mantenir els 14.000 metres quadrats de verd previst al Pla general metropolità amb entitat pròpia.
- Incloure entre 12.000 i 18.000 metres quadrats de sostre d'habitatge públic de lloguer.
- Crear un espai memorial.
- Preservar el valor patrimonial i posar en valor la singularitat de l'edifici.
- Dotar els barris dels equipaments de proximitat, actualitzant la llista compromesa al Pla director del 2009.

El pla de treball desenvolupat durant el 2017 ha estat el següent:

- a) Treball amb el Grup Impulsor i de Seguiment per al traspàs d'informació sobre l'estat de la Model i per definir el procés participatiu.
- b) Tramitació de la proposta del procés en el Comitè Director de Democràcia Activa.
- c) Elaboració del Decret d'aprovació i convocatòria.
- d) Inauguració oficial de la Model.
- e) Elaboració de la imatge gràfica.

Preguntes que cal respondre conjuntament durant el procés:

- Quins usos i equipaments són prioritaris i cal incloure a l'espai de la Model?

Pla director del 2009 i Pla d'equipaments del 2017.

- Quina configuració urbana ha de tenir l'espai de la Model per encaixar els equipaments, la superfície de verd, l'habitatge públic, l'espai memorial i la preservació del patrimoni?

Documentació de partida: Pla director del 2009 i Estudi d'alternatives sobre l'espai de la Model.

Resultats: Decret d'aprovació i convocatòria del procés participatiu; transformació del pati de la Model en un espai de gaudi, de veïnatge, d'activitat cívica i social per a la ciutat. Programa d'activitats al recinte fins als seus usos definitius.

Àrees municipals implicades: Ecologia Urbana, Districte de l'Eixample, Direcció de Democràcia Activa, ICUB.

Procés participatiu "Repensem el 22@"

La creació de la Comissió de Coordinació 22@ respon a la voluntat municipal de reactivar l'àmbit del 22@ i enfortir la relació amb el territori del Poblenou i de Sant Martí. Un cop ampliada la comissió a fi de fer participants els agents del territori, es decideix endegar un procés de participació per construir, conjuntament amb la ciutadania, una estratègia de transformació urbana mitjançant una metodologia oberta i inclusiva.

L'objectiu és plasmar en una proposta estratègica les propostes i actuacions vinculades a:

- Mesures urbanístiques de modificació del Pla general metropolità, principalment zones 22@ no transformades i/o no reparcel·lades.
- Mesures d'impuls de l'activitat econòmica que es consideri estratègica.
- Mesures d'impuls de programes i serveis municipals per desenvolupar en els espais de titularitat pública.

Des d'octubre a desembre s'ha dut a terme la fase d'informació, que té per objectiu donar a conèixer entre la ciutadania l'inici del procés de participació "Repensem el 22@" i oferir la informació necessària sobre el balanç de 17 anys de 22@ que permeti reflexionar i debatre conjuntament sobre un nou plantejament estratègic.

Organitzativament el projecte disposa d'un grup promotor format per: la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona, la Taula veïnal de l'Eix Pere IV, l'Associació d'Empreses 22@ Network, l'Associació de Veïns i Veïnes del Poblenou, la Universitat de Barcelona (UB), la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC), la Universitat Pompeu Fabra (UPF), la Universitat Oberta de Catalunya (UOC), la Fundació b_TEC Campus Diagonal Besòs, el Consorci del Besòs i el Pla estratègic metropolità de Barcelona; i una comissió de seguiment formada per: equip tècnic de l'Ajuntament de Barcelona (Democràcia Activa, Direcció de Serveis a les Persones i al Territori de Sant Martí, Taula Eix Pere IV, 22@Network i AVV Poblenou).

Àrees municipals implicades: Districte de Sant Martí, Direcció d'Ecologia Urbana i Mobilitat i Regidoria d'Empresa i Turisme.

Procés participatiu "Repensem Trinitat Nord"

L'any 2017 s'ha aprovat el calendari definitiu del tancament del centre penitenciari situat a la Trinitat Vella i es vol fer un nou procés participatiu per definir els usos dels futurs equipaments i les característiques de la nova plaça, així com els accessos que es preveu construir en l'àmbit de reforma que preveu la modificació del PGM aprovada el 2010. El procés participatiu que ara es posa en marxa ha de definir els nous usos i futurs equipaments de l'espai públic que es crearà a la zona de Trinitat Nord, en els terrenys que actualment ocupa la presó de la Trinitat i els blocs de pisos del PMH, dels tres edificis d'equipaments que es preveu construir i dels locals dels nous edificis d'habitatge del Patronat, que sumen més de 2.000 metres quadrats en els edificis previstos a la primera fase.

El procés participatiu es proposa implicar veïns i veïnes de la part nord del barri de la Trinitat, associacions de veïns del barri, entitats socials, culturals i esportives del barri, col·lectius de joves i d'origen divers no organitzats del barri. Es posarà un èmfasi especial en la participació de grups i col·lectius informals que es reuneixen al centre cívic i a altres equipaments del barri i que participen en espais de participació comunitària.

El procés es va posar en marxa al mes de novembre amb la constitució del grup motor del procés participatiu. Entre els mesos de novembre i desembre del 2017 es va iniciar la fase d'informació del procés, que tenia per objectiu donar a conèixer entre la ciutadania l'inici del procés de participació i oferir la informació necessària sobre el PGM vigent, la transformació urbanística prevista i el calendari d'inici d'obres i d'enderrocament de la presó.

El mes de desembre es va posar en marxa la pàgina del procés participatiu a la plataforma www.decicim.barcelona, es van iniciar les entrevistes amb els diferents actors implicats i es van elaborar els materials de difusió (cartelleria, fulls de mà i butlletes de participació).

Organitzativament, el grup motor està format per: tècnic de barri de la Trinitat Vella, cap de projecte del Pla de barris de la Trinitat Vella, responsable de Democràcia Activa del Districte, cap del Departament d'Obres del Districte, representants del Patronat Municipal de l'Habitatge i de BAGURSA, Associació de Veïns de la Trinitat Vella, Coordinadora Trinitat Vella, Fundació Trinijove, Espai Jove Via Barcino, un representant de la Taula d'Educació de la Trinitat Vella i un representant de la Taula d'afectats dels habitatges del Patronat.

Àrees municipals implicades: Direcció de Demoràcia Activa, Districte de Sant Andreu, Pla de barris - Foment de Ciutat.

Procés participatiu per elaborar el Pla d'equipaments del Poble-sec

El Districte de Sants-Montjuïc ha impulsat un procés participatiu per elaborar conjuntament amb la ciutadania el Pla d'equipaments del Poble-sec resultat de la inquietud ciutadana en aquest tema, com s'ha fet palès en diversos espais de participació (com el Consell de Barri o el procés de participació vinculat al Pla d'actuació del districte) o en iniciatives ciutadanes com la Comissió per a la Recuperació de la Casa de la Premsa.

Com a punt de partida, el Districte de Sants-Montjuïc ha elaborat un estudi per tenir un diagnòstic de la disponibilitat i les necessitats d'equipaments i, així, engegar un procés de debat amb la ciutadania que permeti definir propostes per crear, millorar i ampliar els equipaments del barri.

Informació i presentació (juny del 2017)

Es constitueix el grup motor del procés participatiu, es defineix la manera de treballar, s'elabora un calendari i es planifiquen les sessions obertes de debat. El procés participatiu s'explica i es comunica a la Comissió de Seguiment del Consell de Barri del Poble-sec i en el Consell de Barri.

Diagnosi (de juny a setembre del 2017)

En una primera fase, es recullen les principals aportacions relacionades amb les mancances i necessitats en matèria d'equipaments, però també diverses propostes que cal considerar. En aquesta fase es comparteixen les visions, inquietuds, mancances i necessitats de la ciutadania al voltant dels equipaments del barri. Des de Decidim Barcelona es recullen aportacions sobre les necessitats d'usos i espais d'equipaments.

Propostes d'equipaments (de setembre a novembre del 2017)

A partir de les mancances i les necessitats detectades en la fase de diagnosi, la ciutadania pot fer propostes en relació amb els usos dels diversos equipaments i espais disponibles. La plataforma de participació Decidim Barcelona permet donar suport a les diferents propostes que s'han validat tècnicament, així com formular-ne de noves o fer comentaris o observacions. En el Consell de Barri del Poble-sec de finals de novembre es presenten els principals avenços del procés i s'obre un debat sobre algunes propostes d'equipaments.

Retorn (de desembre del 2017 a gener del 2018)

El procés participatiu ha permès establir uns criteris per a la planificació dels equipaments, identificar les principals necessitats del barri en matèria d'equipaments i recollir un conjunt de propostes de futur per ampliar, reubicar o construir nous equipaments al Poble-sec. A més, en el procés ha creat un Grup Motor integrat per persones, entitats i col·lectius del barri que impulsa i fa seguiment del procés participatiu i vetlla per promoure la participació del veïnat durant tot el procés.

Àrees municipals implicades: Districte de Sants-Montjuïc i Direcció de Democràcia Activa i Descentralització.

Procés participatiu per elaborar el Pla d'equipaments de la zona centre de Sants-Montjuïc

Des del Districte s'impulsa un procés participatiu per escoltar i recollir les necessitats i propostes d'entitats, col·lectius i del conjunt de la ciutadania i plantejar un Pla d'equipaments fruit d'un procés de debat que permeti crear, millorar i ampliar els equipaments dels cinc barris de la zona centre de Sants-Montjuïc: Sants, Sants-Badal, Hostafrancs, la Bordeta i la Font de la Guatlla. Els objectius del procés participatiu són els següents:

- Donar a conèixer i fer accessible a la ciutadania el procés d'elaboració del Pla d'equipaments (informant del procés de participació i del pla als cinc barris i fent-los visibles).
- Sintetitzar i transmetre les diagnosi existents i els valors del pla a les persones participants en el procés.
- Desenvolupar mecanismes i espais per recollir les visions, necessitats, demandes i propostes de la ciutadania.
- Vetllar per una participació inclusiva i diversa i per la incorporació i l'encaix de les especificitats territorials o sectorials.
- Facilitar la incorporació de les propostes i visions de la ciutadania en el pla (cerçant acords entre el veïnat sobre els criteris i les propostes del pla que responguin a les necessitats col·lectives dels barris).

Informació i preparació (d'octubre del 2017 a febrer del 2018)

En aquesta fase s'ha informat de l'inici del procés participatiu a les comissions de seguiment dels consells de barri i a les sessions d'octubre i novembre dels consells de barri de Sants, Sants-Badal, Hostafrancs, la Bordeta i la Font de la Guatlla.

A mitjans de desembre s'ha constituït la Comissió de Seguiment del procés participatiu, integrada per persones, entitats i col·lectius que garanteixen la representativitat tant dels cinc barris com dels diversos àmbits sectorials i dels col·lectius prioritaris en matèria d'equipaments.

En paral·lel, s'està recopilant tota la informació i la documentació necessària per al desenvolupament del procés i fent entrevistes amb els professionals de referència en temes d'equipaments de la zona.

Organitzativament, el procés disposa d'una Comissió de Seguiment que vetlla pel desenvolupament del procés participatiu i pel seguiment del funcionament i l'eficàcia dels instruments de debat i participació.

Àrees municipals implicades: Districte de Sants-Montjuïc i Direcció de Democràcia Activa i Descentralització.

Procés participatiu de la Colònia Castells

Preparació del procés participatiu: Donar criteris i propostes per a la redacció del projecte executiu de l'espai públic resultant de la transformació urbanística de la Colònia Castells. Definir com es pot articular aquest espai públic a la vida quotidiana del barri.

La preparació és una aproximació a la realitat física i social de l'àmbit d'estudi per comprendre el punt de partida tècnic de la participació i definir el procés participatiu. Per exemple, entendre els components tècnics que intervenen i l'estat actual del projecte urbà, així com la xarxa de serveis que poden col·laborar amb la convocatòria.

L'objectiu principal és recollir la informació necessària per a l'anàlisi d'aquest estudi i plantejar les metodologies participatives (qui, com, quan i on). Per a això, es portaran a terme:

- Reunions necessàries amb les persones de l'Ajuntament vinculades al projecte.
- Anàlisi de la documentació existent en relació amb el projecte.
- Visites amb observació participant per l'entorn de l'estudi.
- Anàlisi inicial de la diagnosi de la Colònia Castells en el procés de reallotjament del 2015.

Disseny d'un procés participatiu amb perspectiva de gènere, inclusiu i ampli, que incorpori les necessitats de les veïnes i veïns del barri i del districte, els criteris de preservació de la memòria històrica i la configuració urbana que haurà de tenir aquest espai recuperat per a la ciutat.

Procés participatiu “La Llosa de Sarrià”

El nom fa referència a l'espai situat a la Via Augusta entre el passeig de la Bonanova i el carrer de Dolors Monserdà, i amb l'objectiu d'articular aquest espai a la vida del barri i de definir els nous usos de la Llosa, es va proposar desenvolupar un procés participatiu. Establir un diàleg amb el veïnat, les entitats i els grups d'interès, perquè de manera col·laborativa elaboressin propostes per arribar a una decisió col·lectiva sobre els usos d'aquest espai.

El procés s'ha coordinat entre la Direcció de Serveis de Democràcia Activa i Descentralització i el Districte de Sarrià - Sant Gervasi de l'Ajuntament de Barcelona, i s'ha organitzat en quatre fases:

1a fase: Constitució del Grup Motor.

2a fase: Tallers i sessions d'informació, de debat i de recollida de propostes. Seguiment del Grup Motor i presentació de propostes.

3a fase: Validació tècnica de les propostes.

4a fase: Retorn i avaluació del procés.

La metodologia proposada ha seguit una línia contínua de recollida d'aportacions individuals i col·lectives traspasant els resultats d'una sessió a altra per donar continuïtat a la reflexió, al debat, i per no perdre les aportacions fetes per les persones participants. Per tant, al llarg del procés s'han anat construint els resultats mitjançant una taula amb les aportacions individuals i col·lectives per posar en relació els resultats. L'objectiu principal d'aquesta metodologia ha estat donar veu a totes les persones participants en el decurs del procés i anar construint un diàleg que compti amb les preocupacions i aportacions de totes les persones participants i —posteriorment— construir propostes per a la transformació de l'espai públic de la Llosa.

Com a espais comunicatius, ha funcionat un espai web, la distribució de *flyers* i cartells pels comerços, equipaments i entitats del barri, amb la col·laboració del Districte i les persones del Grup Motor. També la difusió feta a les xarxes socials.

Procés participatiu del pla de mobilitat del districte de Sarrià - Sant Gervasi

L'objectiu d'aquest procés és obtenir i recollir la visió col·lectiva dels diferents veïns i veïnes, entitats i col·lectius pel que fa a la mobilitat del districte de Sarrià - Sant Gervasi. Per tant, es pretenen identificar els elements clau i les problemàtiques de la mobilitat al districte, així com recollir les diferents percepcions sobre quins elements cal potenciar i quins s'han de millorar en relació amb la mobilitat. Per facilitar el raonament i la construcció d'aportacions, s'han definit cinc eixos de reflexió, ja que la reflexió entorn de la mobilitat del districte afecta nombrosos temes i àmbits.

La idea principal ha estat identificar aspectes positius i negatius en relació amb els àmbits proposats. Paral·lelament, es va fer arribar un qüestionari de mobilitat a les diferents entitats convocades a les reunions, amb un conjunt de preguntes adreçades a cada sector o tipologia d'entitat, amb la finalitat d'ajudar-nos a complementar i ampliar la diagnosi de mobilitat del districte. D'aquesta manera, totes les respostes del qüestionari rebudes per part de les diferents entitats també s'han incorporat.

Procés participatiu de reforma de la Via Augusta

El Districte de Sarrià - Sant Gervasi lidera un procés participatiu de reforma de la Via Augusta, en el tram que va de l'avinguda Diagonal a plaça de Molina. Aquest tram té afectació als dos districtes, inclòs Gràcia.

La proposta preveu sessions obertes (informació, diagnosi, propostes i retorn) aprofitant els espais dels consells de barri. I també sessions tancades, creant una comissió de seguiment on es

convocarien les tres entitats de cadascun dels barris afectats. També es preveu una sessió a l'escola de Lourdes.

Resultats: De moment, s'han efectuat canvis en la senyalística de prohibició d'estacionament de vehicles i han donat molt bon resultat.

Procés participatiu de reforma del carrer de Pi i Margall

Des d'Ecologia Urbana es va dur a terme un procés participatiu per definir com hauria de ser la reforma del carrer de Pi i Margall. Durant el procés s'han trobat en diversos moments amb el veïnat dividit i amb importants dificultats per arribar a consensos. El mes de juliol es va constituir un grup motor encarregat de trobar una posició de consens amb el veïnat. Finalment, en el marc del Consell de Barri del Camp d'en Grassot i Gràcia Nova es van presentar les conclusions del grup motor i, a petició del regidor, es va votar a mà alçada la proposta de reforma de la via, la qual va sortir favorable per majoria absoluta.

Resultats: El Districte està pendent d'informar de si finalment es duu a terme la reforma.

Prova pilot de pressupostos participatius - coproducció de projectes a Gràcia

Entre l'octubre del 2016 i el febrer del 2017, els veïns de Gràcia van participar en un procés per coproduir un seguit de projectes estratègics dividits en tres àmbits temàtics: dones, feminismes i diversitat sexual; economia social i solidària; i foment de la cultura al Coll, Vallcarca i els Penitents i la Salut. D'aquest procés en van sorgir un total de 14 projectes diferents. Posteriorment, els veïns i veïnes de Gràcia van poder votar quins eren els millors projectes, en funció d'un pressupost màxim de 150.000 euros. Entre els mesos de març i desembre del 2017 s'han dut a terme els projectes més votats.

Resultats: El febrer està prevista una sessió de valoració de la fase d'execució de la prova pilot.

Consulta del nomenclàtor dels carrers

Durant el mes de desembre es va fer una consulta ciutadana als veïns i veïnes del carrer del Secretari Coloma per decidir si volien canviar el nom pel que havia tingut antigament, que era Pau Alsina. Aquesta consulta es va fer tenint en compte la normativa de les normes de participació anteriors a les aprovades el 6 d'octubre de 2017.

Resultats: Es va fer la votació i va sortir favorable al canvi de nom. Ara s'haurà de treballar la proposta a la Comissió de Nomenclàtor de ciutat.

Reforma del carrer de les Carolines

El Districte té un projecte de reurbanització del carrer de les Carolines i el d'Aulèstia i Pijoan, els quals tenen l'afectació de la Casa Vicens. Es duu a terme una reunió de grup motor amb una representació del veïnat i comerciants dels carrers implicats. Els temes que més preocupen el veïnat són: canvi de sentit de circulació, contenidors, pacificació i motos.

Resultats: El Districte s'ha compromès a estudiar la viabilitat de les propostes veïnals i a donar-hi resposta.

Proposta de canvis a les ordenances municipals

Des del Districte de Gràcia s'organitzen sessions informatives anomenades "Diàlegs ciutadans" on s'exposa la proposta que està treballant l'equip de govern de modificació d'alguns articles de les ordenances municipals.

Resultats: Per part de la plataforma Gràcia, cap a on vas?, es critica que aquests espais de diàleg amb la ciutadania puguin ser considerats com a espais de participació. S'aprofita per demanar l'obertura d'un procés participatiu per definir els canvis a les ordenances municipals.

Pla estratègic del Park Güell (amb afectació al districte de Gràcia i Horta-Guinardó)

Des de la regidoria es van recollir al voltant de 168 propostes de millora del Park Güell. Aquestes propostes estan estructurades d'acord amb tres eixos:

- Mobilitat (ruta del bus 24, parada dels taxis, parada del bus turístic, etcètera).
- Ús social i retorn social a l'entorn (definir els usos de tres solars destinats a equipaments, escales, accessos, millores a l'entorn del parc, etcètera).
- Massificació. Mantenir el parc tancat, però garantint-hi l'accés universal de la ciutadania de Barcelona (targeta). Revisar els fluxos de moviment de la gent.

Resultats: Des d'Ecologia Urbana s'han dut a terme tres sessions informatives (una per a cada eix).

Superilla d'Horta (liderada per l'Àrea d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat)

Amb l'objectiu de millorar l'habitabilitat de l'espai públic, avançar cap a una mobilitat més sostenible, augmentar el verd urbà i la biodiversitat i promoure la implicació del veïnat, durant el 2016 es va engegar el procés de la Superilla d'Horta, liderat per l'Àrea d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat amb el suport del Districte d'Horta-Guinardó. A través de la formació d'un Grup Impulsor, durant l'any 2017 s'han estat treballant les mesures i accions concretes, amb la intenció de co-dissenyar i fer el seguiment del procés de transformació del barri d'Horta cap al model superilles.

Des del Districte d'Horta-Guinardó s'ha donat suport al projecte, facilitant el contacte amb les entitats del districte i col·laborant en la producció dels actes previstos.

Definició d'accessos, usos i entorn de Can Soler (liderada per Pla de barris)

La Masia de Can Soler ha d'oferir un projecte de dinamització comunitària, que neix a partir de la col·laboració entre entitats del barri i de la ciutat, i que ha de tenir com a objectiu els temes relacionats amb el medi ambient, la natura, el paisatge i l'art. S'han fet jornades participatives per definir els usos i l'entorn de la Masia a la Teixonera.

Espais de reflexió dels consells de barri del Districte d'Horta-Guinardó

S'ha engegat un nou espai de reflexió sobre els consells de barri al districte. A partir de tres sessions de taules de treball amb els actors polítics i tècnics implicats en la celebració dels consells (tècnics i tècniques de barri, cap de Serveis a les Persones i al Territori, conseller tècnic, consellers, gerent), s'ha generat un quadre de reflexions amb l'objectiu de poder fer una guia de recomanacions per millorar aspectes dels consells de barri en l'àmbit de districte, que inclouen aspectes com la comunicació, la coordinació i la preparació.

Objectiu 3: Accions i processos participatius iniciats el 2017 en l'àmbit de ciutat

Premis innovadors de qualitat democràtica 2017

El 10 de maig de 2017 es van presentar públicament els vuit projectes guanyadors de la convocatòria dels Premis a la Qualitat Democràtica 2017 que ha impulsat per primera vegada l'Ajuntament de Barcelona, dotats amb 144.000 euros. Els guardons, impulsats per la Direcció de Democràcia Activa i Descentralització, volien incentivar i reconèixer les pràctiques d'innovació democràtica que ja es donen entre la ciutadania, promoure la iniciativa ciutadana per repensar millores en la qualitat democràtica a la ciutat de Barcelona i facilitar-ne l'execució.

En total van ser 37 projectes candidats a premi, 26 projectes en la modalitat A (actuacions) i 11 projectes en la modalitat B (recerca). Les bases de la convocatòria estableixen que s'atorgarien fins a 30.000 euros a les persones o entitats que presentessin millores en el desenvolupament de projectes de qualitat democràtica i fins a 18.000 euros per a projectes de recerca. Els projectes premiats disposen d'un període màxim de 12 mesos per a la seva execució.

Els premiats en la categoria de desenvolupament de projectes en matèria de qualitat democràtica que podien optar a una subvenció de fins a 30.000 euros són els següents:

- **“Procés participatiu per definir un projecte educatiu entre persones adultes”:** de l'Associació Educativa i Cultural Formes subvencionat amb 28.200 euros. Presenta el disseny d'un projecte participatiu en el qual destaca la nova concepció en formació d'adults i el treball de col·laboració entre l'Ajuntament i la ciutadania.
- **“Diàlegs estètics al meu barri”:** d'Utopia Barcelona, amb una subvenció de 16.800 euros. Projecte d'intervenció comunitària en barris amb desigualtats socials on s'ha valorat positivament la innovació que suposa fer-ho a partir de l'apropament a l'art.
- **“Multiplicant salut: participació pel canvi”:** d'ABD (Associació Benestar i Desenvolupament), amb 23.000 euros. Projecte d'intervenció comunitària destinat a persones amb problemes de salut mental.
- **“Lliguem caps”:** de TAG Taller d'Intangibles, amb 22.000 euros. És un projecte d'innovació tecnològica sobre una plataforma digital oberta on es pugui treballar de manera col·laborativa, proporcionar eines per contextualitzar i relacionar.

Els guardonats en la categoria de recerca en matèria de qualitat democràtica i que aspiraven a fins a 18.000 euros són:

- **“L'escola com a nucli urbà i social del barri”:** de Marc Deu Ferrer, amb una subvenció de 13.612,50 euros. El projecte té com a objectiu de treball explorar el potencial de l'escola com a nucli urbà i social del barri amb una planificació i una metodologia ben definida.
- **“Com es decideix a Decidim Barcelona?”:** Vicenç Gómez Cerdà, amb 13.000 euros. El projecte presenta una tecnologia madura per dur a terme l'anàlisi de dades existents a la plataforma Decidim Barcelona amb l'objectiu de poder millorar-ne el rendiment.
- **“Barcelona com a joventut plural”:** Universitat Autònoma de Barcelona, que rebrà 16.165 euros. Projecte d'investigació —acció col·laborativa— innovador, que treballa a partir de la memòria històrica.
- **“Processos innovadors en l'aprofundiment democràtic”:** de la Fundació Ferrer i Guàrdia, subvencionat amb 11.222,40 euros. El projecte presentat coincideix plenament amb els objectius de treball de la Direcció quant a la necessitat d'analitzar els processos de participació que es donen a la ciutat com a base de l'aprofundiment democràtic.

Observatori Internacional de la Democràcia Participativa (OIDP)

Els principals projectes i activitats desenvolupats durant l'any 2017 han estat els següents :

XVIII Conferència de l'OIDP: Més de **quatre-centes persones provinents de trenta països** van participar en la XVII Conferència de l'OIDP a la ciutat de Mont-real (el Quebec, Canadà), del 16 al 19 de juny. Durant aquests dies, **vuitanta ponents** van exposar i debatre, en diverses sessions plenàries, tallers i altres activitats, amb el títol de **“Participació sense exclusió”**. Us convidem a llegir la declaració final de la conferència.

La Secretaria Tècnica ha col·laborat activament en l'organització de l'esdeveniment donant suport en tot moment a l'Ajuntament de Mont-real. S'ha col·laborat en la definició del programa,

proposant ponents, temes, i ajudant en la coordinació de l'esdeveniment. També ha dut a terme un rol facilitador en el sentit de posar en contacte els socis de l'OIDP amb l'organització de la conferència pel que fa a demandes específiques relacionades amb l'esdeveniment.

També des de Barcelona s'ha dissenyat, editat, produït i finançat la publicació de l'**XI Distínció OIDP "Bona Pràctica en Participació Ciutadana"**, que està visible al web de l'OIDP des del moment de l'entrega de la Distínció. A més, també s'ha treballat en la producció física del trofeu que es lliura a les ciutats guanyadores i dels diplomes de les ciutats distingides amb una menció especial.

D'altra banda, i com és habitual, es va celebrar l'Assemblea General de l'OIDP, presidida per Dominique Ollivier, presidenta de l'Office de Consultation Publique de Montréal (OCPM) i presidenta delegada de l'OIDP, i Fernando Pindado, en representació de la Secretaria General de l'OIDP. En el marc de l'assemblea es van presentar els informes de gestió de la presidència (Dominique Ollivier), Secretaria General (Adrià Duarte), Antena Africana (Bachir Kanouté) i Antena d'Amèrica Llatina (Gustavo Paim). Tot seguit, les sòcies i els socis van deliberar sobre les activitats que cal dur a terme, així com els reptes i les oportunitats de l'OIDP.

Des de l'elecció de la ciutat de Barcelona com a seu de la XVIII Conferència de l'OIDP l'any 2018, s'ha treballat àmpliament en la preparació logística i programàtica de l'esdeveniment.

3. Foment de les iniciatives i consultes ciutadanes

Admissió a tràmit de la proposta de la iniciativa ciutadana Plataforma ZOOXXI

Antecedents: Des de l'any 2010 fins al 2015, l'associació LiBERA i la Fundació Franz Weber decideixen pensar en un model alternatiu al zoo actual, i per a això van començar una sèrie de consultes i diàlegs amb sectors acadèmics locals i internacionals. Després de desenvolupar un primer redactat del projecte alternatiu i d'haver iniciat un procés de socialització al teixit social sota el nom Plataforma ZOOXXI, el maig del 2015 es va presentar el projecte, a escala internacional i amb participació de mitjans estrangers i part de la comunitat diplomàtica. El 2016 es van dur a terme 4 assemblees per confirmar el projecte i, alhora, es van mantenir uns 30 diàlegs ciutadans amb diferents col·lectius interessats.

Preparació de la iniciativa ciutadana: des del maig del 2016, es va començar a preparar una estructura capaç d'assimilar tota la feina associada a la mobilització que suposaria posar en marxa una iniciativa ciutadana, més encara tenint en compte que es tractaria de la primera en el seu gènere a la ciutat de Barcelona.

Recollida de signatures: Des del 13 de març al 10 de juliol de 2017 la Plataforma recull signatures per instar l'Ajuntament a debatre el projecte.

Tramitació: De l'1 de juliol al 15 de desembre de 2017. Des que es recullin i s'entreguin les signatures, el consistori tramitarà a la Comissió d'Ecologia la proposta de la Plataforma ZOOXXI.

Consulta pública prèvia sobre un projecte de modificació de l'ordenança de terrasses (OT) de l'Ajuntament de Barcelona

Antecedents: L'entrada en vigor, l'1 de gener de 2014, de la vigent ordenança de terrasses va comportar notables dificultats en la seva aplicació i, ateses les disfuncions detectades (manca de flexibilitat per adaptar-la al territori) i la disconformitat dels agents afectats, el Plenari del 24 de juliol de 2015 va aprovar l'inici d'un procés de revisió de l'OT. El 22 de setembre de 2015 es

va presentar a la Comissió d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat del Consell Municipal la Mesura de govern: "Impuls a la modificació de l'ordenança de terrasses". Atès el temps transcorregut des de la seva entrada en vigor, l'Ajuntament i el Gremi de Restauració de Barcelona han acordat les bases per tirar endavant una modificació de l'ordenança que la faci més comprensible i aplicable i l'adapti a les necessitats reals del veïnat, els restauradors i el territori.

En data de 13 de desembre de 2017, i amb l'objectiu de millorar la participació de la ciutadania en el procediment d'elaboració de normes, amb caràcter previ a l'elaboració del projecte d'ordenança, es duu a terme una consulta pública, a través del portal web de l'Ajuntament de Barcelona, amb l'objectiu de recollir l'opinió de la ciutadania i organitzacions més representatives potencialment afectades per la futura norma.

Problemes que es volen solucionar amb la iniciativa

La proposta de modificació de l'ordenança pretén actualitzar la normativa vigent per garantir l'equilibri entre l'ús ciutadà de l'espai públic i l'activitat comercial i corregir les disfuncions que s'han generat en la seva aplicació. Es tracta, en definitiva, de regular correctament una figura molt arrelada i característica de l'entorn urbà de Barcelona com són les terrasses.

4. Programes estratègics 2016-2019 del Programa de Democràcia Activa i Descentralització

Programa de patrimoni ciutadà d'ús i gestió comunitària

Entenem per *patrimoni ciutadà* el conjunt de locals, immobles, equipaments o espais públics susceptibles de ser cedits per un ús i gestió comunitàries. Entenem per *ús i gestió comunitàries* les utilitats i les estructures de governança, democràtiques i obertes, de les quals es doten alguns projectes, de manera que el seu ús i gestió estan guiats o orientats per l'arrelament al territori, l'impacte i el retorn social del projecte, la democràcia i la participació, i la prioritat en la cura de les persones, els processos i l'entorn.

Objectius:

- Construir un marc institucional i normatiu nou que permeti el desenvolupament dels comuns urbans a partir d'experiències d'autogestió, que reconegui l'ús i el dret a la gestió comunitària de la cosa pública per part de la ciutadania i dels diferents models de gestió.
- Desenvolupar una política pública que reconegui el patrimoni municipal com un patrimoni ciutadà susceptible de ser utilitzat i gestionat per les comunitats.
- Generar prototips de comuns urbans per a pràctiques concretes de la ciutat.

Pla de treball:

1. Desenvolupament institucional:

- **Constitució de la Taula de Patrimoni Ciutadà** (gener)
- **Decret d'Alcaldia** sobre la creació de la Taula de Patrimoni Ciutadà (octubre)
- **Revisió dels convenis** i contractes actuals per valorar l'adaptabilitat a les noves propostes. Abordar la viabilitat en casos concrets i diversos en el territori.
- **Revisió dels plans** actuals (gestió cívica, Pla BUIITS i cessió de locals / pla locals) i avaluació de la gestió cívica (davant d'altres tipus de gestió: pública, cogestió, externalització).
- **Desenvolupament d'una proposta detallada de criteris, funcionament i indicadors**, perquè sigui treballada i consensuada per l'òrgan municipal de béns immobles d'ús i gestió comunitària, i que pugui guiar el model i procés d'adjudicació.
- **Desenvolupament d'una proposta de balanç comunitari** per al seguiment i (auto) avaluació de l'ús i la gestió comunitària del patrimoni ciutadà.
- **Preparar i presentar una instrucció/mesura de govern** per poder desenvolupar aquesta proposta de pla de treball i el circuit intern.

2. Consensuar la proposta de marc conceptual i pla de treball "Patrimoni ciutadà d'ús i gestió comunitàries" amb la societat civil i experiències comunitàries:

- Realització d'entrevistes a agents clau per presentar la proposta del marc conceptual i pla de treball (maig-octubre).
- **Jornades "Comuns urbans"**, de treball amb comunitats per compartir i consensuar els aspectes bàsics de la proposta i del balanç comunitari (21 de novembre) <http://ajuntament.barcelona.cat/participaciociutadana/ca/comuns-urbans-cap-lus-i-la-gestio-comunitaria-dallo-public-0>

3. Participació en jornades a l'Estat espanyol difonent el projecte

4. Contactes internacionals per a la millora i difusió del projecte

Resultats:

- Marc conceptual dels comuns urbans.
- Criteris i indicadors per a l'adjudicació i el seguiment de les cessions de patrimoni.
- Decret de constitució i funcionament de la Taula de Patrimoni Ciutadà.
- Modalitats de convenis de cessió i marc juridiconormatiu.

Destinatari: Pràctiques comunitàries de la ciutat. Equipaments, locals, espai públic i serveis municipals.

Organització: coordinació i secretaria de la Taula de Patrimoni Ciutadà i del Programa de patrimoni ciutadà d'ús i gestió comunitària.

Àrees municipals implicades: gerent de Presidència i Economia, comissionat de Participació i Democràcia Activa, Direcció de Democràcia Activa i Descentralització, Patrimoni i Inversions, Gerència del Districte de Nou Barris, Gerència del Districte de Ciutat Vella, Àrea de Drets Socials, Àrea d'Ecologia Urbana i Institut de Cultura de Barcelona.

Programa de participació de persones i col·lectius de contextos culturals diversos 2017

Es planteja la necessitat d'augmentar i fomentar accions concretes per fer possible una participació realment diversa i inclusiva, no només pensant en una presència de diversitat més àmplia als espais participatius, sinó també amb la inclusió de la diversitat en els mateixos mecanismes participatius que incorporin aquesta diversitat i permetin exercir el dret a la participació en igualtat d'oportunitats.

Objectius:

- L'objectiu primordial és **assolir una igualtat participativa** que, en certa mesura, privilegi la veu d'aquelles persones amb menys poder, aquells que menys accés han tingut fins ara als diferents canals de participació política; i incorporar aquests col·lectius tant en el disseny de les polítiques com en el seu seguiment i control.
- **Habilitar espais de participació per a totes aquestes persones.** Això implica, d'una banda, pensar com des de l'Ajuntament s'aconsegueix que els **canals reglats de participació i els processos existents introdueixin aquesta diversitat**, és a dir, que siguin més favorables a fer aquesta diversitat possible; i, d'altra banda, desenvolupar una **estratègia per anar a buscar aquests col·lectius**, entenent que comunicar en el seu idioma l'existència d'un consell de barri o d'un determinat procés participatiu no és suficient, sinó que cal apoderar aquestes persones perquè vulguin fer ús d'aquests espais.

Pla de treball:

Definició de criteris i recomanacions per assegurar la diversitat en els òrgans, canals i processos de participació.

- Diagnosi-estudi sobre els consells municipals sectorials.
- Recull de la diversitat en el nou Reglament de participació ciutadana.
- Recull d'eines per a la introducció de la diversitat en els espais de participació.

Definició de línies estratègiques de treball a partir de les diagnosis, criteris i recomanacions.

- Apropament i enfortiment dels col·lectius.
- Una comunicació inclusiva que tingui en compte l'idioma, el llenguatge així com els canals i mitjans locals que s'utilitzen en planificar espais i processos participatius.
- Reformular la línia de subvencions municipals en projectes per fomentar la participació de col·lectius de contextos diversos, tant en la convocatòria general anual com en la línia de convocatòries extraordinàries.
- Diversificació de la composició d'òrgans de participació com el CMIB i el Consell del Poble Gitano.
- Diversificació de l'Ajuntament des de l'interior de l'organització incorporant la diversitat de la realitat social als organigrames de la institució.

Planificació de processos participatius de ciutat amb una visió intercultural i amb accions concretes per assegurar la participació dels col·lectius d'origen divers.

- Multiconsulta ciutadana en el sentit d'assegurar la interculturalitat en el procés de multiconsulta ciutadana del maig del 2018, des de la fase d'informació, comunicació i decisió.
- Fer una campanya de comunicació específica per als col·lectius que habitualment no poden exercir el dret a vot en un procés electoral perquè no tenen la residència: persones més grans de 16 anys empadronades a Barcelona.

Resultats:

Els resultats que es relacionen a continuació fruit del pla de treball descrit són la base per fonamentar les línies de treball i proposta de mesura de govern municipal que es presentarà el febrer del 2018.

- Creació de vincles estables amb col·lectius d'origen i contextos culturals diversos que s'han incorporat de manera estable al grup de treball per coproduir polítiques públiques.
- Criteris i propostes metodològiques per a una participació diversa a l'Ajuntament de Barcelona. Abril del 2017.
- Recomnacions per a una participació inclusiva i diversa. Abril del 2017

Destinatari: Tota la ciutadania de Barcelona, amb un èmfasi especial en la ciutadania culturalment i geogràficament diversa que participa poc o gens en els afers públics ciutadans.

Organització: Col·laboratge compartit de la Direcció de Democràcia Activa i Descentralització i la Direcció de Drets de la Ciutadania i Diversitat.

Àrees municipals implicades:

- Comissió de Participació i Democràcia Activa
- Regidoria de Participació i Districtes
- Direcció de Drets de la Ciutadania i Diversitat
- Direcció de Democràcia Activa i Descentralització

Consell de Ciutat

El Consell de Ciutat és el màxim òrgan consultiu i de participació de l'Ajuntament de Barcelona en què els representants de l'Ajuntament i de la ciutadania debaten els afers principals de la ciu-

tat amb la recerca constant del compromís i la corresponsabilitat. Hi participen des de ciutadans anònims fins a les institucions més representatives de la ciutat. Tothom ha de poder participar-hi segons la seva disponibilitat, sense que això vulgui difuminar les responsabilitats de cada persona en altres àmbits associatius o professionals. Es basa en criteris de legitimitat i representativitat per arribar a ser el gran espai de representació cívica de la ciutat.

És el gran espai de representació cívica de la ciutat que recull i continua amb la tradició participativa a Barcelona i reforça les tasques del Govern. El Consell de Ciutat significa un nou concepte de govern per a la nostra ciutat, ja que neix de la convicció que, per gaudir d'una bona qualitat de vida i d'una convivència cívica satisfactòria, s'ha de fer des de la corresponsabilitat ciutadana i de l'Administració.

Context:

Durant el primer semestre, l'activitat del Consell de Ciutat ha funcionat amb normalitat.

A partir del segon semestre de l'any, l'activitat del Consell de Ciutat ha estat clarament marcada pel **període convuls** que ha viscut la ciutat de Barcelona. Concretament, l'**atemptat terrorista del dia 17 d'agost** a la Rambla i, posteriorment, pel context polític que ha viscut Catalunya, especialment a mesura que s'aproximava la convocatòria del referèndum d'autodeterminació del dia 1 d'octubre.

En aquest sentit, en el marc del Consell de Ciutat s'ha tractat el tema de les **càrregues policials de l'1 d'octubre, l'aplicació de l'article 155** per part del Govern espanyol i l'**empresonament** dels presidents de l'ANC, Òmnium i del Govern de Catalunya.

Aquest fet va generar una polarització dels membres del Consell, reflex del que estava passant a la societat catalana. Paral·lelament a aquesta polarització de posicions ideològiques, el sector unionista va establir un debat previ en relació amb els temes que es consideraven que podien ser o no objecte de debat en el marc del Consell, atès que no era una competència municipal. Aquest debat es va resoldre per majoria dels membres, en la línia de parlar sempre de tots aquells temes que afectin la ciutadania de Barcelona. En aquest sentit, es va decidir **parlar de les greus mancances democràtiques que va viure Catalunya**. L'expressió que va prendre aquest debat va ser a través de la publicació de dos comunicats oficials:

<http://www.conselldeciutat.cat/ca/page.asp?id=192&ui=1527&page=2>

<http://www.conselldeciutat.cat/ca/page.asp?id=192&ui=1548&page=1>

L'aprovació del **nou Reglament de participació ciutadana** el passat dia 6 d'octubre de 2017 ha generat canvis en la composició i funcions del Consell de Ciutat. D'una banda, s'han **ampliat funcions** a través de la votació de representants a la Comissió d'Empara i Comissió Assessora de Processos Participatius.

L'activitat del Consell de Ciutat durant l'any 2017 ha previst un total de **9 grups de treball** específics, amb una mitjana de participació de 13,4 persones per grup. Un total de 5 dictàmens presentats, així com 3 informes. Així mateix, hi han col·laborat i participat professionals de l'Administració de diverses àrees i serveis.

Cal destacar la **jornada "Repensant el consells de ciutat"** celebrada el mes de juny, amb la col·laboració de consells de ciutat d'altres ciutats del territori. Hi van assistir 60 persones. Durant la jornada es van abordar quatre temes concrets: funció, composició, visibilitat i efectivitat. El balanç d'aquesta jornada per part dels assistents ha estat molt positiu.

L'activitat de **la Comissió Permanent** es resumeix en 11 reunions, una d'elles de caràcter extraordinari, amb l'objectiu de convocar un plenari extraordinari, en què es presenta un manifest en contra de l'empresonament dels Jordis i de l'aplicació de l'article 155.

El Plenari, en aquest cas, s'ha reunit en tres ocasions, una d'elles extraordinària, durant el mes de novembre per tractar sobre els efectes de l'aplicació de l'article 155. Al darrer plenari del mes de desembre es van aprovar els dictàmens dels grups de treball de Pressupostos i Ordenances fiscals 2018 i el de Comunicació i Visibilitat.

Finalment, per donar compliment al nou Reglament de participació ciutadana, al darrer plenari del Consell de Ciutat es van seleccionar les persones que formaran part de la **Comissió Assessora**: Núria Font Revilla i Ramon Nicolau; i de la **Comissió d'Empara**: Enric Canet.

Organització: El Consell de Ciutat es reuneix de manera ordinària entre tres i quatre cops l'any, i de manera extraordinària quan és convocat per pròpia iniciativa de la presidència o a petició del **30% dels seus membres**.

- **Presidència:** alcalde
- **Vicepresidència:** dos vicepresidents, representants del món associatiu
- **Plenari del Consell de Ciutat:** un total de 99 membres
- **Comissió Permanent:** dos representants per cada apartat dels que componen el Consell de Ciutat
- **Grups de treball:** es constitueixen amb caràcter temporal per portar a terme estudis o activitats i per fer el seguiment dels projectes i iniciatives que es determinin.

Coordinació: el regidor o comissionat de Participació, amb el suport d'una secretaria tècnica.

Reptes per al 2018

Desplegament del nou Reglament de participació ciutadana, revisió de la participació als districtes així com del model de descentralització a Barcelona

Un dels principals objectius de la Direcció per a l'any 2018 és la difusió de la nova normativa a través d'una col·lecció de guies breus adreçades a la ciutadania, a les entitats, als tècnics, i als i a les responsables polítics de districte. Aquestes guies tindran un format accessible i de lectura fàcil i estaran disponibles en paper i en format digital.

D'altra banda, la direcció es proposa iniciar un procés de reflexió i deliberació en els diferents espais de participació existents a tots els districtes a fi de definir les característiques de les noves Normes reguladores per al funcionament dels districtes, amb l'objectiu que es puguin aprovar durant l'any 2018. Aquest procés de reflexió i deliberació ha de permetre escoltar tots els actors implicats en l'àmbit de barri i de districte i definir conjuntament les característiques de la nova arquitectura institucional de participació en l'àmbit territorial.

Desplegament de les consultes ciutadanes

El desplegament de la primera multiconsulta de la ciutat, a la primavera del 2018, és un objectiu destacat de l'Àrea de Drets de Ciutadania, Cultura, Participació i Transparència per a aquest any. Dona ple compliment al programa d'actuació municipal (eix 4.2., punt 4.2.2.) segons la normativa del nou Reglament de participació ciutadana i suposa un nou repte per al Consell i Govern muni-

cipal en tant que “Els resultats de les consultes es traslladen al Consell Municipal perquè els grups municipals puguin manifestar el seu posicionament.” I unes línies més endavant: “[...] l'Ajuntament ha d'informar la ciutadania de quina serà la seva actuació en relació amb el resultat que hagi obtingut.” Per tant, s'entén que, a posteriori de la multiconsulta ciutadana, hi haurà un contrast públic entre la decisió dels votants, l'actuació municipal i el posicionament dels grups polítics.

Consolidació de la figura de responsable de democràcia activa

La nova figura de responsable de democràcia activa té el repte de fer més sòlida la planificació, el seguiment i l'avaluació de la participació al territori i a la ciutat, amb una visió global, a fi d'aplicar millores de funcionament en l'actual entorn.

A més, pot fer front al repte d'unir les accions i processos participatius al territori i a la ciutat vetllant per una coordinació eficaç dels òrgans i espais de participació.

Direcció de Serveis de Recerca, Desenvolupament i Innovació

La missió de la Direcció de Recerca, Desenvolupament i Innovació (abreujat com DRDI d'ara endavant) és promoure accions de recerca, innovació i desenvolupament que permetin millorar el programa de la Gerència de Drets de Ciutadania, Cultura, Participació i Transparència, de la Gerència de Recursos Humans i Organització i la realització de noves experiències.

A més, el Pla d'actuació municipal determina com a objectius propis de la DRDI desenvolupar entorns i infraestructures digitals de participació i col·laboració públiques i comunes, i promoure que els processos d'investigació i innovació siguin participatius, oberts i col·laboratius.

En el context de la Regidoria i el comissionat de Participació, aquesta Direcció ofereix serveis d'R+D+I en totes les feines que demanin capacitat innovadora i desenvolupament d'investigació generals i/o adaptats, especialment, a la Direcció d'Acció Comunitària i la de Democràcia Activa.

Atesa la rellevància que la participació democràtica té per al projecte de ciutat, per a la societat i per a l'equip de govern, aquesta Direcció té un paper transversal, i els serveis d'innovació en participació s'han d'oferir a totes les línies d'actuació del PAM (diferents de la mateixa Regidoria) que així ho demanin, ja sigui salut, seguretat i prevenció, pressupostos, cultura, turisme, economia cooperativa, social i solidaria, o habitatge, entre d'altres.

De la mateixa manera, aquest servei s'ha d'oferir a projectes com els pressupostos participatius, el pla de barris, la participació en normatives i reglaments, els consells de districte, el Pla Jove, les superilles, la multiconsulta i, en general, tots els processos de participació que posi en marxa l'Ajuntament.

Context

El context actual —en què el programa de Govern i el PAM atorga a la participació i a la innovació i desenvolupament de nous models de participació democràtica un lloc central— marca la creació d'aquesta Direcció i en defineix els objectius.

Aquest segon any, els recursos humans han continuat sent escassos i això ha limitat la capacitat de la Direcció per desenvolupar les actuacions previstes i les seves funcions.

L'escassetat de recursos econòmics, humans i d'espai per a la Direcció va condicionar ja durant l'any 2016 les actuacions desenvolupades i, en conseqüència, l'assoliment dels objectius proposats. Es va elaborar un pla d'emergència per cobrir alguns dels compromisos públics de govern i de les funcions de la Direcció, del qual donem compte mitjançant la descripció dels recursos utilitzats i les activitats desenvolupades.

Durant l'any 2017, s'ha executat aquest pla d'emergència centrant els recursos humans i pressupostaris en la primera línia d'actuació del "Desenvolupament de la plataforma Decidim Barcelona, la plataforma digital de participació de l'Ajuntament de Barcelona", i s'han fet esforços per

començar la línia d'actuació del pla d'investigació “De la smart city a la ciutat democràtica”. S'han iniciat les tasques per crear un Laboratori d'Innovació Democràtica. S'han creat uns manuals per a les formacions de capacitació i s'ha impartit un primer curs destinat a persones formadores que ja treballen en l'accés i ús de les TIC a la ciutat de Barcelona, perquè facin servir aquests continguts en les seves formacions.

Recursos

Recursos humans

Departament	Persones
DS de Recerca, Desenvolupament i Innovació	3
Total	3

Recursos econòmics

Pressupost executat	Euros
Capítol 2	559.238,92
Total	559.238,92

Activitat

Les activitats de la DRDI s'han centrat a:

- Desenvolupar la plataforma Decidim Barcelona, mitjançant
  - estabilització del flux de gestió
  - ampliació de les seves funcionalitats
  - construcció de la comunitat participativa al voltant de la plataforma.
- Posar en marxa el projecte de Laboratori d'Innovació Democràtica.
- Desplegar el procés de capacitació digital. Desenvolupar els resultats dels pilots de capacitació digital en un currículum modular de capacitació digital i coordinar aquest currículum en cursos de capacitació en diferents àrees de l'Ajuntament.
- Redactar i proposar un pla de mediació digital.

1. Recerca, desenvolupament i innovació (R+D+I) en l'organització i funcionament del servei

1.1. Innovació en l'organització

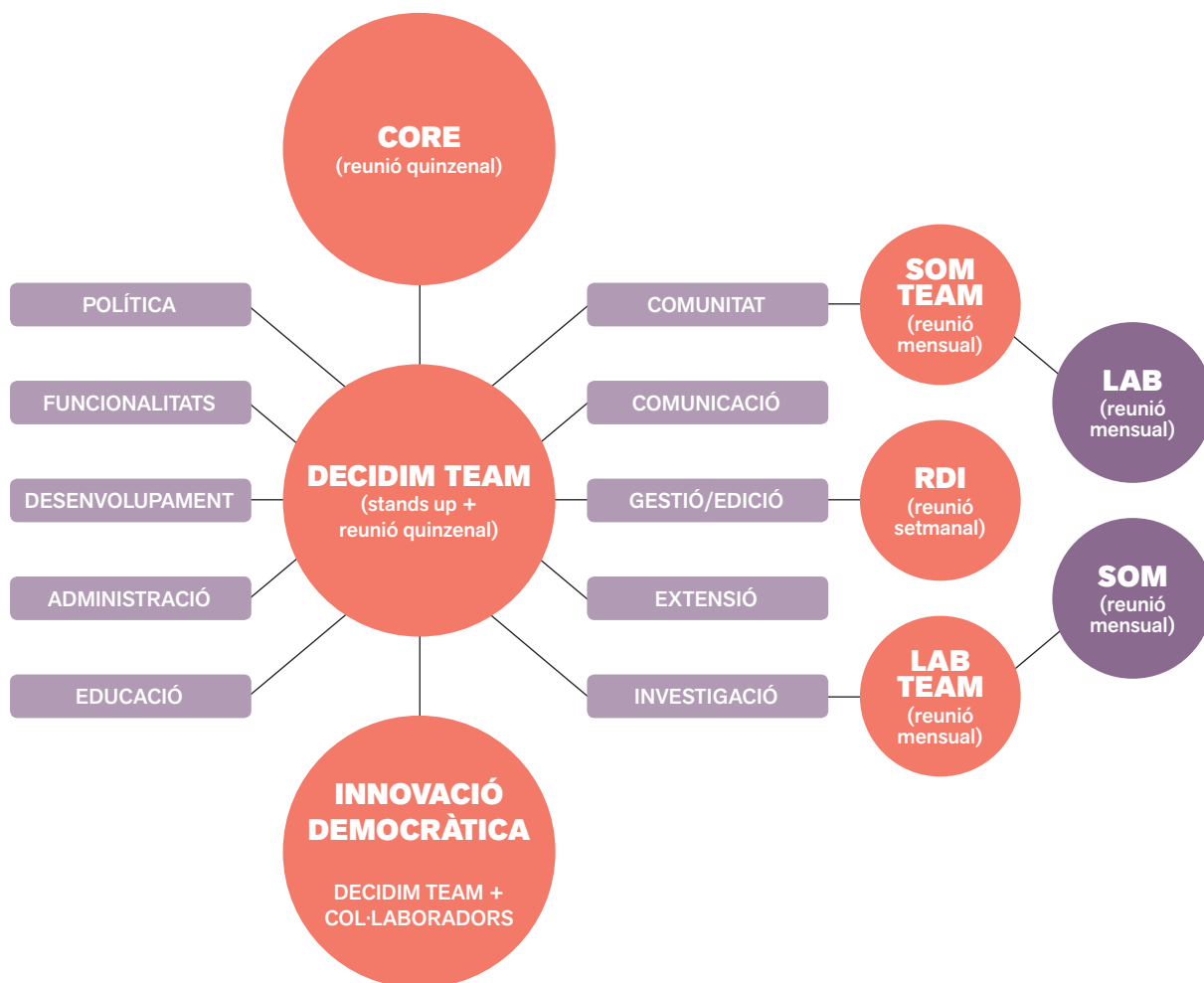
En línia amb el mandat d'Alcaldia i Gerència municipal d'adoptar models organitzatius innovadors i orientats al treball en equip, la presa de decisions per consens, l'autoassignació de rols i la distribució de responsabilitats, l'R+D+I ha introduït nous models d'organització i funcionament dins del servei.

Dualitat dels espais d'oficines: Atesa la manca d'espai a les oficines actuals, s'ha decidit aprofitar l'espai on s'ha establert la seu del Laboratori d'Innovació Democràtica a la Fàbrica de Creació Fabra i Coats a partir de l'1 de desembre de 2017 per fer-hi les reunions i tasques de treball col·lectiu, col·laboratiu i obert, i mantenir el nostre espai de passeig de Sant Joan per a tasques de gestió i administratives. Compartir l'espai de feina i el de reunió permet una coordinació i integració de l'activitat amb els proveïdors de serveis i col·laboradors.

S'han introduït metodologies Agile per organitzar la feina de la Direcció. Partint de la idea que el canvi és una constant en els projectes del nostre servei, hem d'entendre el desenvolupament d'aquests com un procés no seqüencial. L'aparició dels canvis suposa rectificar passos anteriors i, amb això, donem cabuda a la flexibilitat durant tot el procés. Ha sigut important trobar una me-

metodologia que ens permeti aquesta flexibilitat, i el model Agile és un model que destaca valors com el *work in progress* (treball en curs), la responsabilitat de cada individu durant el desenvolupament i una actitud positiva de resposta davant els canvis.

Aquesta metodologia Agile també ha tingut reflex en l'organització de la Direcció per grups de treball i de presa de decisions en equip (vegeu la figura 1). A més, hem posat en marxa eines de facilitació i dinamització del grup per garantir-ne el bon funcionament, tant en la consecució dels seus objectius i realització de la seva visió col·lectiva com en la creació d'un clima relacional on hi hagi confiança i una comunicació fluida, empàtica i honesta.

Figura 1: Organigrama Decidim Team

1.2. Innovació en l'ús del programari lliure

El servei continua apostant per la innovació amb eines col·laboratives de programari lliure. D'una banda, la decisió estava motivada per principis ètics i, sobretot, per necessitats de transparència i possibilitats d'experimentació i adaptació del programari i, d'altra banda, per l'elevat cost de les llicències que les empreses de programari imposen a l'Administració pública (per exemple, més de 250 euros anuals per cada llicència d'usuari de Microsoft Project).

En la línia de dissenyar i desenvolupar entorns digitals (oberts, segurs i lliures) per a la democràcia participativa i la coordinació col·laborativa, s'ha posat en marxa el portal Metadecidim <https://meta.decidim.barcelona/> per a la gestió del projecte democràtic Decidim en totes les seves dimensions i com un espai de treball per desenvolupar conjuntament la plataforma i les seves funcionalitats, i serveix, també, per dur a terme la fase de tests de les novetats de la plataforma.

Aquesta implicació de la comunitat en la construcció i control de la xarxa Decidim és important perquè les nostres decisions polítiques no depenguin d'infraestructures creades i controlades per grans corporacions de manera no democràtica.

Actualment, el Metadecidim té més de 200 participants i més de 120 propostes.

Estat actual del Metadecidim			
Participants	236	Processos	5
Assembles	8	Propostes	128
Propostes acceptades	38	Suports	277
Resultats	73	Sortejos	6
Trobades	93	Enquestes realitzades	10

Les eines que hem consolidat en les tasques d'organització i de treball de la Direcció són les següents:

- Telegram, aplicació de missatgeria instantània per a la comunicació en temps real entre treballadors de la Direcció i els col·laboradors externs.
- OwnCloud és l'equivalent lliure del conegut programa Dropbox, i permet una integració multiplataforma de compartir carpetes amb protocols més flexibles i adaptables amb el servidor de carpetes compartides Samba.
- LibreOffice com a programari oficial de processador de textos per a la producció de documents.
- GitHub.com per a la col·laboració en la producció de programari lliure i la discussió i definició detallada de les funcionalitats del Decidim, i manteniment del repositori oficial de Github de l'Ajuntament.
- GitBook com plataforma en línia per escriure i allotjar documentació, i un format de llibre de codi obert i cadena d'eines de línia d'ordres (i la biblioteca Node.js) per crear llibres utilitzant GitHub / Git i Markdown.

El 9 d'octubre s'ha llançat el web del Decidim, decidim.org, projecte i infraestructura oberta i democràtica que inclou codi, documentació, disseny, formació, un marc legal, interfícies col·laboratives, una comunitat de participants i facilitadores i una visió global. En aquest web fem servir Middleman, que és un generador de llocs estàtic que utilitza tots els accessos directes i eines en el desenvolupament web modern amb programari lliure.

1.3. Estratègia de comunicació de la Direcció

S'han treballat estratègies de comunicació per a quatre projectes diferenciats: Innovació Democràtica, Decidim Barcelona, plataforma Decidim i comunitat Metadecidim. A més, s'han creat els protocols per a la coordinació i col·laboració amb el Departament de Comunicació de l'Àrea de Participació de l'Ajuntament. En general, s'han desenvolupat estratègies per a la comunicació d'esdeveniments de tots els projectes d'Innovació Democràtica, els tallers de capacitació i de la comunitat Metadecidim, les SOM, Labs i JAM. S'ha coordinat la convocatòria multicanal (comunicats, mailings, agendes, missatgeria instantània, etcètera), la documentació (*microblogging* a través de xarxes, filmació, fotografies i apunts) i el retorn (publicació de la documentació a El Digital, Youtube i Flickr).

Innovació democràtica

El 7 de setembre de 2017 estrenem el web d'Innovació democràtica <http://ajuntament.barcelona.cat/innovaciodemocratica/ca> que recull tota l'activitat de la Direcció de Serveis d'Investigació, Desenvolupament i Innovació de l'Àrea de Drets de Ciutadania, Participació i Transparència de l'Ajuntament de Barcelona.

Al web de la Direcció podem trobar informació sobre qui som, què fem, la nostra estratègia i els projectes (com Decidim Barcelona, plataforma de participació ciutadana) en què treballem mentre obrim els processos de participació a la ciutadania, juntament amb el personal de la institució i també amb persones investigadores, acadèmiques, comunicadores, programadores, enginyeres i altres interessades.

El web serveix, a més, de repositori públic on compartim els documents de la Direcció que anem elaborant i publicant. A la secció d'Actualitat recollim notícies, relacionades amb innovació democràtica, que publiquem a El Digital de l'Ajuntament, de manera que queden a disposició de totes les àrees de la institució. Hi publiquem les cròniques dels esdeveniments que organitzem, també els de la comunitat Metadecidim.

Des d'aquesta pàgina —en català, castellà i anglès— es pot accedir a altres webs relacionats i a les nostres xarxes socials, el compte de Twitter, la llista de vídeos a Youtube, les fotografies a Flickr i el canal de Telegram, per tenir tota la informació de què fem.

Decidim Barcelona

L'estratègia de comunicació de Decidim Barcelona ha estat centrada en la ideació i el desenvolupament de continguts en tres àrees: web Decidim Barcelona, xarxes socials (Twitter) i comunicació interna (newsletter). A més, s'han coordinat els missatges, les accions i els principals continguts de comunicació amb la Direcció de Drets de Ciutadania, Participació i Transparència a través dels canals anteriors i, especialment, sobre canals de comunicació central de l'Ajuntament de Barcelona. S'ha dut a terme, a més, una especial tasca de coordinació amb Premsa de l'Ajuntament en relació amb les principals activitats comunicatives que s'han desenvolupat, com la signatura del conveni amb Localret, la Diputació de Barcelona i altres municipis l'1 de febrer o les JAM 2017, celebrades a finals d'octubre. A més, s'ha fet una labor de comunicació amb tècnics de participació de districtes, a fi de coordinar la publicació de continguts al web de Decidim Barcelona i programar al calendari la distribució a través de les xarxes socials (Twitter).

Plataforma Decidim

Durant el 2017 s'ha treballat en la ideació, conceptualització i desenvolupament del web Decidim.org, que finalment s'estrena el 9 d'octubre del mateix any <https://decidim.org/ca/>. El web és un processador d'accés de tot el projecte Decidim. El web disposa de diverses seccions destinades a donar a conèixer el programari, proporcionar una demo, els principis ("contracte social") del projecte, un repositori de documentació i un blog. Concretament, el blog s'ha nodrit d'informació sobre les actualitzacions en el desenvolupament del programari.

A més, s'ha treballat en el disseny de l'estratègia de marques Decidim, amb la finalitat de reconceptualitzar la imatge de Decidim en el seu conjunt, des del projecte com a tal fins a la comunitat Metadecidim i la seva activitat. L'estratègia de marques ha estat inspirada en el treball de l'eix de relat que s'ha desenvolupat durant les trobades SOM i especialment durant les jornades JAM 2017, i es desenvoluparà durant el 2018.

Comunitat Metadecidim

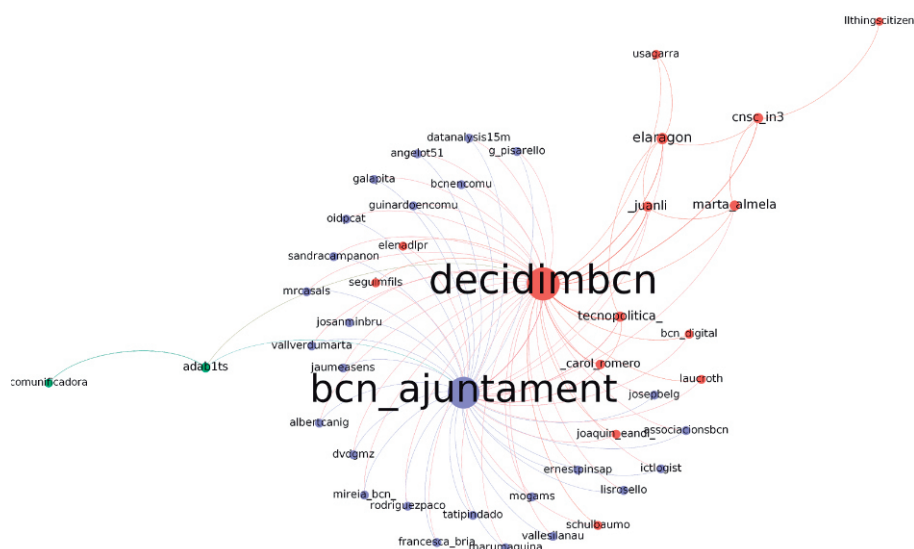
Durant el 2017 s'ha incrementat substancialment l'activitat de la comunitat, a través de les SOM i els LABS i, especialment, durant la celebració de les JAM 2017. Això ha comportat dissenyar i

desenvolupar una comunicació en tres àrees: web meta.decim.barcelona, xarxes socials i missatgeria mòbil (Twitter i Telegram), i producció comunicativa d'esdeveniments de la comunitat, com les JAM 2017. La comunicació desenvolupada a meta.decim.barcelona ha estat orientada a produir continguts relacionats amb les assemblees, les seves convocatòries i, alhora, per testar noves funcionalitats del projecte. D'altra banda, la producció de comunicació a les JAM 2017 ha comportat l'elaboració de diversos materials pensats des de la comunitat: un vídeo promocional per a Decidim, els primers materials gràfics de Decidim Barcelona (un tríptic informatiu, en tres idiomes: català, castellà i anglès) i els primers materials gràfics de decim.org (també un tríptic amb les mateixes característiques anteriors).

1.4. Breu anàlisi de la xarxa i les comunitats creades entorn de la Direcció

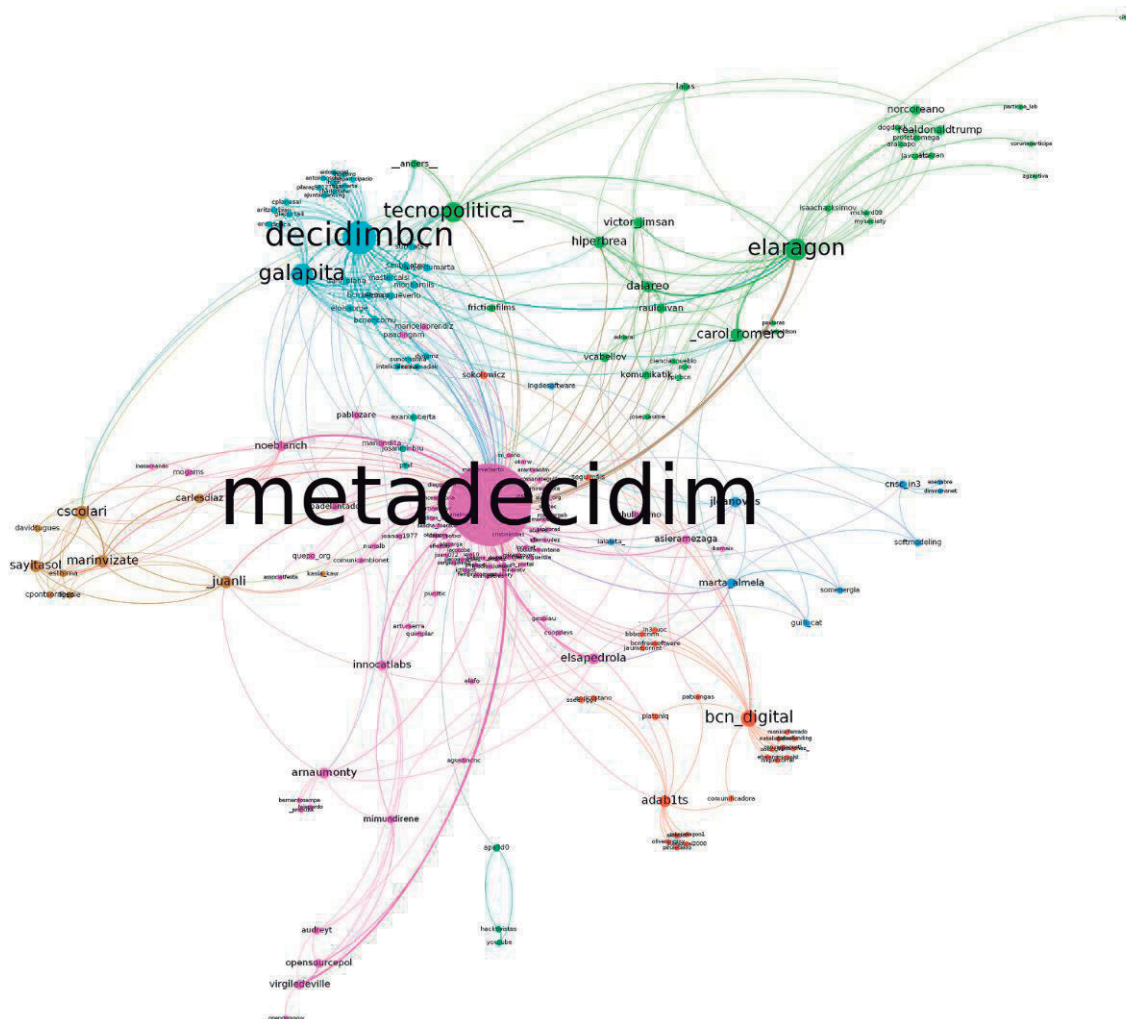
A l'anàlisi de xarxes socials (Twitter) dut a terme per identificar les comunitats entorn del projecte Decidim, on es pot veure com a partir del llançament del web Innovació democràtica (7-9-2017) es consolida la centralització de la comunicació (vegeu la figura 2), i amb la promoció de les II Jornades Anuals Metadecidim, sorgeix l'entitat #Metadecidim i s'articulen les comunitats als seus eixos.

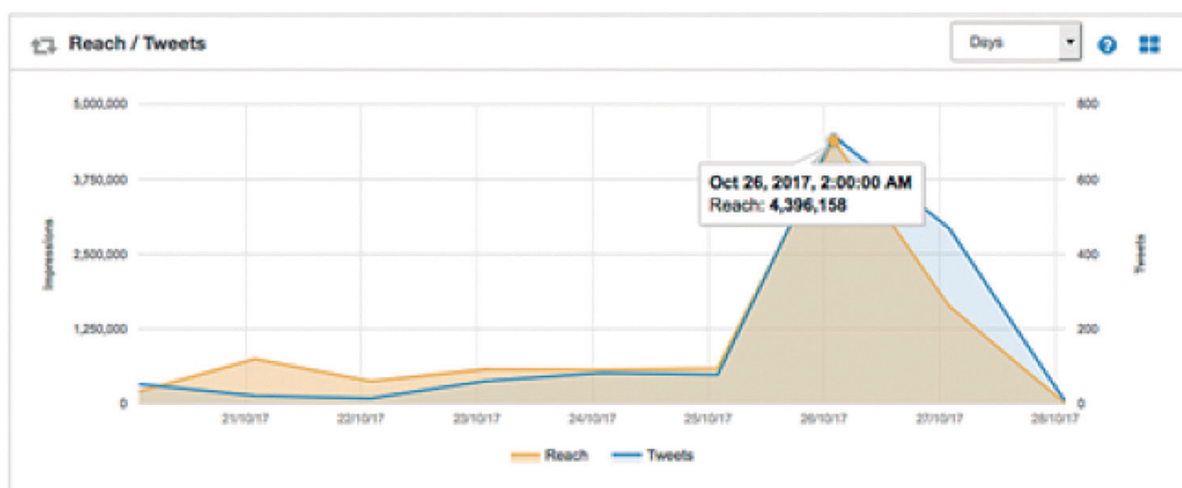
Figura 2: Xarxa d'interaccions (repiulades i mencions) a Twitter durant el llançament del web d'Innovació democràtica

<http://ajuntament.barcelona.cat/innovaciodemocratica/ca/>

Després de l'inici de la comunicació del projecte Decidim Barcelona, la comunicació es va centralitzar en comptes oficials i les comunitats es van desactivar. Aquesta tendència sembla que es reverteix amb el creixement de la comunitat Metadecidim i l'articulació en diferents eixos durant el 2017 (vegeu la figura 3).

Finalment, s'efectua una anàlisi de xarxes socials a través de la xarxa d'usuaris de Twitter durant els dies 26, 27 i 28 de novembre de 2017 a la II Jornada Participativa Metadecidim. La comunitat Metadecidim ha fet 1.500 tuits, i ha arribat a una audiència d'1,6 M, amb gairebé 400 persones contribuint-hi i un total de 9 M d'impressions durant les jornades anuals d'aquesta edició. El pic d'audiència es va donar el divendres 26 d'octubre, en què es va arribar a 4,3 milions d'impressions i #JAM17 va ser trending topic nacional (tema del moment) durant quatre hores (vegeu la figura 4). Els 10 últims dies s'han aconseguit 10.000 impressions del perfil per dia, i s'ha arribat a 25.000 els dies 26 i 27 de les #JAM17.

Respecte a la geolocalització, els tuits han arribat a 113 ubicacions diferents, i el públic s'ha centralitzat en gairebé un 80% a Espanya (vegeu la figura 5). El balanç de gènere és d'un 60% de contribuïdors masculins enfront del poc menys de 40% de contribució femenina.

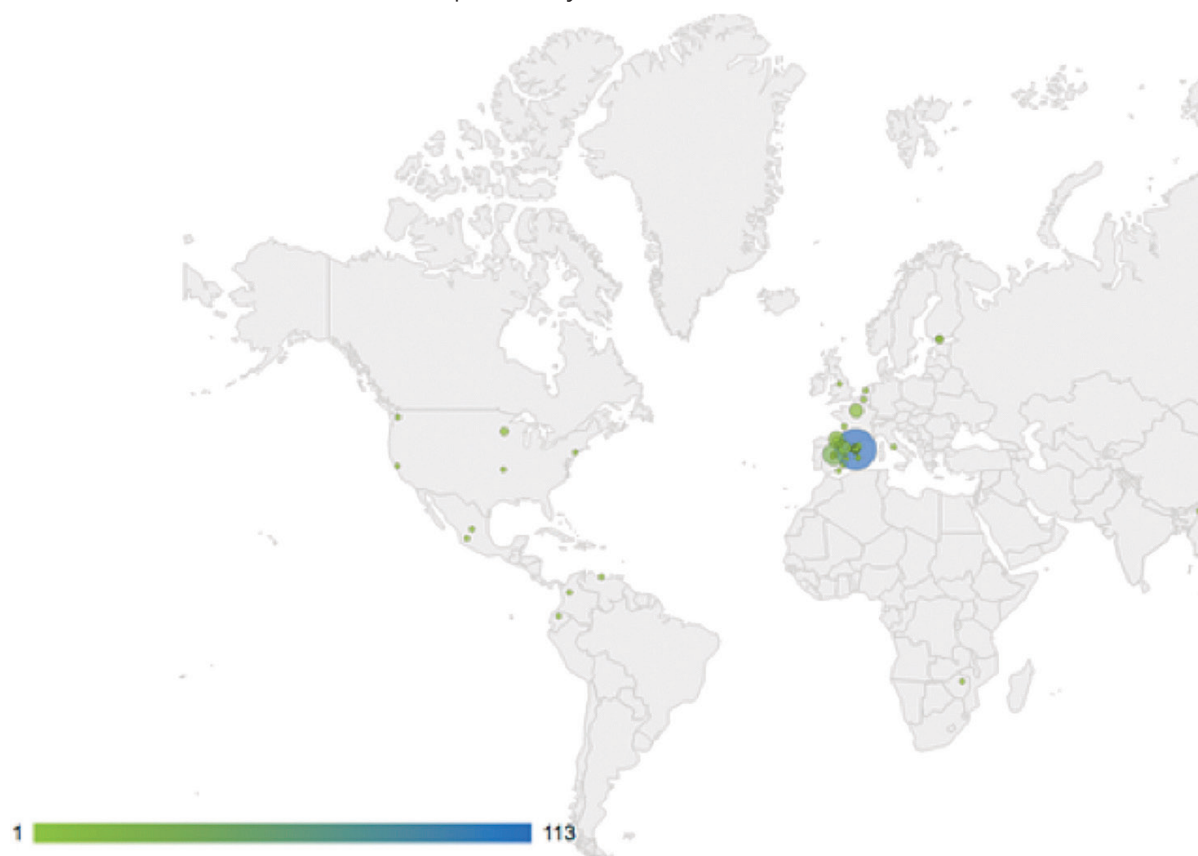

Figura 5: Geolocalització dels tuits #JAM17

2. Línies d'actuació

Adjuntem el calendari de l'evolució dels objectius de les línies d'actuació durant el 2017. Les accions que s'han dut a terme durant el 2017 són les següents:

2.1. Consolidació de la plataforma de participació digital Decidim Barcelona (creixement)

Durant d'aquest any, s'ha continuat el desenvolupament de la plataforma fent la coordinació internament i externalitzant-ne algunes tasques.

Principalment s'han concentrat els esforços a dissenyar, desenvolupar i desplegar la funcionalitat de seguiment de resultats amb el principal objectiu de poder fer un seguiment de les accions definides en el Pla d'actuació municipal 2016-2019, així com de la resta de processos de participació. També s'ha definit, dissenyat i desenvolupat el mòdul o espai per a les iniciatives ciutadanes d'acord amb el Reglament de participació ciutadana aprovat recentment, i s'ha iniciat el disseny i desenvolupament del mòdul o espai dedicat als òrgans de participació. S'ha obert una línia de desenvolupament per posar a l'abast de les entitats de la ciutat la plataforma com a servei públic per al desenvolupament i desplegament davant de les necessitats d'articulació de processos democràtics d'aquestes. També s'ha efectuat l'acompanyament tecnològic i tecnopolític per al desplegament de diferents processos de participació a Decidim Barcelona.

Concretament, durant el 2017 s'han executat les tasques següents:

Gestió, coordinació i seguiment del plec de l'IMI

A través de la gestió, coordinació i seguiment de l'execució del plec de l'IMI, s'han aconseguit desenvolupar les següents funcionalitats requerides per a finals del 2017:

Òrgans (assemblees): El nou component permet als òrgans de participació disposar d'un espai propi a la plataforma. Permet que qualsevol òrgan pugui fer una llista de la relació de membres que el componen, publicar el calendari de trobades o obrir una secció de propostes, entre d'altres opcions.

Consultes (fase preliminar): Un espai de votacions sobre preguntes específiques a les quals són cridades totes les persones participants. Aquest espai permet als participants informar-se de les consultes futures o en curs, debatre sobre l'objecte de la consulta i fer el seguiment del resultat.

Iniciatives ciutadanes: Aquest espai de participació permet a la ciutadania fer propostes i recollir el nombre de signatures i suports requerits segons la seva tipologia (els diferents tipus estan definits al reglament municipal), per donar lloc a l'inici del procediment administratiu perquè es tramiti i se'n faci el seguiment ciutadà.

Retorn i seguiment de processos participatius: Permet la conversió dels resultats d'un procés a projectes o permet descompondre'ls en projectes o subprojectes. Cada un dels projectes esmentats es pot descriure amb més detall i es pot fer el seguiment mitjançant el seu estat d'execució.

Signatura del conveni amb Localret

El febrer del 2017 se signa un acord de col·laboració amb el Consorci Localret per facilitar a qualsevol altre ajuntament l'adopció de Decidim com a infraestructura democràtica digital. En aquest sentit, el mateix dia de la signatura es van adherir al conveni sis municipis metropolitans (l'Hospitalet de Llobregat, Terrassa, Sabadell, Badalona, Gavà i Sant Cugat del Vallès) i la Diputació de Barcelona.

Entre els compromisos que adquireixen els ens adherits al conveni, s'inclou l'acceptació explícita del contracte social que recull els principis del projecte, com ara els principis de transparència, traçabilitat i integritat dels continguts, la igualtat d'oportunitats o la confidencialitat de les dades de les persones que hi participen.

A més dels ajuntaments esmentats anteriorment, al llarg del 2017 s'han incorporat també els municipis de Mataró, Calafell, Reus i Esparreguera.

Signatura del conveni amb la UOC

Hem impulsat la signatura del conveni "Participació ciutadana, desenvolupament tecnopolític i comunicació en xarxa a través del Decidim" per fomentar, per a la investigació, la formació i la divulgació en participació ciutadana mitjançant plataformes digitals com Decidim. Aquest conveni serà desenvolupat pel grup de recerca Communication Networks and Social Change (CNSC) de l'Internet Interdisciplinary Institute (IN3) de la UOC, dirigit per Manuel Castells. La iniciativa té un valor econòmic de 300.000 euros i cada part assumeix el 50% de l'import total del projecte. La durada és de tres anys. L'objecte és dissenyar, desenvolupar, implantar, fer el seguiment, l'estudi, la investigació, la docència, la divulgació, l'extensió i la capacitació sobre la participació ciutadana amb l'ús de les tecnologies de la informació en xarxa mitjançant el projecte Decidim.

En concret, les activitats de l'acord poden adoptar diverses fórmules, com l'impuls de polítiques de participació ciutadana, la col·laboració en projectes de recerca o l'assessorament en el disseny i l'anàlisi de la plataforma digital Decidim i la seva activitat. D'aquesta manera, la UOC es compromet a desenvolupar investigacions i publicacions, de tall acadèmic, formatiu i divulgatiu, al voltant de la participació ciutadana, la democràcia en xarxa o la innovació institucional, a fi d'aprofundir en la concepció de ciutat democràtica "com a espai de participació i desenvolupament de polítiques públiques i de democràcia participativa".

Consultoria tecnològica i adaptació del programari

S'ha desenvolupat el component de seguiment de resultats de processos de participació per a la plataforma. Aquest mòdul de seguiment dels resultats és molt important a l'efecte de poder visualitzar les dades dels resultats, tant per part de la ciutadania com pels mateixos administradors del procés en concret o de la plataforma, així com de la mateixa capa política decisòria.

S'ha elaborat un estudi tècnic comparatiu per fer millores a les funcionalitats de la plataforma de participació Decidim Barcelona i la seva integració amb altres aplicacions. Aquest estudi inclou una anàlisi detallada de diverses aplicacions informàtiques de participació ciutadana i de comunitats digitals a les xarxes socials i la redacció d'un informe tècnic amb la descripció dels elements més innovadors de les aplicacions esmentades, així com l'especificació d'una sèrie de recomanacions, criteris i prioritats amb la finalitat d'incorporar-les i integrar-les per millorar les funcionalitats de la plataforma Decidim Barcelona.

Administració i manteniment

Manteniment i actualització activa del portal de la plataforma de participació ciutadana Decidim Barcelona i monitoratge tant en l'àmbit dels servidors com d'actualització de la plataforma a mesura que es publiquin noves versions del *framework* (entorn de treball) "Decidim".

També inclou modificacions menors i petites funcionalitats necessàries en l'àmbit de comunicació, anàlisi i d'altres.

La plataforma Decidim Barcelona ha crescut extraordinàriament des dels seus inicis durant aquest any, tant en nombre de projectes participatius com d'usuaris que la fan servir diàriament, i es preveu un creixement d'ús molt elevat en els propers mesos.

El servei extern de suport a l'Administració, manteniment i suport als processos participatius impulsats per l'Ajuntament, es va iniciar a principis del mes d'abril i s'han establert reunions quinzenals de coordinació general amb els tècnics de Democràcia Activa, a fi de poder compartir les novetats, mancances o necessitats de desenvolupament del Decidim Barcelona, amb l'objectiu d'anar millorant gradualment la iteració de les tècniques de participació amb el programari emprat.

Així mateix, es va establir un dia setmanal d'atenció personalitzada amb aquells tècnics encarregats d'un procés participatiu que s'estigui duent a terme a través d'aquesta plataforma digital.

Aquest 2017 s'han enviat un total de vuit butlletins electrònics des de la plataforma, i s'ha informat una mitjana de 13.538 persones usuàries registrades* al Decidim (48,69% del total d'usuaris). La periodicitat i el contingut de les *newsletters* depèn de l'estat dels processos que s'incorporen a la plataforma i de les seves fases:

Comunitat Metadecidim / jornades

Amb la idea de reforçar la comunitat, s'han celebrat dos tipus d'esdeveniments: les SOM i les JAM. Les SOM (Sessions Operatives Metadecidim) són trobades mensuals obertes de la comunitat Metadecidim (formada per tècniques i tècnics municipals, hackers, investigadores i investigadors, expertes i experts i ciutadania en general).

S'han dut a terme set sessions de treball articulat al voltant d'eixos temàtics de feina o assemblees específiques (que tenen autonomia de decisió en el seu propi àmbit).

---

* Les dades d'aquest enviament depenen del fet que les persones usuàries tinguin activades les notificacions, opció que, per defecte, no està activada.

S'ha construït una comunitat participativa al voltant del projecte Decidim que cobreix els àmbits següents:

- Coordinació interinstitucional
- Coordinació intrainstitucional
- Implicació de la ciutadania en el disseny i gestió del Decidim
- Ecosistema productiu de pimes i cooperatives de programari
- Xarxa d'investigació científica a l'entorn de democràcia i ciutat.

Part de la feina d'aquestes sessions ha servit per organitzar l'esdeveniment més important, les JAM 2017. L'enllaç al contingut de les JAM és: <https://meta.decidim.barcelona/assemblies/jam17>

Les JAM, II Jornades Anuals Metadecidim, és la trobada anual amb tota la comunitat Metadecidim, que es va celebrar els dies 26, 27 i 28 de novembre. El programa presenta tres grans eixos: un de caire més polític, un altre en forma de conferències destinat a un públic més genèric, i un tercer eix enfocat directament a la comunitat, a fi de compartir i millorar els coneixements sobre el Decidim, amb la celebració de tallers, una hackatò i píndoles formatives. Aquest any, el tema principal girava entorn de les "Tecnologies per una democràcia en xarxa".

S'hi van inscriure més de tres-centes persones. Durant les jornades es van compartir experiències Decidim d'altres institucions, com poden ser l'Ajuntament d'Iruña, Sant Cugat del Vallès, l'Hospitalet de Llobregat, la Diputació de Barcelona, la Generalitat i, fins i tot, l'Ajuntament de Hèlsinki. I, a la clausura, vam tenir dues conferències de relleu internacional a càrrec de Virgile Deville, cofundador d'OpenSource Politics, i d'Audrey Tang (a través d'un holograma), ministra digital de Taiwan.

Respecte a la comunitat digital, hem fet un esforç per fer-la créixer i aconseguir gestionar el projecte democràtic en totes les seves dimensions.

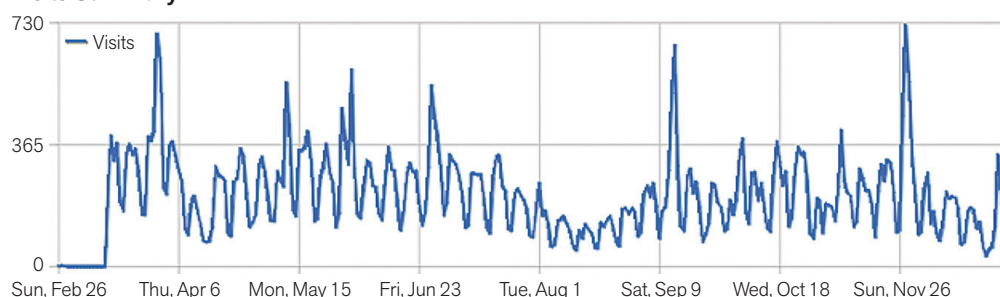
Disseny i comunicació de la plataforma

En coordinació amb el Departament de Comunicació de l'Àrea de Participació i tècnics de Democràcia Activa i d'Acció Comunitària, s'ha treballat per homogeneïtzar la comunicació dels processos participatius que es condueixen a la plataforma Decidim Barcelona. S'han treballat els continguts publicats a la plataforma, la dinamització de les converses i les interaccions de la ciutadania i la translació de l'activitat *offline* (o presencial) a l'*online* (en línia), utilitzant les dues eines disponibles per fer-ho: la newsletter de la plataforma i el compte de Twitter de @decidimbcn.

S'ha fet una tasca important de comunicació i disseny per augmentar el coneixement i l'ús de la plataforma, amb l'elaboració de dos tríptics, l'un sobre Decidim Barcelona i l'altre sobre Decidim com a programari.

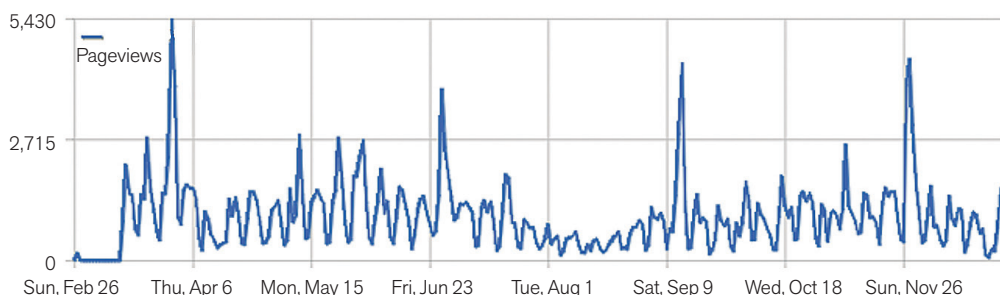
S'ha instal·lat i començat a configurar l'eina d'analítica web Piwik, segons la qual, des de la instal·lació de l'eina el 26 de febrer fins al 31 de desembre de 2017, el web de Decidim Barcelona ha rebut 64.755 visites, amb un total de 197.428 pàgines vistes úniques, i s'han baixat 11.867 documents.

Visits Summary

Resum de visites al web Decidim Barcelona

Actions-Main metrics

Mètriques principals al web Decidim Barcelona

Desenvolupament i consultories específiques

S'han dut a terme consultories específiques de diferents temàtiques que s'han considerat necessàries per avançar en el desenvolupament de la plataforma. Concretament:

- Adaptació de la plataforma Decidim per a associacions, col·lectius i entitats amb propostes de millores d'ús de la plataforma, així com la realització de proves pilot amb dues entitats.
- Proposta de models de governança democràtica del projecte del programari Decidim a partir d'una anàlisi de les dinàmiques de desenvolupament i els diferents models de governança de projectes de programari lliure existents.
- Consultoria de ludificació per a Decidim Barcelona que consisteix a fer un pla de ludificació en què es detallen els mecanismes que cal desenvolupar en la plataforma a fi de potenciar la motivació de les i els participants en l'ús de la plataforma. El sistema de ludificació inclourà dues modalitats, una centrada en persones usuàries i una altra centrada en propostes. A més, estarà parametritzat amb un panell d'administració que permeti ajustar aquests paràmetres.
- Proposta de model i estructura legal de Decidim a través d'una anàlisi de necessitats i requeriments a l'hora de dissenyar els aspectes legals sobre la concepció i estructuració d'un projecte de programari lliure, com ara la llicència, la gestió de la marca o les formes legals requerides per al projecte, i analitzant, també, altres models i estructures legals de projectes de programari lliure similars.
- Elaboració d'una auditoria de seguretat traduint les dades obtingudes en un informe de resultats amb els possibles riscos i vulnerabilitats i un pla d'acció de millora.

2.2. Pla d'investigació “De la smart city a la ciutat democràtica” (investigació)

Mapatge i predisseny

Coordinació del pla que vol generar una xarxa coordinada de projectes d'investigació participativa, orientada a potenciar la intel·ligència i l'economia social a través de la millora de la qualitat democràtica, la innovació tecnopolítica multiescala, la transparència, i les infraestructures tecnològiques publicocomunes, que contribueixin al tractament i a la pertinença de dades com a procomuns, la coordinació digital i descentralitzada de la vida social, i, en definitiva, la reapropiació democràtica de la ciutat.

Serà una xarxa d'agents (investigadors, ciutadania, associacions, tècnics, etcètera) destinada a resoldre problemes concrets de governança (habitatge —Airbnb—, connectivitat —Guifi.net—, mobilitat, participació, societat i economia digital, etcètera) en connexió amb una investigació general, que permeti construir i promoure noves narratives entorn de la ciutat democràticament intel·ligent.

Els objectius específics del pla són els següents:

- Mapar i analitzar críticament la smart city i les pràctiques politicoinstitucionals en la Barcelona actual.
- Mapar bones pràctiques d'innovació democràtica, comuns urbans, formes de governança i desenvolupament sociotècnic en altres ciutats.

- Imaginar i narrar la ciutat democràtica.
- Construir models analítics de la ciutat democràtica.
- Investigar i innovar de manera reflexiva, participativa i situada en el context de la ciutat.
- Construir una comunitat o xarxa entorn de l'R+D+I democràtica.

Trobades

Els LAB Metadecidim, que són un espai de recerca oberta i col·laborativa orientat a abordar problemes clau per al desenvolupament de la plataforma Decidim i de la democràcia en xarxa. Són seminaris científics en participació i noves tecnologies que es desenvolupen amb la col·laboració de les universitats. S'han fet set sessions de treball.

Consultories

S'ha elaborat una ontologia de la participació ciutadana al Decidim. L'ontologia és un model formal que defineix els tipus de subjectes (individus, organitzacions, ajuntaments, etcètera) i objectes (propostes, dades, etcètera) existents a la plataforma, a més de les formes d'acció i relació (elaboració, seguiment, votació, extracció, etcètera) entre ells, així com amb ells per part de les persones usuàries.

Aquesta definició es basarà en el programari existent de Decidim, els requeriments definits per la comunitat, el full de ruta per als propers desenvolupaments de la plataforma, i el marc legal dels processos de participació democràtica a la ciutat de Barcelona.

De tal manera, l'ontologia ha de constituir un pont entre aquests diferents plans, garantint la transparència del programari i de la estructura de les dades, i oferint a la ciutadania la possibilitat d'entendre i controlar el programari i el seu desenvolupament.

Aquest model, editable i visualitzable, facilitarà la comprensió dels processos de participació i del funcionament de la plataforma, així com la vinculació del desenvolupament del programari a les necessitats i a les decisions de la comunitat i de l'Administració, alhora que constituirà una base per a l'estructura de les dades i la regulació del seu accés a través de les API del Decidim.

Aquesta consultoria inclou un mapatge multimetodològic de processos de participació ciutadana, un estudi comparatiu amb ontologies existents de participació ciutadana recolzades en plataformes digitals, la revisió de tecnologies i recursos informàtics d'interès i, finalment, la proposició de condicions, metodologies i processos per garantir la flexibilitat de l'ontologia en el temps.

2.3. Creació d'un laboratori ciutadà d'innovació democràtica i col·laborativa (experimentació)

Durant l'any 2017, s'ha fet l'estudi del disseny del LID (Laboratori d'Innovació Democràtica) i se n'ha iniciat la posada en marxa l'1/12/2017. De fet, moltes de les sessions d'investigació del Metadecim LAB han anat encaminades a servir com a punt de partida per a la definició del LID.

Aquest laboratori obert i participatiu oferirà espai, recursos, capital relacional i simbòlic, serveis de gestió i finançament per a la investigació i la innovació democràtica i col·laborativa. L'objecte del laboratori seran els problemes de governança, innovació social, cogestió de comuns i, en general, els reptes urbans que s'han de resoldre de manera intel·ligent, participativa i democràtica. Un laboratori que exigeix un espai propi amb recursos públics compartits (espais per a tallers, auditori per a esdeveniments i xerrades), obert i gestionat amb la ciutadania, juntament amb un espai digital i de comunicació propi, i a punt per convertir-se en un model escalable de cogestió i governança per a altres laboratoris urbans.

S'ha dut a terme la primera convocatòria anual dels Premis innovadors a la Qualitat Democràtica impulsada per l'Ajuntament de Barcelona. La nostra Direcció ha impulsat dues d'aquestes iniciatives que proposen avenços en el camp de la participació, l'acció comunitària i la tecnopolítica per part de la ciutadania.

El premiat en la categoria de desenvolupament de projectes en matèria de qualitat democràtica —categoria en què es podia optar a una subvenció de fins a 30.000 euros— va ser **"Lliguem caps"** de TAG Taller d'Intangibles, amb 22.000 euros. És un projecte d'innovació tecnològica sobre una plataforma digital oberta on es pugui treballar de manera col·laborativa, proporcionar eines per contextualitzar i relacionar.

El guardonat en la categoria de recerca en matèria de qualitat democràtica —categoria en què s'aspirava a fins a 18.000 euros— va ser **"Com es decideix a Decidim.Barcelona?"**, de Vicenç Gómez Cerdà (UPF), amb 13.000 euros. El projecte presenta una tecnologia madura per dur a terme l'anàlisi de dades existents a la plataforma Decidim Barcelona amb l'objectiu de poder millorar-ne el rendiment.

2.4. Pla d'infraestructures i dispositius de capacitat per a la participació (capacitació)

Associacions

Atesa la voluntat d'extensió del projecte Decidim, es fa que les entitats que tenen la voluntat d'adoptar la plataforma Decidim —com a recurs per a la gestió de la participació interna que permet acollir processos de participació, planificació estratègica i altres serveis d'autogovern i autogestió garantint-ne la transparència i la traçabilitat— disposin d'una correcta i permanent tasca de suport i assessorament.

Hem començat a oferir assessorament, seguiment, suport i coordinació de l'ús de la plataforma Decidim per part d'entitats i agents externs a l'Ajuntament de Barcelona, com són les associacions, federacions, col·lectius, equipaments, plans comunitaris, etcètera, i amb especial atenció a les experiències pilot en l'àmbit associatiu:

- Coterrats: <https://www.decidim.coterrats.com>
- Federació Catalana d'Escoltisme i Guiatge (FCEG): <https://www.decidim.fceg.cat>
- Torre Jussana - Centre de Serveis a les Associacions: <https://www.decidim.tjussana.cat>

D'altra banda, diferents organitzacions socials han demostrat el seu interès a poder fer servir la nostra plataforma per a la gestió de la seva governança (participació i democràcia interna): Associació Catalana d'Empreses del Lleure, l'Educació i la Cultura (ACELLEC); Associació d'Arxivers i Gestors Documentals de Catalunya (AAGDC); Federació d'Associacions de Mares i Pares d'Alumnes de Catalunya (FAPAC); International Observatory on Participatory Democracy (IODP); Nelson Mandela Foundation (Sud-àfrica); Quòrum Global; Som Energia; Sostre Cívica. En conclusió, la Direcció considera important seguir desenvolupant aquesta línia de treball per veure les possibilitats d'implantació del Decidim com a plataforma de suport a la participació en les organitzacions socials.

Desenvolupament curricular

Enfortir i facilitar una cultura participativa i associativa en la seva dimensió digital necessita no només el desenvolupament de noves plataformes digitals, sinó també crear espais per acompanyar i formar la ciutadania en una comprensió crítica dels aspectes polítics de les tecnologies d'informació i comunicació (TIC), així com dels seus potencials i cingles pel que fa a drets i llibertats fonamentals, com ara la llibertat d'expressió, la comunicació, la privacitat i l'anonimat.

Es preveu la creació d'unes formacions i continguts per a l'apoderament dels ciutadans en la seva presa de decisions dins la comprensió de la privacitat i la seguretat digital quan participa en sistemes participatius.

Per això, la Direcció ha encarregat el disseny i desenvolupament d'uns manuals de continguts formatius curriculars que puguin ser utilitzats per les persones que treballen com a formadors vinculats als espais de formació en l'accés i ús de les tecnologies d'informació i comunicació (TIC), així com en el foment de processos de participació ciutadana a Barcelona. Els continguts desenvolupats són els següents:

- Seguretat i privacitat

- Cuida les teves dades
- Comunicació mòbil
- Com funciona la comunicació mòbil?

- Participació política facilitada per tecnologies

Actualment, quin tipus d'usos creatius s'estan donant d'internet i de plataformes que faciliten la participació ciutadana? Com s'estan usant aquestes plataformes en altres ajuntaments europeus i en altres llocs del món? De quina manera aquestes eines poden estimular noves formes de participació política?

- Comunicació per a la participació
- Tecnologies per al treball col·laboratiu
- Democràcia 2.0
- Decidim, conscienciació
- Decidim, capacitació

- Sobirania tecnològica i alternatives

WhatsApp, Gmail, GoogleDrive, etcètera. Tots fem servir aquestes aplicacions perquè tothom les usa, i també perquè és el que sabem que existeix. Aquest taller et capacita per pensar de manera crítica sobre les eines que fas servir. Quines preguntes hauria de formular-me? I per què són importants les respostes?

- Com guanyen diners els serveis a internet?
- Sobirania tecnològica i com escollir alternatives.

- Metodologies per a la formació de persones adultes.

A fi de poder disseminar millor el material formatiu, es preveu treballar impartint sessions de formació a formadors. S'ha avaluat com a necessari oferir ajuda en aquest aspecte i s'ha elaborat material formatiu sobre les metodologies emprades en aquestes formacions.

- Organitzar una formació
- Principis bàsics per a la formació amb persones adultes

Sobre la base de quatre tallers pilot desenvolupats durant el 2016 i del contingut curricular dissenyat durant la primera meitat del 2017, s'oferiran cursos gratuïts de formació per a persones formadores, amb l'objectiu de dotar el teixit associatiu d'una capacitat autònoma de formació dels membres de les associacions, contribuint a la creació d'una xarxa de formadors que puguin, al seu torn, oferir serveis comunitaris de capacitació digital.

Formacions

Atesa la dificultat tècnica que la ciutadania pugui fer servir directament aquests manuals, la Direcció aposta per impartir cursos a persones formadores que ja treballen en l'accés i ús de les TIC a la ciutat de Barcelona perquè utilitzin aquests continguts en les seves formacions.

Durant el 2017 s'ha fet un taller que ha constatat de dues sessions de dos dies. Concretament, s'ha orientat persones que estan a càrrec de programes de formació, especialment en programes de divulgació i capacitat tecnològica. Els participants es comprometen a fer servir aquesta formació rebuda i els continguts formatius en les formacions de participació, seguretat i privacitat amb eines digitals que duguin a terme amb posterioritat.

Disseny d'un pla de mediació

La Direcció aposta per l'aplicació d'un pla de mediació per a la participació amb tres objectius principals:

- Acompanyament als ciutadans en els processos de participació ciutadana de la ciutat de Barcelona.
- Reduir els dubtes metodològics i les pors o desconfiances que els ciutadans puguin tenir envers la participació, especialment en el seu vessant en línia.
- Evitar que la bretxa digital —d'accés o de competències, incloses les pors tecnològiques— sigui una barrera o pugui suposar un biaix en els processos de participació ciutadana.

S'ha començat la redacció d'aquest pla per al seu futur desplegament.

2.5. Gestió, edició i divulgació d'investigacions específiques

Consultoria de vot electrònic

Cal identificar i estudiar amb profunditat les diferents plataformes i com duen a terme les seves funcionalitats (autenticació del ciutadà, duplicat de vots, integració del vot electrònic amb el vot en paper, l'assegurament de l'anonimat del vot i del ciutadà que l'emet, la capacitat de l'Ajuntament de poder auditar la pròpia plataforma de vot, etcètera) per detectar quina o quines poden ser compatibles i com es poden implantar i incorporar amb els sistemes informàtics actuals.

Una consultora experta ens ha assessorat en els serveis d'identificació i definició dels requisits i les funcionalitats tècniques i jurídiques per a la futura plataforma de vot electrònic en mode SAAS (Software as a Service). S'ha dut a terme una prova pilot de vot electrònic fent servir alguna de les plataformes ja existents que dona aquesta funcionalitat i que es pot fer servir des de la plataforma de participació ciutadana Decidim Barcelona.

2.6. R+D+I en mecanismes i infraestructures de participació interna a l'Ajuntament

Durant el 2017, hem donat assessorament a la Direcció de Serveis de Comunicació Interna, Desenvolupament i Atenció al Personal per a la bústia de idees.

També hem proposat fer servir HumHub com a solució de codi lliure per instal·lar una xarxa social privada dins l'Ajuntament i que pot ser una idea excel·lent per compartir continguts, comunicar departaments, centralitzar documents i, en general, agilitzar el flux d'informació intern.

2.7. Convocatòria general de subvencions

La Direcció ha atorgat subvencions a 14 projectes relacionats amb el desenvolupament de programari i d'infraestructures digitals per a la millora de la participació ciutadana i amb drets digitals en el context de la societat xarxa, smart city i noves tecnologies.

3. Impacte als mitjans i activitats públiques

3.1. Recull de premsa

Disposem de la relació de notícies publicades i/o emeses als mitjans de comunicació (premsa, internet, etcètera) per si es volen consultar.

3.2. Xerrades

Durant el 2017, s'ha presentat la plataforma Decidim en diferents actes a escala nacional i internacional.

Reptes per al 2018

Com a principals reptes per a l'any 2018, seguint l'estructura de les nostres línies d'actuació, volem destacar:

- Consolidar la plataforma Decidim Barcelona, mitjançant
  - Un servei digital de l'Ajuntament
  - Posar en marxa Decidim en organitzacions socials
  - Donar suport a la realització de la multiconsulta
  - Completar el desenvolupament dels plecs de l'IMI
- Desenvolupar Decidim.org
  - Desplegar el pla de ludificació
  - Desplegar un model de governança i sostenibilitat
  - Adaptació del Decidim a la diversitat funcional (accessibilitat)
  - Adaptació del Decidim a la normativa europea GDPR
  - Creixement de la comunitat territorial a escala intermunicipal
- Desplegament del projecte de Laboratori d'Innovació Democràtica
  - Desenvolupar el pla d'investigació
  - Disseny d'un programa de recerca participativa
  - Creació de la Revista DIT Democracy Innovation and Technopolitics
- Desplegar un pla de formació per a formadors i el pla de mediació

Departament de Relacions Ciutadanes

El Departament de Relacions Ciutadanes treballa de manera transversal a l'àrea, i duu a terme la tasca d'enfortir el teixit associatiu de les diverses comunitats presents a la ciutat i donar suport al coneixement i la difusió de les seves cultures.

Contribueix a protegir els trets d'identitat d'aquestes comunitats i també les noves aportacions, tant de persones com de col·lectius de la ciutat, i els facilita canals de participació i d'integració amb l'objectiu que la comunicació sigui oberta, plural i acollidora. Es dona suport a un gran nombre de manifestacions socioculturals sorgides de la iniciativa de ciutadans, associacions i institucions, fent una atenció especial als projectes i els actes propis de col·lectius originaris d'altres països i altres indrets de l'Estat.

Les línies de treball que es desenvolupen són: organitzar i impulsar l'estratègia de suport a l'associacionisme d'aquesta tipologia d'entitats, engegar projectes que impulsin la renovació de les seves pràctiques associatives, difondre entre la ciutadania les seves manifestacions culturals, donar suport a l'organització d'actes propis i de tercers, difondre la memòria històrica i, en general, millorar la seva organització i incidència social.

Context

El 2017 va ser l'any de la consolidació del servei, tant des del punt de vista del desenvolupament de continguts com pel desplegament de nous projectes. La incorporació d'una nova tècnica va permetre organitzar millor els encàrrecs, i es van definir dos programes estables dins del Departament.

L'activitat es va centrar en quatre línies bàsiques:

- La realització del pla de treball per a les entitats de cultura popular (federacions i entitats). Aquest dona resposta a les problemàtiques i necessitats plantejades per les entitats, i va estar orientat a iniciar nous àmbits de treball que fins llavors no s'havien explorat: formació associativa, memòria històrica, utilització d'espais i locals, programació d'activitats i millora de les eines de comunicació.
- La coordinació i acompanyament de projectes i manifestacions culturals d'origen i contextos diversos i el treball en xarxa. En aquest àmbit es va prioritzar la formació individual en projectes per a aquelles associacions que ho requerien i la creació de dues taules de treball per repensar l'organització dels diferents esdeveniments, promovent la reflexió, l'aprenentatge compartit i la cooperació.
- La producció i organització d'actes propis i nous encàrrecs.
- La realització de les tasques pròpies com a departament i la millora de processos de gestió.

Una de les estratègies va ser la de buscar complicitats amb districtes, àrees i serveis municipals per aprofitar recursos i buscar nous espais de col·laboració.

A finals de novembre del 2017, amb el trencament del pacte de govern municipal, es va produir un canvi en la representació política de les entitats de cultura popular, que fins llavors havia tingut la regidora d'Infància, Joventut i Gent Gran. Es va mantenir la comissionada d'Immigració, Inter-culturalitat i Diversitat en els actes de les entitats migrades.

Recursos

Recursos humans

L'equip humà del Departament va estar integrat per quatre persones: la cap del Departament, dues tècniques (una incorporada al mes de febrer) i una persona de suport:

Departament	Persones
Departament de Relacions Ciutadanes	4
Total	4

Recursos econòmics

Pressupost executat	Euros
Capítol 2	124.269,00 €
Capítol 4	144.500,00 €
Capítol 7	150.146,60 €
Total	418.915,60 €

Activitat

1. Les cases regionals, federacions i germandats

El 2017 es va donar atenció i servei a 61 entitats entre cases regionals, federacions, germandats i entitats religioses, que apleguen un col·lectiu d'unes 19.000 persones aproximadament.

Tipus d'entitat	Nombre d'entitats
Cases regionals	39
Federacions	9
Germandats i entitats religioses	12
Confederacions	1
Total	61

La concentració més gran d'entitats es troba al districte de Ciutat Vella (16), seguit pels districtes de l'Eixample (8), Sant Martí (7), Nou Barris (6) i Sant Andreu (6).

El Departament de Relacions Ciutadanes és el servei executiu referent de les entitats, des d'on es desenvolupa una feina continuada i amb contacte permanent. S'està molt receptiu a les seves peticions i necessitats, tot i que sovint no són fàcils d'acomplir, sobretot pel que fa a temes de cessió de locals municipals. Se'ls ofereix el suport institucional que requereixen per organitzar els seus actes de reconeixement i difusió de les cultures, en les celebracions dels dies de les comunitats autònomes, l'atenció a necessitats específiques que puguin sorgir i l'assessorament en diferents àmbits.

Gaudeixen d'una doble vinculació: d'una banda, pel que fa a l'àrea orgànica i funcional establerta i, d'altra banda, territorialment al districte on tenen la seva seu social i desenvolupen fonamentalment la seva activitat.

Pla de treball amb les entitats

El febrer del 2017 es va presentar el pla de treball per al període 2017-2019, un document estratègic amb objectius i actuacions concretes per desenvolupar els propers anys. Aquest nou pla

respon a algunes de les problemàtiques i peticions de les entitats, i que han de servir per treballar plegats i aconseguir rellevància en la vida associativa i cultural de la ciutat.

En l'elaboració del pla es va tenir en compte l'anàlisi de qüestionaris a persones clau de les organitzacions, així com l'adaptació a les principals necessitats emergents i la situació contextual actual de les entitats.

A partir dels resultats obtinguts de l'anàlisi d'aquestes variables, es van establir les línies estratègiques i els mecanismes de funcionament per posar-les en marxa.

a) Enfortiment associatiu

Amb la finalitat d'explorar les possibilitats que existeixen per aprofundir en les relacions de suport que requereixen les cases regionals i en el suport que l'Ajuntament presta a aquest tipus d'entitats, es va impulsar un procés de reflexió i exploració d'oportunitats de treball. L'objectiu era conèixer quina és la realitat actual de les cases regionals entrevistades, explorar quines són les seves necessitats de suport i voluntats de col·laboració, a partir de les quals es pugui plantejar algun tipus de projecte amb un enfocament comunitari que n'ampliï la incidència social i la capacitat transformadora. En l'estudi hi van participar 11 entitats.

b) Formació associativa

La formació esdevé una eina cada vegada més imprescindible perquè les entitats puguin funcionar de manera autònoma i estable. A fi de millorar les capacitats de les entitats, a través de l'actualització dels coneixements de les persones que hi estan vinculades, es va impulsar i definir una línia de formació associativa. Els continguts del programa van ser el resultat del sondeig sobre les demandes de formació de les mateixes entitats que es van fer en les diferents sessions de treball.

A través de Torre Jussana, es va gestionar una oferta gratuïta de cursos, tallers i monogràfics relacionats amb la comunicació d'una associació i el relleu generacional en el si de les entitats, entre d'altres. Per facilitar l'accés a la formació des dels diversos territoris, però també atenent els criteris de conciliació horària de la vida associativa, les esmentades accions formatives es van impartir a les instal·lacions de les mateixes entitats.

c) Comunicació

Per enfortir la comunicació i difusió que fan les entitats de les seves programacions d'activitats, ser més visibles i tenir una millor acollida en els barris, es va preveure una jornada monogràfica en què es van donar a conèixer els diferents canals i mitjans de difusió municipals existents i disponibles al seu abast.

Com que també és important adequar-se a les noves eines comunicatives que puguin ajudar les entitats a millorar la seva comunicació, apropar-se més al seu públic i donar a conèixer la seva tasca, es va dur a terme una prova pilot amb sessions d'assessorament individualitzat amb tres entitats a fi de posar en funcionament una newsletter, com a eina de comunicació amb els seus socis i simpatitzants.

d) Utilització d'espais i locals

Davant la dicotomia entre les necessitats d'espai que presenten algunes entitats per desenvolupar les seves activitats, i, d'altra banda, la situació real d'entitats que disposen de grans espais infrautilitzats, des del Departament de Relacions Ciutadanes es van explorar possibilitats de col·laboració per incrementar l'ocupació i utilització dels locals i espais de les cases regionals, tot buscant noves oportunitats.

En aquest sentit, es va elaborar una fitxa d'inscripció al cens de locals per a l'ús associatiu de l'Ajuntament de Barcelona per a aquelles entitats amb disponibilitat per cedir el seu local o determinats espais. En col·laboració amb el Departament de Democràcia Activa i Descentralització, es va fer una prova pilot amb diverses entitats a la Taula de Patrimoni Ciutadà, a fi de respondre a la demanda creixent per part de la ciutadania de disposar d'espais i recursos a través de la cessió de patrimoni. Fruit d'aquesta taula, s'han establert negociacions entre dues entitats amb l'objectiu de compartir espai.

També es van fer gestions amb els tècnics territorials amb la finalitat de buscar possibles solucions i alternatives a la problemàtica que manifesten algunes entitats amb els seus locals, i, alhora, es va treballar en la cerca d'estratègies per obrir els equipaments de les cases regionals als barris i aprofitar-los com a centres culturals de proximitat.

e) Memòria històrica

Amb l'objectiu de crear una eina divulgativa que posi en valor la importància de la creació d'espais de trobada, tradició i cultura, es va fer una exposició permanent de fotografies i textos sobre la memòria històrica de les cases regionals i memòries de vida de persones vinculades a diferents entitats que busquen acostar aquest col·lectiu als visitants.

L'exposició, inaugurada al Pati Verger del Museu Frederic Marès, es va incloure en el programa d'activitats de Més Mercè. Posteriorment, es va traslladar al Museu d'Història de la Immigració de Catalunya (Sant Adrià de Besòs), on ha rebut més de dos mil visitants.

Paral·lelament es va crear una mostra de petit format que permetés una itinerància àgil, amb un sistema de transport econòmic i sense costos de muntatge per a les entitats que sol·liciten acollir-la al seu local. Des de la seva creació, a l'octubre, ha estat exposada en quatre entitats.

f) Gastronomia

Del 20 al 22 d'octubre es va celebrar la Fira de Mercat de Mercats a l'avinguda de la Catedral, una fira oberta i popular pensada per a promocionar els productes de qualitat i proximitat dels mercats barcelonins. En la seva 8a edició, i per primera vegada, es va arribar a un acord amb Mercats Municipals perquè les entitats poguessin participar oferint els productes típics i representatius de la regió o territori al qual representen en un espai destacat a la fira a la zona de "Productes d'Arreu". Un total de quatre entitats van aportar una selecció del millor dels sabors típics de les seves zones amb productes de denominació d'origen.

g) Programació d'activitats

Amb l'objectiu d'oferir un catàleg de recursos per a aquelles associacions a les quals els manquen propostes de programació, es va treballar amb el Departament de Promoció de la Gent Gran la realització de tallers de teatre fòrum en el marc de la campanya municipal "Soc gran, i què", per a la creació col·lectiva de peces teatrals sobre discriminació i diversitat, així com amb altres operadors, la realització del taller "Teixint records", on es treballa el record des de diferents punts de vista.

Alhora es va aprofitar per fer difusió i explicar serveis municipals relatius als àmbits de salut, drets jurídics, campanyes municipals, etcètera, com la Campanya de Viatges per a la Gent Gran 2017-2018, i la Guia de serveis i ajudes a les persones, entre d'altres.

h) Gestió i millora del fons documental

Davant la necessitat de tenir eines que facilitin l'elaboració i millora d'instruments de descripció de fons del patrimoni documental del qual disposen algunes de les entitats, es va contactar amb els

serveis municipals per estudiar la possibilitat de fer un inventari dels arxius històrics i documentals. Alhora, es va fer la petició a la Direcció Executiva del Sistema Municipal d'Arxius de poder assignar una persona per fer l'acompanyament i seguiment del projecte i poder treballar-ho conjuntament.

2. Promoció i coordinació de les produccions socioculturals d'abast ciutadà

Feria de Abril de Catalunya

Esdeveniment de gran format amb 300.000 visites que arriba a la 46a edició. És una gran ocasió per conèixer la feina, i donar-hi suport, de les entitats andaluses que, durant uns dies, es dediquen de ple a fer que es pugui gaudir d'aquest espai de trobada i convivència. Representa un "pont cultural" entre Andalusia i Catalunya, una festa integradora que forma part del patrimoni cultural de Catalunya.

El 2017 la Federación de Entidades Culturales Andaluzas en Catalunya (FECAC) va tornar a organitzar la Feria de Abril, celebrada al Fòrum per tretzena vegada. La novetat, aquest cop, va ser després de la signatura d'un contracte de cessió de l'espai adjudicat per concurs públic per l'empresa municipal Barcelona de Serveis Municipals (B:SM). En aquesta edició, a més de comptar amb més entitats, els horaris del recinte es van allargar fins a mitjanit en dies feiners (tornant als horaris d'edicions anteriors), i es va fer una aposta pel respecte al medi ambient, ja que, per primera vegada, a la Feria de Abril de Catalunya es van utilitzar exclusivament gots i plats reutilitzables.

Pel que fa al suport de l'Ajuntament en l'organització de l'esdeveniment, es va mantenir en temes de comunicació i difusió exclusivament.

3. Activitats pròpies

Corpus i l'Ou com balla

L'Ajuntament de Barcelona, juntament amb la Catedral de Barcelona, ja fa molts anys que va decidir recuperar una de les festes més antigues que al llarg de la història s'han celebrat a la ciutat: el Corpus. I això ho ha fet a partir de dos dels aspectes més populars i participatius de la festa, fruit de l'herència col·lectiva dels barcelonins: l'ou com balla i la processó.

La celebració del Corpus configura una tradició viva de Barcelona. Alguns dels espais més emblemàtics de la ciutat obren les portes, els patis i els claustres i s'engalanen amb flors per participar en aquesta manifestació de la rica tradició popular de la ciutat. A l'edició del 2017 hi van participar 21 espais, en 17 dels quals es va fer ballar l'ou, amb què es distingeix de manera singular la celebració a Barcelona. Aquest any, a més dels espais tradicionals, tres nous indrets es van sumar a la festa, com el jardí interior del carrer d'Elisabets, recuperant aquest espai públic guanyat per al barri i per a la ciutat. També, com a novetat, una catifa floral organitzada per la Casa dels Entremesos, espai de referència de la cultura popular barcelonina, i el mandala elaborat al Centre d'Artesania de Catalunya per l'Associació Indian Culture dins del marc de l'exposició d'artesanía índia.

4. Les entitats de nova ciutadania

El Departament de Relacions Ciutadanes manté relació amb les entitats de nova ciutadania de la ciutat, llatines (25), europees (2), asiàtiques (7) i africanes (3), bàsicament prestant suport en l'organització de les festes nacionals d'alguns dels col·lectius estrangers amb més presència a la ciutat, commemorant la data de la seva independència d'Espanya, recordant els seus orígens, estrenyent llaços de pertinença i, alhora, mostrant les seves tradicions més arrelades.

Les festes són els actes que els permeten visibilitzar-se com a país i fraternitzar amb els seus compatriotes. És la via més directa per arribar al col·lectiu; la manera de mobilitzar la seva comunitat és la cultura i, mitjançant aquesta, poden explicar la resta de projectes que fan i donar-se a conèixer.

El Departament dona suport a les entitats de nova ciutadania de la ciutat en l'impuls de projectes que fomentin la realització d'activitats i manifestacions culturals d'origen i contextos diversos. Durant l'any 2017 es va donar suport a la celebració de 22 esdeveniments.

Amb l'objectiu de recollir informació de l'estat de l'entitat, les seves activitats i, en especial, de l'organització de la seva festa, es va elaborar el calendari anual a partir de les reunions individualitzades amb cada entitat.

En relació amb la celebració de festes considerades de *gran format* que se celebren al Fòrum, una de les propostes que des del Departament es van plantejar l'any anterior, per intentar abaratir costos, era organitzar dues celebracions en un mateix cap de setmana, amb la finalitat de compartir les despeses d'infraestructura.

En aquest sentit, es van celebrar en dos caps de setmana quatre festes: el Ral·li per a la Integració cultural (l'Equador) i la festa de Colòmbia, un cap de setmana i, l'altre, la festa de l'Equador i la festa de Bolívia (organitzada per Asculfolkbol, que, per primera vegada, la celebrava al Fòrum). Un dels principals motius per triar aquest espai de gran aforament era l'objectiu de voler agrupar i integrar al màxim el col·lectiu bolivià.

Data	Festa	Assistents
22/7/2017	Ral·li per a la Integració	2.339
23/7/2017	Festa de Colòmbia	8.341
5/8/2017	Festa de Bolívia	6.939
6/8/2017	Festa de l'Equador	10.433
Total		28.052

En relació amb les celebracions al Poble Espanyol, considerades d'un format mitjà, hi ha la continuïtat de quatre celebracions de l'any anterior: Veneçuela, el Perú, Hondures i Mèxic, que continua amb la celebració durant dos dies. Destaca la incorporació de la festa del Brasil al Poble Espanyol, que també va coincidir amb el cap de setmana de la celebració de la festa d'Hondures, i així també es va complir l'objectiu de compartir costos d'infraestructura.

L'assistència de públic va ser similar a la de les celebracions de l'any anterior, tot i que destaquen el cas de Veneçuela i el Perú, que van incrementar considerablement l'assistència. En el cas de les entitats que de manera continuada trien el mateix recinte, es constata la mobilització de públic a les seves celebracions respectives.

Data	Festa	Assistents
9/7/2017	Dia de Veneçuela	7.065
29/7/2017	Festa del Perú	4.780
9/9/2017	Festa d'Hondures	4.442
10/9/2017	Dia del Brasil	4.879
16-17/9/2017	Festival Barcelona Vive México	6.648
Total		27.814

En un *format més reduït*, hi ha la celebració de la festa de FASAMCAT, que va organitzar la seva celebració a l'equipament municipal de les Cotxeres de Sants. La resta de festes que es van celebrar a l'espai públic com a continuïtat de l'any anterior són quatre: la Festa de la Independència de les Filipines, el Dia del Paraguai, el Dia de Santa Cruz de Bolívia i el Festival d'Ucraïna, amb una afluència de públic d'entre 1.000 i 2.000 persones.

Es va haver d'anul·lar la celebració a l'espai públic de la festa del Pakistan, perquè es van decretar tres dies de dol pels atemptats que es van produir a Barcelona i a una altra població catalana.

Visibilitat del suport de l'Ajuntament

El 2017, a banda de la presència gràfica del suport de l'Ajuntament que les entitats van fer en la seva difusió comunicativa, des del Departament es va encarregar el disseny d'una imatge de comunicació per promoure els valors que s'impulsen (diversitat, interculturalitat, no discriminació, integració, ciutat acollidora, etcètera) i es van elaborar diferents productes comunicatius.

Noves peticions de celebracions

Atesa la diversitat de peticions del col·lectiu de bolivians per celebrar diferents festes, des del Departament se'ls va convidar a adherir-se a la celebració de la festa de Bolívia prevista al Fòrum, per unificar la celebració. També es van rebre altres peticions de celebracions, com l'Año Nuevo Andino Amazónico, ritual mil·lenari, i una Aula para la Paz.

Projecte de formació a les entitats migrades

Aquest any es van organitzar dos projectes de formació per a les entitats migrades en relació amb la celebració d'esdeveniments.

a) Formació individualitzada en la conceptualització i formulació de projectes vinculats a esdeveniments

Es va adreçar a les entitats que l'any anterior van rebre un suport de l'Ajuntament, suport que, en el futur, es vol canalitzar per la via de la convocatòria de subvencions. La formació comporta acompanyar en la redacció i estructuració de la celebració dels esdeveniments de les entitats en clau de projecte: objectiu, activitats, resultats i pressupost, així com l'explicació del funcionament de les convocatòries de subvencions, les responsabilitats i obligacions que se'n deriven. Les entitats participants van ser: Associació Ucraïnesa Djerelo, Asociación de Paraguayos y Amigos del Paraguay i Asociación Espíritu de Santa Cruz de la Sierra.

b) Disseny i treball grupal per a la producció d'esdeveniments a les comunitats migrades

Aquesta formació estava destinada a analitzar i estudiar la producció dels diferents esdeveniments, amb l'objectiu d'extreure conclusions i detectar necessitats formatives o informatives. Inicialment es va treballar en dos grups diferenciats d'acord amb l'espai que ocupen les festes:

- Grup d'entitats que organitzen els seus esdeveniments en el recinte del Poble Espanyol i el Fòrum, de format gran i mitjà. Es van fer dues sessions de treball.
- Grup d'entitats que organitzen els seus esdeveniments a la via pública en diferents punts de la ciutat, de format més reduït. Amb aquest grup es va programar una sessió de treball.

La metodologia aplicada va ser la de facilitar la participació i el diàleg, per promoure l'aprenentatge compartit i la cooperació.

A partir de les necessitats, es continuaran fent sessions de formació en matèries concretes i, si escau, fent sessions conjuntes per als dos grups de treball.

Projecte amb Barcelona Activa: ocupació-immigració

Es va donar continuïtat a aquest projecte amb l'objectiu d'acostar i personalitzar els recursos i serveis d'orientació i recerca de feina a les entitats de persones d'origen divers. Es van programar quatre sessions informatives de grups a mida per als col·lectius de l'Asociación Uruguayo-Catalana Los Botijas, l'Asociación Cultural Mexicano-Catalana, la Federación de Asociaciones Americanas en Catalunya, l'Asociación Kalayaan Cultural Filipina en Catalunya (AKCFEC) i la Federació d'Entitats Cíviques i Religioses de Barcelona (KALIPI).

Valoració comparativa dels costos de producció d'esdeveniments en recintes:

Fòrum / Poble Espanyol

Una altra iniciativa del Departament, derivada de la dificultat de finançament del cost de la celebració de les festes, va ser l'elaboració d'un estudi del cost que representa fer aquestes celebracions en els recintes del Fòrum i el Poble Espanyol, amb la finalitat d'identificar possibles millores o ajustos que afavoreixin la viabilitat d'aquests actes. Aquesta valoració es va treballar amb els gestors dels dos recintes, i es va compartir la inquietud de la dificultat de les entitats a l'hora d'assumir aquests costos.

5. Subvencions

Al llarg de l'any 2017 van ser dues les convocatòries de subvencions que el Departament de Relacions Ciutadanes va treballar i resoldre.

a) Convocatòria general de subvencions ordinàries

- En l'àmbit Associacionisme - Cultura popular i tradicional (Jd) s'hi van presentar 72 entitats: 48 sol·licituds van ser aprovades, 5 denegades, 18 derivades a altres òrgans i 1 presentada fora de termini.
- En l'àmbit Foment d'activitats organitzatives (N) s'hi van presentar 2 sol·licituds, que van ser aprovades.

	Entitats de cultura popular	Comunitats migrades	Total
Àmbit Associacionisme (J)	82.700 €	59.900 €	142.600 €
Àmbit Foment d'activitats organitzatives (N)	1.900 €	-	1.900 €
Total	84.600 €	59.900 €	144.500 €

	Entitats de cultura popular	Comunitats migrades	Total
Projectes aprovats	36	12	0
Projectes denegats	0	2	3
Total	36	14	3

En aquesta convocatòria es van fer canvis en els criteris de valoració dels projectes. Es va implantar una nova metodologia de valoració i es va fer el seguiment dels projectes presentats. És el primer any que es va assumir íntegrament el procés global d'organització de la convocatòria, resolució i justificacions dels projectes.

b) Convocatòria de subvencions per a l'arranjament i adequació de locals d'entitats de caire cultural representatives d'altres ciutats i comunitats autònomes amb seu social a Barcelona

Es va convocar a fi de millorar l'estat dels locals de titularitat pública municipal i privada destinats a les activitats d'entitats de caire cultural representatives d'altres ciutats i comunitats autònomes. Les deficiències en aquests locals de rellevància social, històrica i patrimonial poden tenir importants repercussions en seguretat, accessibilitat, o dificultar la cohesió social si es produeixen molèsties a tercers. Per aquesta raó, la finalitat de la convocatòria era cooperar en l'adequació d'aquests espais socioculturals gestionats sense ànim de lucre —els quals, d'acord amb la seva naturalesa, no poden afrontar en solitari les despeses que genera— i contribuir al reforçament del teixit associatiu i a la millora en la qualitat dels serveis prestats.

Les subvencions es van destinar a finançar projectes d'obres menors iniciades a partir de l'1 de gener de 2017 i finalitzades abans del 31 de juliol de 2018, amb una dotació econòmica de 150.146,60 euros.

- S'hi van presentar 18 entitats: 11 sol·licituds van ser atorgades, 4 denegades per motius administratius i 3 van obtenir una puntuació inferior a la requerida per accedir a la subvenció.
- L'import atorgat a cada projecte oscil·la entre un 45% i un 30% del pressupost segons categories, amb un topall màxim de 40.000 euros.

6. Resum d'activitats

Actes	
Actes propis de l'Ajuntament	11
Actes d'entitats de cultura popular	125
Actes d'entitats migrades	35
Actes d'altres entitats	1
	172
Reserves d'espai	
Reserves de salons de l'Ajuntament	6
Reserves de l'Auditori Axa	13
Reserves d'altres espais	25
	44
Reunions	
Reunions amb entitats de cultura popular	39
Reunions amb entitats migrades	49
Reunions amb altres entitats	34
	122
Total	338

Reptes per al 2018

Com a reptes principals per al 2018 podem destacar els següents:

- Reorientar algunes de les accions impulsades en el pla de treball pel que fa a programació d'activitats i la millora del treball en xarxa.
- Mantenir la línia específica de subvencions per a l'arranjament i adequació de locals d'entitats, i contribuir així a reforçar el teixit associatiu i millorar la qualitat dels serveis que ofereixen.
- Elaborar el directori de grups culturals existents com a elements del patrimoni cultural, i facilitar així el coneixement i l'intercanvi entre ells.
- Ampliar recursos per a l'acompanyament en la capacitat associativa i els lideratges més col·lectius.
- Impulsar i millorar l'estratègia de comunicació dels esdeveniments de les comunitats migrades a xarxes socials i altres, i generar accions comunicatives conjuntes.

Pressupost executat direccions Àrea 2017

PRESSUPOST EXECUTAT 2017 ÀREA DRETS CIUTADANIA, CULTURA, PARTICIPACIÓ I TRANSPARÈNCIA					
Direcció/Departament	Capítol 2	Capítol 4	Capítol 6	Capítol 7	
DS Planificació i Control	269.367,30 €	26.019.922,57 €	360.982,83 €		
Dep. Relacions Ciutadanes	124.269,00 €	144.500,00 €	- €	150.146,60 €	
DS Acció Comunitària	1.027.530,75 €	1.452.049,79 €	46.428,91 €	77.063,16 €	
DS Democràcia Activa i descentralització	567.364,27 €	357.534,62 €	- €	- €	
DS Recerca, Desenvolupament, Innovació	559.238,92 €		- €		
DS Drets Ciutadania i Diversitat	2.383.803,05 €	2.429.342,42 €	- €	150.000,00 €	
DS Informació i Atenció Ciutadana	7.522.460,26 €	50.000,00 €	- €	- €	
DS Immigració (0201)	4.764.553,98 €	2.124.177,59 €	- €	- €	
DS Feminisme i LGTBI (0201)	4.511.563,07 €	2.478.352,73 €	71.329,50 €	- €	
Sindicatura de Greuges	64.154,29 €				
TOTAL PRESSUPOST 2017	21.794.304,89 €	35.055.879,72 €	478.741,24 €	377.209,76 €	57.706.135,61 €

IBE...24.229.270,72€

IMI...1.637.750,99€

Organismes autònoms adscrits

Institut Barcelona Esports

L'Institut Barcelona Esports (IBE) té com a missió dissenyar i impulsar polítiques que permetin gestionar de manera eficaç l'esport de Barcelona, com un dels elements protagonistes per augmentar la qualitat de vida dels ciutadans i per al desenvolupament i la projecció de la ciutat.

És funció d'aquest institut promoure l'activitat esportiva a la ciutat de Barcelona, tant mitjançant programes propis com donant suport als projectes associatius, federatius i altres agents del sector esportiu que hi desenvolupen la seva activitat.

Les seves funcions s'estructuren en quatre grans àmbits d'acció:

- La dotació i la gestió dels equipaments esportius municipals.
- La promoció de l'activitat esportiva entre tota la ciutadania.
- L'organització directa o en col·laboració amb altres organitzacions d'esdeveniments de tots els nivells, tant pròpiament esportius com amb continguts més teòrics i d'anàlisi i reflexió sobre el fet esportiu en general.
- La relació amb altres organismes i institucions, nacionals i internacionals, per captar noves activitats per a Barcelona i per fer xarxa amb altres ciutats del món.

Per tant, l'IBE dona suport i participa en la gestió de l'esport i l'activitat física de manera innovadora i eficaç per contribuir al desenvolupament de la ciutat i la seva projecció internacional des de la pràctica esportiva, així com al seu augment entre els ciutadans i les ciutadanes i a l'adquisició d'hàbits de vida saludables.

Context

David Escudé Rodríguez ha estat el comissionat d'Esports durant l'any 2017 fins al mes de novembre, en què va ser substituït per Marta Carranza Gil-Dolz del Castellar com a conseqüència del trencament del pacte de govern en l'Ajuntament de Barcelona entre els grups municipals del PSC i de Barcelona en Comú. La nova comissionada ha assumit i ha donat continuïtat a les actuacions i polítiques de gestió esportiva endegades.

Recursos

Els recursos de l'IBE s'han dedicat a fomentar la promoció esportiva entre tots els col·lectius de la ciutat, organitzar i donar suport a esdeveniments esportius, fer el seguiment de la gestió dels equipaments adscrits a l'Institut i donar suport als adscrits als districtes, i invertir en obres de millora i condicionament en instal·lacions esportives.

Com a conseqüència de l'aprovació del Pla de recursos humans de l'Ajuntament de Barcelona, l'IBE ha vist incrementat en tres llocs de treball la seva plantilla de treballadors.

Taula 1. Liquidació del pressupost. Despeses (en euros)

Institut Barcelona Esports, 2017

Capítols de despesa	Euros	%
Personal	2.852.309,23	9,15
Béns i serveis	7.947.906,90	25,49
Transferències corrents	15.807.096,80	50,69
Inversions	2.032.085,24	6,52
Transferències de capital	2.541.955,80	8,15
Total	31.181.353,97	100,00

Taula 2. Liquidació del pressupost. Ingressos (en euros)

Institut Barcelona Esports, 2017

Fonts de finançament	Euros	%
Ajuntament de Barcelona	28.550.488,13	91,18
Altres fonts	2.762.469,31	8,82
Ingressos afectats a despeses futures	330.555,56	
Total	31.643.513,00	100,00

Taula 3. Recursos humans 2017 (el 31 de desembre)

Institut Barcelona Esports, 2017

Categoria	Homes	Dones	Total
Directius/directives	4	3	7
Tècnics/tècniques	12	15	27
Administratius i auxiliars	5	10	15
Altres	1	0	1
Total	22	28	50

Instal·lacions esportives adscrites a l'IBE

L'IBE té adscrites 69 instal·lacions esportives municipals distribuïdes per tots els districtes de la ciutat, de les quals 41 són complexos esportius municipals i 28 són instal·lacions especialitzades.

Activitat

Celebració del 25è aniversari dels Jocs Olímpics i Paralímpics Barcelona '92

L'any 2017 s'han complert els 25 anys de la celebració dels jocs Olímpics i Paralímpics de Barcelona '92, l'esdeveniment esportiu més important que s'ha celebrat a la ciutat. Per rememorar aquest aniversari tan especial, s'han dut a terme més de vuitanta esdeveniments i accions, que també han servit per potenciar els valors vinculats amb l'esport i l'olimpisme, com són la solidaritat, la pau, el respecte pels altres, la cultura de l'esforç, la recerca de l'excel·lència i el joc net.

Els actes van començar amb la presentació dels logos commemoratius olímpic i paralímpic i han seguit durant tot l'any amb les més de vuitanta actuacions que han tingut lloc per tota la ciutat, entre les quals destaquem:

- L'organització de conferències, taules rodones i presentacions. Alguns exemples són el cicle de conferències "Ciutat i olimpisme"; la reedició de la revista *Barcelona '92 a través de La Municipal*; el documental *Voluntariat i Barcelona '92, una llarga història*; i s'han fet taules rodones com la de "Grans aportacions de Barcelona '92: innovació, valors i compromís" o la del programa "A l'escola, més esport que mai".
- El calendari d'esdeveniments esportius de la ciutat també s'ha bolcat amb la celebració de l'aniversari incorporant ambientació i la imatge dels logos commemoratius en tota la seva difusió. Els

Trofeus Internacionals Ciutat de Barcelona han convidat medallistes i esportistes del 92, i han recreat moments olímpics al voltant de les seves modalitats esportives.

- Una de les accions destacades ha estat la col·locació de lones commemoratives en 21 instal·lacions, que van ser seu de competició olímpica, i s'han creat activitats lúdiques participatives al seu voltant (Passaport Olímpic, Tresors Olímpics).
- En la celebració del 10è premi Dona i Esport i la presentació del *Quadern Dona i Esport*, es van convidar dones que van participar als Jocs i el quadern va recollir un seguit d'articles dedicats a les dones olímpiques d'aquell any.
- S'han organitzat actes de reconeixement a medallistes, dirigents institucionals i federatius, voluntaris, membres del COOB i de les empreses patrocinadores.
- També s'han fet accions educatives tenint en compte la transmissió de l'esperit olímpic i el futur esportiu de la ciutat. Així, l'activitat "El Joc dels Jocs" ha proposat diferents reptes en clau olímpica a les escoles, i altres activitats ja arrelades al programa de promoció esportiva escolar com "Dansa Ara" o "Flic Flac Circ", han tingut l'aniversari dels Jocs com a eix central en la seva edició d'enguany.
- I, finalment, l'acte institucional al Palauet Albéniz, el relleu de la torxa olímpica, l'encesa del pevetter i la gran festa ciutadana que va tenir lloc el 25 de juliol, amb els principals símbols dels Jocs, com a homenatge a tots aquells que van fer possible l'èxit de Barcelona '92.

1. Direcció de Serveis d'Instal·lacions i Obres

Actuacions relacionades amb la planificació i el control de la gestió de les instal·lacions esportives

Aquesta Direcció assumeix el control i el seguiment de la gestió de les instal·lacions esportives municipals (IEM) adscrites a l'IBE, mitjançant la relació directa i continuada amb els seus concessionaris, per supervisar-ne i analitzar-ne la gestió, la conservació i la millora.

Les IEM es classifiquen en 41 centres esportius municipals (CEM), 23 instal·lacions esportives singulars i cinc instal·lacions d'ús lliure situades a l'espai públic. Les 69 instal·lacions donen servei a més de 700.000 persones usuàries (individuals, escoles, clubs, associacions, etcètera). A més, els centres esportius municipals han tancat l'any amb 190.184 persones abonades.

A les instal·lacions esportives s'ofereixen activitats esportives i de salut per als ciutadans, així com espais de pràctica esportiva per als clubs i les entitats de les diferents modalitats esportives, i també cursos d'iniciació i pràctica de tota mena de modalitats i activitats físiques.

Des de l'IBE també es promou la pràctica esportiva de diversos col·lectius específics mitjançant una política de tarifació social que els facilita l'accés als equipaments. L'any 2017 ha tingut continuïtat el programa d'ajuts per a persones en situació d'atur, alhora que, dins del paraigua del programa "Barcelona, ciutat refugi", s'ha posat en marxa una mesura per facilitar l'accés d'aquest col·lectiu als centres esportius municipals. Un total de 42 centres esportius amb abonats ofereixen fins a 100 places per a aquest programa, amb una ocupació del 73%. També s'ha avançat en l'ampliació de les tarifes familiars i monoparentals als centres esportius municipals, que s'han desplegat en el 92,3% dels centres.

Algunes de les eines que permeten dur a terme la supervisió i analitzar el funcionament dels 64 equipaments esportius amb gestió, així com vetllar per la seva conservació i proposar accions de millora són: les comissions tècniques de gestió, les comissions de seguiment, els consells d'equipament, així com també l'avaluació constant dels indicadors relacionats amb el funcionament d'aquests equipaments.

A més d'aquesta tasca continuada i quotidiana de supervisió del funcionament de les instal·lacions adscrites a l'IBE, durant el 2017 s'han dut a terme algunes actuacions concretes, entre les quals cal destacar les següents:

- Licitació i adjudicació de la gestió del CEM Olímpics Vall d'Hebron per una durada de deu anys a IGE Bcn.
- Licitació i adjudicació de la gestió del CEM Trinitat Vella per una durada de sis anys a l'Associació Sant Martí Esports (ASME).
- Signatura de la continuïtat del contracte de concessió de l'Estadi d'atletisme Joan Serrahima, en quedar desert el concurs de gestió licitat el mes de setembre, i preparació de la nova licitació (prevista per al gener del 2018).
- Signatura de la continuïtat del contracte de concessió del Camp Municipal de Beisbol Pérez de Rozas, en haver de revisar i estudiar el canvi de model de gestió al format de contracte de serveis.
- S'ha fet efectiva la segona pròrroga del contracte de concessió del Complex Esportiu Municipal de La Mar Bella per dos anys més (fins al 2019), en els termes i les condicions previstos al plec.
- Licitació i adjudicació del contracte del servei de cardioprotecció de 74 instal·lacions esportives municipals de la ciutat (subministrament d'aparells i formació integral dels possibles usuaris).

Projectes i obres

L'Ajuntament de Barcelona, mitjançant l'IBE i Barcelona d'Infraestructures Municipals, SA (BIMSA), ha executat durant l'any 2017 obres de millora i manteniment en equipaments esportius municipals adscrits a l'IBE per un total de 12.091.850,48 euros en diferents instal·lacions. La taula 4 mostra els projectes més destacats.

En aquest apartat també cal tenir present que BIMSA ha executat 2.974.375 euros en instal·lacions esportives adscrites als districtes de la ciutat.

Taula 4. Projectes i obres
Institut Barcelona Esports, 2017

Descripció	Pressupost (euros)	Òrgan executor
Redacció de projectes i estudis previs (CEM i IEM diversos)	297.479,25	IBE
Adequació a normativa (CEM i IEM diversos)	555.955,47	IBE
Adequació del frontó CEM Olímpics Vall d'Hebron	163.663,85	IBE
Subvencions per a obres en IEM i gran manteniment	3.250.386,63	IBE
CEM Bon Pastor: eficiència energètica	24.433,03	IBE
CEM Trinitat Vella: consolidació del tancament exterior	103.750,25	IBE
CEM Horta. Fase 2	3.920.306,00	BIMSA
Redacció de projectes (diversos CEM)	35.337,00	BIMSA
Piscina Turó: reforma	1.947.413,00	BIMSA
Rehabilitació del Velòdrom Municipal d'Horta	9.385,00	BIMSA
CEM: adequació de la llicència ambiental	1.510.473,00	BIMSA
Camps de futbol (renovació de gespes artificials)	273.268,00	BIMSA

De les actuacions executades el 2017 a les instal·lacions esportives adscrites a l'IBE, en destaquem les següents:

Grans actuacions de l'IBE:

- Substitució de les grades supletòries sobre les grades de formigó de la piscina exterior del CEM Piscines Bernat Picornell.
- Reforma dels deshumectadors núm. 1 i 4 de les instal·lacions de climatització de la piscina coberta del CEM Piscines Bernat Picornell.
- Obres d'adequació del CEM Can Cuyàs per millorar les condicions de seguretat contra incendis. Millora dels vestidors i accessos. Substitució del paviment esportiu del pavelló.
- Primera fase de les obres de millora dels frontons del CEM Olímpics-Vall d'Hebron per als Campionats de Pilota del 2018.
- Adequació a la normativa contra incendis per obtenir la llicència ambiental del CEM Bon Pastor.
- Actuacions de consolidació dels fonaments (drenatge) i altres actuacions de manteniment al CEM Trinitat Vella.
- Instal·lació del sistema de climatització a la sala de fitnes i adequació de la sala de calderes al CEM Verneda.

Obres executades per BIMSA:

- Nou CEM Turó de la Peira (piscina i pista poliesportiva). Actuació encara no finalitzada.
- Segona fase del CEM Horta. Actuació encara no finalitzada.
- Adequació del CEM Estació del Nord i del CEM Trinitat Vella per a la llicència ambiental.
- Renovació de la gespa artificial del Camp Municipal de Futbol Menorca.
- Redacció del projecte Fase IV CEM Mundet i inici dels projectes de la Piscina Municipal de la Cloïta, de l'Skateplaça Circumval·lació i la renovació de la gespa artificial de diversos camps de futbol.

Transferències de capital. Subvenció Capítol 7

(obres executades el 2017 amb transferència de pressupost del 2016):

- Obres d'adequació a la normativa per obtenir la llicència ambiental del CEM Colom. 1a fase del CEM Sant Sebastià i del CEM Sagrada Família.
- Actuacions de millora al CEM Piscina Sant Jordi.
- Substitució del tancament de la façana del carrer de la Diputació del CEM Joan Miró.
- Vestidors del pavelló i vestidors per al camp de futbol 7 i sala de calderes del CEM Guinardó.
- Substitució del paviment del pavelló i climatització del CEM Mundet.
- Actuacions a la coberta i deshumidificador del CEM Nova Icària.
- Actuacions en el drenatge i la gespa artificial al CEM La Mar Bella.

Transferències de capital. Subvenció Capítol 7

(obres pendents d'executar el 2018 amb transferència de pressupost del 2017):

- Obres d'adequació a la normativa per obtenir la llicència ambiental del CEM Colom. 2a fase, clima.
- Actuacions de millora i estalvi energètic al CEM Sagrada Família. Projecte GrowSmarter.
- Substitució del boulder (bloc) del Centre Municipal d'Escalada La Foixarda.
- Millora dels espais de sota les grades, vestidors i gimnàs de la pista d'atletisme del CEM Can Dragó.
- Reforma i ampliació dels vestidors del CEM Verneda.
- Reforma dels vestidors i de la zona d'accés del CEM Vintró.
- Substitució de la impermeabilització de la coberta i instal·lació d'un camp de plaques solars al pavelló del CEM La Mar Bella.

Desplegament del programa de gestió del manteniment de les IEM assistit per ordinador

El 2015 es va desplegar un programa informàtic per a la gestió d'actius i manteniment de les 15 IEM a les quals aquest manteniment es fa mitjançant l'empresa de serveis de l'IBE. Aquest 2017 s'ha fet efectiva la primera pròrroga del contracte en els termes i les condicions previstos al plec. A partir d'aquest any, s'ha incorporat en els plecs de les noves concessions l'obligatorietat d'implantar el programa que utilitza l'IBE (el mateix que utilitza tot l'Ajuntament) per a la gestió del manteniment. Les primeres concessions que han incorporat aquest requisit han estat les dels CEM Can Ricart, Frontó Colom, Olímpics Vall d'Hebron i Trinitat Vella.

També s'ha ofert a la resta de concessionaris de les IEM la possibilitat d'incorporar el programa de manteniment als seus centres, a cost zero. Tres centres ja hi estan treballant.

Taula 5. Indicadors de producció dels serveis
Institut Barcelona Esports, 2017

	2016	2017	% d'increment
Gestió d'equipaments esportius adscrits a l'IBE			
Abonats el 31 de desembre	187.721	190.184	1,31
Programa d'ajuts per a l'accés a les persones en situació d'atur			
Persones beneficiàries de l'ajut al llarg de l'any	9.033	8.471	-6,22
Persones beneficiàries abonades el 21/12	5.695	4.871	-14,47
Nombre de places disponibles als CEM	6.545	6.545	0,00
Import dels ajuts atorgats (euros)	1.197.179,75	1.113.671,00	-6,98

2. Direcció de Promoció Esportiva i Esdeveniments Esportius

2.1. Esdeveniments esportius

Des de l'IBE s'organitzen esdeveniments esportius per promocionar la pràctica de l'esport entre els ciutadans, i també es dona suport a l'organització dels esdeveniments esportius que s'organitzen des del teixit associatiu, federatiu, d'altres agents dinamitzadors de l'esport o des dels gestors de grans esdeveniments esportius. Aquests esdeveniments inclouen des d'activitats populars de participació ciutadana fins a grans competicions internacionals, dels quals destaquem els següents:

Competicions internacionals:

Final Furusiyya de la Copa de les Nacions de Salts d'Hípica, Campionat d'Espanya Absolut d'Atletisme, Campionat d'Espanya de Rem de Mar, Campionat d'Europa de Vela de classe Laser, final del Mundial de Voleibol (grup 3), Extrem Sailing, Campionat del Món amateur de Tennis Platja, fase prèvia de l'European Hoquei League, round 1.

Competicions del calendari anual de la ciutat:

Zurich Marató de Barcelona, eDreams Mitja Marató de Barcelona, Barcelona Open Banc Sabadell Trofeu Comte de Godó, Barcelona Extrem, Trial Indoor, Volta Ciclista a Catalunya, Down Urban Barcelona, Internacional de Pàdel de Catalunya, Copa Potter i la Regata Godó de Vela, Regata Clàssica Puig, Miting Internacional d'Atletisme, Barcelona Triatló by Santander.

L'any 2017 hi ha hagut un increment important en el seguiment d'esdeveniments que han rebut suport, atesa la implantació d'una nova aplicació que permetrà conèixer amb exactitud en quants esdeveniments hem fet una intervenció o gestió. Tot i així, fins al 2018 no es podran analitzar amb fiabilitat totes les dades relacionades amb la totalitat dels esdeveniments i, per aquest motiu, les dades de participació es restringeixen als 114 esdeveniments en els quals han treballat els tècnics i tècniques de la Direcció. Aquest any, el nombre de participants ha disminuït lleugerament pel descens de les inscripcions en algunes curses i pel procés de millora en els sistemes de recompte de les participacions en algunes de les activitats.

Finalment, destaquem els 25 Trofeus Internacionals Ciutat de Barcelona que s'han organitzat enguany.

Taula 6. Esdeveniments organitzats o als quals s'ha donat suport
Institut Barcelona Esports, 2016

	2016	2017	% d'increment
Total d'esdeveniments			
Nombre d'esdeveniments	108	114	5,56%
Participants en els esdeveniments	305.548	272.522	-10,81%
Nombre de modalitats esportives	51	62	21,57%
Trofeus Internacionals Ciutat de Barcelona			
Nombre d'esdeveniments	24	25	4,17%
Participants en els esdeveniments ¹	2.599	14.183	-
Nombre de modalitats esportives	24	25	4,17%

¹ El 2017 s'ha tornat a incorporar la cursa Jean Bouin dins del programa dels TICB. Aquest esdeveniment té una participació de més de 10.000 corredors i corredores, fet que condiciona el valor d'aquest indicador, per la qual cosa no considerem el percentatge d'increment

2.2. Promoció esportiva

La Direcció de Promoció i Esdeveniments Esportius centra la seva actuació, de manera especial, en la promoció de l'activitat física i l'esport en edat escolar (dins i fora de l'horari lectiu), entre col·lectius específics (persones amb discapacitat, nouvingudes o en risc d'exclusió social, gent gran, etcètera) i en el foment de l'activitat física per a la salut i a l'espai públic.

A. "L'escola fa esport a la ciutat"

És un programa d'activitats de promoció esportiva que s'ofereix als centres educatius de la ciutat per complementar l'educació física curricular. Les activitats es duen a terme en horari escolar i hi ha oferta d'activitats per a tot l'alumnat d'educació infantil, primària i secundària. El programa inclou:

• Activitats d'interès per al professorat

- Presentació de "L'escola fa esport" i de les jornades "L'esport fa escola".
- Servei de préstec de material esportiu i didàctic a les escoles.

• Activitats per a l'alumnat

– **“L'esport en curs”**, amb l'objectiu de transmetre valors com la companyonia, la solidaritat o el treball en equip amb experiències esportives en diversos equipaments i espais de la ciutat. Algunes d'aquestes activitats donen a conèixer esports poc practicats per l'alumnat. Aquestes activitats es fan de manera coordinada amb les federacions per oferir propostes educatives de qualitat i facilitar l'apropament i el coneixement de la modalitat esportiva, a més d'acostar-los a la pràctica d'aquell esport en horari extraescolar. En aquest bloc s'inclouen les activitats que en els cursos anteriors es diferenciaven en el bloc “L'esport fa per tu!”.

– **“Escala de valors”**, per adquirir valors positius com la solidaritat, el treball en equip i l'esforç, així com la sensibilització vers les persones amb diferents capacitats.

– **“Reptes esportius de ciutat”**, per donar a conèixer els grans esdeveniments que es disputen a Barcelona i les disciplines implicades: s'ofereix a l'alumnat la possibilitat d'acostar-se a aquests esdeveniments.

Pel que fa a les activitats per a l'alumnat, el conjunt de programes i activitats que configuren el programa “L'escola fa esport a la ciutat” ha registrat 73.056 participacions. Per la seva banda, a la presentació de les activitats del programa hi van assistir 214 professors dels centres educatius de la ciutat.

Taula 7. “L'escola fa esport a la ciutat”. Indicadors
Institut Barcelona Esports, 2017

	2015-2016	2016-2017	% d'increment
Participants en les activitats organitzades	71.414	73.056	2,30%
Total de centres participants	317	315	-0,63%
Activitats ofertes	42	49	14,29%

Els 315 centres participants representen el 70% dels centres educatius de primària, secundària obligatòria i educació especial que té Barcelona. Entre aquests centres, volem destacar la presència de 28 escoles d'educació especial, que han format part del programa amb un total de 1.242 participacions d'alumnat amb necessitats especials.

B. Homologació d'entitats organitzadores d'activitats en horari no lectiu

Aquest procés significa el reconeixement qualitatiu de les entitats organitzadores d'activitats esportives adreçades a infants i joves fora de l'horari escolar (clubs, entitats, AFA, centres docents, empreses de gestió esportiva, etcètera), que vetlla pel compliment d'uns estàndards mínims de qualitat en la seva oferta d'activitats, així com pel que fa a la seva aportació a la cohesió social, la qualitat de vida i el benestar de la ciutadania de Barcelona.

Durant el curs 2016-2017, 265 entitats han complert els requisits d'homologació i han vist recollida la seva oferta d'activitats esportives proposades a la ciutadania a la *Guia d'oferta esportiva per a infants i joves*, que s'ha penjat al web de l'IBE a l'inici del curs.

Cal tenir en compte que aquest programa té una periodicitat de curs escolar, per la qual cosa en aquesta memòria incorporem les dades corresponents al curs 2016-2017. Tanmateix, el procés d'homologació de les entitats organitzadores és continu, i el setembre del 2016, a l'inici del curs següent, ja hi havia 291 entitats homologades per al curs vinent.

Taula 8. Homologació d'entitats organitzadores d'activitats en horari no lectiu. Indicadors
Institut Barcelona Esports, 2017

	2015-2016	2016-2017	% d'increment
Entitats homologades	235	265	12,77
Punts d'activitat	495	523	5,66
Infants i joves inscrits a les activitats homologades	-	78.700	-
Percentatge de noies i joves inscrites	-	40,00%	-

Pp: punts percentuals. En els indicadors expressats en percentatge, la variació s'indica com a diferència de punts percentuals entre un any i l'altre

C. Subvencions per als participants de les activitats de promoció esportiva

L'Ajuntament disposa d'un sistema de subvencions adreçades a les famílies que té com a objectiu facilitar l'accés dels infants i els joves a la pràctica física o esportiva fora de l'horari escolar. La subvenció cobreix una part de la despesa corresponent a les activitats esportives recollides en el programa d'homologació de les famílies que ho sol·licitin i compleixin els requisits.

Cal destacar l'increment de sol·licituds, de subvencions atorgades i de l'import assignat a aquest servei que es produeix any rere any. Enguany, aquest increment ha estat per sobre del 60% en tots els indicadors.

Taula 9. Subvencions per als participants d'activitats de promoció esportiva. Indicadors
Institut Barcelona Esports, 2017

	2015-2016	2016-2017	% d'increment
Sol·licituds de subvenció presentades	8.307	13.538	62,97
Subvencions atorgades	7.601	12.186	60,32
Import de les subvencions atorgades (en euros)	1.593.233	2.626.327	64,84

D. Campus Olímpia i casals esportius

En la campanya de vacances d'estiu de l'Ajuntament de Barcelona, hi ha dos programes d'activitats esportives en els quals l'IBE, les seves instal·lacions adscrites i les entitats esportives de la ciutat tenen un rol important.

Campus Olímpia

Segons les edats a qui s'ofereixen i l'especificitat dels continguts de la pràctica, es diferencien les modalitats següents de Campus Olímpia:

- **Precampus.** Iniciació a diferents esports, sense cap especialització.
- **Campus específic.** Pràctica d'un esport preferent, combinat amb altres esports complementaris.
- **Campus poliesportiu.** Combinació de diferents esports.
- **Campus especial.** Esports adaptats per a persones amb discapacitat intel·lectual o psíquica.
- **Campus de natura.** Pràctica d'un esport preferent o bé una combinació d'esports i d'activitats a la natura.
- **Campus jove.** Incorporació de pràctiques noves o alternatives a l'esport tradicional.

L'estiu del 2017 s'han fet més de 24.289 inscripcions a les 151 activitats que s'han homologat com a Campus Olímpia, amb una participació del 42,46% de noies. Aquestes dades signifiquen un increment significatiu en relació amb l'any 2016, tant pel que fa al nombre d'activitats homologades (147 l'any 2016) com a inscripcions (22.301).

Casals esportius

Els casals esportius combinen la pràctica d'una o dues modalitats esportives amb altres pràctiques lúdiques, amb un tractament més generalista que els Campus Olímpia.

L'any 2017 ha disminuït lleugerament el nombre de participants en aquesta modalitat d'activitats d'estiu, i s'ha passat de 13.969 places ocupades l'any 2016 a les 12.457 de l'any 2017, així com el nombre d'activitats ofertes (han passat de 57 a 47 el 2017). Caldrà valorar aquesta tendència en les properes campanyes.

Taula 10. Campus Olímpia i casals esportius. Indicadors
Institut Barcelona Esports, 2016

	2016	2017	% d'increment
Campus Olímpia			
Activitats homologades	147	151	2,72
Places ocupades	22.301	24.289	8,91
Percentatge de participació de noies	40,46%	42,46%	2,00 pp
Casals esportius			
Activitats homologades	57	47	-17,54
Places ocupades	13.969	12.457	-10,8
Percentatge de participació de noies	38,21%	35,97%	-2,24 pp

Pp: punts percentuals. En els indicadors expressats en percentatge, la variació s'indica com a diferència de punts percentuals entre un any i l'altre

E. "Èxit estiu"

El programa "Èxit estiu" —dedicat a motivar els alumnes d'ESO amb entre dues i quatre assignatures suspeses a fer classes de reforç combinades amb la pràctica esportiva per millorar les seves prestacions en les proves qualificatives de recuperació de setembre— ha arribat ja a la seva tercera edició. El programa, impulsat des del Consorci d'Educació, ha tingut com a novetat aquest 2017 que l'IBE ha assumit completament el finançament de la part esportiva del projecte, i ha abonat els costos de monitors, la formació d'aquests i la coordinació dels diferents espais d'activitat.

En total, des de l'IBE s'ha acompanyat aquest estiu 368 alumnes de 23 centres educatius en el procés de millora dels seus resultats acadèmics.

F. "De marxa... fent esport!"

Un any més, des de l'IBE s'ha dut a terme aquest programa de prevenció de conductes de risc, on es promou conjuntament amb l'Agència de Salut Pública un model d'activitat extraescolar per als joves de quart d'ESO als centres esportius municipals com a alternativa als hàbits de consum tòxics. El programa també es finança de manera conjunta.

El programa preveu una primera fase de treball amb tots els alumnes dins de l'horari lectiu, en la qual visiten una instal·lació esportiva i, durant quatre hores, se'ls explica i experimenten les activitats que s'hi poden practicar, plantejant-les com una alternativa d'oci i salut per al seu temps de lleure. Com a segona fase del programa, s'ofereix als alumnes assistir a una activitat dirigida a la instal·lació esportiva, de dos dies setmanals, amb una quota bonificada de 9 euros mensuals.

El curs 2016-2017 van participar en la primera fase del programa un total de 2.897 alumnes (un 14% més que el curs anterior) de 48 centres escolars. En acabar el curs escolar, 126 alumnes estaven inscrits a les activitats dirigides, tot i que en algun moment del curs havien estat fins a 150 els alumnes apuntats (períodes escolars sense exàmens). En total, hi han participat 231 alumnes que en algun moment del curs han estat donats d'alta en l'activitat.

En la primera fase del programa hi han col·laborat 10 instal·lacions esportives i, en la segona fase, han estat 8 les instal·lacions que han fet l'oferta de quota bonificada.

G. "Activa't als parcs"

El programa "Activa't als parcs" ha sofert una profunda renovació durant aquest any amb la concessió de la gestió del servei mitjançant concurs. Entre les condicions d'aquest concurs s'ha inclòs la creació d'una aplicació informàtica de registre i control del funcionament dels diferents grups del programa que ens permetrà analitzar l'acceptació de les activitats i adaptar-les a les necessitats dels usuaris.

La posada en marxa de l'aplicació informàtica ha permès actualitzar i validar les dades de participació dels grups. Això ha suposat una disminució inicial dels participants registrats, que han passat de 1.489 del 2016 a 987 el 2017 (s'han eliminat aquells que estaven registrats que ja no participaven en les activitats), però, en canvi, s'ha incrementat el nombre de punts de prestació (de 16 a 19) i la mitjana mensual d'usuaris actius (de 400 a 682), amb un increment superior al 50%.

Aquest programa fomenta la pràctica d'activitat física a l'aire lliure amb l'objectiu de dur una vida activa en l'àmbit psicològic i social, trobar-se en millors condicions i disminuir el risc de malalties, mentre es gaudeix dels espais verds de la ciutat. Es duu a terme dos dies a la setmana a cada espai i ofereix dos tipus d'activitats: caminades suaus pels parcs i places combinades amb postes d'exercicis de memòria i gimnàstiques orientals (taitxí i txikung).

Taula 11. Programa "Activa't als parcs". Punts de prestació i inscripcions 2016-2017
Institut Barcelona Esports, 2017

Punt de prestació	Districte	Inscripcions
Parc de la Ciutadella	Ciutat Vella	64
Parc de Joan Miró	L'Eixample	207
Jardins de la Indústria	L'Eixample	100
Jardins dels Drets Humans	Sants-Montjuïc	57
Parc del Mirador del Poble-sec	Sants-Montjuïc	19
Jardins de la Maternitat	Les Corts	62
Jardins de la Vil·la Amèlia	Sarrià - Sant Gervasi	51
Plaça de les Dones del 36	Gràcia	43
Creueta del Coll	Gràcia	17
Jardins de Rosa Luxemburg	Horta-Guinardó	73
Jardins de Juan Ponce	Horta-Guinardó	14
Plaça de l'Aqüeducte	Nou Barris	73
Parc de la Guineueta	Nou Barris	160
Casa de l'Aigua	Nou Barris	32
Plaça de les Basses de la Peira	Nou Barris	5
Plaça de l'Alcalde Baró de Viver	Sant Andreu	26
Parc de la Pegaso	Sant Andreu	111
Parc del Clot	Sant Martí	104
Rambla de Prim	Sant Martí	31
Total de la ciutat		1.249

Taula 12. "Activa't als parcs". Indicadors
Institut Barcelona Esports, 2017

	2015-2016	2016-2017	% d'increment
Punts de prestació	16	19	18,75
Persones inscrites a 31 de desembre ¹	1.489	1.249	-16,11
Percentatge de dones participants ²	87,58%	70,21%	-17,31 pp
Pressupost (en euros)	56.138,00	79.133,02	40,96

Pp: punts percentuals. En els indicadors expressats en percentatge, la variació s'indica com a diferència de punts percentuals entre un any i l'altre

¹ Les dades del curs 2015-2016 eren d'inscrits a 31 de juliol

² El curs 2016-2017, el 18,03% de les persones no tenien registrat el seu gènere en l'aplicació

H. "L'esport inclou"

En el marc de la promoció esportiva entre el col·lectiu de persones amb diversitat funcional s'ha continuat amb la implantació de "L'esport inclou" amb la voluntat de fer que l'accés a la pràctica esportiva sigui un fet normalitzat i universal per a totes les persones amb discapacitat.

El programa inclou diferents serveis per donar resposta a les diverses necessitats que tenen les persones que pateixen alguna discapacitat a l'hora d'integrar-se a fer activitat esportiva:

- **Auxiliars de vestidor.** S'han prestat un total de 1.948 hores de servei d'auxiliar de vestidor, amb 28 persones usuàries.

- **Monitors de suport.** Trenta monitors han dut a terme 1.528 hores de monitoratge directe durant el 2017.

- **Informació i assessorament.** S'ha atès una vintena d'entitats i s'han fet 13 assessoraments.

- **Formació específica per intervenir en esport adaptat.** S'han organitzat 10 accions formatives, amb una participació total de 235 persones.

Relacionat amb el programa "L'esport inclou", també s'han dut a terme algunes actuacions transversals:

- **Jornada inclusiva.** Cinquena edició d'aquesta activitat que inclou un conjunt d'activitats obertes a la ciutadania amb l'objectiu de divulgar l'esport adaptat. Celebrat el 4 de novembre, va tenir més de 200 participants.

- Dins dels programes escolars del pla "L'escola fa esport a la ciutat", hi han participat:

- 1.320 nois i noies de centres d'educació especial en el programa "Ja nedo a l'aigua".
- 168 participants, alumnes també de centres d'educació especial, en el programa "Aprèn a pedalar".

- En el programa de subvencions ordinàries, s'han atorgat 224.000 euros a 93 projectes o activitats que promouen específicament la inclusió de les persones amb discapacitats a l'activitat física o l'esport.

I. "Convivim esportivament"

Aquest projecte es treballa conjuntament amb la Fundació per a l'Esport i l'Educació de Barcelona (FEEB) i té com a objectiu dinamitzar activitats esportives en les zones de la ciutat on no hi ha una oferta consolidada per als infants i joves del territori, ja sigui per la manca d'agents dinamitzadors o per factors d'exclusió o altres dificultats de l'entorn.

Les activitats es plantegen conjuntament amb l'escola, la família i les entitats locals constituint un treball comunitari en el qual l'esport esdevé el vehicle per al foment de la participació, la promoció i l'apoderament dels joves i del teixit associatiu esportiu del barri.

El projecte consta de dos grans eixos:

- **Pla "Aprenent esportivament".** Fomenta la pràctica esportiva entre infants i adolescents en aquells centres educatius on no existeix cap tipus d'oferta d'activitat esportiva fora de l'horari escolar o aquesta és molt pobre per motius socioeconòmics.

• **Pla “Eines per a la convivència”.** Adreçat a adolescents i joves exposats a una dinàmica de risc social i que, en la majoria dels casos, estan desvinculats del sistema educatiu i laboral. Amb aquest col·lectiu no només es treballa la participació en activitats físiques sinó també la seva formació com a tècnics i responsables d'activitats físiques obrint-los un camí per a la seva incorporació en l'organització de les activitats.

El curs 2016-2017 han participat 2.501 infants i joves en les activitats esportives de caire regular i 1.380 en activitats ocasionals de promoció. Dels participants regulars, el 74% corresponen al pla “Aprenent esportivament” i el 49% són noies.

J. Subvencions

Des de l'IBE es dona suport als agents que promocionen i generen pràctica esportiva i activitats físiques a la ciutat mitjançant l'atorgament d'ajuts econòmics als projectes que coincideixen o reforcen les línies plantejades en el Programa d'acció municipal.

L'any 2017 s'ha fet una revisió de l'abast dels projectes presentats en la convocatòria ordinària de subvenció, de manera que aquells projectes que tenien una incidència localitzada en un barri o un districte molt específic s'han derivat als districtes corresponents per estudiar-los i valorar-los. A fi de garantir la disponibilitat pressupostària que podria suposar fer front a aquestes demandes a cada districte, també s'han transferit els recursos econòmics corresponents, de manera que aquells projectes d'interès ciutadà segueixin rebent suport municipal.

Aquesta revisió fa que les dades de sol·licituds rebudes i atorgades des de l'IBE, així com l'import atorgat, siguin inferiors als valors del 2016, però ara, aquí, ja només hi ha aquells projectes que tenen un impacte de ciutat o en temàtiques molt específiques.

Taula 13. Subvencions ordinàries. Indicadors
Institut Barcelona Esports, 2016

	2016	2017	% d'increment
Sol·licituds de subvenció atorgades	391	327	-16,37
Sol·licituds de subvenció rebudes	536	423	-21,08
Entitats que han sol·licitat subvenció	219	231	5,48
Import de les subvencions atorgades (en euros)	3.325.965,87	3.049.996,13	-8,30

K. Premis i reconeixements

Relacionats amb la promoció esportiva, l'IBE ha continuat organitzant aquests actes de reconeixement de la tasca de promoció esportiva a la ciutat:

Premi Dona i Esport

Aquest premi té com a finalitat fer visible el paper de les dones en l'àmbit de l'esport i destacar aquelles persones i entitats que han tingut un paper destacat en la difusió de la dona en el món de l'esport.

El 2017 hi ha hagut un gran nombre de candidatures en les diferents modalitats (3, 12, 3 i 7, respectivament), les guanyadores de les quals, en cada modalitat, han estat les següents:

- Premi Mireia Tapiador: **Encarnación Hernández Ruiz**
- Premi a la dona esportista: **Erika Villaécija, amb menció a Laia Palau**
- Premi al mitjà de comunicació: **“Qui té la voluntat té la força”, de Laia Sanz i Eloi Vila**
- Premi al club esportiu de la ciutat: **Club d'Atletisme Nou Barris**

Córrer per Compromís

Els premis Córrer per Compromís es van crear l'any 2015 per destacar el vessant més solidari dels grans esdeveniments esportius de Barcelona. Les aportacions dels participants a algunes de les curses organitzades per l'Ajuntament (Cursa de la Mercè, eDreams Mitja Marató i Zurich Marató de Barcelona) contribueixen a tirar endavant projectes que fomenten la cohesió social i la integració de determinats col·lectius a través de l'esport.

La dotació econòmica als projectes ha estat de 136.500 euros, la qual cosa ha permès continuar donant suport a projectes socials que inclouen un vessant esportiu i que enguany han estat:

- **Un món de possibilitats per a les persones amb discapacitat intel·lectual greu**, d'Aspasim.
- **Construïm Capacitat per a la inclusió escolar dels infants i joves amb autisme**, d'Aprenem.
- **Navegants del Museu Marítim de Barcelona**, del Casal dels Infants.
- **Esforça't per mi, tinc EM**, de la Fundació Grup d'Afectats d'Esclerosi Múltiple, Fundació GAEM.
- **Servei d'activitat física i esportiva per a nens i joves amb discapacitat**, de Comkedem.
- **Córrer és de valents**, de l'associació Esport to Live.
- **Lliga inclusiva de futbol sala**, de la Federació Salut Mental Catalunya.
- **Basket beat: esport, art, educació i acció social**, de l'Associació Basket Beat.
- **Preparades pel camí de Sant Jaume**, de l'Associació d'oci inclusiu Saräu.
- **Entrena el teu futur**, de la Fundació Comtal.
- **La diversitat ens fa forts**, del Barcelona Stick HC.
- **Juego y aprendo**, de la Fundación Comparte.
- **L'esport per a la recuperació de persones amb addicions a Barcelona**, de Projecte Home.
- **L'esport, motor de valors**. Projecte per a la dinamització de valors, coneixement de l'entorn i prevenció de la radicalització per a joves mitjançant la pràctica de l'atletisme, d'AMISI.

Compta fins a tres

A més de la incorporació d'alguns nous recursos per treballar els valors educatius de l'esport, a la pàgina web de la campanya (www.comptafinsatres.com), la principal actuació relacionada amb el programa ha estat la celebració dels premis Compta fins a tres. Enguany hem viscut la seva setzena edició.

Els premiats en categoria Col·lectius a l'edició corresponent al curs 2016-2017 han estat els següents:

- Equip de bàsquet prebenjamí masculí A de l'Escola Barcelona (AE Les Corts-UBAE)
- Equip de bàsquet benjamí masculí A de Braval

- Equip de bàsquet juvenil masculí A de jesuïtes de Sant Gervasi - Escola Infant Jesús
- Equip de bàsquet prealeví femení A de l'Escola Costa i Llobera (AE Can Caralleu)
- Equip d'handbol benjamí "verd" del Club Esportiu Handbol BCN - Sants - UBAE
- Equip de voleibol prealeví mixt A de l'AMPA Escola Santa Caterina de Siena
- Equip de voleibol preinfantil femení A de la Fundació AMPA Lestonnac
- Equip de voleibol infantil masculí B de l'Escola Orlandai
- Equip de futbol 7 prealeví masculí A de l'Escola Costa i Llobera (AE Can Caralleu)
- Equip de futbol 5 benjamí masculí del Futsal Dante
- Secció de patinatge de l'Escola IPSE
- Escola de Tennis Taula Reina Elisenda

I els premis individuals han estat per a:

- Raúl Moreno, jugador de tennis taula a l'AMPA Catalunya.
- Adrià Meléndez, tutor de joc de bàsquet.
- Sònia Latorre, tutora de joc de futbol 5 i hoquei sala.
- Antonio Aragón, coordinador d'esports del Col·legi Sant Miquel.
- Pilar Salinas, mestre d'educació física a l'Institut La Sedeta.

Finalment, el Premi Especial Josep Sardà es va atorgar a la Fundació Trinijove.

El programa **"El semàfor dels valors"**, que es desenvolupa a totes les competicions d'esports d'equip del CEEB, s'ha visualitzat més entre les famílies dels esportistes, atès que les puntuacions i classificacions s'han publicat de manera incorporada a les dels resultats esportius. Aquest fet ha suposat una difusió més gran del programa i ha despertat més interès per conèixer-ne el funcionament entre tots els agents valorats.

L. Plans de barri

El Govern municipal ha assumit el compromís de treballar per reduir les desigualtats socioeconòmiques entre els barris de la ciutat utilitzant com a eina d'intervenció el Pla de barris.

L'IBE ha col·laborat des de l'inici del procés ajudant a elaborar les diagnosis de partida de l'àmbit esportiu dels barris inclosos dins del programa i, més endavant, en la formulació de projectes esportius, ja sigui definint actuacions en equipaments esportius, o bé impulsant accions de promoció de l'esport com a eina d'intervenció social.

El Pla s'està desenvolupant en sis districtes de la ciutat (Sant Martí, Sant Andreu, Nou Barris, Ciutat Vella, Horta-Guinardó i Sants-Montjuïc), mitjançant plans específics per a deu barris de la ciutat.

3. Direcció de Planificació i Serveis Generals

Al llarg de l'any 2017, l'IBE ha desenvolupat l'execució de la primera fase del pla de sistemes, la finalització del qual està prevista per als primers mesos del 2018. Es tracta d'un projecte amb vocació de continuïtat, en un procés d'ampliació i millora de la cobertura, dels processos i dels serveis de l'IBE amb la utilització d'aplicacions tecnològiques.

Aquesta primera fase preveu la creació de set aplicacions informàtiques:

- Cens d'equipaments esportius
- Cens d'entitats esportives
- Cens d'esdeveniments esportius
- Calendari
- Catàleg de serveis
- Gestió de comunicació
- Gestió de promoció esportiva

Al mateix temps, s'ha continuat exercint el rol de difusió de les principals activitats esportives que tenen lloc a la ciutat.

Comunicació

La gran fita comunicativa de l'any 2017 ha estat la celebració del **25è aniversari del Jocs Olímpics i Paralímpics de Barcelona '92**. Es va iniciar el mes de febrer, amb el primer gran acte institucional i la presentació del logotip commemoratiu. Al llarg de l'any s'han dissenyat i produït diversos materials comunicatius i també s'ha creat i mantingut una pàgina web específica per millorar la comunicació i difusió dels diferents esdeveniments organitzats.

Pel que fa a la **comunicació en línia**, s'ha consolidat la línia editorial de continguts no institucionals, que acosten la comunitat esportiva als projectes i a les actuacions que tenen lloc a la ciutat. Promocions vinculades a les proves del calendari esportiu, sèries de reportatges audiovisuals amb protagonistes anònims de la vida esportiva de la ciutat, en són exemples. A la taula 14 es presenten algunes dades sobre les xarxes socials.

Taula 14. Xarxes socials
Institut Barcelona Esports, 2017

Facebook BCN Esports	4.913 seguidors
Twitter @bcn_esports	8.571 seguidors
Instagram @bcnesports	2.999 seguidors
Flickr	25 àlbums

També s'han publicat 423 **notícies web** (una mitjana de 8 setmanals), a més de les publicades al web commemoratiu del 25è aniversari dels Jocs Olímpics de Barcelona '92. S'ha elaborat el document Full de ruta per a la remodelació del web d'esports Barcelona.cat/Esports, amb la previsió d'executar-lo al llarg del 2018. El principal projecte web també ha estat a l'entorn de la commemoració del 25è aniversari Barcelona '92. Pel que fa a la resta de webs vinculades a l'IBE, s'ha aprofundit a dotar-les de més identitat corporativa municipal.

L'activitat amb els mitjans de comunicació ha estat força activa. Un total de 181 productes han estat activats, entre notes, convocatòries i dossiers de premsa, entre d'altres.

Finalment, pel que fa a les accions publicitàries, s'ha fet l'habitual seguiment de l'aplicació de les contraprestacions acordades en els contractes de patrocini i de direcció executiva, en vigor l'any 2017, i del compliment de la identitat gràfica municipal. Alguns d'aquests contractes corresponen a Barcelona Open Banc Sabadell, eDreams Mitja marató, Zurich Marató, Barcelona Triatló by Santander i la incorporació de la Fisiocrem Cursa dels Nassos. S'han gestionat 84 permisos publicitaris a la via pública, que han suposat un important increment respecte al 2016 gràcies a l'ús de les cares B de les banderoles. Un total de 194 actes del calendari han estat objecte d'accions publicitàries o informatives.

4. Formació, estudis, ponències, seminaris, congressos

Durant l'any 2017, l'IBE ha coordinat accions de formació, així com l'edició de materials de suport. Les accions principals, emmarcades en els plans i programes de l'IBE de l'any 2017, han estat les següents:

- Participació de 400 mestres en les Jornades d'Educació Física celebrades per proporcionar formació continuada al professorat d'educació física (curs 2016-2017).
- Participació de 214 directors/ores, tècnics i personal d'atenció al públic dels equipaments esportius municipals en els seminaris de formació del programa "L'esport inclou", a fi de millorar la qualitat en la prestació del servei a les persones amb discapacitat que s'ofereix des d'aquests equipaments.
- L'Oficina d'Atenció als Clubs ha impartit un curs de capacitat per a les entitats esportives coordinat amb Barcelona Activa i ha fet 1.055 informacions i assessorament als clubs de la ciutat.
- Formacions als tècnics i els monitors de les activitats esportives que organitzen les activitats extraescolars: 151 formats (curs 2016-2017).
- El BCN Sports Film Festival va arribar a la seva 8a edició i va reunir novament una representació selecta de les millors produccions de documentals, curtmetratges i pel·lícules de temàtica esportiva que es fan arreu del món.

5. Relacions internacionals i institucionals

Barcelona, representada per l'aleshores comissionat d'Esports, David Escudé, va assistir a la primera edició del World Roller Games celebrada del 27 d'agost al 10 de setembre a la ciutat xinesa de Nanjing, on es va recollir la bandera de la competició i el relleu per acollir a Barcelona la segona edició d'aquest esdeveniment l'estiu del 2019.

El mes de setembre, Barcelona va organitzar les jornades "Joventut, esport i cohesió social", amb les quals es va cloure la Iniciativa Metròpolis sobre la inclusió social dels adolescents a través de les activitats esportives. Iniciativa compartida amb les ciutats de Medellín i Buenos Aires. En les jornades hi han participat especialistes de l'esport i l'educació física, però, també, sociòlegs, arquitectes, artistes, antropòlegs i escriptors, que han enriquit el debat sobre els aspectes socials i culturals presents en l'esport, la joventut i la cohesió social. A part de les jornades i el concurs de projectes presentats al laboratori que la iniciativa va posar en marxa, cal destacar el concurs de projectes i la xarxa d'opinions que es van dur a terme.

L'IBE, en representació de l'Ajuntament de Barcelona i en col·laboració amb la fundació Ubac, ha continuat participant en el projecte MOVESPACE que, coordinat per la International Sport

and Cultural Association (ISCA), rep fons de la Comissió Europea. El MOVESPACE té com a propòsit principal analitzar amb les altres ciutats que hi participen (Plovdiv, de Bulgària; Wrocław de Polònia; Birmingham, i París) els espais urbans com a escenaris de la pràctica esportiva, i poder fer un recull de bones pràctiques per poder-les posar a disposició d'altres ciutats europees.

6. Participació

L'espai principal de participació municipal en l'àmbit de l'esport a la ciutat és el Consell Municipal de l'Esport de Barcelona (CMEB).

El Consell es compon de 89 persones en representació de la corporació municipal, de federacions esportives, d'associacions, clubs i entitats esportives, d'entitats i empreses gestores d'equipaments públics i privats, de l'àmbit universitari de les ciències de l'esport i de l'activitat física, dels col·legis professionals de periodistes, metges i llicenciats en educació física i esport, de les federacions d'associacions de pares i mares d'alumnes, i de persones esportistes, exesportistes o persones de vàlua reconeguda en el món de l'esport.

L'any 2017, dins del Consell s'ha constituït un grup format per persones que han estat importants en l'esport barceloní, un "grup de savis". Aquest grup està convidat a participar en els consells plenaris (amb veu però sense vot) i en les altres activitats que es desenvolupen per aportar el seu coneixement i expertesa sobre el fenomen esportiu a la nostra ciutat.

Consell plenari i Comissió Permanent

El 20 de juliol es va celebrar el Consell Plenari on es va presentar l'informe dels grups de treball del Consell, dues noves bones pràctiques d'entitats esportives de la ciutat, el nou Reglament de participació ciutadana, i es va proposar i aprovar la creació d'un nou grup de treball en relació amb els esports de roda petita, anomenat Roller Sports Council.

Per preparar i avançar en els temes del Consell plenari, el 12 de juliol va tenir lloc la corresponent Comissió Permanent.

Grups de treball: A més del nou grup de treball constituït el juliol, els altres grups de treball que han seguit funcionant al llarg de l'any han estat els següents:

- **Esport i activitat física en edat escolar**

- **Dona i esport**

- **Drets socials i esport**

- **Esport i espai públic**

- **Esport i hàbits saludables**

- **Barcelona al món**

De l'activitat dels grups destaquem:

- La diagnosi de la projecció internacional de Barcelona mitjançant l'esport i el relat del procés de reflexió sobre el paper de l'esport en la projecció internacional de la ciutat, fets dins del grup de treball Barcelona al món.

- Les jornades participatives Roller Sport, que han servit per emmarcar i definir els aspectes sobre els quals ha de treballar el nou grup Roller Sport Council al llarg del 2018.

Esdeveniments i activitats rellevants

De tots el fets del 2017 que s'han presentat en aquesta memòria, volem destacar-ne els següents:

- La commemoració dels 25 anys dels Jocs Olímpics amb diversos actes i celebracions.
- 73.056 participants en els programes i les activitats organitzades per l'IBE en horari lectiu.
- Ja són 265 les entitats i els clubs homologats per l'Ajuntament per oferir activitats esportives a nois i noies de 3 a 17 anys (291 en el curs 2017-2018).
- 2.626.327 euros dedicats a les 12.186 ajudes econòmiques atorgades a les famílies per facilitar l'accés dels infants i els joves a la pràctica física o esportiva fora de l'horari escolar per a nois i noies de 6 a 17 anys.
- Els Campus Olímpia, l'estiu del 2017, van arribar a la xifra de 24.289 participants.
- El nombre de persones abonades a les instal·lacions esportives municipals segueix consolidada en més de 190.000 persones.
- L'extensió de les noves tarifes socials: tarifa per a famílies monoparentals i nombroses al 92,3% dels centres.
- L'any 2017 ha estat el primer del programa "Barcelona, ciutat refugi", amb molt bona acollida, tant per part de les entitats "derivadores" com dels concessionaris.
- Entre l'IBE i BIMSA s'ha executat una inversió de 12.091.850,48 euros en projectes de millora i manteniment en diferents equipaments de la xarxa d'instal·lacions esportives municipals.
- La dotació pressupostària per a la convocatòria anual ordinària de subvencions per a projectes esportius ha estat de 3.051.000 euros.
- La ciutat s'ha tornat a projectar internacionalment amb un ampli calendari de competicions d'àmbit estatal i internacional.

Reptes per al 2018

El reptes principals de l'IBE previstos per al 2018 són els següents:

- Continuar amb les mesures econòmiques per garantir l'accés universal a la pràctica esportiva i reforçar la implicació de l'IBE en el desenvolupament dels plans de barris.
  - Ajudes per a les famílies per a la pràctica esportiva de nois i noies de 6 a 17 anys.
  - Aplicació de tarifes socials per a les famílies monoparentals i nombroses.
  - Subvencions de suport per a entitats i organitzacions que desenvolupen programes adreçats a col·lectius amb dificultats d'accés a l'esport.
- Definició de la futura xarxa d'equipaments esportius de Barcelona i correcció dels dèficits més prioritaris:
  - Elaboració del Mapa d'Instal·lacions Esportives Municipals de Barcelona, com a eina de planificació per als propers 16 anys.
  - Impuls de la Xarxa de Centres Esportius Municipals. Creació de la comunitat d'usuaris i facilitar l'accés múltiple amb innovació i inversió tecnològica.

- Les principals obres que seguiran executant durant el 2018 són les següents:
  - Segona fase del CEM Horta (finalització: setembre del 2018).
  - Nou CEM Turó de la Peira (posada en funcionament: setembre/octubre del 2018)
  - Construcció del nou CEM Camp del Ferro (amb tres pavellons).
  - Rehabilitació dels frontons del CEM Olímpics Vall d'Hebron (segona fase).
- Actualització del model de gestió dels equipaments esportius municipals.
- Publicar la convocatòria de subvencions destinades a la millora, arranjament i adequació d'instal·lacions esportives de base associativa (gestionades per clubs i entitats sense afany de lucre) de la ciutat de Barcelona i la seva dotació d'equipament esportiu.
- Continuar amb la planificació a mitjà i llarg termini dels esdeveniments esportius i prioritzar els que ajudin a millorar o modernitzar el parc de les nostres instal·lacions esportives, formant part del llegat que ha de suposar la seva celebració; col·laborar en l'organització dels grans esdeveniments que tindran lloc a la ciutat el 2018 i el 2019: Campionat d'Europa de Waterpolo, Campionat del Món de Pilota, Barcelona World Roller Games.
- Celebrar el 40 aniversari de les primeres curses populars de la ciutat i de la definició dels primers programes de promoció de l'esport per a tothom en el marc de la constitució dels primers ajuntaments democràtics.
- Organitzar el cicle de conferències “El valor de l'esport en el segle XXI” dins del paraigua del Consell Municipal de l'Esport, donant continuïtat a les que es van fer amb motiu de la commemoració dels Jocs Olímpics i Paralímpics Barcelona '92.
- Crear l'Observatori de l'activitat física i l'esport de Barcelona com a plataforma de recollida, anàlisi i divulgació de la informació del sistema esportiu de la ciutat i presentació dels nous estudis de pràctica esportiva dels ciutadans.
- Participar en el projecte de transformació del litoral de Barcelona, aportant propostes des del vessant esportiu.
- Definir i impulsar plans i recursos per a la millora qualitativa de la pràctica esportiva a la ciutat en els àmbits de la salut, l'educació i l'impacte mediambiental:
  - Pla continuat de comunicació de promoció de l'esport a la ciutat com a instrument per obtenir salut personal.
  - Elaborar una guia de recursos per potenciar i orientar l'esport en família.
  - Pla per contribuir a la sostenibilitat mediambiental de la ciutat des del món de l'esport.

Informes i mesures de govern 2017

Tipus		Títol
Mesura	IBE	Programa d'esports per a persones refugiades a Barcelona (amb la DS d'Atenció i Acollida d'Immigrants)
Informe	Feminismes	"Informe 2016 sobre les actuacions de l'Ajuntament de Barcelona i entitats del Consell Municipal LGTBI de Barcelona en relació amb el desenvolupament de la: Llei 11/2014 per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia"
Informe	Feminismes	Millora del sistema per a l'abordatge integral de les violències masclistes. A l'annex 1 figura el Pla estratègic contra el sexisme a la ciutat.
Mesura	Feminismes	Mesura de govern per una democratització de la cura en col·laboració amb el Comissionat d'Economia Cooperativa, Social i Solidària i Consum
Pla	Feminismes	Pla estratègic contra el sexisme a la ciutat 2017/2020
Informe	Immigració	Diagnosi Refugi Barcelona
Mesura	Immigració	Mesura de govern per afavorir l'accés a la regularitat i prevenir la irregularitat sobrevinguda
Mesura	Immigració	Mesura de govern Nausica
Pla	Drets Ciutadania	Pla municipal de lluita contra la islamofòbia
Informe	Drets Ciutadania	Informe: Sistemes de garantia de drets humans
Mesura	Drets Ciutadania	Mesura de govern de l'Oficina per la No Discriminació

m 2017